

ศึกษาพุทธพจนานุกรมในพระศูบินของพระเจ้าปดุงที่โคก
ในพิธีของสมณการณั้ปัจจุบัน

สุขวุฒิ อิ่มทรัพย์ประสิทธิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรศาสนาสาสดรรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธศาสนานและปรัชญา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหานชาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๖

ศึกษาพุทธพยางกรณ์ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศล
ในมติของสถานการณปัจจุบัน

สุขวุฒิ อินทรประดิษฐ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

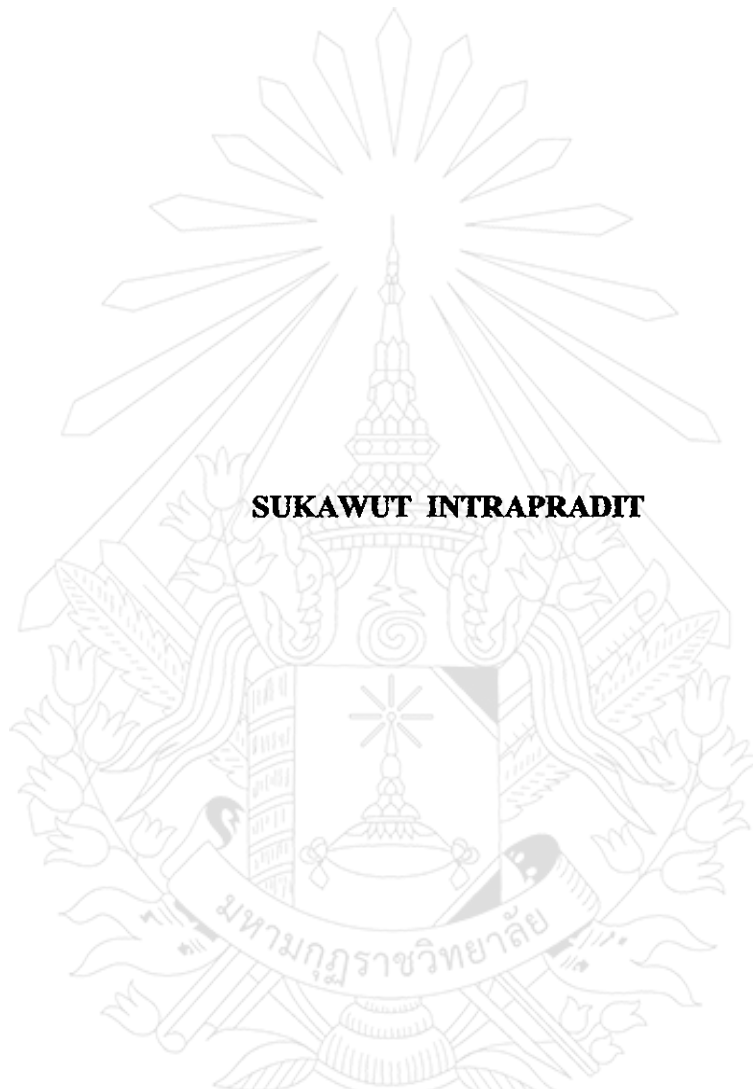
สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๖

B 146607

**A STUDY OF THE LORD BUDDHA'S PROPHECY IN KING
PASENADIKOSALA'S DREAM IN THE DIMENSIONS
OF THE PRESENT SITUATION**

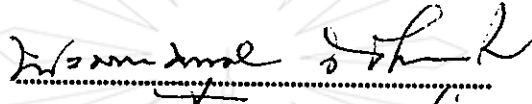

SUKAWUT INTRAPRADIT

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF BUDDHISM AND PHILOSOPHY
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E. 2556 (2013)**

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : ศึกษาพุทธพยางคณ์ในพระสุภินของพระเจ้าปเสนทิโกศลในมิติของ
สถานการณ์ปัจจุบัน
ชื่อนักศึกษา : สุขวุฒิ อินทรประดิษฐ์
สาขาวิชา : พุทธศาสนและปรัชญา
อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ วิรัตน์ กางทอง

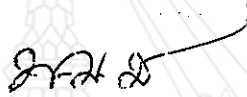
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(พระมหาบุญศรี ญาณวฑฺฒโน (ศศ.ดร.))

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

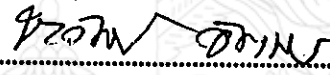
ประธานกรรมการ

(พระมหามหาวินทร์ ปุริสุตฺตโม (ศศ.ดร.))

อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ วิรัตน์ กางทอง)

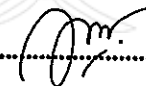
กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ชัยวัฒน์ อัดพันธ์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ธวัช หอมทวนลม)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธีรภัทร์ แสงแก้ว)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thesis Title : A Study of the Lord Buddha's Prophecy in King Pasenadikosala's dream in The Dimensions of the Present Situation
Student's Name : Sukawut Intrapradit
Department : Buddhism and Philosophy
Advisor : Assoc. Prof. Viratana Kangthong

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

P.S. Nāṇavuddho
..... Acting Dean of Graduate School
(Phramaha Boonsri Nāṇavuddho (Asst.Prof.Dr.))

Thesis Committee

M.P.H. D.
..... Chairman
(Phramaha Maghavin Purisuttamo (Asst.Prof.Dr.))

V. Kangthong
..... Advisor
(Assoc.Prof.Viratana Kangthong)

Chaiwat A.
..... Member
(Assoc. Prof. Chaiwat Attapat)

Thawash
..... Member
(Assoc. Prof. Dr. Thawash Homthuanlom)

Theerat S.
..... Member
(Asstc.Prof.Dr. Theerat Saengkaew)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : ศึกษาพุทธพจน์ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศลในมิติของ
สถานการณ์ปัจจุบัน
ชื่อนักศึกษา : สุชวดี อินทรประคินฐ
สาขาวิชา : พุทธศาสนาและปรัชญา
อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์วิรัตน์ กางทอง
ปีการศึกษา : ๒๕๕๖

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาความหมายของพุทธพจน์ ๒) เพื่อศึกษา
พุทธพจน์ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศล และ ๓) เพื่อวิเคราะห์พุทธพจน์ในพระสุบิน
ของพระเจ้าปเสนทิโกศลในมิติของสถานการณ์ปัจจุบัน การศึกษาวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร
โดยศึกษาจากพระไตรปิฎก และเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้องแล้ววิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย
จึงสรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ความหมายของพุทธพจน์ คือ คำพยากรณ์ของพระพุทธเจ้าในอดีตและองค์ปัจจุบัน
ที่ได้พยากรณ์เรื่องต่าง ๆ เอาไว้

๒. พุทธพจน์ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศล พบว่า เหตุการณ์ต่าง ๆ ในพระสุบิน
จะไม่เกิดขึ้นในรัชสมัยของพระองค์ แต่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งยังทำให้ทราบอีกว่า เคยมีเหตุการณ์
เช่นเดียวกันนี้เกิดขึ้นในอดีตมาแล้ว

๓. วิเคราะห์พุทธพจน์ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศลในมิติของสถานการณ์
ปัจจุบัน พบว่า ได้มีเหตุการณ์หลายอย่างอุบัติขึ้นในมิติของสถานการณ์ปัจจุบันตามพระสุบินของ
พระเจ้าปเสนทิโกศล

Thesis Title : **An Comparative Study Immanuel Kant's Epistemology and Epistemology of Theravada Buddhist Philosophy**

Student's Name : **Boonnat Sakulitthimak**

Department : **Buddhism and Philosophy**

Advisor : **Assoc.Prof.Viratana Kangthong**

Academic Year : **B.E. 2556 (2013)**

ABSTRACT

The research objectives were 1) to interpret the meaning of the Buddha's prophecy of King Pasenadikosala's dreams, 2) to study in details the Buddha's prophecy of King Pasenadikosala's dreams, and 3) to analyze the Buddha's prophecy of King Pasenadikosala's dreams in relation to the present situation. The research is kind of the documentary category. Its sources of information were mostly collected from the Buddhist scriptures such as Tipitaka, and some other Buddhist books written. The research was also surveyed and the data collected were reviewed.

The research found as follows :-

1. The Buddha's of all ages, both past and present, were believed to tell the contents of the subject-matters prophecy.
2. Found that King Pasenadikosala's dreams not effected in his reign, but in the future, also same prophecy of the dream was found in the past.
3. Found that King Pasenadikosala's dreams, the events incidence in the present such same as King Pasenadikosala's dreams.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความเมตตาอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ที่ได้ช่วยเหลือในครั้งนี ขอขอบคุณมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย สถาบันที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้การศึกษาระดับปริญญาโทสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในพระคุณของทุกท่านเป็นอย่างสูงยิ่ง จึงขอนามากล่าวไว้ดังต่อไปนี้

ขอขอบคุณ พระมหานุกูลศรี ญาณวฑฺฒโฒ (ผศ.ดร.) รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ระดับมหาบัณฑิตสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา

ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ มีพระมหามชวินทร์ ปุริสุตตโม (ผศ.ดร.) ประธานสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา และคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านในการสอบคุณภาพของงานวิจัย ที่ได้ให้คำแนะนำ ชี้แจง การจัดทำวิทยานิพนธ์ให้กระชับขึ้นในครั้งนี

ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ วิรัตน์ กางทอง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไข เพิ่มเติมเนื้อหา จนวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยทุกท่านที่อำนวยความสะดวกด้วยดีเสมอมา และแนะแนวการพิมพ์รูปแบบของวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้องตามมาตรฐานจนสำเร็จลงด้วยดี ตลอดจนเพื่อนนักศึกษาทุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจเสมอมา

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัย ขอขอบคุณ บิดามารดาและญาติมิตรทุกท่านที่คอยห่วงใยให้การสนับสนุน และเป็นกำลังใจเสมอมา ตลอดจนผู้ที่คอยช่วยเหลือสนับสนุนที่ไม่ได้เอ่ยนามที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ ลง ได้สมบูรณ์ดี ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย คุณความดี บารมีธรรม จงปกป้องคุ้มครองผู้มีพระคุณทุกท่านจงมีความสุข สมหวังในสิ่งที่ปรารถนา มีปัญญารู้แจ้งตลอดกาลเทอญ

นายสุขวุฒิ อินทรประดิษฐ์

สารบัญคำย่อ

ผู้วิจัยใช้พระไตรปิฎกฉบับพร้อมอรรถกถา (๕๑ เล่ม) พุทธศักราช ๒๕๕๒ ในการอ้างอิง โดยมีคำย่อและคำเต็มเรียงลำดับ ดังนี้

คำย่อ	คำเต็ม		
พระวินัยปิฎก			
วิ.ม.	วินัยปิฎก	มหาวคค	
วิ.จ.	วินัยปิฎก	จุฬารัตน	
พระสุตตันตปิฎก			
ที.ส.	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	สีลกขนฺธวคค
ที.ม.	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	มหาวคค
ที.ปา.	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	ปาฎีกวคค
ส.ส.	สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	สทาวคค
ส.ม.	สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	มหาวารวคค
อง.เอก.	สุตตันตปิฎก	อังกุตตรนิกาย	เอกนิปาต
อง.จตุกก.	สุตตันตปิฎก	อังกุตตรนิกาย	จตุกกนิปาต
อง.ฉก.	สุตตันตปิฎก	อังกุตตรนิกาย	ฉกนิปาต
อง.อฎฐก.	สุตตันตปิฎก	อังกุตตรนิกาย	อฎฐกนิปาต
อง.ทสก.	สุตตันตปิฎก	อังกุตตรนิกาย	ทสกนิปาต
ขุ.ขุ.	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ขุททกปาฐ
ขุ.ธ.	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ธมมปาฐ
ขุ.ชา.	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ชาดก
ขุ.พุทธ.	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	พุทธวิธี
พระอภิธรรมปิฎก			
อภิ.ส.	อภิธรรมปิฎก	ธมมสงคณี	
พระอรรถกถา			
วิ.ม.อ.	วินัยปิฎก	มหาวคค	อฎฐกถา
ที.ส.อ.	ทีฆนิกาย	สมงคลวิลาสินี	สีลกขนฺธวคคฎฐกถา
ที.ปา.อ.	ทีฆนิกาย	สมงคลวิลาสินี	ปาฎีกวคคฎฐกถา
ส.ส.อ.	สังยุตตนิกาย	สารตถุปปกาสินี	สทาวคคฎฐกถา

ส.มหา.อ	สํขคตินิกาย	สารคตปฎกาสนี	มหาวารวคคฎกถา
อง.เอก.อ	องคคตินิกาย	มโนรตปฎณี	เอกนิปาตฎกถา
อง.อฎก.อ.	องคคตินิกาย	มโนรตปฎณี	อฎกนิปาตฎกถา
ข.ข.อ.	ขุททกนิกาย	ปรมคตโชตีกา	ขุททกาปฎฎกถา
ข.ธ.อ.	ขุททกนิกาย	ธมมปทฎกถา	
ข.ชา.อ.	ขุททนิกาย	ชาตคฎกถา	
อภิ.ส.อ.	ธมมสงคณี	อฎกสาสนี	อฎกถา

สำหรับอ้างอิง ตัวเลขที่อยู่หลังคำย่อของคัมภีร์ใช้ ๒ แบบ ได้แก่

- ๑) แบบ ๓ ตอน สำหรับพระไตรปิฎก คือ เล่ม/ข้อ/หน้า ดังตัวอย่าง ข.ชา. ๕๖/๗๗/๒๑๖.
หมายถึง สุตตปิฎก ขุททกนิกาย ชาตค เล่ม ๕๖ ข้อ ๗๗ หน้า ๒๑๖. เป็นต้น
- ๒) แบบ ๒ ตอน สำหรับอรรถกถา คือ เล่ม/ หน้า ดังตัวอย่าง วิ.ม.อ. ๓/๑๐๒. หมายถึง
วินยปิฎก สมณฑปาสาทีกา มหาวคค อฎกถา เล่ม ๓ หน้า ๑๐๒. เป็นต้น

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญคำย่อ	ง
สารบัญ	ฉ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย	๔
๑.๔ วิธีดำเนินการวิจัย	๔
๑.๕ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕
๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	๑๔
๑.๗ คำนิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย	๑๕
บทที่ ๒ ความหมายของพุทธพยากรณ์	๑๖
๒.๑ ความหมายของพุทธพยากรณ์	๑๗
๒.๒ การพยากรณ์ในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเดรวาท	๑๗
๒.๓ การพยากรณ์ก่อนพระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบัน	๑๘
๒.๔ คำพยากรณ์ของพระพุทธเจ้าในอดีต	๒๓
๒.๕ วิธีดูพระลักษณะในคัมภีร์ไตรเพท	๕๑
๒.๖ พราหมณ์ทำนาย	๖๒
๒.๗ มหาสุบิน ๕ ประการ	๖๓
๒.๘ พุทธพยากรณ์	๖๕
๒.๙ สรุป	๗๘

บทที่ ๓ พุทธพยากรณ์ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศล	๘๐
๓.๑ พุทธพยากรณ์ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศล	๘๐
๓.๒ พระเจ้าปเสนทิโกศลถวายภัตตาหารพระสงฆ์	๘๓
๓.๓ พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงถวายอภิสทาน	๘๕
๓.๔ ความสิ้นคามกัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา	๘๗
๓.๕ สุบินนิมิต ๑๖ ประการของพระเจ้าปเสนทิโกศล	๘๗
๓.๖ เหตุการณ์พุทธพยากรณ์ในพระสุบิน	๘๖
๓.๗ พุทธพยากรณ์ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศล	๘๘
๓.๘ สรุป	๑๐๒
บทที่ ๔ วิเคราะห์พุทธพยากรณ์ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศลในมิติของ สถานการณ์ปัจจุบัน	๑๐๔
๔.๑ วิเคราะห์พุทธพยากรณ์ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศล	๑๐๔
๔.๒ สรุป	๑๓๕
บทที่ ๕ บทสรุปและข้อเสนอแนะ	๑๓๗
๕.๑ บทสรุป	๑๓๗
๕.๒ ข้อเสนอแนะ	๑๓๘
๕.๒.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๑๓๘
๕.๒.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัย	๑๓๘
บรรณานุกรม	๑๔๐
ประวัติผู้วิจัย	๑๔๔

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสมัยพุทธกาลมีกษัตริย์พระองค์หนึ่งที่มีความสำคัญต่อพระพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก พระนามของพระองค์ คือ พระเจ้าปเสนทิโกศล โดยรวมแล้วพระนามนี้มีความหมายว่า “กษัตริย์ผู้ฉลาดสามารถในการชนะศัตรูทั่วสารทิศ” ซึ่งพระองค์เป็นพระราชโอรสของพระเจ้ามหาโกศล เมื่อสมัยที่พระองค์ทรงดำรงพระยศเป็นพระมกุฏราชกุมาร พระบิดาได้ส่งไปศึกษาวิชาการต่าง ๆ ที่สำนักดักศิลา ซึ่งอยู่ในแคว้นคันธาระ หลังจากสำเร็จการศึกษาพร้อมพระสหายร่วมรุ่นอีก ๒ พระองค์ คือ เจ้าชายมหาลิจจากเมืองเวสาลี แคว้นวัชชี และเจ้าชายพันธุละ จากเมืองกุลินารา แคว้นมัลละ พระองค์ได้รับการราชาภิเษกจากพระราชบิดาให้ปกครองแคว้นโกศล ซึ่งมีเมืองสาวัตถีเป็นราชธานี ครั้นเมื่อพระองค์ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ ทรงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในกถาอนุบุรุษ พระพุทธศาสนา พระองค์ทรงเลื่อมใสและเคารพนับถือในพระผู้มีพระภาคเจ้าอย่างมั่นคง ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ ทำนุบำรุงในพระพุทธศาสนามากมาย มีความใกล้ชิดและเป็นพระญาติกับ พระผู้มีพระภาคเจ้า ในเวลาต่อมา

พระเจ้าปเสนทิโกศล ทรงมีพระมเหสีหลายพระองค์ แต่ที่ทรงยกย่องมี ๒ พระองค์ คือ พระนางวาสภขัตติยาและพระนางมัลลิกา ซึ่งพระนางมัลลิกานี้เป็นพระมเหสีที่ไม่ทรงพระสิริโฉม แต่เป็นผู้ที่มีปัญญาเฉลียวฉลาดเป็นเลิศ ส่วนพระเจ้าปเสนทิโกศลนับได้ว่าเป็นกษัตริย์ที่มีพระปรีชาสามารถมาก ที่สำคัญคือ การมีกองทัพที่เข้มแข็ง และฉลาดในการรบมากที่สุดพระองค์หนึ่ง” เหตุการณ์ครั้งสำคัญได้เกิดขึ้น ในคืนหนึ่ง พระเจ้าปเสนทิโกศล ได้สุบินนิมิตประหลาดถึง ๑๖ ประการ รุ่งขึ้นจึงตรัสตั้งประชุมเสนามาหาอำมาตย์พราหมณ์แต่เช้า เล่าลำดับความแล้วตรัสถาม คณะพราหมณ์ ว่าความฝันของพระองค์จะมีผลดี ร้ายประการใด คณะพราหมณ์ไม่สามารถตีความของพระสุบินนั้นได้ แต่กลับเกรงพวกตนจะหมกมุ่นทบทวนความสำคัญ จึงกราบเพ็ดทูลว่าความฝันครั้งนี้ร้ายแรงมาก จะมีภัยต่อราชบัลลังก์และพระชนมายุ ต้องทำพิธีบูชาเซ่นด้วยชีวิตคน สัตว์และ

*ฉกมล ขาวปลายนา, สารัตถธรรมจากคัมภีร์ปัดเวทน์, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีปทุม, ๒๕๕๖), ๑๕ หน้า.

สิ่งของในจำนวนมาก เกราะห้ร้าย จะกลายเป็นดี และหายได้ในที่สุด พระองค์ทรงมีพระทัยวิตกกังวลมาก ได้สั่งให้เตรียมพิธีขัญตามคำแนะนำเป็นการด่วน ในระหว่างที่กำลังเตรียมการอย่างโกลาหลอยู่นั้น พระนางมัลลิกาได้ทราบเรื่อง ทรงกราบทูลทักทวนไว้ แล้วแนะนำให้ไปขอคำอธิบายจากพระผู้มีพระภาคเจ้าก่อน พระเจ้าปเสนทิโกศลรับฟังและเห็นดีตามจึงรีบพระราชดำเนินเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าในเข้านั้นทันที^๒

หลังจากพระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสรู้แล้ว ในการเผยแผ่ระยะต้นยุคเมื่อมีสาวกถึง ๖๐ รูปแล้ว พระองค์มีพระดำริในการส่งสาวกทั้งหมดนั้นแยกย้ายกันออกไปเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยแยกกันไปไม่ไปทางเดียวกัน ๒ รูป^๓ เมื่อพระพุทธศาสนาตั้งหลักปักฐานได้อย่างมั่นคงในแต่วันมครแล้ว พระพุทธองค์จึงได้เสด็จไปยังเมืองสาวัตถี เมืองหลวงแห่งแคว้น โกศลเพื่อเผยแผ่คำสอนและเป็นศูนย์กลางของพระพุทธศาสนาแห่งใหม่ต่อไป ซึ่งเมืองนี้เกี่ยวข้องกับพระผู้มีพระภาคเจ้าและพระพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก ทรงได้ทั้งอุบาสกและอุบาสิกาที่เป็นกำลังสำคัญอย่างยิ่ง เช่น ท่านอนาถปิณฑิกเศรษฐีมหาอุบาสกผู้สร้างพระเชตวันมหาวิหารอาราม และนางวิสาขามหาอุบาสิกาผู้สร้างวัดบุพพาราม ส่วนพระเจ้าปเสนทิโกศลเองก็ทรงเป็นผู้สร้างวัดราชการามถวายแด่พระพุทธเจ้าด้วยเช่นกัน พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงเป็นอุปถัมภก มีความคุ้นเคยกับพระพุทธเจ้าเป็นอย่างมาก เมื่อมหมคราภการกิจก็จะมาสนทนา อามปัญหาและฟังธรรมอยู่เป็นประจำ เมืองสาวัตถีนี้เป็นสถานที่ ๆ พระพุทธองค์ทรงประทับจำพรรษาอยู่นานถึง ๒๕ พรรษา

ด้วยเหตุการณ์ครั้งนี้ เป็นครั้งที่สำคัญได้เกิดขึ้น เมื่อพระเจ้าปเสนทิโกศลมีพระสุบินนิมิตประหลาดทำให้พระทัยวิตกกังวลอย่างมาก หวั่นพระทัยว่าจะมีลาภร้ายต่อพระองค์ ต่อราชสมบัติหรือไม่ประการใด ขณะนั้นเป็นเวลาทีที่พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงประทับจำพรรษาอยู่ ณ พระเชตวันมหาวิหารอารามพอดี จึงขอพุทธานุญาตเข้าเฝ้าเป็นการด่วน เมื่อได้รับพุทธานุญาตให้เข้าเฝ้าประทับนั่ง ณ ที่สมควรข้างหนึ่งแล้ว จึงกราบทูลสาเหตุที่รีบเสด็จมาเป็นการด่วนให้พระผู้มีพระภาคเจ้าได้รับทราบ เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าทราบและได้พิจารณาด้วยพระญาณแล้ว ทรงพยากรณ์ว่า ภัยนั้นจะไม่บังเกิดขึ้นในสมัยของพระเจ้าปเสนทิโกศลและแก่พระราชสมบัติ แต่เหตุการณ์เหล่านั้นจะอุบัติในอนาคตอันไกล เมื่อพระเจ้าปเสนทิโกศลได้ทราบพุทธพยากรณ์แล้วจึงคลายพระวิตกกังวลลงไปแล้วเสด็จกลับ ส่วนพิธีขัญขัญเป็นอันยกเลิกไปโดยปริยาย

^๒พระมหาช่วง ฐวีวฑฒ โน, “เรื่องจริงที่ยังสงสัยบอกได้ชาตินี้เท่านั้น เล่ม ๒๐” พระสุบินนิมิตของพระเจ้าปเสนทิโกศล, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ชิงค์ บีคอน บุคส์ จำกัด, ๒๕๓๗), ๓๔๐ หน้า.

^๓วิ.ม. ๖/๓๒/๗๒.

คำว่า “พุทธพยากรณ์” หรือพุทธทำนายนั้น ในที่นี้หมายความว่าถึงคำพยากรณ์ หรือคำทำนายของพระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบัน ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศล^๕ เป็นหลักซึ่งคำทำนายนี้ต่อมาได้มีการเรียกเพี้ยนไปว่า “ปัดเวนท์” ซึ่งพุทธพยากรณ์นี้เป็นเรื่องที่น่าคิด จะเชื่อหรือไม่ก็ตาม อย่างน้อยก็ทำให้พบความเพลิดเพลินเจริญใจในสารัตถธรรม โดยเฉพาะในความไม่เที่ยงแท้แน่นอนของโลก และเห็นเหตุการณ์สมจริงตามที่มีพุทธทำนายไว้บ้างไม่มากนักน้อย สำหรับทางพระพุทธศาสนาเถรวาท เหตุที่ทำให้เกิดความฝันนั้นมีลักษณะดังนี้

๑. เทวโคปสังหารโค คือ ฝันเกิดจากเทพคลใจ เกิดจากจิตฝ่ายดีทำงานในขณะที่หลับ เป็นการบอกเหตุ หรือการสอนตนเอง หรือให้แง่คิดดี ๆ เป็นจิตได้สำนึกที่ดี อาจเกิดขึ้นได้ ตรงตามเป็นจริง บางครั้งต้องนำมาตีความหมายเทียบเคียง

๒. ปุพฺพนิมิตฺตโค คือ ฝันเพราะจิตอวรณ์ เป็นเรื่องของภายในจิตที่มีกมณันตะ พยาบาท ถีนมิทธะ อุทธัจจะ และวิจิกิจฉา จิตมุ่งอยู่เรื่องใดก็มักจะฝันถึงเรื่องนั้น ๆ หาสาระอะไรมิได้

๓. อนุภูตปุพฺพโค คือ ฝันเพราะเคยทราบมาก่อน เป็นเรื่องของคนที่มึนจิตเป็นห่วงกังวล เกิดขึ้นจริงบ้างไม่จริงบ้าง เอาแน่นอนไม่ได้

๔. ธาตุโขภโค คือ ฝันเกิดจากธาตุกำเริบ ด้วยไฟธาตุในร่างกายคิดปกติมีการแปรปรวน ฟุ้งซ่านคิดไปต่าง ๆ นานา^๖

พุทธพยากรณ์ในพระสุบินนิมิตของพระเจ้าปเสนทิโกศลนี้ มีมานานมากกว่าสองพันปีแล้ว ซึ่งคำพยากรณ์เหล่านั้นมีหลายประการ ได้ปรากฏให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้นในมิตติของสถานการณ์ปัจจุบัน เป็นพระสุบินที่น่าจะเกิดจากเทพนิมิต เพราะพระพุทธองค์ได้พยากรณ์โดยมิได้มีข้อท้วงติงเหตุแห่งความฝันแต่ประการใด และทรงเห็นเป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษย์ในยุคต่อ ๆ มาจะได้เป็นอุทาหรณ์และการอยู่อย่างไม่ประมาท คำพยากรณ์ของพระองค์เหล่านั้นมีเหตุ มีผล น่าเชื่อถือ มีประโยชน์ และน่าสนใจ น่าศึกษาเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีของพุทธศาสนิกชนว่า พุทธพยากรณ์ ๑๖ ประการนี้ เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่กำลังปรากฏสอดคล้องในมิตติของสถานการณ์ปัจจุบันเกือบทุกประเด็น และเป็นที่ยอมรับกันดีของชาวพุทธว่า พระพุทธองค์จะไม่คริสต์และไม่เคยคริสต์เรื่องที่มีใช้สังขธรรม เรื่องที่ไม่เป็นประโยชน์แด่มนุษยชาติ พระพุทธองค์ผู้ทรงรู้แจ้งโลกโดยทิพย์จักขุญาณ^๗ คือ ญาณอันวิเศษที่สามารถกำหนดรู้จู้ติและอุบัติแห่งสัตว์ทั้งหลาย ซึ่งเป็นไปตามกรรม

^๕ พ.ชา. ๕๖/๗๗/๒๑๖.

^๖ วิ.ม.อ. ๓/๑๐๒.

^๗ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอสอาร์ปรีนติ้งแมสโปรดักส์ จำกัด, ๒๕๔๖), หน้า ๑๐๐.

ที่ยังเวียนว่ายตายเกิดอย่างไม่รู้จักจบสิ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์พุทธพจนานุกรม
ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศลในมิติของสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อประโยชน์แก่นุชนยุคปัจจุบัน
ได้ศึกษา หวังว่าจะเป็นอุทาหรณ์สอนใจ เตือนสติก่อนจะสร้างเวรสร้างกรรม กระทำชั่ว ผิดศีลธรรม
แต่กล้าประมาทเลินทรนพฤติกรรมโดย หวังนเพียรสร้างคุณดี สร้างบุญกุศล ให้คิดเป็นนิสัยตลอดไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาความหมายของพุทธพจนานุกรม

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาพุทธพจนานุกรมในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศล

๑.๒.๓ เพื่อวิเคราะห์พุทธพจนานุกรมในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศลในมิติของ
สถานการณ์ปัจจุบัน

๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ซึ่งผู้วิจัยต้องการเน้นการศึกษา
เกี่ยวกับพุทธพจนานุกรมในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศล ในมิติของสถานการณ์ปัจจุบัน
โดยการศึกษาทั้งจากเอกสาร ได้แก่ พระไตรปิฎก และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องนั้น ได้แก่ วรรณคดี
ฎีกา เอกสารตำราทางวิชาการต่าง ๆ ที่ค้นคว้าทางพุทธศาสนาเป็นหลัก อาจจะมีการอ้างถึงคัมภีร์
ดั้งเดิมของศาสนาพราหมณ์และฮินดูบ้าง เพราะเป็นต้นกำเนิดของการพยากรณ์โดยมีขอบเขตของ
การวิจัยดังนี้

๑.๓.๑ แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับพุทธพจนานุกรม

๑.๓.๒ พุทธพจนานุกรมในพุทธปรัชญาเถรวาท

๑.๓.๓ วิเคราะห์พุทธพจนานุกรมในพุทธปรัชญาเถรวาท

๑.๔ วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยมีขั้นตอนดังนี้

๑.๔.๑ ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary sources) คือ พระไตรปิฎก

๑.๔.๒ ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary sources) ได้แก่ วรรณคดี
ฎีกา และปกรณ์วิเสศต่าง ๆ ตลอดทั้งตำราวิชาการ งานวิจัย และเอกสารต่าง ๆ ที่รวบรวมโดยนักวิชาการ
ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้

๑.๔.๓ นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแหล่ง ข้อมูลชั้นปฐมภูมิ และทุติยภูมิมาทำการศึกษา ตีความ วิเคราะห์ในประเด็นปัญหาที่ต้องการศึกษาคตามวัตถุประสงค์ ของการวิจัยมารวบรวมเรียบเรียงเสนอผลงานวิจัยเป็นรูปเล่มวิทยานิพนธ์

๑.๕ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเอกสารและงานวิจัยที่มีเนื้อหาสาระสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวกับพุทธพหุศาสตร์มานำเสนอ โดยแบ่งเป็น ๒ ลักษณะ คือ เอกสารที่เกี่ยวข้องและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑.๕.๑ เอกสารที่เกี่ยวข้อง

พระอริยคุณาธาร (สัง ปุสุโต) ได้กล่าวไว้ในหนังสือเรื่อง “ธรรมะของพระอริยคุณาธาร (สัง ปุสุโต)” ได้เขียนความบางตอนกล่าวถึงพระปรีชาญาณของพระผู้มีพระภาคเจ้าไว้ดังนี้ “พระผู้มีพระภาคเจ้า โคตโมทรงทราบสากลจักรวาล ได้คร่ำครวญว่า ภายในสหัสสชาโลกมีพระอาทิตย์ ๑,๐๐๐ ดวงเป็นเวลานานกว่า ๒๕๒๐ ปีแล้ว นักปราชญ์ทางดาราศาสตร์ฟังจะรู้ว่าในสากลจักรวาล มีสุริยจักรวาล เกินกว่า ๑๐๐ สุริยจักรวาล เพียงเมื่อไม่นานมานี้เอง สำหรับโลกที่เราอาศัยอยู่มานี้มีมานานแล้ว ผู้มีพระภาคเจ้าใช้พระอนุสทานุสารีญาณส่องดูแล้วทรงทราบว่า ในสมัยอดีตกาลอันไกล ๔ อสงไขย กับ ๑๐๐,๐๐๐ อสงไขยปี โลกใบเดียวกันนี้เอง ได้มีการเปลี่ยนแปลง พื้นผิวแตกต่างกันไปแต่ละยุค แต่ละสมัยและทรงทราบว่าเมื่อ ๑ อสงไขยกับ ปลายของสูญกาลนั้น มีสัตว์และพืช มนุษย์ โอบปาดิเกเกิดขึ้นเป็นสิ่งที่ชีวิตยุคแรก เรียกว่ามนุษย์ต้นกัป เมื่อมนุษย์เจริญขึ้นถึงขีดสูงสุดเป็น นรชน (คนเจริญ) และเป็นมนุษย์ (คนใจสูงรักความยุติธรรม) จึงมีพระพุทธเจ้ามาโปรด นับแต่นั้น มาจนถึงพระพุทธเจ้าโคตโม ก็มีพระพุทธเจ้ามาโปรดสัตว์ ๒๘ พระองค์ นักปราชญ์ทางภูมิศาสตร์ ในปัจจุบัน กำหนดอายุของโลกเพียง ๒,๐๐๐ ล้านปี และลงมติว่า โลกแตกออกมาจากดวงอาทิตย์ ด้วยท่านมีคำถามว่า เราจะเชื่อพระพุทธเจ้าดีหรือจะเชื่อนักภูมิศาสตร์ นักประวัติศาสตร์ดี ? ในส่วนพระอนุสทานุสารีญาณของพระพุทธเจ้านั้น ได้แก่ ญาณที่เล่นไปกับอนุสติพระผู้มีพระภาคเจ้าคร่ำครวญบอกแก่สามเณรจนทะ ก่อนเสด็จปรินิพพาน ๓ ปีว่า ทรงพระประสงค์ จะระลึกไปไกลเท่าไรก็กระทำ ได้ ทั้งในด้านอดีต และในด้านอนาคต อยากทราบว่า ในกาลนั้น ๆ โลกเป็นอย่างไร และต่อไปในอนาคตกาลไกลเท่านั้น ๆ โลกจักเป็นอย่างไร ก็ทราบได้โดยง่าย ซึ่งพระอนุรุธมหาสาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า ที่ได้รับยกย่องว่าเป็นเอกทัคคะทางทิพย์จักขุ มองเห็นทั่วพื้นจักรวาลในเวลาชั่วพริบตา แต่พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงมองเห็นทั่วสากลจักรวาล ในเวลาชั่วพริบตา ทรงทราบภูมิที่สถิต

ของสัตว์โลก หรือวิญญาณทั่วทุกภูมิ ทรงบอกได้ว่า สัตว์ประเภทไหน สถิตอยู่ในภูมิไหน”^๑ และได้กล่าวไว้ในหนังสือ “ทิพย์อำนาจ” มีใจความสำคัญโดยนำมาสรุปได้ดังนี้

“หลังจากพระบรมศาสดาเสด็จปรินิพพานได้ประมาณ ๒๓๖ ปี พระมหาโมคคัลลีบุตร ศิสสะเถระ เล็งดูการในอนาคตของพระพุทธศาสนา เห็นว่าต่อไปชมพุกทวีปจะไม่เป็นที่ตั้งของพุทธศาสนา จึงได้ถวายพระพร พระเจ้าอโศกมหาราช ขอความอุปถัมภ์ จัดส่งพระเถระานุเถระเป็นคณะไปเผยแพร่นอกชมพูทวีป ในที่สุด เหตุการณ์ก็เป็นไปตามที่พระมหาโมคคัลลีบุตรศิสสะ ได้ทูลพระเจ้าอโศกมหาราชไว้ ซึ่งพระพุทธศาสนาได้อันตรธานหายไปจากชมพูทวีป แล้วไปเจริญรุ่งเรืองอยู่บริเวณสุวรรณภูมิแถว ๆ แหลมทอง แผ่นดินแถบอ่าวเบงกอลมาถึงทะเลหลวง

การที่พระ โมคคัลลีบุตรศิสสะเถระสามารถรู้เหตุการณ์ได้อย่างถูกต้องเป็นระยะไกลถึงพัน ๆ ปีนั้น ท่านย่อมมีทิพย์จักขุญาณแจ่มใสจริง ๆ แน่แน่นอน ที่นี้ลองมาพิจารณาตามพุทธทำนาย บ้างว่าเป็นจริงเพียงไร คำทำนายนั้นนักปราชญ์ทางอีสาน ได้ประพันธ์โวหารไว้ ต้องแปลความหมายให้ถูกต้อง จึงจะทราบความจริงของคำทำนายนั้น ซึ่งเริ่มต้นว่า เมื่อพระพุทธศาสนาล่วงไปถึง ๒,๐๐๐ ปี เมื่อไรเหตุการณ์แปลกประหลาดจะเกิดขึ้น เช่น ภัยพิบัติในพระพุทธศาสนาจะเกิดขึ้น สมณะสมาจารธรรมจะเสื่อมถอย ลูกศิษย์จะไม่เกรงกลัวอาจารย์ คนแก่คนเฒ่าจะถูกเด็ก ๆ เข้าหยอกเล่นดังเพื่อน เด็กหญิง-ชายอายุ ๑๓ ปี มีลูก ฟองน้ำจะกลายเป็นรูปช้าง แผลเสียงไปตามลำน้ำได้ หมายถึง เรือยนต์กลไก เป็นต้น ฯลฯ”^๒

พุทธทาสภิกขุ ได้กล่าวไว้ในหนังสือเรื่อง “พระพุทธศาสนากับการโหราศาสตร์” โดยท่านกล่าวไว้ว่าไม่ควรรอดคิดต่อการพยากรณ์ของสมณะที่นำความรู้ที่ได้ร่ำเรียนมาใช้เพื่อความปลอดภัยแห่งชีวิต และมีพุทธทานุญาติไว้ดังนี้

“บางท่านหรือหลายท่านยังไม่เข้าใจต้นตอต้นตอหนาบาง อันแท้จริงของโหราศาสตร์มักกล่าวว่าวิชานี้เป็นเครื่องทำนาย และอ้างว่าวิชานี้ค้ำค้ำคือหลักพระพุทธศาสนา ที่มีมติให้เชื่อกกรรม ไม่ให้เชื่อมงคล นอกจากนั้นยังกล่าวเลยเถิดไปถึงว่า พระภิกษุทั้งหลายจะเรียนวิชานี้หาได้ไม่ แม้ผู้ใดเรียนก็นับว่าประพฤตินิยมนั้น คำกล่าวนี้ นับเป็นคำกล่าวที่ยังประกอบด้วยอคติมากพอควร ฉะนั้น จึงเห็นควรนำพระพุทธรวณะที่จัดเป็นพุทธทานุญาติ ให้ภิกษุบริษัท ศึกษาวิชาโหราศาสตร์

^๑ พระอริยคุณาธาร (เส็ง ปุสฺโส ป.ศ. ๖), ธรรมะ ของ พระอริยคุณาธาร (เส็ง ปุสฺโส ป.ศ. ๖), (กรุงเทพมหานคร : บริษัทชอบวาณิชชา จำกัด, ๒๕๓๕), ๑๖๐ หน้า.

^๒ พระอริยคุณาธาร (เส็ง ปุสฺโส ป.ศ. ๖), ทิพย์อำนาจ, จัดพิมพ์ในงานปลงศพ นายช่วง เขียววิทย์ โดย พลเรือจัตวา หลวงชินเชียววิท ร.น., (กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., ๒๕๐๓), ๔๕๐ หน้า.

มาแสดงสู่ท่านเสียในที่นี้ด้วย ข้อความต่อไปนี้ ปรากฏในคัมภีร์จันทร-สุริยคติที่ปณีฎีกาวินิจฉัย ซึ่งพระสารประเสริฐ แปลไว้เป็นภาษาไทยว่าดังนี้

อาจารย์บางจำพวก อาศัยเหตุที่ตน มิได้รู้กระแส อธิบายแห่งฎีกา พระวินัยก็ยกโทษขึ้น ก็กล่าวคำครหาติเตียนว่า เป็นสมณคั่งดามารเรียนรู้นักขัตตฤกษ์ เป็นพาหิรวิชา ฉะนั้น พระคัมภีร์อันนี้ เป็นที่ที่จะขังคำครหาให้อันครธานเสื่อมสูญ และข้อความอธิบายฎีกา พระวินัยนั้น เดิมมีมูลเหตุ เพราะพระภิกษุสงฆ์ทั้งหลาย ไปจำเรณูสมณะธรรมอยู่ในอรัญญิกเสนาสนะ เมื่อมีหมู่โจรมาถามว่า วันนี้พระจันทร์ก่อปรด้วย นักขัตตฤกษ์ดังฤ ครั้นพระภิกษุบอกว่ามีได้รู้ โจรก็ว่าชนเหล่านี้มิใช่สมณะ จึงมิได้รูนักขัตตบาท ฆะรอยเป็นพวกโจรมาเที่ยวชุ่มช่อนอยู่ กล่าวฉะนี้แล้ว โจรทั้งหลายก็กุ่มรุม ทำร้ายภิกษุเหล่านั้นให้เจ็บช้ำลำบากกาย แล้วหลีกไป ข้อความอันนี้ได้ทราบถึงพระผู้มีพระภาคเจ้า พระองค์มีพุทธฎีกาตรัสสั่งให้ ประชุมพระภิกษุสงฆ์ แล้วจึงตรัสอนุญาตว่า ดูอภิกษุทั้งหลาย เราตถาคตอนุญาต บัดนี้ให้ภิกษุอันจะไปจำเรณูสมณะธรรมในอรัญญิกเสนาสนะ พึงเรียนรู้นักขัตตฤกษ์ ตามจะเรียนได้ทั้งสิ้นก็ดี โดยเอกเทศก็ดี สำหรับอรัญญิกวัตร เพื่อรักษาคนให้พ้นจากโจรอันตราย^๕

และท่านได้กล่าวไว้ในงานเขียนอีกเรื่อง “เกี่ยวกับท่านายปีดเวนท์” โดยท่านได้สรุปท้ายเรื่อง ใจความว่า “เมื่อเราอ่านเรื่องนี้ด้วยการพิจารณาทำให้ดีแล้ว จะพบเจตนาเดิมของท่านว่าเป็นไปในทางให้คนรู้ตัวล่วงหน้าถึงความไม่เที่ยงแท้ (อนิจจัง) ของโลกมากกว่าที่จะให้เชื่อว่าเป็นเช่นนั้น ไปทุกตัวอักษร โลกนี้จะเอาอะไรแน่นอนกับมันได้ที่ไหน บางคนอ่านเรื่องนี้แล้ว เตรียมทอดอาลัย ตายอยากว่ามันเป็นเรื่องที่จะมาถึงเร็ว ๆ นี้ และไม่มีทางแก้ไขอย่างใดเสียเลย ข้าพเจ้าเข้าใจว่าบางที มันอาจเป็นเรื่องความคิดเห็นที่เขาเชื่อกันอยู่ ก่อนที่พระพุทธองค์บังเกิดก็เป็นได้ พระสังคีติกาจารย์ เห็นว่ามีประโยชน์คืออยู่ จึงรวบรวมมาใส่ลงในพระไตรปิฎก ต่อมาพระอรชฎกถาจารย์แต่งเนื้อเรื่อง สวมลงไปให้เต็มสมบูรณ์ เพื่อประสงค์ให้ผู้อ่านในชั้นหลัง ๆ วิชากระทำความดี หรือรักษาความดี ให้มันคงเท่านั้น เมื่อท่านไม่ได้ตั้งใจให้เป็นเรื่องท่านายปีน เราก็ไม่ควรใช้เป็นตำราท่านายปีนหรือ พยากรณ์ชะตาโลก แต่พึงถือว่าเป็นเครื่องเร้าใจให้ทำดีโดยเร็วเท่านั้นเอง พระพุทธศาสนาไม่ถึง โชคชะตา แต่ให้เชื่อกฎแห่งกรรม เพราะฉะนั้น ทางที่ดีที่สุด เราควรรหาคำตอบของปัญหานั้นว่า เราจะครองชีพอยู่อย่างไร เป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ลูกหลานควรครองชีวิตต่อจากเราไปอย่างไร”^๖

^๕พุทธทาสภิกขุ, พระพุทธศาสนากับการโหราศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธรรมสภา, ม.ป.ป.), ๔๐ หน้า.

^๖พุทธทาสภิกขุ, ชุมชุมข้อคิดอิสระ, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ตถาคตา พับลิเคชั่น จำกัด, ๒๕๕๖), ๒๕๒ หน้า.

ถึงวันสิ้นสุด ย่อมมีเหตุการณ์ที่จะเป็นเสมือนสิ่งเตือนว่า วันสิ้นสุดโลกจะมาถึงแล้ว ซึ่งในแต่ละยุคก็จะไม่เหมือนกัน เช่นในยุคที่โลกจะถูกทำลายด้วยไฟ จะเริ่มจากการที่ไม่มีฝนตกเป็นระยะเวลายาวนาน ความแห้งแล้งจะขยายไปในวงกว้างมากขึ้นทั่วโลก ต้นไม้ทั้งหลายจะเหี่ยวแห้งและตายจนหมดสิ้น จนกระทั่งในเวลาต่อมาดวงอาทิตย์ดวงที่ ๒ จะปรากฏขึ้นมา ความร้อนก็จะมากขึ้น ๆ จนดวงอาทิตย์ดวงที่ ๓ ดวงที่ ๔ ดวงที่ ๕ ดวงที่ ๖ และดวงที่ ๗ ปรากฏขึ้น โลกจึงจะแตกสลาย

ในยุคที่โลกจะแตกทำลายด้วยน้ำ จะเกิดฝนตกลงมาจนท่วมโลก และเป็นฝนตกเป็นน้ำกรด โลกจะแตกสลายด้วยน้ำกรด ในยุคที่โลกจะแตกทำลายด้วยลม ลมจะรุนแรงขึ้น ๆ จนพัดพาทุกสิ่งอย่างกระจุยกระจายแหลกละเอียด จนนำไปสู่ความสิ้นสุดของโลกในที่สุด หากเรามาดูปรากฏการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันก็จะเห็นว่ายังอีกยาวไกลกว่าที่วันสิ้นโลกจะมาถึง แต่เหตุการณ์ภัยธรรมชาติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ก็เป็นเครื่องเตือนสติเราไม่ให้ประมาท และเป็นที่น่าอัศจรรย์แล้วว่าธรรมชาตินั้นจะรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ”^{๑๑}

ข้าหลวง เฟ่งวรรณนะ (อ๋อง เขาค้อ) ได้กล่าวไว้ในงานเขียนเรื่อง “ถอครหัสคำทำนายของพระอริยสงฆ์ (ผู้พยากรณ์ธาตุ)” ได้กล่าวไว้ว่า “คำปรารภของพระอริยสงฆ์องค์หนึ่งที่เข้านิพพานไปแล้ว และอัฐิก็ได้กลายเป็นพระธาตุรองรับขึ้นนัยนการไม่ต้องมาเกิดอีกต่อไป โลกที่เราอยู่มีภัยนานาประการ อันเป็นผลกระทบต่อชีวิต ทำให้ได้รับความทุกข์จากภัยธรรมชาติเป็นอย่างมากทีเดียว หลายชาติในอดีตเราได้เจอกับภัยธรรมชาติกันมาบ้างแล้ว เมื่อเกิดมาในชาตินี้ ขณะที่ภัยธรรมชาติยังไม่ถึงตัว เราก็มองไม่เห็นภัยธรรมชาติที่แท้จริง แต่อีกไม่นานนัก หากเราได้มาเกิดในโลกนี้บ่อย ๆ ชีวิตก็ต้องเจอกับภัยธรรมชาตินี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เรื่องภัยธรรมชาตินี้จะเกิดขึ้นในโลกมนุษย์มากขึ้นและมีความรุนแรงมากขึ้น ๆ จะไม่มีใครในโลกเอาชนะภัยธรรมชาตินี้ได้แต่อย่างใด”^{๑๒}

บัณฺฑ บงกช ได้เขียนไว้ในหนังสือเรื่อง “พุทธทำนายวันสิ้นโลก” สรุปไว้ว่า “โลกจะต้องแตกสลาย ที่พระพุทธองค์ทรงกล่าว จึงมิใช่เป็นพระพุทธพจน์ที่มนุษย์ชาติทั้งหลายจะต้องพากันตื่นตระหนกตกใจกลัว เพราะคำว่าโลกในความหมายนี้ หมายถึงหมู่สัตว์ที่อาศัยอยู่บนโลก อีกความหมายหนึ่ง เมื่อเกิดขึ้นมาก็ล้วนแต่แตกสลายไปเป็นธรรมดาทุกเมื่อเชื่อกันอยู่แล้วใน

^{๑๑} บุญมี พวงเพชร, ปรากฏการณ์หายนะเหตุการณ์เตือนก่อนวันสิ้นโลก, (นนทบุรี : บริษัท ริงค์ บียอนด์ บุ๊คส์ จำกัด, ๒๕๕๔), ๓๔๐ หน้า.

^{๑๒} ข้าหลวง เฟ่งวรรณนะ (อ๋อง เขาค้อ), ถอครหัสคำทำนายของพระอริยสงฆ์ (ผู้พยากรณ์ธาตุ), (นนทบุรี : บริษัท ริงค์ บียอนด์ บุ๊คส์ จำกัด, ๒๕๓๗), ๓๔๐ หน้า.

ลักษณะเดียวกัน เป็นพระพุทธรูปที่คอยสะกิดเตือนใจให้ระลึกไว้ในความไม่ประมาท อย่าไปหลง
มัวเมาตกเป็นทาสของกิเลสที่คอยชักจูงไปในทางเสื่อมอยู่เสมอ”^{๕๕}

๑.๕.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พระมหาสุทธิพงษ์ ธรรมพิทักษ์ ได้เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาเชิงวิเคราะห์พุทธ
จริยธรรมสำหรับพระมหากษัตริย์ที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพุทธศาสนาเถรวาท ศึกษาเปรียบเทียบ
ระหว่างพระเจ้าพิมพิสารกับพระเจ้าปเสนทิโกศล” ได้กล่าวว่า “สภาพสังคมก่อนที่พระพุทธเจ้าประสูติ
เป็นสังคมที่เชื่องช้า และยึดมั่นใน โศกลางเป็นอย่างมาก พราหมณ์มีบทบาทคุมพิธีทางศาสนาแต่ผู้เดียว
การศึกษาคัมภีร์พระเวทกลายเป็นเรื่องลึกลับ และเข้าใจได้ยาก การสวดมนต์คาถาของพราหมณ์
กลายเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะสามารถนำชัยชนะมาสู่หมู่บ้าน หรืออาจจะนำความพ่าย
แพ้มาสู่บ้านเมืองก็ได้ ในทำนองเดียวกันพรหมณ์ยังใช้เวทมนต์คาถา เมื่อต้องการชัยชนะจากเสียง
ส่วนใหญ่ในสภา หรือต้องการให้ฝ่ายตรงข้ามระงับการโต้แย้ง หรืออาจจะนำพระเวทมนต์คาถามา
ใช้เพื่อรักษาคนไข้ก็ได้สรุปได้ว่าในวันหนึ่ง ๆ ชีวิตของประชาชนต้องขึ้นอยู่กับการทำพิธีของ
พราหมณ์ ปัญหาเมื่ออยู่ว่าถ้าพราหมณ์ผู้ทำการประกอบพิธีล้วนเป็นผู้มีอุดมคติสูง และมีใจบริสุทธิ์
การสวดเวทมนต์ก็ไม่มีอันตราย แต่กลับจะมีผลช่วยยกระดับจิตใจของประชาชนให้สูงขึ้นได้
แต่อย่างไรก็ตามปรากฏว่า มีพราหมณ์เป็นจำนวนไม่น้อย ที่มีได้มีความรู้กว้างขวาง และขาด
คุณธรรมเป็นหลักประจำตัว การสวดท่องมนต์โดยผู้ที่ไม่มีความรู้จริงจึง เป็นการเสริมให้ประชาชน
ส่วนใหญ่ลุ่มหลงมกมาย เชื่องช้า โศกลางมากยิ่งขึ้นตามลำดับ”^{๕๖}

พระมหาคำพันธ์ จิตรคโณ (อุดมรัตน์) ได้นำเสนอวิทยานิพนธ์ในเรื่อง “การศึกษาเชิงวิเคราะห์
เรื่องความฝันในพุทธปรัชญาเถรวาท” ผลการวิจัยพบว่า “ความฝันย่อมปรากฏแก่พระเสขบุคคล
คือ พระโศคาบัน พระสกิทาคามี พระอนาคามีและแก่ปุถุชนทั้งปวง พระเสขบุคคลและปุถุชนทั้ง
ปวงนั้นย่อมฝันเพราะยังมีสัญญาวิปลาสมิได้ขาดจากสันดานและยังไม่สิ้นอาสวะกิเลส จึงยังมีความ
ฝันปรากฏอยู่เนื่อง ๆ มีเพียงพระอรหันต์เท่านั้นที่ไม่ฝัน เพราะท่านเหล่านั้นละสัญญาวิปลาส
ปราศจากกิเลสเครื่องเศร้าหมองแล้ว ดังนั้น พระอรหันต์จึงไม่เห็นสุบินนิมิตความฝันนั้น ดังที่กล่าว

^{๕๕} บัญชี บงกช, พุทธทำนายวันสิ้นโลก, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ อนิเมทกรุ๊ป,
๒๕๕๕), ๑๑๕ หน้า.

^{๕๖} พระมหาสุทธิพงษ์ ธรรมพิทักษ์, “การศึกษาเชิงวิเคราะห์พุทธจริยธรรมสำหรับ
พระมหากษัตริย์ที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพุทธศาสนาเถรวาท: ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างพระเจ้าพิมพิสาร
กับพระเจ้าปเสนทิโกศล”, วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล),
๒๕๔๔, หน้า ๗.

ไว้ในอรรถกถาวิภังค์ว่า อนึ่งพระเสขะและปุชชนเท่านั้น ข่อมฝืนเห็นสุบินนิมิตทั้ง ๔ อย่างเพราะความที่ตนยังมีได้ละวิปlass ๔ ส่วนพระอเสขบุคคลข่อมไม่ฝืน เพราะท่านมีวิปlass ๔ ซึ่งละได้แล้ว ในคัมภีร์พุทธศาสนาจึงมีเนื้อความเกี่ยวกับความฝืนของบุคคลที่ประกอบด้วยคุณธรรมสูงส่ง เช่น พระสุบินของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อนการตรัสรู้ธรรม พระสุบินของพระนางสิริมหามายาก่อนการประสูติ พระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศล”^{๑๑}

พระวิเชียรบุรี สติสมปณฺโณ (ขวัณฺโปก) ได้เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษายทบาทในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาของพระเจ้าปเสนทิโกศล” ได้กล่าวว่า “ด้วยความที่พระเจ้าปเสนทิโกศลใกล้ชิดกับพระผู้มีพระภาคเจ้าเมื่อพระองค์มีปัญหาด่าง ๆ ก็จะถูกถามพระผู้มีพระภาคเจ้าเสมอ แม้แต่พระสุบินนิมิตของพระองค์ ๑๖ ข้อ ที่ใคร ๆ ไม่สามารถให้ความกระจ่างแจ้งได้ ก็ทรงขูดถามพระผู้มีพระภาคเจ้า ซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้าก็ทรงพยากรณ์ในปัญหาเหล่านั้นให้หายความวิตกกังวล โดยละเอียดตามจริงทุกประการ เป็นผลให้ชนรุ่นหลังนำเอามาใช้เดือนสตติตลอดเวลาว่า โลกของเราจะประสบกับการสับสน วุ่นวาย สภากฎมโฆศาตร์ก็แปรเปลี่ยนไป จิตใจของคนก็ต่ำทรามยิ่งขึ้น ซึ่งทุกวันนี้ชาวพุทธก็จะตระหนักในมหาสุบิน ๑๖ ประการนี้ดี สิ่งที่ยพยากรณ์ไว้ในความฝืนกำลังเกิดขึ้นในยุคปัจจุบัน และในอนาคตคงจะเกิดความเสียหายมากกว่านี้อีกหลายท่านัก”^{๑๒}

จักรเทพ ราหิงกิจ ได้เสนอสารนิพนธ์เรื่อง “การศึกษาเชิงวิเคราะห์ของพุทธปรัชญาเถรวาทที่มีต่อโหราศาสตร์ในยุคปัจจุบัน” ได้กล่าวว่า “เรื่องการทำนายทายทักในพุทธศาสนามีเรื่อง ความฝืนอยู่มากและมีหลักฐานชัดที่สุด มีทั้งชั้นบาลี ที่พระพุทธรเจ้าทรงพยากรณ์พระสุบินของพระองค์เองก่อนตรัสรู้ ในชั้นอรรถกถาก็มีเรื่องพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศล นอกจากนี้ยังมีพระสุบินของพระนางสิริมหามายา พุทธมรค ในขณะทีพระโพธิสัตว์เสด็จจุติถึกลงปฏิสนธิในพระครรภ์พระสุบินของพระเจ้าอโศกมหาราช พระสุบินของพระเจ้าวิเทหราชในมโฆสชาติ และพระสุบินของพระนางมัทรีในพระเวสสันดรชาติ เป็นต้น ความฝืนที่เกิดขึ้นของบุคคลเหล่านี้ไม่ได้เกิดขึ้นอย่างไร้ความหมาย แต่สามารถตีความออกมาให้สอดคล้องเข้ากับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ในอนาคตได้ โดยทั่วไปเป็นหน้าที่ของโหร เรื่องความฝืนบอกเหตุอนาคตนี้คามหลักฐานทางพระพุทธศาสนาเห็น

^{๑๑}พระมหาลำพันธ์ จิตรคโน (อุดมรัตน์), “การศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องความฝืนในพุทธปรัชญาเถรวาท”, วิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๕๐, หน้า ๑๒.

^{๑๒}พระวิเชียรบุรี สติสมปณฺโณ (ขวัณฺโปก), “การศึกษายทบาทในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาของพระเจ้าปเสนทิโกศล”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๕, หน้า ๒.

ว่ามีความเป็นไปได้ ดังที่พระพุทธองค์ทรงพยากรณ์พระสุบินของพระองค์เอง และพยากรณ์พระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศล ซึ่งคำพยากรณ์เหล่านี้ก็เห็นได้จริงในยุคปัจจุบัน ผู้เขียนมีความเห็นว่าการศึกษาความหมายสัญลักษณ์ในความฝันนั้น บางครั้งไม่ได้ใช้ญาณในการหยั่งรู้ หรืออนาคตังสญาณ เพราะแม้โหรที่ร่ำเรียนมาก็สามารถทำนายได้เหมือนกัน แสดงว่าในตัวความฝันเอง ต้องสะท้อนเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ฝันเอง ออกมาในรูปของสัญลักษณ์ต่าง ๆ”^{๑๙}

ธนศ เรื่องรจิตปกรณ ได้เสนอสารนิพนธ์เรื่อง “อิทธิพลของพระหมอดูต่อวิถีชีวิตคนไทย ศึกษาเฉพาะกรณีในเขตกรุงเทพมหานคร” ได้เขียนไว้ว่า “การทำนายของพระหมอดูแบ่งได้ตามประเภทและวิธีที่ใช้ทำนาย ซึ่งโดยมากจะใช้วิธีทางโหราศาสตร์แขนงต่าง ๆ ตามที่เคยร่ำเรียนมา วิชานำทายที่สืบทอดต่อกันมา ซึ่งการทำนายเช่นนี้เป็นการทำนายตามศาสตร์ ซึ่งจำเป็นต้องเรียนรู้ ค้นคว้าทำความเข้าใจ และฝึกฝนอย่างชำนาญ แต่มีพระอีกประเภทหนึ่งที่ไม่จำเป็นต้องเรียนรู้วิชาโหราศาสตร์แขนงใด ๆ เลย ก็สามารถบอกเล่าเหตุการณ์ และลักษณะนิสัยของคนได้อย่างแม่นยำ พระเหล่านี้คือพระที่ฝึกสมาธิ วิปัสสนา (วิปัสสนา หมายถึง ความเห็นแจ้ง, การฝึกอบรมปัญญาให้เกิดความเห็นแจ้งในสังขารทั้งหลายว่าเป็นของไม่เที่ยงเป็นทุกข์ เป็นอนัตตา ฝึกอบรมกรรมฐานจนได้บรรลุ อภิญญา) ความรู้ชั้นสูงมี ๖ ประการ คือ ๑. อิทธิวิธี แสดงฤทธิ์ได้ ๒. ทิพยโสศ นูทิพย์ ๓. เจโตปริยญาณ ญาณที่สามารถทายใจผู้อื่นได้ ๔. ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ ญาณที่ทำให้ระลึกชาติได้ ๕. ทิพจักขุ ตาทิพย์ ๖. อาสวักขยญาณ ญาณที่ทำให้อาสวะสิ้นไป อาสวะ หมายถึง สภาวะอันหมักคอง สันดานสิ่งที่มีอมพื้นจิต กิเลสที่ไหลซึมซ่าน ไปข้อมใจเมื่อประสพอารมณ์ต่าง ๆ แต่อย่างไรก็ตามพระประเภทนี้มักไม่ค่อยบอกเล่าอนาคตให้ใคร อาจเป็นเพราะท่านไม่ต้องการที่จะพยายามเปลี่ยนแปลงสิ่งที่จะเกิดขึ้น แต่มีใช้ว่าท่านจะโหดร้ายใจดำ แต่ท่านเข้าใจในกฎแห่งกรรมว่าอย่างไรก็ไม่มีทางหนีพ้น หากแต่ว่าคนทั่วไปก็ยังคงพยายามเข้าหาพระเหล่านี้ เพราะการช่วยเหลือจากพระที่มีอภิญญานี้มีความถูกต้องแม่นยำกว่าหลักวิชาทุกแขนง เพราะอภิญญาเป็นการบอกเล่าจากการเห็นและรู้ของอำนาจจิต แต่หลักโหราศาสตร์ อาจกล่าวได้ว่าเป็นแค่การคาดคะเนจากสถิติเท่านั้น”^{๒๐}

^{๑๙}จักรเทพ รำพึงกิจ, “การศึกษาเชิงวิเคราะห์ของพุทธปรัชญาเถรวาทที่มีต่อโหราศาสตร์ในยุคปัจจุบัน”, สารนิพนธ์ศาสนศาตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๖๖.

^{๒๐}ธนศ เรื่องรจิตปกรณ, “อิทธิพลของพระหมอดูต่อวิถีชีวิตคนไทยศึกษาเฉพาะกรณีในเขตกรุงเทพมหานคร”, สารนิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต, (วิทยาลัยศาสนศึกษา : มหาวิทยาลัยมหิดล), ๒๕๔๕, หน้า ๑๕.

นางกฤติกาวัลย์ หิรัญญิต ได้เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาความสอดคล้องของหลักการพยากรณ์ในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาทและวิชาโหราศาสตร์ไทย” ได้กล่าวไว้ “ตอนหนึ่งในบทสัมภาษณ์พระศรีคัมภีร์ญาณ รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเกี่ยวกับเรื่อง การที่พระพุทธองค์ทรงพยากรณ์พระสุบินของพระองค์เองก่อนวันตรัสรู้ และในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศลท่านได้ให้ความเห็นไว้ว่า การที่ทรงพยากรณ์พระสุบินของพระองค์เองก่อนวันตรัสรู้ นั้นเป็นการบอกถึงพระญาณหยั่งรู้ของพระองค์เอง เพราะพระองค์ทรงสั่งสมพระบารมีที่จะมาเป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเป็นเวลานาน หลายชาติภพ นั่นคือเหตุ ทรงตั้งพระทัยแน่วแน่ในการที่จะตรัสรู้ในพระธรรมอันประเสริฐ และจะได้ทรงเผยแผ่ให้เวไนยสัตว์ได้รู้ตามนั้นคือผล

ส่วนพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศลนั้นพระองค์ทรงเตือนให้เหล่าพุทธบริษัทตั้งมั่นอยู่ในความดีตามหลักธรรมที่พระองค์ได้ทรงสั่งสอนไว้ เหตุการณ์ร้ายตามพระสุบินก็จะไม่เกิดขึ้น นั่นคือพระองค์ทรงเห็นความไม่เที่ยง ในสมัยของพระพุทธองค์ พระพุทธศาสนาก็เจริญรุ่งเรือง ทั้งเหล่าพระมหากษัตริย์ และพระสกนิกรล้วนประพฤติปฏิบัติดี ผลดีก็บังเกิด แต่ถ้าพื้นสมัยของพระพุทธองค์ไปแล้ว เหตุปัจจัยทั้งหลายก็เปลี่ยนไป อันจะนำมาซึ่งความเสื่อมได้”^{๒๐}

เทพพร มังธานี ได้เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง “การวิเคราะห์พุทธจริยศาสตร์เถรวาทในมหาสุบินชาดก” ได้กล่าวไว้ว่า “มหาสุบินชาดก กล่าวถึงปรากฏการณ์เหนือวิสัย มีลักษณะเป็นบุญนิมิต ที่ได้รับการตีความมาตั้งแต่คัมภีร์ดั้งเดิม หรือคัมภีร์อรรถกถา ซึ่งพระอรรถกถาจารย์รุ่นก่อน ๆ ได้กระทำสืบต่อ ๆ กันมา และได้รับการตีความจากนักปราชญ์ทางพุทธศาสนาทุกยุคทุกสมัยในประเทศที่นับถือพุทธศาสนา ลักษณะการตีความนั้นมุ่งไปที่อนาคตเป็นหลัก กล่าวคือการมองไปที่ปรากฏการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเนื่องจากมนุษย์ขาดหลักคุณธรรม จริยธรรมคอยค้ำจุน นอกจากนั้นการตีความของแต่ละยุคสมัยยังมีอิทธิพลทางวัฒนธรรมประเพณีและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในยุคสมัยนั้น ๆ เป็นส่วนประกอบด้วย”^{๒๑}

ธนวรรณ วัฒนานุกัตติ ได้เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาปรากฏการณ์ในสังคมไทยกับความฝันของพระเจ้าปเสนทิโกศล” ได้กล่าวไว้ว่า “ปรากฏการณ์ในสังคมไทยกับความฝันของพระเจ้า

^{๒๐}นางกฤติกาวัลย์ หิรัญญิต, “ศึกษาความสอดคล้องของหลักการพยากรณ์ในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาทและวิชาโหราศาสตร์ไทย”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๔, หน้า ๔๔.

^{๒๑}นายเทพพร มังธานี, “การวิเคราะห์พุทธจริยศาสตร์เถรวาทในมหาสุบินชาดก”, วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล), ๒๕๔๒, หน้า ๔๘.

เจ้าปเสนทิโกศล มีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะนำมาป้องกันสังคมไม่ให้ความเสื่อมเกิดขึ้นหรือใช้เวลานานที่จะเกิด ช่วยให้เห็นในสังคมได้ตระหนักถึงภัยพิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแล้วและที่จะเกิดตามมา ในภายหลัง เนื่องจากคนขาดศีลธรรมเป็นประการสำคัญการขาดศีลธรรมทำให้เกิดการเบียดเบียนกัน ทำร้ายกัน คำพยากรณ์นี้จึงเป็นสิ่งที่ช่วยตักเตือนให้มนุษย์ตั้งมั่นอยู่ในศีลธรรม ไม่คิดร้าย ไม่เอาเปรียบผู้อื่น สังคมจะเกิดความร่มเย็น ตามมา ดังพุทธภาษิตว่า “บุคคลเมื่อรักษาดน ชื่อว่ารักษาผู้อื่น เมื่อรักษาผู้อื่น ก็ชื่อว่ารักษาดน” อีกทั้งยังช่วยเตือนสติให้มีความระวังไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต เพื่อให้คนรุ่นใหม่ได้ทราบและตระหนักถึงคุณค่าของพระพุทธศาสนา ที่ปลูกฝังจริยธรรมพัฒนาคุณภาพของชีวิต ซึ่งถือได้ว่าเป็นแนวปฏิบัติที่ตั้งมาทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต”^{๒๓}

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ช่วยสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์และเป็นแนวทางในการทำการวิเคราะห์ เรื่องศึกษาพุทธพยากรณ์ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศล ในมิตติสถานการณ์ปัจจุบัน ให้ชัดเจนและเข้าใจยิ่งขึ้น เพราะปัจจุบันผู้คนตื่นกลัวภัยจากการพยากรณ์ของศาสดาอื่น ๆ หากได้มาศึกษาพุทธพยากรณ์แล้ว จะได้ไม่ตื่นตระหนก หวาดเกรงภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้น โดยขาดโยนิโสมนสิการ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ที่น่าเชื่อถือมาสนับสนุน โดยยึดถือพระไตรปิฎกเป็นหลัก รวมถึงคัมภีร์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทางวิชาการ เพื่อเป็นประโยชน์ในการดำรงชีพของบุคคล ทางศาสนา และทางสังคมต่อไป

๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

- ๑.๖.๑ ทำให้ทราบความหมายพุทธพยากรณ์
- ๑.๖.๒ ทำให้ทราบพุทธพยากรณ์ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศล
- ๑.๖.๓ ทำให้ทราบการวิเคราะห์พุทธพยากรณ์ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศล ในมิตติสถานการณ์ปัจจุบัน
- ๑.๖.๔ ทำให้ทราบประโยชน์อีกวิธีหนึ่งที่จะสามารถทำให้ผู้ที่ได้มาศึกษางานวิจัยพุทธพยากรณ์ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศลชั้นนี้ได้เกิดความเกรงกลัวต่อผลการทำชั่ว

^{๒๓}นางสาวธนวรรณ วัฒนานุกัณฑ์, “การศึกษาปรากฏการณ์ในสังคมไทยกับความฝันของพระเจ้าปเสนทิโกศล”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๓, หน้า ๑๔๓.

๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในงานวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “การศึกษาเชิงวิเคราะห์ พุทธพยากรณ์ ในสุบิน ของพระเจ้าปเสนทิโกศล ในมิติของสถานการณ์ปัจจุบัน” เพื่อสะดวกและง่ายต่อความเข้าใจ ผู้วิจัยได้นิยามคำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในงานวิจัยนี้ ดังนี้

วิเคราะห์ หมายถึง ใ้ใคร่ครวญ แยกออกเป็นส่วน ๆ เพื่อศึกษาให้ถ่องแท้

พุทธพยากรณ์ หมายถึง คำพยากรณ์ของพระพุทธเจ้า

สุบิน หมายถึง ความฝัน ในที่นี้หมายถึงความฝันหรือพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศล

ปเสนทิโกศล หมายถึง พระราชาผู้ปกครองแคว้น โกศล โดยมีเมืองสาวัตถีเป็นราชธานี

มิติ หมายถึง ด้าน, มุมมอง

สถานการณ์ปัจจุบัน หมายถึง เหตุการณ์ที่กำลังเป็นไป และเหตุการณ์ที่เป็นไปแล้ว

บทที่ ๒

ความหมายของพุทธพยากรณ์

ศาสนาพุทธไม่ได้สอนให้เชื่อการพยากรณ์ หรือการทำนาย แต่พุทธศาสนาสอนให้เชื่อเรื่อง การกระทำ (กรรม) ความสุข หรือความทุกข์ที่มนุษย์ได้รับ ในปัจจุบันชาตินั้น เป็นผลมาจากการกระทำ (กรรม) ทั้งการกระทำ (กรรม) ในปัจจุบันชาติ หรือการกระทำ (กรรม) ในอดีตชาติ จากกุศลกรรม และอกุศลกรรมส่งผล เช่น เป็นคน หน้าตาดี ผิวพรรณงาม สวย รวย มีทรัพย์สมบัติ มีชาติตระกูล มีความฉลาดหลักแหลม มีปัญญาดี มีอายุยืน เกิดจากผลของกุศลกรรมที่กระทำไว้ส่งผล ส่วนผู้ที่ทำ อกุศลกรรมไว้ในอดีตชาติ ผลจะส่งผลให้เกิดมาเป็นคนหน้าตาไม่ดี ผิวพรรณไม่งาม ไม่สวย ไม่รวยจน ไม่มีทรัพย์สมบัติ เกิดในตระกูลต่ำ ไร้ ปัญญาทึบ อายุสั้น ซึ่งมนุษย์ทุกชีวิตที่เกิดมามีปัญหาทุกคน ปัญหามาน้อยต่างกันไป บางคนประสบปัญหาชีวิตมาก ไม่รู้จะแก้ไขปัญญชีวิตอย่างไร ก็ ไปกินเหล้า หมกมุ่นกับอบายมุข ก่ออาชญากรรม หรือฆ่าตัวตายในที่สุด บางคนหาทางออก โดยไปดูหมอให้ ช่วยบอกหรือหาวิธีทางแก้ไข

๒.๑ ความหมายของพุทธพยากรณ์

การพยากรณ์เรื่องต่าง ๆ พยากรณ์โดย บรรดาพรหมณ์ หรือบุคคลอื่น ๆ แต่ละท่านได้ใช้ วิชาทางโหราศาสตร์แขนงต่าง ๆ ที่ได้ร่ำเรียนมาใช้ทำนายทายทัก นับได้ว่ามีอิทธิพลต่อมนุษย์มา เป็นเวลาช้านาน แต่การพยากรณ์ของบุคคลต่าง ๆ นั้นส่วนใหญ่เป็นการพยากรณ์แบบ เฉลย แก้ไข ปัญหาทางด้าน จิตใจต่อบุคคลที่มขอทราบความหมายเพื่อแก้ปัญหา เฉพาะคน หรือในระยะเวลา สั้น ๆ เฉพาะหน้า แต่พุทธพยากรณ์มีความหมาย และความสำคัญมากกว่านั้น

พุทธะ หมายถึง ผู้ตรัสรู้แล้ว, ผู้ตื่นแล้ว, ผู้เบิกบานแล้ว

พยากรณ์ หมายถึง ทาย, ทำนาย, คาดการณ์, ทำให้แจ้งชัด, ตอบปัญหา

พุทธพยากรณ์ หมายถึง พุทธ + พยากรณ์ มีความหมายว่า คำพยากรณ์ของพระผู้มีพระภาคเจ้า ทั้งองค์ในอดีตและองค์ปัจจุบัน การพยากรณ์บรรดาสาวกทั้งภิกษุ ภิกษุณี ทั้งการพยากรณ์ใน พระสุบิน ๑๖ ประการ

สรุป พุทธพยากรณ์ในพระสุบิน ๑๖ ประการ มีอิทธิพลต่อมนุษยชาติมากที่สุดทีเดียว เพราะเป็น พุทธพยากรณ์ที่ทรงพยากรณ์โดยญาณหยั่งรู้ ก่อนเหตุการณ์ต่าง ๆ จะอุบัติขึ้นเป็นระยะเวลาานาน นับพัน ๆ ปี

๒.๒ การพยากรณ์ในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท

ธรรมชาติของมนุษย์ มีการทำงาน การแสวงหาอาหาร การพักผ่อน นอนหลับ เมื่อมีการนอน ย่อมต้องเกิดความฝัน ความฝันส่งผลกระทบต่อในด้านจิตใจของมนุษย์ ทั้งในทางที่ดี กลาง ๆ คือ ไม่มีผลกระทบต่อใด ๆ กับจิตใจ ส่วนการฝันดี และ ฝันร้าย สำหรับเหตุที่ทำให้เกิดความฝันซึ่งมีลักษณะ ดังนี้

๑. เทวโคปสังหารโค คือ ฝันเกิดจากเทพลลใจ เกิดจากจิตฝ่ายดีทำงานในขณะที่หลับเป็นการบอกเหตุ หรือการสอนตนเอง หรือให้แง่คิดดี ๆ เป็นจิตใต้สำนึกที่ดี อาจเกิดขึ้นได้ ตรงตามเป็นจริง บางครั้งต้องนำมาตีความหมายเทียบเคียงจึงจะทราบผล

๒. ปุพฺพนิมิตฺโต คือ ฝันเพราะจิตอาวรณ์ เป็นเรื่องของภายในจิตที่มีกามฉันทะ พยาบาท ถีนมิทธะ อุทธัจจะ และวิจิกิจฉา จิตมุ่งอยู่เรื่องใดก็มักจะฝันถึงเรื่องนั้น ๆ หาสาระอะไรแน่นอนมิได้

๓. อนุคฺคปุพฺพโค คือ ฝันเพราะเคยทราบมาก่อน เป็นเรื่องของคนที่มึนจิตเป็นห่วงกังวล เกิดขึ้นจริงบ้าง ไม่จริงบ้าง เอาแน่นอนไม่ได้

๔. ธาตุโขภโค คือ ฝันเกิดจากธาตุกำเริบ ด้วยไฟธาตุในร่างกายผิดปกติมีการแปรปรวน ฟุ้งซ่านคิดไปต่าง ๆ นานา ฉะนั้นหลังจากเกิดความฝันแล้ว มนุษย์จึงอยากจะทราบความหมายของความฝันเหล่านั้น จึงเกิดศาสตร์ การทำนาย การพยากรณ์ขึ้นในเวลาต่อมา

การพยากรณ์ที่ปรากฏในคัมภีร์ในทางพระพุทธศาสนาเถรวาท ได้กล่าวถึงพระผู้มีพระภาคเจ้าองค์ปัจจุบัน ทรงเป็นสัพพัญญู สมบูรณ์ด้วยทศพลญาณอันไม่ติดขัด และแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับพระพุทธเจ้าองค์ในอดีตด้วยพระโอรุขของพระองค์เอง แต่พระประยูรญาติ บรรดาภิกษุสงฆ์สาวก เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ณ นิโครธารามมหาวิหาร ใกล้กรุงกบิลพัสดุ์ ซึ่งเรื่องราวเหล่านี้ ภิกษุสงฆ์สาวกทั้งหลายได้ทรงจำแล้วถ่ายทอด โดยการท่องจำในยุคแรก ๆ และจดจารึกไว้เป็นตำราคัมภีร์สืบต่อมาจนปัจจุบันนี้

ในการบำเพ็ญเพียร สร้างสมบารมี ของพระองค์ที่มีความมุ่งมั่น ตั้งใจด้วยวิริยะ อุตสาหะ เพื่อการอุบัติเป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต พระองค์ได้ทรงพบ พระพุทธเจ้ามาแล้วทั้งหมดรวม ๒๗ พระองค์ รวมทั้งพระองค์เองด้วยเป็น ๒๘ พระองค์ แต่เนื่องด้วยพระ โคตมพุทธเจ้าไม่ได้รับพุทธพยากรณ์ จากพระพุทธเจ้า ๓ พระองค์แรกในอดีต คือ พระตณ्हังกรพุทธเจ้า พระเมธังกรพุทธเจ้า และพระสรณังกรพุทธเจ้า ฉะนั้น เรื่องราวเกี่ยวกับพระพุทธเจ้าทั้ง ๓ พระองค์นี้จึงไม่ปรากฏ

ส่วนพระพุทธเจ้าในอดีต ๒๔ พระองค์ ที่อุบัติขึ้นมาภายหลังนั้น ได้ให้พุทธพยากรณ์ แต่พระโคตมพุทธเจ้าไว้ทุกพระองค์

สรุปได้ว่า พุทธพยากรณ์นั้นเป็นประเพณีของพระพุทธเจ้าทุกพระองค์จะพยากรณ์เหตุสำคัญต่าง ๆ ให้บรรดาสาวกได้ทราบกัน เพื่อยืนยันเหตุการณ์เหล่านั้นจะอุบัติในอนาคตแน่นอน เช่น พยากรณ์บุคคลที่จะเกิดมาเป็นพระพุทธเจ้าองค์ต่อไปในอนาคต และพยากรณ์ในพระสุบิน

๒.๓ การพยากรณ์ก่อนพระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบัน

การพยากรณ์นั้น มีมาก่อนที่พระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบันจะอุบัติขึ้น ซึ่งในสมัยโบราณบรรดากษัตริย์ ผู้ปกครองหัวเมือง พราหมณ์ คหบดี มักจะส่ง รัชทายาท ราชบุตร บุตร ลูก หลานของตนไปศึกษาเล่าเรียนวิชาการต่าง ๆ กับสำนักครูวิสุวามิตร ๗ สำนักดัดศิลาซึ่งวิชาการที่สอนมีดังนี้

๒.๓.๑ วิชาไตรเวท

ไตรเวท เป็นคัมภีร์สูงสุดของศาสนาพราหมณ์ ตามพระเวทประกอบด้วยวิชา ๓ อย่าง คือ

๑) ฤคเวท (อิรพเพท) เป็นคัมภีร์ที่ ประมวลลบทสวดสรรเสริญเทพเจ้าต่าง ๆ ร้อยกรอง คำฉันท์ บทอ้อนวอนเทพเจ้า ฤคเวทนี้ถือเป็นคัมภีร์ที่เก่าแก่ที่สุดมีอายุมากกว่าพระเวทอื่น ๆ พราหมณ์ผู้ทำหน้าที่นี้เรียกว่า โคพราหมณ์

๒) ยชุรเวท (ยชุพเพท) เป็นคัมภีร์ที่ ประมวลบทร้อยแก้ว สำคัญ ๆ ที่ใช้ประกอบพิธีกรรม บวงสรวงต่าง ๆ โดยต้องดำเนินพิธีกรรมตามระเบียบที่วางไว้อย่างเคร่งครัด มีการถวายเครื่องสังเวทต่อเทพเจ้า ฯลฯ ผู้ทำหน้าที่นี้ เรียกว่า อัศวรยชุพราหมณ์

๓) สามเวท (สามเพท) เป็นคัมภีร์ที่ ประมวลคำร้องบูชาถวายน้ำโสมแก่ พระอินทร์และเทพเจ้าต่าง ๆ ซึ่งเสด็จมายังที่ยัญพิธี พราหมณ์ที่ทำหน้าที่นี้ เรียกว่า อุกทาคาพราหมณ์

๒.๓.๒ วิชาจตุเพททางศาสตร์

วิชาจตุเพททางศาสตร์ ประกอบด้วยวิชา ๔ อย่างคือ

๑) ฤคเวท บรรยายเรื่องพรหมสร้างโลก การเกิดของสรรพสิ่ง คน สัตว์ พืช ฯลฯ

๒) ยชุรเวท การเช่นสรวงบูชา

“รามฤคฤคกถาวัลย์หิรัญลี, ‘ศึกษามหาลมสอคคัลล้องของหลักการพยากรณ์ คัมภีร์พระพุทธศาสนาถรวาท’, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๔, หน้า ๑๗.

๒ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส, ปฐมสมโพธิกถา, (กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๑๖), หน้า ๓๕๕.

- ๓) สามเวท การขับร้องถวายน้ำโสมบูชาพระเจ้าต่าง ๆ
 ๔) อาถรรพเวท ที่เกิดขึ้นภายหลังใครเวทว่าด้วยคาถาอาคมไสยศาสตร์ เครื่องรางของขลัง
 อภินิหาร การบูชากราบไหว้ สะสมสรรพสิ่งในธรรมชาติที่มีรูปร่างแปลกประหลาด^๑

๒.๓.๓ ปัญจกัลยาณีนิตติลักษณะ

กัมภีร์ที่กล่าวถึงความงามของสตรี ๕ ประการ คือ

- ๑) เกสกลุยาณิ (ผงงาม) คือ หญิงที่มีผมหยาวถึงสะเอวแล้วปลายผมหงอนขึ้น
- ๒) มงฺสกลุยาณิ (เนืองงาม) คือ หญิงที่มีริมฝีปากแดงคุดผลคำถึงสูงเรียบชิดสนิท
- ๓) อฏฺฐจิกุลยาณิ (กระดุกงาม) คือ หญิงที่มีฟันสีขาวประคุดสังข์ และเรียบเสมอกัน
- ๔) นววิกุลยาณิ (ผิวงาม) คือ หญิงที่มีผิวงามละเอียด ถ้าคำก็คำดัง ดอกบัวเขียว ถ้าขาวก็ขาว

ดังดอกกรรณิกา

- ๕) วยกุลยาณิ (วัยงาม) คือ หญิงที่เมื่จะคลอดบุตรถึง ๑๐ ครั้ง ก็ยังคงสภาพร่างกายสาวสวย
 คุดตลอดครั้งเดียว^๒

๒.๓.๔ วิชาแพทยศาสตร์

คามพระเวท ประกอบด้วยวิชา ๖ อย่างคือ

- ๑) ศีกษา คือ วิชาการเรียนรู้ออกเสียงคำ เปล่งคำ ให้ถูกต้อง
- ๒) ฉันทส (ฉันท) คือ วิชา การเรียนรู้จังหวะ รู้วิธีอ่านคำประพันธ์ให้ถูกต้อง
- ๓) ไวยากรณ์ คือ วิชาการเรียนรู้ในการใช้ระเบียบของภาษา
- ๔) นิรุกติศาสตร์ คือ วิชา การเรียนรู้ กำเนิดของคำ คำยาก รากศัพท์ในพระเวท
- ๕) โขยติบ คือ วิชาเรียนรู้ เราเสสตร์ โหราศาสตร์
- ๖) กัลปิปะ คือ วิชาเรียนรู้ วิธีการ การทำพิธีกรรม ประเพณี^๓

๒.๓.๕ วิชาศิลปศาสตร์

วิชาศิลปศาสตร์ ๑๘ ประการ มีดังนี้

- ๑) ยุทธศาสตร์ วิชากระบ

^๑พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐,
 (กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอส อาร์ ปริ้นติ้ง แมส โปรดักส์ จำกัด, ๒๕๕๖), หน้า ๖๓๓.

^๒๕ โพลด์ ๕ ผู้เขียน, "ลักษณะผู้หญิงที่สวยงามที่สุดในโลก", ๑๘ ก.พ. ๒๕๕๖,
 <<http://www.dannippam.com/thread-981-1-1.html>> (18 Feb 2013)

^๓พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, อ่างแล้ว,
 หน้า ๑๗๕.

๒) รัฐศาสตร์ วิชาการปกครอง

- ๓) นิติศาสตร์ วิชากฎหมายและจารีตประเพณีต่าง ๆ
 - ๔) พาณิชยศาสตร์ วิชาการค้า
 - ๕) อักษรศาสตร์ วิชาวรรณคดี
 - ๖) นิรุกติศาสตร์ วิชาภาษาทั้งของตน และของชนชาติ ที่เกี่ยวข้องกัน
 - ๗) คณิตศาสตร์ วิชาคำนวณ
 - ๘) โขติยศาสตร์ วิชาดาราศาสตร์
 - ๙) ภูมิศาสตร์ วิชา ภูมิ พื้นที่ และรู้จักแผนที่ของประเทศต่าง ๆ
 - ๑๐) ไทโรศาสตร์ วิชา ไทโรรู้จักพยากรณ์เหตุการณ์ต่าง ๆ
 - ๑๑) เวชศาสตร์ วิชาการแพทย์
 - ๑๒) เหตุศาสตร์ วิชาว่าด้วยเหตุผล หรือตรรกวิทยา
 - ๑๓) สัตว์ศาสตร์ วิชาคุณลักษณะสัตว์ และรู้เสียงสัตว์ว่าดี หรือร้าย
 - ๑๔) โยคศาสตร์ วิชาช่างกล
 - ๑๕) ศาสนศาสตร์ วิชาศาสนา รู้ความเป็นมา และหลักศาสนาทุกศาสนา
 - ๑๖) มายาศาสตร์ วิชาอุบาย หรือดำหรับพิชัยสงคราม
 - ๑๗) นันทศาสตร์ วิชาแต่งโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน
 - ๑๘) ดันรพศาสตร์ วิชา ร้องรำ หรือนาฏศาสตร์ และวิชา ดนตรี หรือดุริยางค์ศาสตร์^๖
- ๒.๓.๖ จตุตถสูติฉัตถิลักษณะ
- กล่าวถึงลักษณะความงามของสตรี ๖๔ ประการ
- ๑) ถึงพร้อมด้วยศุราและวัย คือ แม้จะมีอายุมาก แต่ก็มีรูปร่างและผิวพรรณ ไม่หย่อนยาน
 - ๒) เวลาปีครรภ์ ไม่มีลักษณะปรากฏนูน คั่งสามัญชนทั่วไป
 - ๓) ยังไม่ถึงวัยชรา ก็จะสามารถมีบุตรและธิดาได้
 - ๔) มีรูปร่างงดงามน่าชม เหมือนรูปวาด ประดับเครื่องคบแต่งทั้งมวลงามคั่งเทพธิดา
 - ๕) ปราศจากโทษแห่งสตรี ไม่นอกใจสามี
 - ๖) มีวาจาสัตย์ ไม่พูดกระด้าง คำหยาบ เพื่อเจ้า เหลวไหล
 - ๗) ไม่มีวาจาเป็นโทษ

^๖พีณเร, "วิชาศิลปะศาสตร์ ๑๘ ประการ", ๑๘ มี.ค. ๒๕๕๖,

- ๘) มีเสียงไพเราะ เหมือน นกคูเหว่า
- ๙) ไม่พูดกลับกลอก
- ๑๐) ไม่มีความโกรธ มัวเมา ถือตัว กระจ่าง ขุนเจียวทั้งปวง
- ๑๑) พูดจาอ่อนหวาน น่ารัก
- ๑๒) ไม่ริษยา พูดจาเหมาะแก่การ
- ๑๓) ถึงพร้อมด้วยการบริจาค
- ๑๔) มีศีล
- ๑๕) ยินดีเฉพาะในสามี
- ๑๖) อุทิศตนให้แก่สามีคนเดียว ไม่คิดคำนึงถึงชายอื่น
- ๑๗) มี ศีรษะ หู จมูก ได้ส่วนรับกัน
- ๑๘) มีผงาม คำขลิบ เหมือนแมลงภูตัวประเสริฐ
- ๑๙) มีหน้าผากงาม
- ๒๐) มีคิ้วงาม เสมือนสร้อยนกงู
- ๒๑) ไม่หน้านิ้ว คิ้วขมวด
- ๒๒) มีใบหน้ายิ้มแย้ม
- ๒๓) ปราศรัยตกทายก่อน
- ๒๔) มีวาจา สุภาพ อ่อนหวาน
- ๒๕) ถนุกขวา
- ๒๖) ซื่อตรง
- ๒๗) ไม่กดขี่
- ๒๘) ไม่จองหอง
- ๒๙) ไร้มารยา
- ๓๐) มีหิริ โศดดีปะ ละอายและเกรงกลัวต่อบาป
- ๓๑) ไม่เป็นคนเหลวไหล
- ๓๒) เป็นคนหนักแน่น
- ๓๓) ไม่เป็นคนปากร้าย
- ๓๔) ไม่เป็นคนพูดพร่ำเพรื่อ
- ๓๕) มีความกำหนัด เกลียดขัง ความหลงน้อย
- ๓๖) ถึงพร้อมด้วยกลิ่นแห่ง ศีล
- ๓๗) มีความรู้ ระวัง ไม่ประมาท เลินเล่อ

- ๓๘) รักษา เท้า คดา เป็นอย่างดี มีมือ เท้าอ่อนนุ่ม
- ๓๙) มีสัมผัส อ่อนนุ่ม
- ๔๐) มีความบริสุทธิ์เหมือนกลีบดอกบัวใส และบัวเขียวสด และดูจาดำเนื้อทราย
- ๔๑) มีจมูกโค้งน่ารัก
- ๔๒) มีอวัยวะใหญ่ใหญ่ ได้สัดส่วนดี
- ๔๓) มีอวัยวะประจำ อยู่ตามสภาพ เป็นอันดี
- ๔๔) มีอวัยวะงดงาม ไม่มีตำหนิ
- ๔๕) มีริมฝีปากแดงเหมือนลูกคำสิงสุก
- ๔๖) มีฟันงามตรงเสมอ ไม่ลึกลับลับ เรียบชิดสนิทเป็นอันดี
- ๔๗) คอระหงเรียบงาม
- ๔๘) แต่งตัวขึ้น ในทุกโอกาส ดูดีเสมอ
- ๔๙) มีใจดี นัยตาบริสุทธิ์ เหมือนดอกมะลิ
- ๕๐) ไหล่ผิวงามสง่าราศี
- ๕๑) แขนเรียบงามกลมกลิ้ง
- ๕๒) เมื่อมีกรรม ถิ่น ไม่กลายเป็นสีดำ และเมื่อ ให้นุตรคิมมทุกวันก็ไม่ห่อหุ้ม คล้อยลง
- เอวกลมกลิ้งดุจคันธนู
- ๕๓) สีข้าง ไม่ผิดปกติ แม้จะมีกรรมมาแล้วสิบครั้ง ก็ดูราวกับว่ามีแค่ครั้งเดียว
- ๕๔) วงสะคือเล็ก
- ๕๕) มีสะโพกกว้างเรียบ และแน่นหนา
- ๕๖) มีร่างกาย ขาวสดใสเหมือนแท่งเพชร
- ๕๗) มีแขน ขา อ่อนเหมือนงอนช้าง ชิดเสมอกัน
- ๕๘) มีลำแข้งเหมือนแท่งเนื้อทราย
- ๕๙) มีฝ่ามือ ฝ่าเท้า เหมือนอาบด้วยน้ำคร่ำแดง
- ๖๐) เป็นที่พึงระลึกถึง เมื่อได้พบ ได้เห็นก็ชื่นอกชื่นใจ
- ๖๑) มีจักขุประสาทว่องไว
- ๖๒) น่ารักเมื่อได้พบเห็น เป็นที่อึ้งเอิบใจ
- ๖๓) มีผิวพรรณงามละเอียด เป็นนวลพรรณดั่งทองคำ

๖๔) ประเสริฐด้วยรูปร่างแห่งสตรี ดังเนรมิต^๕

การพิจารณา ใฝ่หาลักษณะบุคคลนั้น มีมาแต่กาลสมัยของพระเจ้าสีหหนุสักราชผู้ครองนคร กบิลพัสดุ์ ทรงมีพระราชโอรส ๓ พระองค์และพระราชธิดา ๒ พระองค์ เมื่อพระราชบุตรมีวัยวัฒนา การสมควร พระเจ้าสีหหนุตรัสสั่ง ให้พราหมณ์จำนวน ๘ ท่าน ที่มีความรู้ จตุพทาศาสตร์และ ถึงที่สุดเพท ฉลาด รอบรู้ ในปัญจกัลยาณีอดีตลักษณะ จตุสัฏฐีอดีตลักษณะ ๖๔ ประการ บุรุษลักษณะ ภูมิลักษณะ และมีสันดาน กอปรด้วยปรีสุทธิศีลาจารวัตร เพื่อให้ไปเสาะแสวงหาหญิงงามมาอภิเษก ในที่อัครมเหสีซึ่งพระสิริสุทโธทนะ ผู้เป็นพระเชษฐราชโอรสผู้ใหญ่^๖

สรุปได้ว่า การมีลักษณะสวยประเสริฐสุด ดังที่กล่าวมาแล้วนั้นเป็นการ สั่งสมบุญบารมีมา อย่างดี มีศีลปรีสุทธิ หลายภพหลายชาติ เพื่อการเป็นมารดาของพระผู้มีพระภาคเจ้าโดยแท้

๒.๔ คำพยากรณ์ของพระพุทธเจ้าในอดีต

๒.๔.๑ คำพยากรณ์ในสมัยของพระพุทธเจ้าที่บังกร

สมัยหนึ่ง มีพระพุทธเจ้าพระนามว่า ที่บังกร ในสี่อสงไขยแสนกัปนั้น มีพระนครหนึ่งชื่อว่า อมรวดีนครเป็นนครสวยงามน่ารื่นรมย์ใจ ไม่ว่างจากเสียง ๑๐ ประการคือ ๑. เสียงประกาศให้มานำเอาข้าวนำไป ๒. เสียงช้าง ๓. เสียงม้า ๔. เสียงกลอง ๕. เสียงสังข์ ๖. เสียงรถ ๗. เสียงเชลยให้มาเคี้ยว ๘. เสียงเชลยให้มาค่อม ๙. เสียงเชลยให้มาบริโภคน้ำ และ ๑๐. เสียงเชลยให้มาบริโภคน้ำ เป็นนครที่ สมบูรณ์ด้วยรัตนะ ๗ ประการมี ๑. ช้างแก้ว ๒. ม้าแก้ว ๓. กลองแก้ว ๔. สังข์แก้ว ๕. รถแก้ว ๖. นางแก้ว ๗. ขุนพลแก้ว ซึ่งเป็นที่อยู่ของผู้มีบุญ

สมัยนั้น เราเป็นพราหมณ์นามว่าสุเมธราช สั่งสม โภคทรัพย์ไว้หลายโกฏิ มีทรัพย์สมบัติ มากมาย เป็นผู้เล่าเรียนรู้อบไตรเพท ทำนายลักษณะ และคัมภีร์อิติहाสะ ในครั้งนั้นเราจักแสวงหา นิพพานอันไม่แก่ ไม่ตาย เป็นที่ดับชาติ ชรา และพยาธิ ครั้นเราคิดอย่างนี้แล้ว ได้ให้ทรัพย์หลาย ร้อยโกฏิแก่คนไม่มีที่พึ่ง และคนอนาถาแล้วเข้าไปยังภูเขาหิมวันต์ ที่นั่น เรานำเพ็ญเพียรอยู่มีที่นั่ง และที่จงกรมภายใน ๗ วันก็ได้บรรลุอภิญญา และพละ เมื่อเราถึงความสำเร็จในศาสนาอย่างนี้แล้ว พระพิชิตมารผู้เป็นนายของโลก พระนามว่าที่บังกร เสด็จอุบัติขึ้น ทรงตรัสรู้ และแสดงพระธรรม เทศนา ชนทั้งหลายทูลนิมนต์พระตถาคต ประทับในปัจฉิมประเทศ แล้วช่วยกันแผ้วถางทาง สำหรับพระตถาคตเสด็จดำเนินมา ในเวลาเดียวกันเราออกจากอาศรมของตน เหาะ ไปในอัมพร

^๕ โปสต์ ๕ ผู้เขียน, "ลักษณะอดีต ๖๔ ประการ", ๑๘ ก.พ. ๒๕๕๖,

<<http://www.dannipparn.com/thread-981-1-1.htm>>(18 Feb 2013)

^๖ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส, ปฐมสมโพธิกถา, อ่างแล้ว, หน้า ๖.

แสดงจากอากาศมาถามมนุษย์ทั้งหลายในขณะนั้นว่า มหาชนผู้มีจิตโสมนัส เบิกบานใจ ช่วยกันแผ้วถางทางเดินเพื่อใคร ชนเหล่านั้นตอบว่า เพื่อพระพุทธชินเจ้าพระนามว่าที่ปึงกรเสด็จดำเนิน เมื่อได้ยินดังนั้น เราจึงกล่าวด้วยความโสมนัสว่า “พุทธโ พุทธโ” เรายืนคิดอยู่ ณ ที่นั้นเองว่า เราจะหวานพีช คือ บุญลงในที่นี้ แล้วกล่าวว่า ท่านทั้งหลาย จงให้โอกาสหนึ่งแก่ข้าพเจ้า ขอร่วมแรงช่วยแผ้วถางทางเสด็จดำเนินด้วย ชนเหล่านั้นให้โอกาสแก่เรา ครั้งนั้นเราถางทางไปพลาง คิด ไปพลางว่า “พุทธโ พุทธโ” เมื่อเราทำยังไม่ทันเสร็จ พระมหามุนีที่ปึงกรชินเจ้ากับพระชีवासพลีสัสนผู้ได้อภิญญา ๖ ได้ลงยังทิศน้อยทิศใหญ่ พร้อมไปรยกระแจะจันทน์ ของหอมอย่างดี ล้วนเป็นของทิพย์ ลงยัง ทิศน้อยทิศใหญ่ พวกมนุษย์ที่อยู่บนพื้นดิน ก็ไปรยคอกไม้มงคล ลงท่วทิศานุทิศ เราสหายผมปูลาดด้วยผ้าเปลือกไม้ และหนังสัตว์ลงบนเบือกถม นอนคว่ำหน้าลง ณ ที่นั้น ด้วยประสงค์ว่า ขอพระพุทธเจ้าพร้อมด้วยพระสาวกทั้งหลาย จงทรงเหยียบเราเพื่อการเสด็จครั้งนี้ไปเถิด อย่างทรงเหยียบเบือกถมนั้นเลย เมื่อเรานอนอยู่ที่พื้นดิน ได้มีความคิดอย่างนี้ว่า เราพึงบรรลุสัมพัฏฐคุณญาณ หลุดพ้นเถิด

ขณะนั้นพระพุทธเจ้าที่ปึงกรผู้ทรงรู้แจ้งโลก ประทับยืนอยู่เหนือศีรษะเรา ทรงมีพระดำรัสว่า ท่านทั้งหลายจงดูภูติคาบสผู้มีตบะอันรุ่งเรืองนี้ เขาจักได้เป็นพระพุทธเจ้าในโลก ในกัปอันประมาณมิได้ ณ กาลสมัยนั้น พระตถาคตชินเจ้าพระองค์นั้น จะเสด็จออกจากพระนครมิลพัสดุ์อันน่ารื่นรมย์ จักทรงบำเพ็ญเพียรทำทุกกรกิริยา แล้วเสด็จไปประทับนั่งที่ถวงไม้ชุปาลานิโคธทรงรับข้าวมธุปายาส ณ ที่นั้นแล้ว เสด็จ ไปยังแม่น้ำเนรัญชรา พระองค์เสวยข้าวมธุปายาสที่ฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา แล้วเสด็จดำเนินตามทางราบเรียบที่เขาตกแต่งไว้ไปที่ถวงไม้โพธิพฤกษ์ แต่นั้นทรงทำประทักษิณ โทษิมณฑลอันขดเคี้ยวแล้ว จักตรัสรู้ที่ถวงไม้อัสดตพฤกษ์ พระมเรศ เบ้งเกิดเกล้าของพระตถาคตพระองค์นี้ จักมีพระนามว่ามายา พระบิดามีพระนามว่าสุทโธทนะ พระตถาคตนี้จักมีพระนามว่าโคตม มีพระอัครสาวกผู้ไม่มีอาสวะ ปราศจากราคะมีจิตสงบระงับมันคงนามว่าโกณฑิยะ และอุปปติสสะ ภิกษุอุปัฏฐากนามว่าอานนท์ จักบำรุงพระพิชิตมารนี้ จักมีอัครสาวิกาสี่ผู้ไม่มีอาสวะ ปราศจากราคะ มีจิตสงบระงับ มันคง นามว่าเขมาและอุบลวรรณา ไม้โพธิของพระองค์นั้น ประชาชนเรียกว่าอัสดตพฤกษ์ จิตตคฤหบดี หัตถกคฤหบดีชาวเมืองอาฬวี จักเป็นอุปัฏฐากผู้เลิศ นันทมารดาและอุตตราอุบาสิกา จักเป็นอุปัฏฐากาสีกาผู้เลิศ พระโคตมผู้มีศพระองค์นั้น จักมีพระชนมายุ ๑๐๐ ปี มนุษย์เทวดา และหมู่สัตว์ทั้งหลาย ในหมื่นจักรวาลต่างก็เปล่งเสียงโห่ร้อง ร่าเริง ประนมอัญชลีถวายนมัสการ ฉะนั้น พระพุทธเจ้าที่ปึงกรผู้ทรงรู้แจ้งโลก ทรงยกพระบาท เบื้องขวาขึ้น พระสาวกของพระพิชิตมารที่อยู่ ณ ที่นั้น ได้ทำประทักษิณเราทุก ๆ องค์ เทวดา มนุษย์ อสูร ยักษ์ กล่าวชมเชย สรรเสริญอภิวาทเราแล้วพากันกลับไป ท่านสุเมธคาบส จึงเข้าป่าใหญ่มุ่ง

บำเหน็จบารมี ๑๐ ประการ ปราบดาบรรลฐัพพัญญุตญาณ เพื่อช่วยเปลื้องหมู่สัตว์พร้อมทั้งเทวดา ให้หลุดพ้น^๕

๒.๔.๒ คำพยากรณ์ในสมัยของพระพุทธเจ้าโกณฑัญญะ

สมัยหนึ่งพระพุทธเจ้าพระนามว่า โกณฑัญญะ พระมหากษัตริย์พระนามว่า สุนันทะ เป็นพระบิดา พระนางสุชาดา เป็นพระชนนี ครองพระนครชื่อ รัมมวดี ทรงมีปราสาท ๑ ปราสาท ชื่อ รุจิ สุรุจิ และสุระ มีพระสนมกำนัลในสามแสนล้วนประดับประดาสวยงาม พระมเหสีพระนามว่า รุจิเทวี พระราชโอรสพระนามว่าชีวิตเสน พระองค์ทรงเห็นนิมิต ๔ ประการ จึงเสด็จออกผนวชด้วยบรรดาราชยาน ทรงบำเพ็ญเพียรอยู่ ๑๐ เดือนเต็ม ทรงประกาศพระธรรมจักรแก่เทวดาและมนุษย์ในป่ามหาวัน พระองค์ทรงมีพระภักทเถระและพระสุภักทเถระเป็นอัครสาวก พระเถระนามว่า อนุรุธะ เป็นอุปัฏฐาก มีพระคิสาเถรี และพระอุปัคคิสาเถรีเป็นอัครสาวิกา มีไม้สาละตั้งงามเป็นไม้โพธิ์ ตรัสรู้ โสณอุบาสกและอุปโสณอุบาสกเป็นอัครอุปัฏฐาก นันทอุบาสิกา และสิริมาอุบาสิกาเป็นอัครอุปัฏฐายิกา พระมหามุนี เป็นนายกของโลก ทรงพระเดชไม่มีที่สุด มีพระยศนับประมาณมิได้ พระองค์มีขันติเปรียบด้วยถนอม มีศีลเปรียบด้วยสาคร มีสมาธิเปรียบด้วยเขาสุเมรุ มีญาณเปรียบด้วยอากาศ ทรงประกาศอินทรีย์ พละ โภชนงค์ มรรคและอริยสัจ ทรงประกาศธรรมจักรธรรมมาภิสมัย ครั้งที่ ๑ แก่มนุษย์และเทวดาแสน โภคิ ครั้งที่ ๒ แก่หมื่น โภคิ ครั้งที่ ๓ แปดหมื่น โภคิ ทรงประชุมพระสาวกชีนาสพ ผู้ปราศจากมลทิน การประชุมครั้งที่ ๑ มีพระสาวกแสน โภคิ ครั้งที่ ๒ พัน โภคิ ครั้งที่ ๓ แก่สิบ โภคิ

สมัยนั้น เราเป็นพระมหากษัตริย์พระนามว่า วิชิตาวิ เป็นใหญ่ในแผ่นดิน โดยมีสมุทราศร เป็นขอบเขต เราได้ถวายทานโดยนิมนต์พระโกณฑัญญะพระพุทธเจ้า พร้อมด้วยพระสงฆ์สาวก ผู้ปราศจากมลทิน ฉันทคณาหารอย่างดี พระพุทธโกณฑัญญะผู้เป็นนายกของโลกพระองค์นั้น ได้ทรงพยากรณ์ว่า เราจักได้เป็นพระพุทธเจ้าในโลก ข้ามแม่น้ำใหญ่ ฉะนั้น เราได้ฟังพุทธพยากรณ์นั้นแล้ว จิตใจเลื่อมใสยิ่งขึ้น เพื่อจะยังประโยชน์นั้นให้สำเร็จ เราได้ถวายราชสมบัติอันใหญ่หลวงแก่พระพิชิตมาร ครั้นแล้วก็ออกบวชในสำนักของพระองค์ ร่ำเรียนพระสูตร พระวินัยอันเป็นนวัคคัตตศาสนาทั้งปวง เพื่อพระศาสนาของพระพิชิตมารให้คงาม เราเป็นผู้ไม่ประมาทในคำสั่งสอนของพระองค์ทั้งเวลานั่ง ยืน และ เดินถึงความสำเร็จในอภิญญาแล้ว ได้ไปยังพรหมโลก^๖

^๕ พุ.พุทธ. ๓๓/๒/๒๕๕.

^๖ พุ.พุทธ. ๓๓/๓/๓๐๖.

๒.๔.๓ คำพยากรณ์ในสมัยพระพุทธเจ้ามังคละ

สมัยหนึ่ง มีพระพุทธเจ้าพระนามว่ามังคละเป็นพระราชโอรสของพระมหากษัตริย์พระนามว่าอุตระ มีพระนครชื่อว่าอุตระ พระชนนีพระนามว่าอุตรา ในคราวที่พระองค์ทรงบรรพชาพระโพธิญาณ อันไม่มีอะไรเปรียบแล้ว ทรงแสดงธรรมจักร ธรรมาสัมมัทตครั้งที่ ๑ แก่สัตว์แสน โภคิ พระพุทธเจ้า ทรงแสดงธรรมที่พิภพของท้าวสักกะจอมอสูร ครั้งที่ ๒ แก่ทวยเทพแสน โภคิ เมื่อพระเจ้าจักรพรรดิพระนามว่า สุฉันทะ ได้เสด็จเข้าไปเฝ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพร้อมด้วยบริวารประมาณเก้าสิบล โภคิ ครั้งที่ ๒ พระสาวกมาประชุมกันแสน โภคิ ครั้งที่ ๓ พระสาวกมาประชุมกันเก้าสิบล โภคิ การประชุมครั้งนั้น ล้วนแต่พระปัจเจกพุทธ ผู้ปราศจากมลทิน พระองค์มีพระรัศมีไม่มีอะไรเปรียบปาน ยิ่งกว่าพระพิชิตมารอื่น ๆ ทรงกำจัดรัศมีของพระจันทร์และพระอาทิตย์ ส่งแสงไฟโรจน์ในหมื่นจักวาล ทรงประกาศจุดจักรพรรดิอันประเสริฐสุด เทวดาและมนุษย์ได้ดื่มรส สัจธรรมแล้ว ย่อมบรรเทาความมืดมนได้ พระพุทธมงคลเสด็จปรินิพพานที่พระราชอุทยานชื่อเวสสละ พระสถูปของพระองค์สูง ๓๐ โยชน์ ประดิษฐานอยู่ในพระราชอุทยาน

สมัยนั้น เราเป็นพราหมณ์มีนามว่าสุรจิ เป็นผู้เล่าเรียน ทรงมนต์รู้จบใคร่เพท เราได้เข้าเฝ้าพระศาสดาพระองค์นั้น ได้ถึงพระองค์เป็นสละและได้บูชาพระสงฆ์ อันมีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นประมุขด้วยของหอมและดอกไม้ อังคาสด้วยน้ำนม โฉจนสำราญพระทัย พระพุทธมงคลผู้อุดมพยากรณ์เราว่า ผู้นี้จักได้เป็นพระพุทธเจ้าในโลก ข้ามแม่น้ำใหญ่ ฉะนั้น เราได้ฟังพระพุทธพยากรณ์แม้นั้นแล้ว ยังจิตให้เลื่อมใสอย่างยิ่ง เราอธิษฐานวัตรในการบำเพ็ญบารมี ๑๐ ให้ยิ่งขึ้นครั้งนั้น เราออกพูนปีติ เพื่อบรรลุตัม โพธิญาณอันประเสริฐ จึงออกบวชในสำนักของพระองค์ เราเล่าเรียนพระสูตรและพระวินัย อันเป็นนวัคตัตตฤสาสน์ แล้วทำพระศาสนาของพระชินเจ้าให้งาม ครั้งนั้นเราเป็นผู้ไม่ประมาทเจริญพรหมวิหารภาวนา ถึงที่สุด โภคิญาณแล้วได้ไปยังพรหมโลก^{๑๑}

๒.๔.๔ คำพยากรณ์ในสมัยของพระพุทธเจ้าสุมนะ

สมัยหนึ่ง มีพระพุทธเจ้าพระนามว่า สุมนะ ผู้สูงสุด มีพระมหากษัตริย์พระนามว่าสุทัตตะ เป็นพระชนก พระนางสิริมาเป็นพระชนนี พระองค์ทรงครอบครองอาคารสถานอยู่เก้าพันปีทรงมีปราสาท ๓ ปราสาท ชื่อว่าจันทะ สุฉันทะและวรุณสะ มีพระสนมมารีกำนัลในหกล้านสามแสนนาง ล้วนประดับประดาสวยงาม พระมหาลีพระนามว่า วรุณสกี พระราชโอรสพระนามว่าอนุโปม พระพิชิตมารทรงเห็นนิมิต ๔ ประการ จึงเสด็จออกผนวชด้วยพระยาชสาธานพระที่นั่งคัน ทรงบำเพ็ญ เพียร ๑๐ เดือนเต็ม พระมหาวีรสุมนเจ้าผู้เป็นนายของโลก อันพรหมทูลาธารณาแล้ว ทรงประกาศพระธรรมจักร ณ เมฆละนคร พระองค์ทรงมีพระสรณเถระ และพระภาวิตตเถระเป็น

^{๑๑} พ. พุท. ๗๓/๔/๓๒๕.

พระอัครสาวก ทรงมีพระเถระนามว่าอุเทนเป็นพระพุทธรูปปฏิมากร พระโสภณาเถรีและพระอุปโสภณาเถรี เป็นพระอัครสาวิกา แม้พระพุทธรเจ้าผู้ไม่มีใครเสมอเหมือนพระองค์นั้น ได้ตรัสรู้ที่ทวงไม้กาละทิง วรุณอุบาสกและสรณอุบาสกเป็นอัครอุปัฏฐาก จาลาและอุปจาลาอุบาสิกาเป็นอัคร อุปัฏฐายิกา พระพุทธรเจ้าพระองค์นั้น พระองค์สูง ๕๐ ศอก มีพระรัศมีเปล่งปลั่งดั่งทองคำล้ำค่า ส่องสว่างจ้าไป ในหมื่นโลกธาตุ ทรงบรรลุลัมโพธิญาณอันอุดม ทรงสร้างนคร คือ พระสัทธรรม เป็นเมืองอัน ประเสริฐสุด ทรงสร้างถนนใหญ่คือ สติปัญญาอันเลิศล้ำ ไม่มีอะไรค้น ไม่คิด เป็นถนนตรงไปพลูย กว้างขวาง ทรงลาดสามัญผล ๕ ปฏิสัมภิตา ๔ อภิญญา ๖ และสมาบัติ ๘ ไว้บนถนนนั้น ชนเหล่าใด เป็นผู้ไม่ประมาท ประกอบด้วยหิริและความเพียร ชนเหล่านั้นทั้งหมด ย่อมถือเอาคุณอันประเสริฐนี้ ได้ตามสบาย ครั้งที่ ๑ พระศาสดาทรงรื้อขนมหาชน ทั้งเทวดาและมนุษย์แสน โกฎิให้ตรัสรู้ ครั้งที่ ๒ ที่พระมหาวิโรจไตรสรณหมู่เดิกรัตย์ เทวดาและมนุษย์แสน โกฎิให้ตรัสรู้ธรรม ครั้งที่ ๓ ได้มีแก่ เทวดา และมนุษย์เก้าหมื่น โกฎิ

พระสมุณศาสดาทรงมีการประชุม พระสาวกชีนาสพ ผู้ปราศจากมลทิน มีจิตสงบคงที่ ๓ ครั้ง ทรงประชุมสงฆ์ครั้งที่ ๑ ในวันสังฆปวารณา พระตถาคตทรง ปวารณาพร้อมด้วยพระสาวกแสน โกฎิ ต่อแต่นั้นในการประชุมครั้งที่ ๒ เก้าหมื่น โกฎิ ครั้งที่ ๓ แปดหมื่น โกฎิ ขณะนั้นมนุษย์มีอายุเก้าหมื่นปี พระองค์ดำรงพระชนมายุอยู่เท่านั้น ได้ตรัสรู้แล้วเสด็จปรินิพพาน พระสอุปของพระองค์สูง ๔ โยชน์ ประดิษฐานอยู่ ณ อังคาราม

สมัยนั้น เราเป็นพญานาคราชมีฤทธิ์มาก มีนามชื่อว่า อตุละ เป็นผู้ก่อสร้างกุศลเจริญขึ้น ครั้งนั้น เราพร้อมด้วยหมู่ญาติออกจากนาคพิภพ เอาดนตรีทิพย์ไปบรรเลงบูชาพระพิชิตมารพร้อมด้วย พระสงฆ์ พระสมุณพุทธรเจ้า ผู้เป็นนายกของโลกพระองค์นั้น ก็ทรงพยากรณ์ว่าเรานี้จักได้เป็น พระพุทธรเจ้าในโลก ข้ามน้ำน้ำใหญ่ ฉะนั้น เราได้ฟังพระพุทธรพยากรณ์นั้นแล้ว ยังจิตให้เลื่อมใส อย่างยิ่ง เราอธิษฐานวัตรในการบำเพ็ญบารมีให้ยิ่งขึ้นไป^๒

๒.๔.๕ คำพยากรณ์ในสมัยของพระพุทธรเจ้าเรวตะ

สมัยหนึ่ง มีพระพุทธรเจ้าพระนามว่า เรวตะ มีพระมหากษัตริย์พระนามว่าวิบุละ เป็นพระชนก พระนางวิบุลาเป็นพระชนนี ครองพระนครชื่อว่า สุรัญญูกะ พระองค์ทรงมีปราสาทอันประเสริฐ ๓ ปราสาท ชื่อสุทัสนะ รัตนัคฉิ และอาเวหะ ตกแต่งสวยงาม ทรงมีพระสนมกำนัลในสาม โกฎิสาม แสนนาง ล้วนประดับประดาสวยงาม พระมเหสีพระนามว่า สุทัสนา มีพระ โอรส พระนามว่าวรุณ พระพิชิตมารทรงเห็นนิมิต ๔ ประการ จึงเสด็จออกผนวชด้วยรถราชยานที่นั่งคัน ทรงบำเพ็ญเพียร อยู่ ๗ เดือนเต็ม

^๒ พ.พุท. ๗๓/๕/๓๕๖.

พระเวศ มหาวิโรชินีส์เจ้าผู้เป็นนายของโลก อันพรหมทูลอารชานแล้ว ทรงประกาศ
 ธรรมจักร ประทับอยู่ ณ วรุณาราม พระองค์ทรงมีพระวรคุณและพระพรหมเทวณะเป็น
 พระอัครสาวก พระเถระชื่อสัมภวะเป็นพุทธอุปัฏฐาก พระภัททาเถรีพระสุภัททาเถรีเป็น พระอัครสาวิกา
 พระองค์ได้ตรัสรู้ที่ควงไม้กาคะทิง วรุณคูวาสกและสรภคูปาสกเป็นอัครอุปัฏฐาก นางปาลาและ
 นางอุปปาลา อุบาสิกาเป็นอัครอุปัฏฐายิกา พระองค์มีพระวรกายสูง ๘๐ ศอก ทรงเปล่งพระรัศมี
 สว่างไสวไปทั่วทิศโยชน์หนึ่งโดยรอบ ทั้งกลางวันและกลางคืน ในขณะที่นั้น มนุษย์มีอายุหกหมื่นปี
 พระองค์ทรงดำรงพระชนมายุเท่านั้น ทรงช่วยให้หมู่ชนข้ามพ้นวิญญูสงสาร ได้เป็นอันมาก ประกาศ
 อมตธรรมในโลก ทรงเสด็จ นิพพาน เพราะสิ้นความยึดมั่น ถือมั่น ทุกอย่างหายไปหมด ไม่มีอะไรเหลือ
 สังขารทั้งหลายทิ้งปวงว่างเปล่าหนอ เมื่อเสด็จนิพพานแล้ว พระธาตุของพระองค์แผ่รัศมีไป
 กว้างไกล

สมัยนั้น เราเป็นพราหมณ์นามว่า อติเทพ ได้เข้าไปเฝ้าพระเวศพุทธเจ้าแล้ว ถึงพระองค์
 เป็นสรวณะ ได้ชมเชยศีล สมภา และพระปัญญาคุณอันยอดเยี่ยมของพระองค์แล้ว ได้ทูลถวายจีวรแก่
 พระองค์ตามกำลัง แม้พระเวศพุทธเจ้าผู้เป็นนายของโลก พระองค์ก็ทรงพยากรณ์ว่าเราผู้นี้จัก ได้
 เป็นพระพุทธเจ้าในโลก ข้ามแม่น้ำใหญ่ เราได้ฟังพระพุทธพยากรณ์นั้นแล้ว ยังจิตให้เลื่อมใสอย่างยิ่ง
 เราอธิษฐานวัตรในการบำเพ็ญบารมี ๑๐ ให้ยิ่งขึ้น^{๓๓}

๒.๔.๖ คำพยากรณ์ในสมัยของพระพุทธเจ้าโสภิตะ

สมัยหนึ่ง มีพระพุทธเจ้าพระนามว่า โสภิตะ พระองค์ทรงบรรลุปุริชญาณ ประกาศ
 พระธรรมจักรธรรมากิสมัยครั้งแรกระหว่างเมืองบนตลอดถึงอเวจีนรก และเมืองต่ำ ตลอดถึงภวัคคพรหม
 นี้ในกาลนั้น พระบรมกษัตริย์พระนามว่าชยเสนะ รัชสิ่งให้สร้างพระอาราม มอบถวายในพระพุทธเจ้า
 ครั้งที่ ๒ ได้มีแก่นมนุษย์และเทวดาพัน โกฎิ พระโสภิตบรมศาสดา ทรงมีการประชุมพระภิกษุ
 ขีณาสพผู้ปราศจากมลทิน มีจิตสงบระงับครั้งที่ ครั้งที่ ๓ พระราชาพระนามว่าอุคคตะ ทรงถวายทาน
 ในพระพุทธเจ้า ในทานครั้งนั้น พระอรหันต์มาประชุมกันประมาณร้อย โกฎิ ในสมัยนั้น มนุษย์มี
 อายุเก้าหมื่นปี พระองค์ทรงดำรงพระชนมายุอยู่เท่านั้น ทรงช่วยในหมู่ชนข้ามพ้นวิญญูสงสาร ได้เป็น
 อันมาก พระองค์ทรงประทานพระโอวาทและการปราสาธน์ ทรงสั่งสอนหมู่ชนที่เหลือให้เผากิเลส
 ดั่งเปลวไฟไหม้เชื้อแล้ว เสด็จนิพพานพร้อมด้วยพระสาวก พระพุทธเจ้าผู้ไม่มีใครเสมอเหมือนและ
 พระสาวกผู้บรรลุธรรมทั้งหลาย หายไปหมดสิ้นแล้ว สังขารทิ้งปวงว่างเปล่าหนอ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า
 เสด็จนิพพาน ณ สีหาราม พระธาตุของพระองค์แผ่กว้าง ไปในประเทศนั้น ๆ

^{๓๓}ขุ.พุทธ. ๗๓/๖/๓๗๖.

สมัยนั้น เราเป็นพราหมณ์นามว่าสุชาติ เราได้ถวายข้าวและน้ำให้พระพุทธเจ้าเสวยพร้อมทั้งพระสาวกจนเพียงพอ แม้พระพุทธเจ้าพระนามว่า โสภิตผู้เป็นนายกของโลก พระองค์ก็ทรงพยากรณ์ว่า เราผู้นี้จักได้เป็นพระพุทธเจ้า ข้ามแม่น้ำใหญ่ ฉะนั้น เราได้ฟังพระพุทธพยากรณ์แล้ว มีใจยินดีปราโมทย์ได้กระทำ ความเพียรอย่างขอดเยี่ยม เพื่อบรรลุประโยชน์นั้นแล^๔

๒.๔.๖ คำพยากรณ์ในสมัยของพระพุทธเจ้าอนิมทัสสี

สมัยหนึ่ง มีพระพุทธเจ้าพระนามว่า อนิมทัสสี มีพระบรมกษัตริย์พระนามว่ายสวาเป็นพระชนก พระนาง ยโสธรา เป็นพระชนนี พระองค์ทรงมีปราสาท ๓ ปราสาท ชื่อ คิริ อุปคิริ และวิหตะ ทรงมีพระสนมกำนัลในสองหมื่นสามพันนาง ล้วนประดับประดาสวยงาม พระมเหสีพระนามว่าสิริมา พระราชโอรสพระนามว่า อุปสาละ พระองค์ทรงเห็นนิมิต ๔ ประการ จึงเสด็จออกผนวชด้วยวาทอง (แคร่) ทรงบำเพ็ญเพียรอยู่ ๑๐ เดือนเต็ม แล้วทรงประกาศพระธรรมจักร ณ สุทธานราชอุทยาน ในครั้งนั้น มนุษย์มีอายุแสนปี ทรงช่วยให้หมู่ชนข้ามพ้นวัฏสงสารได้เป็นอันมาก พระบรมศาสดาขึ้นเจ้า เสด็จนิพพาน ณ ธรรมาราม พระศตูปของพระองค์สูง ๒๐ โยชน์

สมัยนั้น เราเป็นยักษ์มีฤทธิ์มาก เป็นใหญ่ ปกครองยักษ์หลายโกฏิให้อยู่ในอำนาจ แม้ครั้งนั้นเราก็ได้เข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐ ได้ถวายข้าวและน้ำให้พระองค์เสวยพร้อมด้วยพระสงฆ์จนเพียงพอ แม้พระมุนีผู้มีพระนัยนาบริสุทธ์ พระองค์นั้นก็ทรงพยากรณ์ว่าเราผู้นี้จักได้เป็นพระพุทธเจ้า ฉะนั้น เราได้ฟังพระพุทธพยากรณ์นั้นแล้ว ก็ยินดีมีใจปราโมทย์ อธิฐานวัตรในการบำเพ็ญบารมีให้ยิ่งขึ้น^๕

๒.๔.๗ คำพยากรณ์ในสมัยของพระพุทธเจ้าปทุม

สมัยหนึ่ง มีพระพุทธเจ้า พระนามว่า ปทุม มีพระนครชื่อว่า จัมปกะ พระบรมกษัตริย์พระนามว่าอสมะ เป็นพระชนก พระนางอสมมาเป็นพระชนนี พระองค์ทรงมีปราสาทอันประเสริฐ ๓ ปราสาท ชื่อ นันทะ วสุ และอัสตระ ทรงมีพระสนมกำนัลในสามหมื่นสามพันนาง ล้วนประดับประดาสวยงาม พระมเหสีพระนามว่าบุคครา พระราชโอรสพระนามว่ารัมมะพระองค์ทรงเห็นนิมิต ๔ ประการ ได้เสด็จออกผนวชด้วยราชยาน ทรงบำเพ็ญเพียรอยู่ ๘ เดือนเต็ม พระปทุมมหาวิรเจ้าผู้เป็นนายกของโลก อันพรหมทูลอารธนาแล้ว ทรงประกาศพระธรรมจักร ณ รัตนราชอุทยาน ทรงมีพระสาเลาะ และพระอุปสาเลาะเป็นพระอัครสาวก พระเถระชื่อว่า วรุณเป็นพระพุทธปฏิฐาก พระราชาเถรีและพระสุราชาเถรีเป็นพระอัครสาวิกา ไม้โพธิพฤกษ์ของพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้นเรียกว่า ไม้้อยช้างใหญ่ สถิตอุบาทกและอสมอุบาทก เป็นอัครอุปฏิฐาก รุจิอุบาทกและนันทิมารา

^๔ พุ.พุทธ. ๓๓/๓/๓๕๓.

^๕ พุ.พุทธ. ๓๓/๘/๔๐๘.

อุบาสิกา เป็นอัครอุปัฏฐายิกา พระมหามุนีพระวรกายสูง ๕๘ ศอก พระรัศมีของพระองค์แผ่ไปทั่ว
 สารทิศ ศิลของพระองค์หาเสมอไม่ แม้สมาธิก็ไม่มีที่สุด มีพระญาณอันประเสริฐ เมื่อกฐินจีวร
 เกิดขึ้นในสมัยกรานกฐิน ภิกษุทั้งหลายช่วยกันเย็บจีวร เพื่อประโยชน์แก่พระธรรมเสนาบดี สมัยนั้น
 มนุษย์มีอายุแสนปี พระองค์ทรงดำรงพระชนมายุอยู่เท่านั้น ทรงช่วยให้หมู่ชนข้ามพ้นวิญญูสงสาร ได้
 เป็นอันมาก พระองค์ทรงเสด็จนิพพาน ณ ธรรมาราม พระธาตุของพระองค์แผ่ไปกว้างไกลไพศาล

สมัยนั้น เราเป็นราชสีห์เป็นใหญ่กว่าฝูงมฤค ได้พบพระพิชิตมาร ซึ่งกำลังเจริญวิเวกอยู่ใน
 ป่าใหญ่ เราถวายบังคมพระยุคลบาทด้วยเศียรเกล้ากระทำประทักษิณ บันลือสีหนาท ๓ ครั้ง บำรุง
 พระพิชิตมารอยู่ ๗ วัน ครบ ๗ วันแล้วพระศกาคเสด็จออกจากสมาบัติอันประเสริฐ ทรงดำริด้วย
 พระหทัยให้พระภิกษุมารประชุมกัน โภกหนึ่ง แม้ครั้งนั้นพระองค์ได้ทรงพยากรณ์แก่เราในท่ามกลาง
 ภิกษุเหล่านั้นว่า ผู้นี้จักได้เป็นพระพุทธเจ้าในโลก ข้ามแม่น้ำใหญ่ ฉะนั้นเราได้ฟังพุทธพยากรณ์เมื่อ
 นั้นแล้ว ยังจิตใจให้เลื่อมใสอย่างยิ่ง ได้อริยฐานวัตรในการบำเพ็ญบารมี ๑๐ ให้ยิ่งขึ้น^{๖๖}

๒.๔.๘ คำพยากรณ์ในสมัยของพระพุทธเจ้านารทะ

สมัยหนึ่ง มีพระพุทธเจ้าพระนามว่า นารทะ ผู้ไม่มีใครเปรียบเสมอ มีพระนครชื่อว่า รัญญวดี
 พระมหากษัตริย์พระนามว่าสุเทพพระเจ้าจักรพรรดิ เป็นพระชนก พระนางอโนมาเป็นพระชนนี
 พระองค์เป็นพระเชษฐโอรสที่ทรงโปรดปรานของพระเจ้าจักรพรรดิ ทรงมีปราสาท ๓ ปราสาท
 มีพระสนมกำนัลในสี่หมื่นสามพันนาง พระมเหสีพระนาม ว่าวิจิตเสนา พระราชโอรสพระนามว่า
 นันตบุตร พระองค์ผู้เป็นบุรุษอุดม ทรงเห็นนิมิต ๔ ประการ จึงเสด็จออกผนวช ทรงบำเพ็ญเพียร
 อยู่ ๗ วัน พระนารทมหาวีรเจ้าผู้เป็นนายกของโลก พรหมทูลอาราธนาแล้ว ทรงประกาศพระธรรมจักร
 ณ ฌัญชอุทยาน ทรงมีพระภัททสาละและพระชิตมิตตเถระเป็น พระอัครสาวก พระเถระชื่อว่า
 วาเสฏฐะ เป็นพระพุทธุปัฏฐาก พระอุตตราเถรีและพระผัคคุนีเถรี เป็นพระอัครสาวิกา ไม้โพธิ
 พดุมภ์ของพระองค์เรียกกันว่า ไม้อ้อยช้างใหญ่ อุกคริทอุบาสกและวสกุบาสก เป็นอัครอุปัฏฐาก
 อินทวรีอุบาสิกาและคัมภีอุบาสิกา เป็นอัครอุปัฏฐายิกา พระมหามุนีทรงช่วยให้หมู่ชนข้ามพ้น
 วิญญูสงสาร ได้มากมาย พระศาสนาของพระองค์งามวิจิตรด้วยพระอรหันต์ทั้งหลาย เปรียบเหมือน
 ท้องฟ้าย่อมงามวิจิตรด้วยหมู่ดาว ฉะนั้น พระนราสภชินเจ้า ผู้ประเสริฐ เสด็จนิพพาน ณ สุทัสนนคร
 พระสถูปอันประเสริฐสูง ๔ โยชน์ก็ประดิษฐานอยู่ ณ นครนั้นแล

สมัยนั้น เราเป็นขลุ่ยผู้มีตบะอันรุ่งเรืองถึงที่สุดในอภิญญา ๖ เหาะไปในอากาศได้ แม้ครั้ง
 นั้นเราก็กวาดข้าวและน้ำให้พระศาสดาเสวยพร้อมด้วยพระสงฆ์และบริวารชนจนเพียงพอแล้ว ได้
 บูชาด้วยไม้จันทน์ แม้พระนารทบรมศาสดานายกของโลกพระองค์นั้น ก็ทรงพยากรณ์เราในครั้งนั้น

^{๖๖} พุ.พุทธ. ๓/๓/๔๒๔.

ว่าผู้นี้จักได้เป็นพระพุทธเจ้าในโลก ข้ามแม่น้ำใหญ่ ฉะนั้น เราได้ฟังพระพุทธพยากรณ์เมื่อนั้นแล้ว มีใจยินดีอย่างยิ่ง อธิษฐานวัตรเป็นอย่างเลิศเพื่อบำเพ็ญบารมี ๑๐ ประการ^{๑๖}

๒.๔.๑๐ คำพยากรณ์ในสมัยของพระพุทธเจ้าปทุมุตระ

สมัยหนึ่ง มีพระพุทธเจ้าพระนามว่า ปทุมุตระ มีพระนครชื่อว่าหังสวดี ซึ่งพระบรมกษัตริย์ พระนามว่าอาณันทะ เป็นพระชนก พระนางสุชาดาเทวี เป็นพระชนนี พระองค์ทรงมีปราสาท ๓ ปราสาท มีพระอัครมเหสีพระนามว่าสุลหัตตดา พระราชโอรสพระนามว่าอุตุระ พระองค์ทรงเห็น นิमित ๔ ประการ จึงเสด็จออกผนวชทรงบำเพ็ญเพียรอยู่ ๘ วัน พระปทุมุตระ บรมเสด็จตามหาวิรุฬหิ อินพรหมพุลอาราธนาแล้ว ทรงประกาศพระธรรมจักร ณ มลิลธารชอุทธาน ทรงมีพระเทวิลเถระ และพระสุชาดาเถระ เป็นพระอัครสาวก พระเถระชื่อว่าสุมนะ เป็นพุทธอุปัฏฐาก พระอมิตาเถรีและ พระอสมมาเถรี เป็นพระอัครสาวิกา ไม้โพธิพฤกษ์ของพระองค์เรียกกันว่าไม้สน อมิตอุบาสกและ ดิสสอุบาสก เป็นอัครอุปัฏฐาก อุหัตถาอุบาสิกาและสุจิตราอุบาสิกา เป็นอัครอุปัฏฐายิกา พระมหามุนี ทรงมีพระกายสูง ๕๘ ศอก มีพระลักษณะประเสริฐ ๓๒ ประการพระรัศมีของพระองค์แผ่ไป ๑๒ โยชน์ ในกัปที่พระพุทธเจ้าเสด็จอุบัติเป็นมัจฉกัป ประชุมชนผู้มีกุศลมากจึงได้เกิด ในกัปนั้น ในพระธรรมเทศนาครั้งที่ ๑ แก่เทวดาและมนุษย์ แสนโกฏิ ต่อจากนั้น ทรงแสดงธรรมากิสมัย ครั้งที่ ๒ แก่สัตว์ สามหมื่นเจ็ดพัน ครั้งที่ ๓ แก่สัตว์ห้าโกฏิ พระพุทธเจ้าทรงประทาน โอวาทให้รู้แจ้ง ยังสัตว์ทั้งปวง ให้ข้าม ทรงฉลาดในเทศนา ทรงช่วยให้หมู่ชนข้ามพื้นวัฏฏสงสารได้มากมาย ทรงประชุมพระสาวก ครั้งที่ ๑ มีพระสาวกแสน โกฏิมาประชุมกันครั้งที่ ๒ ในกาลเมื่อพระพุทธเจ้า ผู้ไม่มีใครเสมอเหมือน ประทับอยู่ ณ เวการบรรพต พระสาวกเก้าหมื่น โกฏิมาประชุมกัน ครั้งที่ ๓ มีพระสาวกแปดหมื่น โกฏิมาประชุม

ในกาลนั้น มนุษย์ทั้งหลายมีอายุแสนปี พระองค์ดำรงพระชนมายุอยู่เท่านั้น ช่วยหมู่ชนให้ ข้ามพื้นวัฏฏสงสารได้มากมาย แล้วเสด็จนิพพาน ณ นันทาราม พระสถูปอันประเสริฐของพระองค์ สูง ๑๒ โยชน์ ประดิษฐานอยู่ในนันทารามนั้นแล

สมัยนั้น เราเป็นชฎิลชื่อว่ารัฐฐิเก ได้ถวายผ้าพร้อม ภัตตาหารแก่สงฆ์อันมีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้เป็นประมุข พระองค์นั้นทรงพยากรณ์ว่าเรจักได้เป็นพระพุทธเจ้าในโลก ข้ามแม่น้ำใหญ่ ฉะนั้น เราได้ฟังพระพุทธพยากรณ์เมื่อนั้นแล้วอธิษฐานวัตรให้ยิ่งขึ้น เราได้ทำความเพียรมั่นชั้นยอด ในการบำเพ็ญบารมี ๑๐ ประการ^{๑๗}

^{๑๖}ป.พุทธ. ๓๓/๑๐/๔๓๖.

^{๑๗}ป.พุทธ. ๓๓/๑๑/๔๕๘.

๒.๕.๑๑ คำพยากรณ์ในสมัยของพระพุทธเจ้าสุเมธ

สมัยหนึ่ง มีพระพุทธเจ้าพระนามว่า สุเมธ มีพระนครชื่อว่าสุทิสสะ มีพระบรมมหากษัตริย์ พระนามว่าสุทิตตะ เป็นพระชนก พระนางสุทิตตาเป็นพระชนนี พระองค์ทรงครอบครองอาคารสถานอยู่เก้าหมื่นปี ทรงมีปราสาท ๓ ปราสาท พระมเหสีพระนามว่าสุมนา พระราชโอรสพระนามว่า ปุณฺณพะ พระองค์ทรงเห็นนิมิต ๔ ประการ จึงเสด็จออกผนวชด้วยขสารอันเป็นยานพระที่นั่งดับ ทรงบำเพ็ญเพียรอยู่ ๘ เดือนเต็ม พระสุเมธมหาวิริชินเจ้าผู้เป็นนายกของโลก ทรงประกาศธรรมจักร ทรงมีพระสรณเถระ และสรรพกามเถระ เป็นพระอัครสาวก พระเถระชื่อว่า สาคระ เป็นพุทธอุปัฏฐาก พระรามเถรีและพระสุรามเถรี เป็นพระอัครสาวิกา ไม้โพธิพฤกษ์ของพระองค์เรียกชื่อว่า ต้นสะเคา อรุเวลาอุบาสกและยสวาลุบาสก เป็นอัครอุปัฏฐาก ยสวาลุบาสิกาและสิริวาลุบาสิกาเป็น อัครอุปัฏฐายิกา พระมหายานีทรงมีวรกายสูง ๘๘ ศอก มีพระรัศมีสว่างไสวไปทั่วทิศ เมื่อทรงบรรลु พระโพธิญาณ อันอุดมบริสุทธ์แล้ว ทรงประกาศธรรมจักร ณ สุทิสสนคร แม้ในกาลที่พระองค์ทรง แสดงพระธรรมเทศนา มีธรรมภิกษุสมัย ครั้งที่ ๑ แก่สัตว์แสน โภกฺกิ ครั้งที่ ๒ ในกาลเมื่อพระพิชิตมาร ทรงทรมานยักษ์ชื่อว่า กุมภกรรณ แก่สัตว์เก้าหมื่น โภกฺกิ ครั้งที่ ๓ แก่สัตว์แปดหมื่น โภกฺกิ

พระสุเมธศาสดาทรงมีการประชุม ครั้งที่ ๑ พระภิกษุชีนาสพ ผู้ปราศจากมลทิน มีจิตสงบ ระวัง ในกาลเมื่อพระพิชิตมารเสด็จเข้าไปในสุทิสสนคร พระภิกษุชีนาสพมาประชุมกันร้อย โภกฺกิ ครั้งที่ ๒ ในกาลเมื่อภิกษุทั้งหลาย กรานกฐิน ณ เทวภูฏ พระภิกษุชีนาสพมาประชุมกัน เก้าสิบ โภกฺกิ ครั้งที่ ๓ พระภิกษุ ชีนาสพมาประชุมกัน แปดสิบ โภกฺกิ

สมัยนั้น เราเป็นมาฆพินีนามว่าอุตตระ มีทรัพย์ที่เก็บสะสมไว้ในเรือนแปดสิบ โภกฺกิ เราได้ ถวายทรัพย์แก่พระศาสดา พร้อมด้วยพระสาวกหมดสิ้น แล้วถึงพระองค์เป็นสรณะ ออกบรพพา แม้พระพุทธเจ้าพระองค์นั้น ได้ทรงพยากรณ์เราว่าในสามหมื่นกัป ผู้นี้จักได้เป็นพระพุทธเจ้าในโลก เราได้อธิษฐานวัตรในการบำเพ็ญบารมี ๑๐ ประการ ให้ยิ่งขึ้นไป เราเรียนพระสูตรและพระวินัย เป็นผู้ไม่ประมาทในคำสั่งสอนนั้น ทั้งในเวลา นั่ง ยืน และเดินถึงความสำเร็จในอภิญญาแล้ว ได้ไปยัง พรหมโลก

ในกาลนั้น มนุษย์ทั้งหลายมีอายุเก้าหมื่นปี พระองค์ทรงดำรงพระชนมายุอยู่เท่านั้น ทรงช่วยให้หมู่ชนข้ามพ้นวิภูฏสงสารได้มากมาย พระองค์ เสด็จนิพพาน ณ เมฆาราม พระธาตุของพระองค์ แผ่ขจรขยายไปในประเทศนั้น ๆ ฉะนี้แล^{๑๕}

^{๑๕} บ. พุทฺ. ๓๓/๑๒/๔๓๓.

๒.๔.๑๒ คำพยากรณ์ในสมัยของพระพุทธเจ้าสุชาตะ

สมัยหนึ่ง มีพระพุทธเจ้าพระนามว่าสุชาตะ มีพระนครชื่อว่าสุมังคะละ พระบรมกษัตริย์พระนามว่า อุคคคะ เป็นพระชนก พระนางประภาวดี เป็นพระชนนี พระองค์ทรงมีปราสาท ๓ ปราสาท ทรงมี ขพระสนมกำนัลสองหมื่นสามพันนาง พระมเหสีพระนามว่าสิรินันทา พระโอรสพระนามว่าอุปละนะ พระพิชิตมารทรงเห็นนิมิต ๔ ประการ จึงเสด็จออกผนวชด้วยยัสวราชยาน พระที่นั่งคัน ทรงบำเพ็ญเพียรอยู่ ๕ เดือนเต็ม พระสุชาตมหาวีรเจ้าผู้เป็นนายกของโลก อันพรหมทูลอาราธนาแล้ว ทรงประกาศ พระธรรมจักร ๓ สมุจจลอุทธานอันประเสริฐ ทรงมีพระสุทัสนเถระ และพระสุเทวเถระ เป็นพระอัครสาวก พระเถระที่ชื่อว่านารทะ เป็นพุทธอุปัฏฐาก พระนาคาเถรีและพระนาคสมานาเถรี เป็นพระอัครสาวิกา พระองค์ทรงบรรลुพระโพธิญาณ อันอุดมบริสุทธิ

ทรงประกาศพระธรรมจักร ๓ สมุจจลนคร ทรงแสดงธรรมอันประเสริฐ ในพระธรรมเทศนาครั้งที่ ๑ สัตว์ได้ตรัสรู้แปดสิบ โกฎิ ในกาลเมื่อพระองค์เสด็จเข้าจำพรรษา ณ เทวโลก ครั้งที่ ๒ ได้มีทวยเทพสาม โกฎิเจ็ดแสน ในกาลเมื่อพระองค์เสด็จเข้าไปยังสำนักพระพุทธบิดา เมื่อครั้งที่ ๓ ได้มีแก่สัตว์หก โกฎิ

ทรงมีการประชุมพระภิกษุจีณาสพผู้ปราศจากมลทิน มีจิตสงบระงับ ครั้งที่ ๑ พระภิกษุเหล่านั้นล้วนแต่บรรลुภิกษุญาและพลธรรม ผู้ไม่ต้องไปในภพน้อยภพใหญ่ มาประชุมกันหก โกฎิ ครั้งที่ ๒ ในกาลนั้น พระพิชิตมารเสด็จลงจากเทวโลก พระภิกษุจีณาสพมาประชุมกันห้า โกฎิ ครั้งที่ ๓ พระอัครสาวกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้ประเสริฐกว่านรชน เข้าเฝ้าพร้อมด้วยพระจีณาสพสี่แสน

สมัยนั้น เราเป็นพระเจ้าจักรพรรดิผู้มีพลนิกายมาก เป็นใหญ่ในทวีปทั้งสี่ เหาะไปในอากาศ เราถวายราชสมบัติใหญ่ในทวีปทั้งสี่ และรัตนะ ๑ ประการ อันประเสริฐในพระพุทธเจ้าแล้ว ยกบวชในสำนักของพระองค์ พระพุทธเจ้าผู้เป็นใหญ่ในหมื่น โลกธาตุพระองค์นั้น ก็ทรงพยากรณ์เราว่า ในสามหมื่นกัป ผู้นี้จัก ได้เป็นพระพุทธเจ้าในโลก ฉะนั้น เราได้ฟังพระพุทธพยากรณ์นั้นแล้ว ยังความยินดีให้เกิดอย่างยิ่ง ได้อริยฐานวัตร อย่างยอดเยี่ยม ในการบำเพ็ญบารมี ๑๐ ประการ เราเล่าเรียนพระสูตร และพระวินัย ทำพระศาสนาของพระพิชิตมาร ให้งาม

ครั้งนั้น มนุษย์ทั้งหลายมีอายุเก้าหมื่นปี พระองค์ ทรงดำรงพระชนมายุอยู่เท่านั้น ทรงช่วยให้หมู่ชนข้ามพ้นวิญญูสงสาร ได้มากมาย ในกาลนั้น พระศาสนางามวิจิตรด้วยพระอรหันต์ พระองค์เสด็จนิพพาน ณ เสลารามพระสถูปของพระองค์ สูง ๑ โยชน์ ประดิษฐานอยู่ในเสลารามนั้น ฉะนั้นแล^{๒๐}

^{๒๐} พ.พุทธ. ๗๓/๑๓/๔๕๒.

๒.๔.๑๓ คำพยากรณ์ในสมัยของพระพุทธเจ้าปิยทัสสี

สมัยหนึ่ง มีพระพุทธเจ้าพระนามว่า ปิยทัสสี มีพระนครชื่อว่า สุรัญญะ พระบรมกษัตริย์พระนามว่าสุทัตตะ เป็นพระชนกพระนางสุจันทา เป็นพระชนนี พระองค์ทรงครอบครองอาคารสถานอยู่เก้าพันปี ทรงมีปราสาท ๓ ปราสาท มีพระสนมกำนัลในสามหมื่นสามพันนาง พระมเหสีพระนามว่าวิมลมา พระราชโอรสพระนามว่ากัญจนาวะ พระองค์ทรงเห็นนิมิต ๔ ประการ จึงเสด็จออกผนวชด้วยราชรถ ทรงบำเพ็ญเพียรอยู่ ๖ เดือนเต็ม ทรงประกาศพระธรรมจักร ๗ อุสภอุทยาน อันรื่นรมย์ใจ ทรงมีพระปาติคเระและพระสรรพทัสสีเถระเป็นพระอัครสาวก พระเถระชื่อว่า โสภิตะ เป็นพุทธอุปัฏฐาก พระสุชาดาเถรีและพระกรรมทินนาเถรี เป็นพระอัครสาวิกา ไม้โพธิพฤกษ์ของพระองค์เรียกชื่อว่าต้นกุ่ม สันตกอุบาสกและธรรมิกอุบาสกเป็นอัครอุปัฏฐาก ส่วนนางวิสาขา อุบาสิกา และ ธรรมทินนาอุบาสิกา เป็นอัครอุปัฏฐายิกา พระพุทธเจ้าผู้ทรงยกสั่งมีได้พระองค์นั้น ทรงมีพระลักษณะอันประเสริฐ ๓๒ ประการ พระวรกายสูง ๘๐ ศอก ทรงประกาศพระธรรมจักร ทรงสั่งสอนให้สัตว์ ครั้งที่ ๑ แก่สัตว์แสนโกฏิ ท้าวสุทัสนเทวราชมากกราบทูลถึงมิจฉาภิกษุ เมื่อ พระศาสดาจะทรงบรรเทาภิกษุของท้าวเทวราชนั้น ทรงแสดงธรรม ครั้งนั้น มหาชนมาประชุมสันนิบาต กันมากมาย ครั้งที่ ๒ ได้มีแก่สัตว์เก้าพันโกฏิ ในคราวที่พระศาสดาคือเป็นสารathi กิณรชน ทรงปราบ ช้างโทมนุช ครั้งที่ ๓ ได้มีแก่สัตว์แปดหมื่นโกฏิ มีการประชุมพระภิกษุชีवासพ ครั้งที่ ๑ พระภิกษุ ชีवासพมาประชุมกันแสนโกฏิ ครั้งที่ ๒ พระภิกษุชีवासพมาประชุมกันเก้าสิบโกฏิ ครั้งที่ ๓ พระภิกษุชีवासพมาประชุมกันแปดสิบโกฏิ

สมัยนั้น เราเป็นมาณพชื่อว่า กัสสปะ เป็นผู้เล่าเรียน ทรงจำมนต์ รู้จบไตรเพท เราได้ฟังธรรมของพระองค์ แล้ว เกิดความเลื่อมใส ได้บริจาคทรัพย์แสน โกฏิสร้างสังฆารามถวาย ครั้นถวาย อารามแก่พระองค์แล้ว มีใจยินดีโสมนัส ได้สมาทานสละและเบญจศีลกระทำให้มั่น พระพุทธเจ้า พระองค์นั้นประทับนั่งท่ามกลางสงฆ์ ทรงพยากรณ์ว่าในพันแปดร้อยกัป ผู้นี้จักได้เป็นพระพุทธเจ้า ในโลก ฉะนั้น เราได้ฟังพระพุทธพยากรณ์นั้นแล้ว ได้อธิษฐานวิครป้าเพ็ญบารมี ๑๐ ประการให้ ยิ่ง ๆ ขึ้น

พระพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงดำรงอยู่ใน โลกเก้าหมื่นปี เท่ากับอายุของมนุษย์ทั้งหลาย พระองค์เสด็จนิพพาน ณ อัสดดาราม พระสลับของพระองค์สูง ๓ โยชน์ ประดิษฐาน ณ อัสดดาราม นั้นแล^{๒๐}

^{๒๐} อภ. ต. อ. ๗๕/๑๒๖.

๒.๔.๑๔ คำพยากรณ์ในสมัยของพระพุทธเจ้าอัครตัสสี

สมัยหนึ่ง พระพุทธเจ้าพระนามว่า อัครตัสสี มีพระนครชื่อว่า โสภณะ พระบรมกษัตริย์พระนามว่าสาคระ เป็นพระชนก พระนางสุทัสนา เป็นพระชนนี พระองค์ทรงครอบครองอาคารสถานอยู่หมื่นปี ทรงมีปราสาทอันประเสริฐ ๓ ปราสาท ชื่อ อมรวิ สุรวิ และศิริพาหนะ ทรงมีพระสนมกำนัลสามหมื่นสามพันนางล้วนประดับประดาสวยงาม พระมเหสีพระนามว่าวิสาชา พระราชโอรสพระนามว่าเสละ พระพิชิตมารทรงเห็นนิมิต ๔ ประการ จึงเสด็จออกผนวชด้วย อัสวราชยานทรงบำเพ็ญเพียร ๘ เดือน พระนราศอัครตัสสีมหาวิระเจ้า ผู้มีพระยศใหญ่ทรงประกาศพระธรรมจักร ณ อโนมกุทยาน ทรงมีพระสันตเถระ และพระอุปลันตเถระ เป็นพระอัครสาวก พระเถระชื่อว่าอภัย เป็นพระพุทธอุปัฏฐาก พระธรรมมาเถรีและสุธรรมมาเถรี เป็นพระอัครสาวิกา ไม้โพธิพฤกษ์ของพระองค์เรียกชื่อว่าจำปา นกุลอุบาทถและนิสกุบาทถเป็นอัครอุปัฏฐาก มกิลากุมาลิกาและสุนันทาอุบาทถเป็นอัครอุปัฏฐายิกา มีพระวรกายสูง ๘๐ ศอก ทรงสง่างามดั่งพญารัง เหมือนพระจันทร์เต็มดวง มีพระรัศมีแผ่ไปโยชน์หนึ่งทั้งเบื้องบนเบื้องต่ำ ทั้งทิศน้อยทิศใหญ่ทุกเมื่อ ทรงบรรลुพระสัมโพธิญาณอันสูงสุด

ทรงประกาศพระธรรมจักร ทรงยังหมื่น โลกธาตุพร้อมทั้งเทวโลก ให้ค้ำน้ำอมฤตธรรมจนอิมหันต์สำราญ แม้พระองค์ผู้เป็นนาถะของโลกนั้น ก็ทรงมีการแสดงธรรมากิสมัยให้สัตว์ได้ตรัสรู้ ๓ ครั้ง ครั้งที่ ๑ ได้มีแก่สัตว์แสนโกฏิ ในกาลเมื่อพระพุทธอัครตัสสีเสด็จจาริกไปในเทวโลกธรรมครั้งที่ ๒ ได้มีแก่ทวยเทพแสนโกฏิอีกครั้งหนึ่ง เมื่อพระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมในสำนักพระพุทธบิดาธรรมากิสมัยครั้งที่ ๓ ได้มีแก่สัตว์แสนโกฏิ

ทรงมีการประชุมพระภิกษุชีนาสพ ผู้ปราศจากมลทินผู้หลุดพ้นเพราะไม่ถือมั่น ผู้แสวงหาประโยชน์ใหญ่ ๓ ครั้ง ครั้งที่ ๑ พระภิกษุชีนาสพมาประชุมกันแก้หมิ่นแกลดพัน ครั้งที่ ๒ แปะดหมิ่นแปดพัน ครั้งที่ ๓ เจ็ดหมื่นแปดพัน

สมัยนั้น เราเป็นชฎิลผู้มีคบะอันรุ่งเรือง มีนามชื่อว่าสุลิมะ ประชาชนยกย่องว่าเป็นผู้ประเสริฐสุดในแผ่นดิน เรานำดอกมณฑาพ ดอกประทุม ดอกปาริชาติอันเป็นทิพย์ จากเทวโลกมาบูชาพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แม้พระพุทธอัครตัสสีมหาโมณีพระองค์นั้นก็ทรงพยากรณ์เราว่า ในพันแปดร้อยกัปผู้นี้จักได้เป็นพระพุทธเจ้าในโลก ช้ามแม่น้ำใหญ่ ฉะนั้น เราได้ฟังพระพุทธพยากรณ์เมื่อนั้นแล้ว ก็มีโยนิยติโสมนัส ได้อธิษฐานวัตรในการบำเพ็ญบารมี ๑๐ ประการให้ยิ่ง ๆ ขึ้น

พระองค์ทรงดำรงอยู่ในโลกแสนปี แล้วเสด็จนิพพาน ดับไปดังไฟสิ้นเชื้อ ณ อโนมาราม พระธาตุขจรกระจายแผ่กว้างไปในประเทศนั้น ๆ แล^{๒๒}

^{๒๒} อภ. ส. อ. ๗๕/๑๒๗.

๒.๔.๑๕ คำพยากรณ์ในสมัยของพระพุทธเจ้าธรรมทัสสี

สมัยหนึ่ง มีพระพุทธเจ้าพระนามว่า ธรรมทัสสี มีพระนครชื่อว่าสรณะ พระบรมกษัตริย์ พระนามว่า สรณะ เป็นพระชนก พระนางสุนันทา เป็นพระชนนี พระองค์ทรงครอบครองอาคารสถานอยู่แปดพันปี ทรงมีปราสาท ๓ ปราสาท ชื่อ อระหะ วิระหะ และสุทัสนะ มีพระสนมกำนัลในสี่หมื่น ล้านประดับประดาสวยงาม พระมเหสีพระนามว่า วิจิโกถั พระราชโอรส พระนามว่าบุญญวัชณะ พระองค์ทรงเห็นนิมิต ๔ ประการ จึงเสด็จออกผนวช ได้ทรงบำเพ็ญเพียรอยู่ ๑ วัน แล้วทรงประกาศพระธรรมจักร ณ มฤคทายวัน พระองค์มีพระปทุมเถระและพระปุลสเทวเถระ เป็นพระอัครสาวก พระเถระชื่อว่าสุทัตตะ เป็นพระพุทธอุปัฏฐาก พระเขมาเถรีและพระสัจจนามาเถรีเป็นพระอัครสาวิกา ไม้โพธิพฤกษ์ของพระองค์เรียกชื่อว่า ติมพาละ (มะพลับ) สุภัททอุบาสกและกฐิสสอุบาสก เป็นอัครอุปัฏฐาก สาฬิสสาอุบาสิกาและกฬิสสาอุบาสิกา เป็นอัครอุปัฏฐากิภา พระองค์มีพระวรกายสูง ๘๐ ศอก ทรงมีพระเดชรุ่งเรืองอย่างยิ่ง แล่ไปในหมื่นธาตุ พระองค์งามสง่า ดังพญารังมีดอกบานเหมือนสายฟ้าในอากาศ ทรงประกาศ พระธรรมจักร ธรรมาสัมมัทครั้งที่ ๑ แก่สัตว์แสนโกฏิ ในคราวเมื่อพระพุทธธรรมทัสสีทรงแนะนำสญชัยยามิ ครั้งที่ ๒ แก่สัตว์เก้าสิบโกฏิ ในคราวเมื่อท้าวสักกะพร้อมด้วยบริพารเสด็จเข้าเฝ้า ครั้งที่ ๓ แก่สัตว์แปดสิบโกฏิ

พระบรมศาสดาทรงมีการประชุม พระภิกษุขีณาสพ ผู้ปราศจากมลทิน มีจิตสงบ ๓ ครั้ง ครั้งที่ ๑ เมื่อพระพุทธธรรมทัสสีทรงจำพรรษา ณ สมณนคร พระภิกษุขีณาสพ มาประชุมกันพันโกฏิ ครั้งที่ ๒ เมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จจากเทวโลกมายังมนุษย์โลก พระภิกษุขีณาสพมาประชุมกันร้อยโกฏิ ครั้งที่ ๓ เมื่อพระพุทธเจ้าทรงประกาศตถุคังค์ องค์คุณเครื่องกำจัดกิเลส

สมัยนั้น เราเป็นท้าวปรีณทสักกเทวราช ได้บูชาพระพุทธเจ้าพระองค์นั้นด้วยของหอม มาลาและดนตรีทิพย์ พระพุทธเจ้าพระองค์นั้นประทับนั่งท่ามกลางสงฆ์ ก็ทรงพยากรณ์เราว่า ในพันร้อยแปดกัป ผู้นี้จักได้เป็น พระพุทธเจ้า ข้ามแม่น้ำใหญ่ เราได้ฟังพระพุทธพยากรณ์แล้วยังจิตให้เลื่อมใสอย่างยิ่ง ใค้อริษฐานว่าครบาเหตุนารมี ๑๐ ประการยิ่ง ๆ ขึ้นไป

พระพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงดำรงพระชนม์ชีพอยู่ในโลกแสนปี พระองค์เสด็จนิพพานพร้อมกับพระสาวก ณ เกสาราม พระสถูปอันประเสริฐของพระองค์สูง ๓ โยชน์ ฉะนี้แล^{๒๑}

๒.๔.๑๖ คำพยากรณ์ในสมัยของพระพุทธเจ้าสิทธัตถะ

สมัยหนึ่ง มีพระพุทธเจ้าพระนามว่า สิทธัตถะ มีพระนครชื่อว่าเวภาระ พระบรมกษัตริย์ พระนามว่าอุเทน เป็นพระชนก พระนางสุคัสสา เป็นพระชนนี พระองค์ทรงครอบครองอาคารสถานอยู่หมื่นปี ทรงมีปราสาท ๓ ปราสาท ชื่อ โภกาสะ อุปละ และ โภกนุทะ ทรงมีพระสนมนาารี

^{๒๑}อภิ.ส.อ. ๗๕/๑๒๘.

ก้านัลในสี่หมื่นแปดพันนาง ส่วนประดับประดาสวยงาม พระมเหสีพระนามว่าสุนมา พระราชโอรส พระนามว่าอนุประ พระองค์ทรงเห็นนิมิต ๔ ประการ จึงเสด็จออกผนวชด้วยวาทอง ทรงบำเพ็ญเพียรอยู่ ๑๐ เดือนเต็ม ทรงประกาศ พระธรรมจักรที่มฤคทายวัน ทรงมีพระสัมพลเถระและพระสมิตตเถระ เป็นพระอัครสาวก พระเถระชื่อว่าเรวตะ เป็นพระพุทธอุปัฏฐาก พระสีวลเถรีและพระสุรามาเถรี เป็นพระอัครสาวิกา ไม้โพธิพฤกษ์ของพระองค์เรียกชื่อว่าภกรณิการ์ สุปปีโยบาสก และสัมพุทธอุบาสกเป็นอัครอุปัฏฐาก รัมมาอุบาสิกาและสุรัมมาอุบาสิกา เป็นอัครอุปัฏฐายิกา พระองค์มีพระวรกายสูง ๖๐ ศอก งามเปล่งปลั่งดังทองคำล้ำค่า รุ่งเรืองไปในหมื่น โลกธาตุ พระพุทธเจ้าผู้มีพระจักขุทรงพระคุณ ไม่มีผู้เสมอเหมือน แม้พระองค์ทรงบรรลุตัมโพธิญาณแล้ว ก็ทรงช่วยหมู่มนุษย์ พร้อมด้วยเทวดาให้ข้ามพ้นวิญญูสงสาร ทรงตรัสพระธรรมเทศนาให้สัตว์ได้ ครัสรู้ธรรม ๓ ครั้ง ครั้งที่ ๑ แก่สัตว์แสน โกฎิ ครั้งที่ ๒ แก่สัตว์เก้าสิบ โกฎิ ครั้งที่ ๓ ได้มีแก่สัตว์เก้าสิบ โกฎิ ทรงมีการประชุมพระภิกษุชินาสพ ผู้ปราศจากมลทิน มีจิตสงบระงับ ๓ ครั้ง ครั้งที่ ๑ พระภิกษุร้อย โกฎิ ครั้งที่ ๒ เก้าสิบ โกฎิ และครั้งที่ ๓ แปดสิบ โกฎิ

สมัยนั้น เราเป็นคาบสชื่อว่ามณฑล มีเดชอันรุ่งเรืองยากที่ผู้อื่นจักข่มได้ ประกอบด้วยกำลังแห่งอภิญา เราได้นำเอาผลหว่ามาถวายแด่ พระสิทธัตถดสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์ทรงรับแล้ว ได้ตรัสพระคำรัสที่ว่า จงดูภูติคาบสผู้มีตบะรุ่งเรืองนี้ ในภพที่ ๘๔ แต่ภพนี้ไป คาบสนี้จักได้เป็น พระพุทธเจ้าในโลก ข้ามแม่น้ำใหญ่ ฉะนั้น เมื่อเราได้ฟังพระพุทธพยากรณ์แล้ว ก็ยังจิตให้เลื่อมใสอย่างยิ่ง ได้อธิษฐานวัตรในการบำเพ็ญบารมี ๑๐ ประการยิ่ง ๆ ขึ้นไป

พระสิทธัตถดพุทธเจ้าทรงดำรงอยู่ในโลกแสนปี เสด็จนิพพาน ณ อโนมราม พระสถูปอันประเสริฐของพระองค์ สูง ๔ โยชน์ ประดิษฐานอยู่ที่อโนมาราม ฉะนั้นแล^{๒๔}

๒.๔.๑๑ คำพยากรณ์ในสมัยของพระพุทธเจ้าติสสะ

สมัยหนึ่ง มีพระพุทธเจ้าพระนามว่าติสสะมีพระนครชื่อว่าเขมกะ พระบรมกษัตริย์พระนามว่าชนสันตะ เป็นพระชนก พระนางปทุมมา เป็นพระชนนี พระองค์ทรงครอบครองอาคารสถานอยู่เจ็ดพันปี ทรงมีปราสาท ๑ ปราสาท ชื่อคุณเสลา นาทิยะ และนิสกะทรงมีพระสนมนารีก้านัลในสามหมื่นนาง ส่วนประดับประดาสวยงาม พระมเหสีพระนามว่าสุภัทธา พระราชโอรส พระนามว่าอานันตะ พระพิชิตมารทรงเห็นนิมิต ๔ ประการ จึงเสด็จออกผนวชด้วยอัสวราชยาน ทรงบำเพ็ญเพียรอยู่ครั้งเดือนเต็ม แล้ว ทรงประกาศ พระธรรมจักร ที่ยสวดีทายวัน ทรงมี พระพรหมเทวเถระ และพระอุทยเถระ เป็นพระอัครสาวก พระเถระชื่อว่าสมณะ เป็นพระพุทธอุปัฏฐาก พระมุสสาเถรี และพระสุทัตตาเถรี เป็นพระอัครสาวิกา ไม้โพธิพฤกษ์ของพระองค์เรียกชื่อว่าไม้ประคู้ สัมพล

^{๒๔}อภิ.ส.อ. ๗๕/๑๒๘.

อุบาทสกและศิริอุบาทสก เป็นอัครอุปัฏฐาก กิสาโคตมีอุบาทสกและอุปเสนาอุบาทสก เป็นอัครอุปัฏฐายิกา พระองค์มีพระวรกายสูง ๖๐ ศอก ทรงมีฤทธิ์ ศีล และสมาธิ ไม่มีสิ่งอื่นเทียมถึง ทรงประกาศ พระธรรมจักร พระองค์ทรงแสดงธรรมมาภิสมัยครั้งที่ ๑ สัตว์ได้ตรัสรู้ร้อยโกฏิ ครั้งที่ ๒ แก้อสิบโกฏิ ทรงมีการประชุมพระภิกษุชิวาสพ ผู้ปราศจากมลทิน ผู้มีจิตสงบระงับ ผู้คงที่ ๓ ครั้ง ครั้งที่ ๑ พระภิกษุชิวาสพผู้ปราศจากมลทิน ผู้บานแล้วด้วยวิมุติ มาประชุมกันหนึ่งแสน ครั้งที่ ๒ แก้อโกฏิ ครั้งที่ ๓ แปกโกฏิ

สมัยนั้น เราเป็นพระมหากษัตริย์พระนามว่าสุชาติ ละทิ้งโลกสมบัติเป็นอันมากแล้วออก บวชเป็นฤๅ เมื่อเราบวชแล้ว พระพุทธเจ้าผู้เป็น นายของโลกลงเสด็จอุบัติ เพราะได้ฟังเสียงว่า พุทฺโธ พุทฺโธ จึงเกิดปีติแก่เรา เราผู้กำจัดการแล้ว เอามือทั้งสองประคองดอกมณฑารพ ดอกปทุม และดอกปาริชาติ เข้าไปเฝ้า เราเอาดอกไม้เหล่านั้นถือกันเป็นร่ม ให้พระติสสชินเจ้า ผู้แวดล้อมด้วย พระรัศมีอันปรากฏ ในกาลนั้น แม้พระองค์ก็ประทับนั่งท่ามกลาง ประชุมชน ทรงพยากรณ์เราว่า ในกัปที่ ๘๒ แต่กัปนี้ ผู้เฝ้าได้เป็นพระพุทธเจ้าในโลก ข้ามแม่น้ำใหญ่ ฉะนั้น เราได้ฟังพระพุทธ พยากรณ์เช่นนั้นแล้วยังจิตให้เลื่อมใสอย่างยิ่ง ได้อธิษฐานวัตรในการบำเพ็ญบารมี ๑๐ ประการยิ่งๆ ขึ้นไป

พระองค์ทรงมีพระชนมายุมาก ดำรงอยู่ใน โลกแสนปี พระองค์ ทรงเสด็จนิพพานพร้อม ด้วยพระสาวก คึงเมฆหายไประาะลม น้ำค้างหายไประาะพระอาทิตย์ ฃ นั้นทาราม พระสถูปอัน ประเสริฐของพระองค์สูง ๓ โยชน์ ประดิษฐานอยู่ที่นั่นทารามนั้น ฉะนั้นแล^{๒๕}

๒.๔.๑๘ คำพยากรณ์ในสมัยของพระพุทธเจ้าปุสสะ

สมัยหนึ่ง มีพระพุทธเจ้าพระนามว่า ปุสสะ มีพระนครชื่อว่ากาสิกะ พระบรมกษัตริย์ พระนามว่า ชยเสนะ เป็นพระชนก พระนางสิริมา เป็นพระชนนี พระองค์ทรงครอบครองอาคาร สถานอยู่เก้าพันปี ทรงมีปราสาท ๓ ปราสาท ชื่อ กุพะหังสะ และสุวรรณคารา มีพระสนมกำนัลใน สองหมื่นสามพันนาง ล้วนประดับประดาสวยงาม พระมหาลีพระนามว่ากิสาโคตมี พระราชโอรส พระนามว่าอานันทะ พระองค์ทรงเห็นนิมิต ๔ ประการ จึงเสด็จออกผนวชด้วยคชสารราชยาน ทรงบำเพ็ญเพียรอยู่ ๗ วัน พระปุสสมหาวิรเจ้าผู้เป็นนายกชั้นเลิศ ทรงประกาศพระธรรมจักร ฃ มฤคทายวัน ทรงมีพระสุรจิตเถระและพระธรรมเสนเถระ เป็นพระอัครสาวก พระเถระชื่อ สกียะ เป็นพระพุทธอุปัฏฐาก พระจาลาเถรีและพระอุปจาลาเถรี เป็นพระอัครสาวิกา ไม้โพธิพฤกษณ์เรียก กันว่า ไม้มะขามป้อม อนุชชอุบาทสกและวิสาขาอุบาทสก เป็นอัครอุปัฏฐาก ปทุมอุบาทสกและ สิรินาคาอุบาทสก เป็นอัครอุปัฏฐายิกา พระมุนีพระองค์นั้นมีพระวรกายสูง ๕๘ ศอก ทรงงามสง่าคึง พระอาทิตย์ เหมือนพระจันทร์เต็มดวง ทรงประกาศพระธรรมจักร ฃ เดือน มุสสหนักขัตตมงคล

^{๒๕}อภิ.ตี.อ. ๓๕/๑๒๕.

พระบรมกษัตริย์ครั้งที่ ๑ ได้แก่ สัตว์แปด โกฎิ ครั้งที่ ๒ เก้า โกฎิครั้งที่ ๓ แปด โกฎิ ทรงมีการประชุม พระภิกษุชีนาสพผู้ปราศจากมลทินผู้มีจิตระงับ ๓ ครั้ง ครั้งที่ ๑ พระภิกษุชีนาสพผู้หลุดพ้นเพราะ ไม่ถือมั่น ผู้ตัดขาด มาประชุมกัน หก โกฎิ ครั้งที่ ๒ ห้า โกฎิ ครั้งที่ ๓ สี่ โกฎิ

สมัยนั้น เราเป็นกษัตริย์ทรงพระนามว่า วิจิต ละทิ้งราชสมบัติเป็นอันมากแล้วออกผนวช ในสำนักของพระองค์ ทรงพยากรณ์ว่าเรา ผู้นี้จักได้เป็นพระพุทธเจ้า ในโลก ข้ามแม่น้ำใหญ่ เมื่อเรา ได้ฟังพุทธพยากรณ์แล้ว ยังจิตให้เลื่อมใสอย่างยิ่ง ได้อริยฐานวัตรในการบำเพ็ญบารมี ๑๐ ประการ ยิ่งขึ้นไป เราเล่าเรียนพระสูตรและพระวินัย อันเป็นนวัคคสัตตศาสนา จบทุกอย่างแล้ว ยังพระศาสนา ของพระชินเจ้าให้งาม เราเป็นผู้ไม่ประมาทในคำสั่งสอนนั้น เจริญพรหมวิหารภาวนาถึงความสำเร็จ ในอภิญญาแล้ว ได้ไปยังพรหมโลก

ในกาลนั้น มนุษย์ทั้งหลายมีอายุเก้าหมื่นปี พระองค์ทรงดำรงชนม์เท่านั้น ทรงช่วยหมู่ชน ให้ข้ามพ้นวัฏสงสาร ได้มากมาย พระองค์ เสด็จนิพพานพร้อมด้วยพระสาวก พระปุสสชินศาสนา ผู้ประเสริฐ เสด็จนิพพาน ณ เสนาราม พระธาตุของพระองค์แผ่ไพศาลไปในประเทศนั้นดังนี้แล^{๒๖}

๒.๔.๑๕ คำพยากรณ์ในสมัยของพระพุทธเจ้าวิปัสสิ

สมัยหนึ่ง มีพระพุทธเจ้าพระนามว่า วิปัสสิ เสด็จอุบัติขึ้นในโลก มีพระนครชื่อว่า พันธุมดี พระบรมกษัตริย์พระนามว่า พันธุมะ เป็นพระชนก พระนางพันธุมดี เป็นพระชนนี พระองค์ทรง ครอบครองอาคารสถานอยู่แปดพันปี ทรงมีปราสาท ๓ ปราสาท ชื่อว่า นันทะ สุนันทะ และสิริมา ทรงมีพระสนมกำนัลในสี่หมื่นสามพันนาง ล้วนประดับประดาสวยงาม พระมเหสี พระนามว่า สุทัสนา พระราชโอรสพระนามว่า สมวัตตขันธ์ พระองค์ทรงเห็นนิมิต ๔ ประการ จึงเสด็จออก ผนวชด้วยราชมรรคพระที่นั่ง ทรงบำเพ็ญเพียรอยู่ ๘ เดือนเต็ม พระวิปัสสิมหาวิริเจ้า ทรงประกาศ พระธรรมจักร ณ มฤคทายวัน ทรงมีพระขันธเถระและพระคิณยานเถระ เป็นพระอัครสาวก พระเถระ ชื่อว่า โสภเป็นพระอุปัฏฐาก พระจันทเถรีและพระจันทมิตตาเถรี เป็นพระอัครสาวิกา ปุณฺณพสุมิตตา อุบาสกและนาคอุบาสก เป็นอัครอุปัฏฐาก สิริมาอุบาสิกาและอุตตราอุบาสิกา เป็นอัครอุปัฏฐายิกา พระองค์มีพระวรกายสูง ๘๐ ศอก พระองค์มีพระรัศมีเปล่งปลั่งแผ่ไป ๑ โยชน์ โคจรอบพระองค์ ทรงทำลายกะเปาะฟองใจ คือ อวิชชาแล้ว ทรงประกาศพระบรมกษัตริย์ ครั้งที่ ๑ จะพึงกล่าว ด้วยการนับมิได้ ทรงประกาศศุภราวีตถ์ ในพระนครนั้น ครั้งที่ ๒ ได้มีแก่สัตว์แปดหมื่นสี่พัน มนุษย์แปดหมื่นสี่พันออกบวชตามได้บรรลุธรรมอันประเสริฐ

สมัยนั้น เราเป็นพระยานาคราช ผู้มีฤทธิ์มาก มีบุญ ทรงความรุ่งเรือง มีนามชื่อว่าอตุลละ ในกาลนั้น เราแวดล้อมด้วยนาคหลายโกฎิเข้าไปเฝ้าพระพุทธเจ้า ครั้นเข้าเฝ้าพระองค์ผู้เป็นนายก

^{๒๖} อภ. ส. อ. ๗๕/๑๓๐.

ของโลกแล้ว เรานิมนต์พระองค์แล้ว ได้ถวายตั้งทองอันวิจิตรด้วย แก้วมณีและแก้วมุกดา ประดับด้วยอาภรณ์ทั้งปวงแก่พระองค์ผู้ เป็นพระธรรมราชาประทับนั่งท่ามกลางสงฆ์แล้วทรงพยากรณ์เราว่า ในกัปที่ ๕๑ แต่กัปนี้ ผู้นี้จัก ได้เป็นพระพุทธเจ้าในโลก ข้ามแม่น้ำใหญ่ เราได้ฟังพระพุทธพยากรณ์แล้วยังจิตให้เลื่อมใสอย่างยิ่ง ได้อธิษฐานวัตรในการบำเพ็ญบารมี ๑๐ ประการให้บังขึ้นไป

ครั้งนั้น พระพุทธเจ้ามีพระชนมายุแปดหมื่นปี ทรงปลดเปลื้องเทวดาและมนุษย์เป็นอันมากให้พ้นจากเครื่องผูก ตรัสบอกทางและมี ไซ่ทางแก่ปวงชนที่เหลือ ทรงแสดงอมตบทแสงสว่างรุ่งเรืองดังกองไฟแล้วเสด็จนิพพานพร้อมด้วยพระสาวกทุกอย่างหายไปสิ้นสังขารทั้งปวงว่างเปล่าหนอ เสด็จนิพพาน ณ สุมิตตาราม พระสถูปอันประเสริฐของพระองค์สูง ๑ โยชน์ ประดิษฐานอยู่ ณ สุมิตตารามนั้น ฉะนั้นแล^{๒๖}

๒.๔.๒๐ คำพยากรณ์ในสมัยของพระพุทธเจ้าสิขี

สมัยหนึ่ง มีพระพุทธเจ้าพระนามว่า สิขี มีพระนครชื่อว่าอรุณวดี พระบรมกษัตริย์พระนามว่าอรุณ เป็นพระชนก พระนางประภาวดีเป็นพระชนนี พระองค์ทรงครอบครองอาคารสถานอยู่เจ็ดพันปี ทรงมีปราสาท ๑ ปราสาท ชื่อสุวัชฌกะ คิริและนารีวาทนะ ทรงมีพระสนมมารีกำนัลในสองหมื่นสี่พันนาง ล้วนประดับประดาสวยงาม พระมหเสสิพระนามว่า สรรพกามา พระราชโอรส พระนามว่า อตุลละ พระองค์ทรงเห็นนิมิต ๔ ประการ จึงเสด็จออกผนวชด้วย คชสารยานพระที่นั่งค้ำทรงบำเพ็ญเพียรอยู่ ๘ เดือนเต็ม แล้วทรงประกาศพระธรรมจักร ณ มฤคทายวัน ทรงมีพระอภิภูเถระและพระสัมภวเถระเป็นพระอัครสาวก พระเถระชื่อว่าเขมังกรเป็นพระพุทธอุปัฏฐาก พระมหีลาเถรีและพระปทุมมาเถรีเป็นพระอัครสาวิกา ไม้โพธิพฤกษ์ของพระองค์ เรียกกันว่าบุณฑริก (ไม้กุ่มบก) สิรีวัชฌอุบาสกและนันทอุบาสกเป็นอัครอุปัฏฐาก จิตราอุบาสิกาและสุจิตราอุบาสิกาเป็นอัครอุปัฏฐายิกา พระองค์มีพระวรกายสูง ๑๐ ศอก มีพระรัศมีเปล่งปลั่งดังทองคำ มีพระลักษณะอันประเสริฐ ๓๒ ประการ สมบูรณ์ด้วยอนุพยัญชนะ พระรัศมีชานออกไปจากพระวรกายด้านละวาเนื่องนิคย์ พระรัศมีนั้นเปล่งออกไปยังทิศน้อยทิศใหญ่ ๓ โยชน์ ทรงอำชิมารและเสนามารแล้วทรงบรรลุตัมโพธิญาณอันอุดม ทรงประกาศพระธรรมจักร ธรรมากัสสมัยครั้งที่ ๑ แก่สัตว์แสนโกฏิ ครั้งที่ ๒ แก่สัตว์เก้าหมื่นโกฏิ เมื่อพระองค์ทรงแสดงยมกปาฏิหาริย์ในโลกพร้อมด้วยเทวโลก ครั้งที่ ๓ แก่สัตว์แปดหมื่นโกฏิ ทรงมีการประชุมพระภิกษุชีนาสพผู้ปราศจากมลทิน มีจิตสงบระงับผู้คงที่ ๓ ครั้ง ครั้งที่ ๑ พระภิกษุชีนาสพมาประชุมกันหนึ่งแสน ครั้งที่ ๒ แปดหมื่น ครั้งที่ ๓ เจ็ดหมื่น เปรียบเหมือนดอกปทุมอันเจริญในน้ำที่เลี้ยงไว้ ฉะนั้นแล

^{๒๖} สุชีพ ปุญญาณาภ, พระไตรปิฎกฉบับประชาชน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐), หน้า ๓๑๖.

สมัยนั้น เราเป็นกษัตริย์พระนามว่าอรินทมะ ได้ถวายข้าวและน้ำให้พระสงฆ์ มีพระพุทธเจ้า เป็นประธานฉันจนเพียงพอ ได้ถวายผ้าอย่างดีมากมายหลายโกฏิผืน ได้ถวายยานช้างอันประดับแล้ว แก่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราได้สร้างยานช้างให้เป็นของควรแก่สมณะแล้วนำเข้าไปถวาย แม้พระพุทธเจ้าผู้เป็นนายกชั้นเลิศก็ทรงพยากรณ์ว่าเรา ในกัปที่ ๓๑ แต่กัปนี้ไป ผู้นี้จักได้เป็น พระพุทธเจ้าในโลก ข้ามแม่น้ำใหญ่ ฉะนั้นเราได้ฟังพระพุทธพยากรณ์เมื่อนั้นแล้ว ยังจิตให้เลื่อมใส อย่างยิ่ง ได้อธิษฐานวัตรในการบำเพ็ญบารมี ๑๐ ประการ ให้ยิ่งขึ้น

พระองค์มีชนมาอุเจ็ดหมื่นปี ทรงช่วยให้ประชุมชนข้ามพันวิภูสงสารได้มากมาย แล้วเสด็จ นิพพานพร้อมด้วยพระสาวก ๗ อัสสาราม พระศรูปอันประเสริฐของพระองค์สูง ๓ โยชน์ ประดิษฐานอยู่ ณ ที่นั่น ฉะนั้นแล

๒.๔.๒๑ คำพยากรณ์ในสมัยของพระพุทธเจ้าเวสสกุ

สมัยหนึ่ง มีพระพุทธเจ้าพระนามว่า เวสสกุ มีพระนครชื่อว่า อโนมะ พระบรมกษัตริย์ พระนามว่าสุปปตีตะ เป็นพระชนก พระนางยสวดีเป็นพระชนนี พระองค์ทรงครอบครองอาคาร สถานอยู่หกพันปี ทรงมีปราสาท ๓ ปราสาท มีพระสนมกำนัลในสามหมื่นนาง พระมเหสีนามว่า สุจิตรา พระราชโอรสพระนามว่าสุปปพุทธะ พระองค์ทรงเห็นนิมิต ๔ ประการ จึงเสด็จออกผนวชด้วยวาทอง ทรงบำเพ็ญเพียรอยู่ ๖ เดือนเต็ม ทรงประกาศพระธรรมจักร ณ อรุณาราม ทรงมีพระโสมเดระและ พระอุตรเดระเป็นพระอัครสาวก พระเถระชื่อว่าอุปสันตะเป็นพระพุทธอุปัฏฐาก พระรามาเถรี และพระศุมาลาเถรีเป็นพระอัครสาวิกา ไม้โพธิพฤกษ์ของพระองค์เรียกกันว่าไม้อ้อยช้างใหญ่ โสดถิยवासกเป็นอัครอุปัฏฐาก โคตมีอุบาสิกาและสิริมาอุบาสิกา เป็นอุปัฏฐายิกา พระองค์มี พระวรกายสูง ๖๐ ศอก เปรียบเสมอดีด้วยเสาทอง พระรัศมีเปล่งออกจากพระวรกาย ดังไฟนภุเงา ในเวลากลางคืน ทรงบรรลุลัมโพธิญาณอันอุดมแล้วทรงประกาศพระธรรมจักร ธรรมาสัสมัยครั้งที่ ๑ แก่สัตว์แปดหมื่นโกฏิ ครั้งที่ ๒ แก่สัตว์เจ็ดหมื่น โกฏิ ทรงมีการประชุมพระภิกษุจีณาสพผู้ปราศจาก มลทิน มีจิตสงบระงับคงที่ ๓ ครั้ง ครั้งที่ ๑ พระภิกษุจีณาสพมาประชุมกันแปดหมื่นโกฏิ ครั้งที่ ๒ เจ็ดหมื่นโกฏิ ครั้งที่ ๓ หกหมื่นโกฏิ

สมัยนั้น เราเป็นกษัตริย์ พระนามว่า สุทัสนะ ได้บูชาพระพิชิตมารพร้อมด้วยพระสงฆ์ ด้วยข้าว น้ำ และผ้า เรายังมหาทานให้เป็นไปอย่าง ไม่เกียจคร้านทั้งกลางวัน แล้วออกบวช อันถึงพร้อมด้วยคุณ ในสำนักของพระชินเจ้า เราเป็นผู้สมบูรณ์ด้วยอาจารย์คุณ ตั้งมั่นอยู่ในวัตรและศีล แสวงหา พระสัพพัญญุตญาณ เรายังศรัทธาและปีติให้เกิดขึ้นแก่เราเพราะพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรง ทราบว่า เรามีฉันทะอัน ไม่กลับกลอกจึงทรงพยากรณ์ว่า ผู้นี้จักได้เป็นพระพุทธเจ้าในโลก ข้ามแม่น้ำใหญ่ เราได้ฟังพระพุทธพยากรณ์เมื่อนั้นแล้ว ยังจิตให้เลื่อมใสอย่างยิ่ง ได้อธิษฐานวัตรใน การบำเพ็ญบารมี ๑๐ ประการ ให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป

พระเวสสภูพุทธเจ้าพระองค์นั้น มีพระชนมายุหกหมื่นปี ทรงช่วยให้ประชุมชนข้ามพ้นวิภูสงสารได้มากมาย พระองค์ก็เสด็จนิพพานพร้อมด้วยพระสาวก พระอิริยาบถหายไปหมดสิ้นแล้ว ณ เขมาราม พระธาตุของพระองค์แผ่ไปกว้างขวางในประเทศนั้น ๆ ฉะนี้แล^{๒๒}

๒.๕.๒๒ คำพยากรณ์ในสมัยของพระพุทธเจ้ากุกกุสันธะ

สมัยหนึ่ง มีพระพุทธเจ้าพระนามว่า กุกกุสันธะ ตระกูลพรหมณ์พุทธบิดานามว่าอัคคิทัตตะ พุทธมารดาชื่อว่าวิสาขา ตระกูลใหญ่เป็นตระกูลที่ประเสริฐสุดกว่าตระกูลอื่น ๆ มีชาติสูง มีศมาก อยู่ในเขมรนั้น พระองค์ครอบครองอาคารสถานอยู่ สี่พันปี มีปราสาท ๓ ปราสาท ชื่อ กามวิฑณะ กามสุทธิ และรวติวิฑณะ มีสนมনারีสวมหมิ่นนาง บุตรชายนามว่าอุตรระพระพิชิตมารทรงเห็นนิมิต ๔ ประการ จึงออกผนวชด้วยรถอันเป็น ยานพาหนะ บำเพ็ญเพียรอยู่ ๘ เดือนเต็ม ทรงประกาศพระธรรมจักรที่มฤคทายวัน ทรงมีพระวิรุณหะ และพระสัตถุชีวนามณะเป็นพระอัครสาวก พระเถระ ชื่อว่าพุทธิชะเป็นพระพุทธอุปัฏฐาก พระสามาเถรีและพระจัมปนามา เถรีเป็นพระอัครสาวิกา ไม้โพธิพฤกษ์ของพระองค์เรียกชื่อว่าไม้จ๊ก อัจจุคตอุบาสก และสุมนอุบาสกเป็นอัครอุปัฏฐาก นันทอุบาสิกา และสุนันทอุบาสิกา เป็นอัครอุปัฏฐายิกา พระมหามุนีมีพระกาย สูง ๔๐ ศอก พระรัศมีเปล่งปลั่งดังทองคำ เปล่งออกไป ๑๐ โยชน์ทรงประกาศพระธรรมจักร ธรรมากิสมัย ครั้งที่ ๑ ได้มีแก้วต้วสี่หมื่น โกฎิ ในคราวเมื่อพระองค์ทรงแสดงฤทธิ์กระทำยมกปาฏิหาริย์ในอากาศ พระองค์ทรงยังเทวดาและมนุษย์ให้ตรัสรู้สามหมื่น โกฎิ ในคราวเมื่อทรงประกาศจตุราริยสังแก่มนุษย์เทวดาและยักษ์ ธรรมากิสมัยครั้งนั้น จะคำนวณนับมิได้ พระผู้มีพระภาคกุกกุสันธะทรงมีการประชุมพระภิกษุขีณาสพผู้ปราศจากมลทิน ผู้มีจิตสงบระงับ ผู้คงที่ ครั้งเดียวในกาลนั้น พระภิกษุขีณาสพผู้บรรลุนิพพานที่ฝึกแล้ว เพราะสิ้นกิเลสเหตุให้เหี้ยนหลุดละมีอาสวะเป็นต้น มาประชุมกันสี่หมื่น

สมัยนั้น เราเป็นกษัตริย์ มีพระนามว่าเขมะ ครองนครชื่อว่าเขมวดี เราได้ถวายทานมิใช่น้อย แต่พระศากยและพระสาวก เราถวายบาตร จีวร ยาหยอดตา ชะเอมเคี้ยว เราถวายของดี ๆ ทุกอย่าง ตามที่ภิกษุสงฆ์ปรารถนา แม้พระมุนีกุกกุสันธะผู้เป็นนายกชั้นพิเศษ พระองค์นั้นก็ทรงพยากรณ์เราว่าในภัทรกัปนี้ ผู้จักได้เป็นพระพุทธเจ้าในโลก ข้ามแม่น้ำใหญ่ ฉะนั้น เราได้ฟังพระพุทธพยากรณ์เมื่อนั้นแล้ว ก็ยังจิตให้เลื่อมใสอย่างยิ่ง เราอธิษฐานวัตร ในการบำเพ็ญบารมี ๑๐ ประการยิ่งขึ้น กาลนั้น เมื่อแสวงหาพระสัพพัญญุตญาณ จึงออกบวชในสำนักของพระองค์

พระกุกกุสันธพุทธเจ้า พระองค์มีพระชนมายุสี่หมื่นปี ทรงช่วยให้ประชุมชนข้ามพ้นวิภูสงสารได้มากมาย ทรงแจกจ่ายตลาดธรรมให้แก่บุรุษและสตรี ทรงบันลือสีหนาทในโลกพร้อม

^{๒๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๑๗.

ทั้งเทวโลกแล้ว เสด็จนิพพานพร้อมด้วยพระสาวก ทุกอย่างหายไปหมดแล้ว สังขารทั้งปวงว่างเปล่า
หนอทรงเสด็จนิพพานที่เขมาราม พระสถูปอันประเสริฐของพระองค์สูงกวาดหนึ่ง ประดิษฐานอยู่
ณ เขมารามนั้น ฉะนี้แล^{๒๕}

๒.๔.๒๓ คำพยากรณ์ในสมัยของพระพุทธเจ้าโกนาคมม

สมัยหนึ่ง มีพระพุทธเจ้าพระนามว่า โกนาคมม มีพระนครชื่อว่า โสภาคี พระบรมกษัตริย์
พระนามว่า โสภะยัญญัตตพราหมณ์เป็นพุทธบิดา นางอุตราพราหมณีเป็นพุทธมารดา พราหมณ์
ตระกูลใหญ่ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ในพระนครนี้ พระองค์มีปราสาท ๓ ปราสาท ชื่อคูลิต สันคูลิต
และตันคูลิต มีสถูปนมารีนมื่นหกพันนาง นางวรุจฉิตตพราหมณีเป็น ภรรยา บุตรชายนามว่า สัตถวาหะ
พระองค์ได้เห็น นิมิต ๔ ประการ จึงออกบวชด้วยยานช้างยานพาหนะ บำเพ็ญเพียรอยู่ ๖ เดือน
ทรงประกาศพระธรรมจักรที่มฤคทายวัน ทรงมีพระภิกษุโศภะและพระอุตราเถระเป็นพระอัครสาวก
พระเถระชื่อว่า โสภะติชะเป็นพระพุทธอุปัฏฐาก พระสมุททาเถรีและพระอุตราเถรีเป็นพระอัครสาวิกา
ไม้โพธิ์พุทธภูมิของพระองค์ เรียกชื่อว่า ไม้มะเดื่อ อุดคฤวาสกและโสมเทวอุบาสกเป็นอัครอุปัฏฐาก
สีวลอุบาสิกาและสามาอุบาสิกาเป็นอัครอุปัฏฐายิกา พระองค์มีพระวรกายสูง ๓๐ ศอก ทรงบำเพ็ญ
ธรรม ๑๐ ประการ บริบูรณ์ ทรงบรรลุสัมโพธิญาณอันอุดม ทรงประกาศ พระธรรมจักร
ธรรมากิสมัย ครั้งที่ ๑ ได้มีแก่สัตว์สามหมื่น โภกฺกิ ครั้งที่ ๒ ได้มีแก่ สัตว์สองหมื่น โภกฺกิ ต่อแต่นั้น
พระมุนีสัมพุทธชินเจ้าทรงแสดงฤทธิ์ต่าง ๆ เสด็จไปยังดาวดึงส์เทวโลก ประทับเหนือบัลลังก์มณฑ
คิลาอาสน์ ทรงจำพรรษาอยู่ ณ ดาวดึงส์นั้น ทรงแสดงพระอภิธรรม ๗ คัมภีร์ ธรรมากิสมัย ครั้งที่ ๑
ได้มีแก่ทวยเทพหมื่น โภกฺกิ แม้พระพุทธเจ้าพระองค์นั้น ก็ทรงมีการประชุมพระภิกษุชีนาสพ
ผู้ปราศจากมลทิน ผู้มีจิตสงบระงับ คงที่ ครั้งเดียว ในกาลนั้น พระภิกษุชีนาสพผู้ล่วง โยมะทั้งหลาย
และทำลายมัจจุราชแล้ว มาประชุมกันสามหมื่น

สมัยนั้น เราเป็นกษัตริย์พระนามว่า ปัพพะเต เราเข้าไปเฝ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ฟังธรรม
อันยอดเยี่ยมแล้ว นิมนต์พระสงฆ์พร้อมด้วยพระชินเจ้า ได้ถวายทานตามปรารถนา เราได้ถวายผ้า
ปิดคลุมณะ ผ้าไหมทำจากเมืองจีน ผ้ากัมพล และรองเท้าทอง แก่พระศาสดาและพระสาวก แม้พระมุนี
พระองค์นั้น ครัสพยากรณ์เราว่า ในภัทรกัปนี้ผู้จักได้เป็นพระพุทธ เจ้าในโลก ข้ามแม่น้ำใหญ่
ฉะนั้น เราได้ฟังพระพุทธพยากรณ์ ยังจิตให้เลื่อมใสอย่างยิ่ง เราได้อธิษฐานวักขรบำเพ็ญบารมี ๑๐
ประการให้ยิ่งขึ้นไป เราผู้อุ้มกว่านรชน เมื่อแสวงหาพระสัพพัญญุตญาณ จึงให้ทาน สละราชสมบัติ
อันใหญ่หลวง บวชในพระสำนักพระชินเจ้าพระองค์นั้น

^{๒๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๑๗.

พระโกนาคมนพุทธเจ้า พระองค์มีพระชนมายุสามหมื่นปี ทรงช่วยให้ประชุมชนข้ามพื้น วัฏสงสาร ได้มากมาย ทรงเสด็จนิพพานพร้อมด้วยพระสาวก ๓ ปีพศาราม พระธาตุของพระองค์ แผ่กว้างไปในประเทศนั้น ๆ ฉะนี้แล^{๑๐}

๒๓.๕.๒๕ คำพยากรณ์ในสมัยของพระพุทธเจ้ากัสสปะ

สมัยหนึ่ง มีพระพุทธเจ้าพระนามว่า กัสสปะ พระนครชื่อว่าพาราณสี พรหมทัตตพราหมณ์ เป็นพุทธบิดา นางธนวดีพราหมณีเป็นพุทธมารดา เป็นพราหมณ์ตระกูลใหญ่พระองค์ทรงมีปราสาท ๓ ปราสาท นางสุนันทาพราหมณีเป็นภรรยา บุตรชายนามว่า วิจิตเสน พระองค์ผู้เป็นบุรุษอุดม ได้เห็นนิมิต ๔ ประการ จึงออกบวช ทรงบำเพ็ญเพียรอยู่ ๑ วัน ทรงประกาศพระธรรมจักรที่ มฤคทายวัน ทรงมีพระคิณาสถระและพระภิกษุสาวกธระ เป็นพระอัครสาวก พระเถระชื่อว่า สัพพมิตตะ เป็นพระพุทธอุปัฏฐาก พระอนุตทาเถรีและพระอุรวเวลาเถรีเป็นพระอัครสาวิกา ไม้โพธิพฤกษ์ของ พระองค์เรียกชื่อว่านิโครธ (ไทร) สมังคลอุบาสกและฆฎิการอุบาสก เป็นอัครอุปัฏฐาก วิจิตเสน อุบาสก และภัททาอุบาสิกาเป็นอัครอุปัฏฐายิกา พระองค์มีพระวรกายสูง ๒๐ ศอก มีพระรัศมีเปล่ง ปลั่งคังสายฟ้า ในอากาศดุจพระจันทร์เต็มดวง ทรงบรรลุลัมโพธิญาณอันอุดม ทรงประกาศ พระธรรมจักร ธรรมากิสมัย ครั้งที่ ๑ แก่สัตว์สองหมื่น โภกฺกิ ครั้งที่ ๒ แก่สัตว์หมื่น โภกฺกิ ในคราวเมื่อ พระองค์ทรงทำยมกปาฏิหาริย์แสดงฤทธิ์ต่าง ครั้งที่ ๓ แก่สัตว์ห้าพัน โภกฺกิ ทรงมีการประชุม พระภิกษุจีณาสพ ผู้ปราศจากมลทินมีจิตสงบระงับ ผู้คงที่ครั้งเดียว ครั้งนั้นพระภิกษุจีณาสพผู้ล่วง สุกภพแล้ว ผู้คงที่ด้วยหิริและศีลมาประชุมกันสองหมื่น

ในสมัยนั้น เราเป็นมาณพ ชื่อว่า โชติปาละ เป็นผู้ร่ำเรียน ทรงมนตร์รู้จบไตรเพทถึงที่สุดใน คัมภีร์ทำนายลักษณะและคัมภีร์กิติหาสะ เป็นผู้ฉลาดในวิชาดูฟ้าที่แท้และอากาศ เป็นผู้ใช้วิชา ไม้เวฬุทุกข์ ฆฎิการอุบาสกเป็นพุทธอุปัฏฐาก เป็นผู้ที่มีความเคารพ ยำเกรง เป็นพระอนาคามี ฆฎิการอุบาสกได้ พาเราเข้าไปเฝ้าพระกัสสปชินเจ้า เราได้ฟังธรรมของพระองค์แล้วบวชในสำนักของพระองค์ เราเป็นผู้ปรารถนาความเพียร ฉลาดในวัตรและมีใจวัตร ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระชินเจ้าบริบูรณ์ เล่าเรียนนวัคตัตตศาสนาเท่าที่พระพุทธเจ้าตรัสแล้วทุกอย่าง ยังพระศาสนาของ พระพิชิตมารให้ งดงาม แม้พระพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงเห็นความอสังขรย์ของเราแล้ว จึงทรงพยากรณ์ว่า ในภพที่นี้ผู้นี้จักได้เป็นพระพุทธเจ้าในโลก ข้ามแม่น้ำใหญ่ ฉะนั้น เราได้ฟังพุทธพยากรณ์แล้ว ยังจิตให้เลื่อมใสอย่างยิ่ง เราอธิษฐานวัตรในการบำเพ็ญเพียรบารมี ๑๐ ประการ การให้อภัย ๑ ขึ้นไป

^{๑๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๑๗.

พระกัศสปะพุทธเจ้าพระองค์มีพระชนมายุสองหมื่นปี ทรงช่วยให้หมู่ชนข้ามพ้นวิภูสังสาร ได้มากมายน ตรงเสด็จนิพพานที่พระสถูปของพระองค์ สูงหนึ่ง โยชน์ ประดิษฐานอยู่ ณ เสตัพยารามนั้น ฉะนี้แล^{๓๓}

สรุปได้ว่า พุทธพยากรณ์ของพระพุทธเจ้าทุกพระองค์ที่มีคำพยากรณ์แก่พระพุทธเจ้าองค์ ปัจจุบันว่าจะได้เป็นพระพุทธเจ้าในอนาคตนั้น แสดงถึงพระญาณหยั่งรู้จะเป็นจริงถูกต้องตาม คำพยากรณ์นั้นอย่างแน่นอน

๒.๔.๒๕ คำพยากรณ์ของพระพุทธเจ้ากกุสันธะ โจนาคมนะ และกัศสปะ

พระพุทธกกุสันธะ โจนาคมนะ และกัศสปะ ได้โดยพยากรณ์เหล่า เสด็จเป็นญาติของพระเจ้าพิมพิสาร ที่คนกรกไปเกิดเป็นเปรตว่าเมื่อใดจะพ้นทุกข์ ความมีว่า

เมื่อครั้งพระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบัน ได้ตรัสรู้แล้ว ได้เสด็จ ไปยังเมืองราชคฤห์ ซึ่งเป็นเมืองใน ปกครองของพระเจ้าพิมพิสาร เมื่อพระเจ้าพิมพิสารทราบข่าวการมาของพระผู้มีพระภาค จึงเตรียมการเสด็จราชดำเนินพร้อมด้วยพระประยูรญาติ และข้าราชการบริพารเข้าเฝ้าเพื่อสนทนาเพราะ มีความสนิทสนมกันมาตั้งแต่ขณะทรงพระเยาว์ และเพื่อฟังธรรม หลังจากทรงสดับธรรมแล้วทรงมีความเลื่อมใส จึงถวายสวนเวฬุวันเป็นพุทธบูชา ด้วยทรงเห็นว่าเป็นสถานที่ สงบร่มรื่น เวลา กลางวัน ไม่มีคนพลุกพล่าน กลางคืนเงียบสงัด เสียง ไม่กึกก้อง เหมาะเป็นที่ประกอบกิจของ ผู้ต้องการความสงบ และควรเป็นที่หลีกเลี่ยงอยู่ตามสมณวิสัย ฉะนั้น เราพึงถวายสวนเวฬุวันแก่ภิกษุ สงฆ์ซึ่งมีพระพุทธเจ้าเป็นประมุข ลำดับนั้น จึงทรงพระราชดำริว่า หม่อมฉันขอถวายสวนเวฬุวัน นั้นแก่ภิกษุสงฆ์ซึ่ง มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุขพระพุทธเจ้าข้า ซึ่งเป็นที่ ๆ เหมาะสำหรับอยู่บำเพ็ญ ธรรมของพระสงฆ์ ซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงรับ โดยคุณผู้ จึงถือกันว่าสถานที่นี้เป็นวัดแห่งแรกใน พระพุทธศาสนา เรียกว่า วัดเวฬุวันมหาวิหาร นอกจากนี้วัดนี้ยังเป็นสถานที่พระพุทธเจ้าแสดง โอวาทปาติโมกข์ครั้งแรกแก่พระสาวกจำนวน ๑,๒๕๐ รูป แล้วส่ง ไปเป็นพระธรรมทูตประกาศ พระศาสนา อันเป็นที่มาของวันมาฆบูชา หลังได้ถวายวัดแล้ว คิณนั้นขณะทรงเข้าบรรทม พลันทรง ได้ยินเสียงร้องโหยหวนอย่างน่ากลัวภายในพระราชวัง เมื่อตื่นบรรทมคอนเข้ารุ่งขึ้นพระราช าทิมพิสาร จึงเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาค แล้วทรงกราบทูลถามถึงที่มาของเสียง ว่าเป็นเสียงอะไร ทำไมถึงได้โหยหวนน่าสะพรึงกลัวเช่นนั้น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงทรงมีพุทธปฏิภาศรว่า คุณอนมหาบพิตรทรงอย่าได้ หวาดกลัว ไปเลย เสียงที่ทรงได้ยินนั้นจะ ไม่เป็นผลร้ายอันใดแก่พระองค์เลย แล้วทรงเล่าเหตุที่มา ของเสียงเหล่านั้นให้แก่พระเจ้าพิมพิสาร ได้ทรงสดับ ดังนี้

^{๓๓}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๑๗.

อดีตกาลย้อนหลังไป ๙๒ ปี ครั้งเมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงพระนามว่าพระปุสสะ ได้รับพุลยเวร เหนือจากพระราชผู้ครองนครราชคฤห์ในอดีต ให้เสด็จประทับอยู่ในพระราชอุทยาน เพื่อที่จะถวายภัตตาหาร พร้อมภิกษุสงฆ์บริวารอีก ๕๐๐ รูป เหตุการณ์ได้ดำเนินอยู่เช่นนี้เป็นเวลาหลายวัน จวบจนพระราชบุตรทั้ง ๓ ขององค์ราชา ได้ทูลขออนุญาตแก่พระบิดา เพื่อที่จะมีโอกาสถวายทานแก่พระปุสสะพุทธเจ้าและหมู่สงฆ์ ด้วยพระองค์เองบ้าง และพระราชแห่งราชคฤห์ได้ทรงอนุญาต

ดังนั้น พระราชบุตรทั้ง ๓ จึงได้ไปชวนขุนคลัง (ซึ่งก็คือพระราชพิมพิสารในชาติปัจจุบัน) ให้มารวมจัดหาอาหารทั้งคาวและหวาน ขุนคลังพอได้รับหน้าที่ให้เป็นหัวหน้าจัดหาอาหารเลี้ยงพระ จึงชักชวนบรรดาญาติ ๆ ของตน ให้มาช่วยทำอาหารเลี้ยงพระ ต่างฝ่ายต่างก็ช่วยกัน โกลาหล ขยับขันแข็ง ใหม่ ๆ ตอนช่วงแรก ๆ บรรดาญาติ ของขุนคลัง ก็ยังปฏิบัติตนคืออยู่ แต่พอเวลาล่วงเลยไป ชักเกิดความประมาท แอบบริโภคาอาหารก่อนพระภิกษุสงฆ์เสียบ้าง แอบขโมยอาหารที่เขาทำไว้ เพื่อถวายแก่พระพุทธเจ้า และหมู่สงฆ์ไปเลี้ยงลูกเมียและญาติของตนเสียบ้าง บรรดาญาติ ๆ ของขุนคลังแอบทำผิดอยู่เช่นนี้เป็นนิตย์ ด้วยความละโมภ กาลต่อมา พระราชบุตรทั้ง ๓ และขุนคลังกับบรรดาญาติบริวารตายลง ได้ไปเสวยสุขอยู่บนสวรรค์ มีวิมานอันเรืองรองและโภคทรัพย์อันประณีตเลิศรสมากมายเป็นเครื่องอยู่ ส่วนบรรดาญาติ ๆ และบริวารของขุนคลัง ที่แอบขโมยอาหารของพระภิกษุสงฆ์ ต้องไปบังเกิดในขุมนรกเป็นเวลาช้านาน ครั้นพ้นจากนรกนั้นแล้ว ก็ยังไปเกิดเป็นเปรต จำพวก ปรทัตคูปชีวี คือ เปรตจำพวกรอผลบุญของญาติเป็นอาหาร ปรทัตคูปชีวีเปรต เป็นเปรตที่มีเศษอกุศลอันเบาบาง จึงมีจิตอันระงับทุกข์โศกได้บ้างบางขณะ มีโอกาสรับรู้บุญที่หมู่ญาติอุทิศไปให้ ได้รับรู้แล้วอนุโมทนาผลบุญนั้น ๆ ความอยาก ยากแค้น ก็จะบรรเทาเบาบาง หรือหายไปสิ้น ด้วยเดชบุญของญาติ แต่ถ้ายังมีได้มีญาติระลึกถึง ไม่อุทิศผลบุญให้ เปรตจำพวกนี้ ก็จะขัดเซพเนจร เร่ร่อน แสวงหาผลบุญจากหมู่ญาติคนต่อ ๆ ไป ถ้ายังมีได้ก็จะเวียนกลับมา รอใหม่วนเวียนอยู่ใกล้ ๆ หมู่ญาติ ด้วยความหวังว่า เมื่อใด ญาติของเรา จะทำบุญกุศลแล้วอุทิศให้แก่เราบ้าง แต่เมื่อญาติทำบุญแล้วมิได้อุทิศผลบุญให้ หมู่เปรตพวกนี้ ก็จะเดินวนเวียนไปมา ด้วยความผิหวังหิวกระหาย ทูรนทูราย บางทีถึงกับเป็นลมล้มลงหมดสติไป ครั้นพอมีลมพัดมากกระทบกาย ก็ฟื้นคืนสติมาได้แล้วคิดปลอบใจตนเองว่า “วันนี้ญาติเรา มิได้ระลึกถึงเราเลย คราวต่อไปเขาคงจะระลึกได้”

ในเวลานั้น ปรทัตคูปชีวีเปรต ผู้เป็นญาติของพระเจ้าพิมพิสาร ได้รอคอยอย่างมีความหวังว่าจะได้ผลบุญของพระราชพิมพิสาร จนกาลเวลาล่วงเลยมาถึง พระพุทธเจ้ากกุสันโธสัมมาสัมพุทธเจ้า หมู่ชนผู้คนที่หลายพอได้ฟังพระสัทธรรม ที่พระพุทธองค์ทรงแสดง ก็บังเกิดปีติโสมนัสยินดี มีศรัทธาที่จะบริจาคทานถวายปัจจัย ๔ แก่หมู่สงฆ์ ซึ่งมีพระกกุสันโธพุทธเจ้าเป็นประมุข แล้วแบ่งผลบุญอุทิศให้แก่หมู่ญาติของคนทีล่วงลับไปแล้ว ผูกดวงตาโรหิตคูปชีวี บางพวกที่ไว้ว่าผลบุญของญาติ

ก็แสดงความชื่นชม โสมนัสยินดี คุณดั่งบุรุษ สตรีผู้เดินทางมากลางทะเลทราย อดอยากและกระหาย น้ำเป็นกำลัง ครั้นเดินมาเจอแหล่งน้ำและอาหารก็ถึง โลกยินดีเปล่งสาธุการ ผุ่งเปรตเหล่านั้นก็ยกมือ ประนมเหนือเศียรเกล้า กล่าวสาธุรับผลบุญของญาติที่อุทิศสงฆ์ให้ แล้ว ได้พ้นจากอติภาพของเปรต ชนิดนั้น ไปบังเกิดตามแต่บุพกรรมของตนทุกอย่างแสนสาหัส จึงชวนกันไปเฝ้า พระพุทธเจ้ากกุสันโธ สัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วทูลถามขึ้นว่า “หม่าญาติ ของพวกข้าพระบาท จักระลึกถึงและอุทิศผลบุญให้ พวกข้าพระบาทพ้นจากอติภาพเปรตนี้เมื่อใดพระเจ้าข้า”

สมเด็จพระบรมศาสดา กกุสันโธพุทธเจ้า จึงทรงมีพระพุทธฎีกาตรัสว่า “ดูก่อนผู้จมนทุกข์ แม้สิ้นกาลในศาสนาของเรา ท่านทั้งหลายก็ยังมิพ้นอติภาพของเปรต จวมจนเรตตาคณินิพพานไป แล้วสิ้นเวลานานจนแผ่นดินสูงขึ้นได้ ๑ โยชน์ ปรากฏพระพุทธเจ้าทรงพระนามว่า โคนาคมนพุทธเจ้า พวกท่านทั้งหลายจงไปถามพระพุทธโจนาคมนะ พระองค์นั้นเถิด”

จำเนียรกาลหลังจากสูญสิ้นศาสนา ของพระกกุสันโธพุทธเจ้าแล้ว กาลล่วงเลยมานับเป็น เวลาพุทธันดรหนึ่ง (เวลาระหว่างพระพุทธเจ้าองค์หนึ่งกับอีกพระองค์หนึ่งบังเกิดขึ้น) ลูถึงศาสนา ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โจนาคมนะ หม่าเปรตเหล่านั้นก็เข้าไปทูลถาม องค์สมเด็จพระ โจนาคมนะ สัมมาสัมพุทธเจ้าจึงทรงมีพระพุทธฎีกาตรัสว่า

“แม้สิ้นศาสนาของเรา ท่านทั้งหลาย ก็ยังมีได้พ้นจากอติภาพเปรตจวมจนแผ่นดินสูงขึ้นอีก หนึ่ง โยชน์จักปรากฏพระพุทธเจ้าทรงพระนามว่า กัสสปพุทธเจ้า ขอท่านทั้งหลายจงรอทูลถาม พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้นเถิด”

หม่าเปรตญาติพระราชพิมพิสาร ก็อดทนอดกลั้นความหิวกระหาย ทุกข์ทรมานต่อไปจน ถึงสมัยที่พระมหาโมหิศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ทรงพระนามว่า กัสสปพุทธเจ้าเสด็จอุบัติขึ้น หม่าเปรตเหล่านั้นก็พากันเข้าไปทูลถามพระพุทธองค์ จึงทรงมีพระคำรัสตรัสว่า

“แม้ในศาสนาของเรานี้ ท่านทั้งหลายก็ยังจะไม่พ้นอติภาพของเปรต จนกว่าเรตตาคณินิพพานไปแล้ว รอเวลาจนแผ่นดินสูงขึ้นมีประมาณ ๑ โยชน์ จักมีพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงนามว่า พระศรีศากยมุนีโคตมมาตรัสรู้ ในกาลนั้นจะมีชัคคิยราช ทรงนามว่าพระเจ้าพิมพิสาร ผู้เป็นญาติ ของพวกท่านทั้งหลาย ได้สดับพระสัทธรรมจนมีดวงตาเห็นธรรมมีจิต โสมนัสเลื่อมใส สร้างวัดเวฬุวัน ถวาย รุ่งขึ้นจะถวายทานอันมีปัจจัย ๔ เป็นต้น”

“องค์สมเด็จพระบรมศาสดาศากยมุนีโคตมพุทธเจ้า จักนำพาญาติของเธออุทิศผลบุญให้แก่ เธอทั้งหลาย เธอทั้งหลายเมื่อ ได้รับผลแห่งทานครั้งนั้นแล้ว ก็จักพ้นจากความทุกข์เดือดร้อน เปรต วิสัยก็จะอันตรธานหายไปจากตัวเธอทั้งหลายในกาลนั้น”

เมื่อองค์สมเด็จพระจอมมุนีกัสสปะสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงมีพระคำรัสตรัสดังนี้แล้ว หม่าเปรตทั้งหลายนั้นก็พากันยินดี ต่างฝ่ายต่างละล้าละลัก กล่าวว่า ข้าพเจ้าได้แล้ว ข้าวมงคลแล้ว ชาวเราเอย

อัคภาณัจฉกัณฐ์คนสุดท้ายแก่พวกเราอีกไม่ช้าแล้ว ความหิวกระหายทุกข์ยากเดือดร้อนจักได้รับการผ่อนคลาย ชำระให้หายด้วยผลบุญของพระราชูปถัมภ์ผู้เป็นญาติของเรา แม้จะต้องทนรอไปอีกจนสิ้นเวลาพุทธันดร ก็ยังดีกว่าที่ชาวเราจะรอโดยไม่รู้ว่าจะสิ้นสุดเมื่อใด ความหวังเรามีแล้ว แสงสว่างจะปรากฏแล้ว ข่านี่ช่างเป็นมงคลนัก ข่านี่ช่างเป็นมงคลนัก หมู่เปรตเหล่านั้นต่างพากันแสดงกิริยาลิงโลดยินดี ในข่านี่ที่ได้รับรู้ด้วยเดชแห่งข่านี่ผู้มีหวังนี้ สามารถทำให้ความหิวกระหาย ความทุกข์เดือดร้อนที่ปรากฏอยู่อย่างมีรูเวลางบสิ้น พอได้ฟังข่านี่ความทุกข์เดือดร้อนเหล่านั้น พลันได้ผ่อนคลายลงไป ช่างเป็นเวลาที่น่ายินดีของหมู่เปรต ประหนึ่งได้คำตอบว่าจะได้รับในพรุ่งนี้

ครั้นกาลเวลานั้นนานมา จนสิ้นสุดศาสนาของพระมหามุนีก็สสประทุพฐเจ้า วันคืนผันผ่านไปนานแสนนาน จนแผ่นดินสูงขึ้นอีก ๑ โยชน์ จนมาถึงกาลศาสนาของเราสมณโคตม ญาติของหมู่เปรตเหล่านั้นก็ได้บังเกิดมาเป็น องค์มหามิตรพิมพิสารราชา เมื่อพระองค์ทรงถวายอุทานแล้ว สร้างอารามเวฬุวันถวายแก่ตาคตและหมู่สงฆ์ แต่มิได้อุทิศผลบุญนั้น ให้แก่หมู่ญาติเปรตผู้ได้รับความทุกข์ยากลำบากมาช้านาน เปรตเหล่านั้นจึงมาส่งเสียงร้องเพื่อขอส่วนบุญ

เมื่อองค์ราชาพิมพิสาร ทรงสดับพุทธฎีกาดังนั้น จึงทรงทูลถามว่าข้าพระองค์จักถวายทานในวันรุ่งขึ้น แล้วแบ่งบุญให้แก่หมู่เปรตเหล่านั้นจักได้รับส่วนบุญหรือไม่พระเจ้าข้า

พระบรมศาสดาทรงตรัสตอบว่า “ได้ชิมหามิตร”

พระราชูปถัมภ์พิมพิสาร จึงทูลอาราธนาพระบรมศาสดาให้เสด็จพร้อมหมู่สงฆ์ เข้าไปรับทานในพระราชวังในวันรุ่งขึ้นแล้วจึงเสด็จกลับ พอถึงเวลารุ่งเช้า องค์สมเด็จพระบรมสุคตเจ้าพร้อมหมู่สงฆ์ จึงเสด็จไปยังพระราชฐาน ของพระเจ้าพิมพิสาร เพื่อรับมหาทาน องค์ราชาพิมพิสาร พร้อมบริวาร ได้ทรงให้การถวายสักการะต้อนรับพระผู้มีพระภาคเจ้าและสงฆ์บริษัทเป็นอย่างดีด้วยความเลื่อมใสศรัทธาทรงถวายฐานียะโภชนาหารอันประณีต แต่ละอย่างล้วนเลิศรส ทั้งคาวและหวาน เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าและหมู่สงฆ์ ทรงทำภัตตกิจเสร็จแล้ว ทรงแนะนำให้พระราชูปถัมภ์พิมพิสาร ทรงหลังทักษิโณทกอุทิศผลบุญแก่หมู่เปรตด้วยคำว่า

“อิหิ เม ญาติินิ โหตุ สุขิตา โหตุ ญาติโย”

(ขอผลบุญนี้ จงสำเร็จแก่ญาติทั้งหลายของข้าพเจ้า ขอญาติทั้งหลายของข้าพเจ้า จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด)

ครานั้น พระบรมสุคตเจ้า ได้ทรงเนรมิต ให้องค์ราชาพิมพิสารและบริวารได้เห็นเปรตทั้งหลายว่าเมื่อได้รับผลบุญจากญาติอุทิศให้แล้ว มีสภาพเช่นไร เมื่อพระราชูปถัมภ์พิมพิสาร ทรงหลังทักษิโณทก ขณะนั้นสระโบกขรณีอันประกอบด้วยดอกปทุม ก็บังเกิดแก่บรรดาเปรตเหล่านั้น ให้ได้ดื่มกินอาบชำระล้างร่างกาย บรรเทาความกระหาย หลดความกระวนกระวายลงไปด้วยพลัน อีกทั้งยังมีผิวพรรณเหลืองอร่ามดุจทองเงือง เหนือแล้วเจริญตา ร่างกายที่พิกลพิการก็กลับคืนดังคนปกติที่งาม

สง่าอีกทั้งยังได้รับความชื่นชมจากอาหารทั้งคาวและหวานที่เป็นทิพย์ทำให้ร่างกายที่ผอมแคะ แกร็นก็กลับกลายมีน้ำมีนวลอ่อนพิ มีความสุข อิ่มเอิบ ที่ได้รับชื่นชมจากรสอาหาร ผุงเปรต เหล่านั้น แม้จะมีสภาพร่างกายที่ผ่องใสเป็นสุข แต่ก็ยังมีได้มีผ้าถุงผ้าห่ม องค์ราชาพิมพิสาร จึงได้ พูลถามพระบรมสုตเจ้าว่าจะทำประการใด องค์สมเด็จพระบรมสုตเจ้า จึงทรงมีพุทธปฏิภาตว่า ให้ถวายผ้าสบงจีวร และผ้าสีทันนะ แก่พระภิกษุสงฆ์ พระราชาพิมพิสาร มีรับสั่งให้บริวาร จัดหา ผ้าถุง ผ้าห่ม ผ้ารองนั่งนำมาถวายแก่ภิกษุสงฆ์ ซึ่งมีพระพุทธเจ้าเป็นประมุข แล้วทรงอุทิศผลบุญนั้น ให้แก่บรรดาหมู่เปรตทั้งหลาย ผลบุญอันนั้น ทำให้บังเกิดเครื่องนุ่งห่ม ที่นอน ที่นั่งอันเป็นทิพย์ พร้อมวิมานที่ปรากฏบนอากาศแก่เปรตเหล่านั้น เปรตเหล่านั้น เมื่อได้รับผลบุญของญาติ แล้วจึง เปล่งสาธุการ พวกกันเข้าไปอยู่ยังวิมานที่ปรากฏอยู่บนอากาศ พระเจ้าพิมพิสาร ครั้นได้เห็นอานิสงส์ ในการให้ทาน และอุทิศผลบุญแก่บรรดาหมู่เปรตที่เป็นญาติ ทำให้ผู้จุมทุกข์มีความสุขเห็นปานนี้ ทรงมีความรื่นเริงยินดี เลื่อมใสศรัทธาในการทำทานมากยิ่งขึ้น จึงทรงพูลอาราธนาพระบรมศาสดา และภิกษุสงฆ์ มารับทานต่ออีก ๗ วัน พระบรมศาสดาพร้อมหมู่สงฆ์ เมื่อได้ทรงฉลองศรัทธา แก่พระเจ้าพิมพิสารสิ้นเวลา ๗ วันแล้ว จึงทรงกล่าวอนุโมทนาภาดาว่า “การทำบุญ เพื่ออุทิศผลบุญ แก่เปรตนั้น ชื่อว่าเป็นการบูชาญาติอย่างยิ่ง”

พวกเปรตเมื่อ ได้รับผลบุญแล้ว ย่อมพ้นจากอติกาของเปรตในทันทีและสำหรับประเพณี กรวดน้ำนั้น เริ่มขึ้นตั้งแต่สมัยพุทธกาล โดยพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้สอนให้ พระเจ้าพิมพิสาร ซึ่งได้มาทำบุญเลี้ยงพระ ทรงหลังทักษิโณทก (กรวดน้ำ) เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของการ อุทิศส่วนบุญ ส่วนกุศล ให้แก่พระญาติที่ล่วงลับของพระองค์ นับตั้งแต่นั้นมา เวลาทำบุญจึงนิยมใช้การกรวดน้ำ เป็นสัญลักษณ์แทนการอุทิศส่วนบุญส่วนกุศล^{๑๒} พระเจ้าพิมพิสารเป็นกษัตริย์ผู้ทรงธรรมทรง อุปถัมภ์พระพุทธศาสนาเป็นอย่างดี ทำให้พระพุทธศาสนาเจริญแพร่หลายทั่วแคว้นมคธ เมื่อพระองค์ เสด็จสวรรคต ไปเกิดเป็นยักษ์ชื่อ “ชนวสกะ” ในสวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกา^{๑๓}

สรุปได้ว่า ในส่วนนี้ทำให้ทราบว่ พุทธพยากรณ์ของพระพุทธเจ้าพระพุทเจ้า กุศลันระ โทนาคนนะ และกัสสปะ ที่มีคำพยากรณ์แต่เหล่าชนของญาติพระเจ้าพิมพิสาร นั้นถูกต้องตรงกัน และเป็นจริงตามนั้น และยังทราบถึงผลของการกระทำความกรรม การชดใช้กรรมที่ได้ทำการลักลอบ แอบบริโภคาอาหารส่วนที่จะถวายพระสงฆ์ก่อน

^{๑๒} พ.พ.อ. ๓๕/๒๓๖.

^{๑๓} ที.ม. ๑๓/๑๕๑/๕๓๒.

๒.๔.๒๖ พระพุทธเจ้าอินททัสสี ได้พยากรณ์สรรพตบาส และสิริวัฑฒกฏุมพี

ในอดีตกาล นานหนึ่งองสโขทัยกับอีกแสนกัป สมัยนั้นมีพระพุทธเจ้าชื่อพระอินททัสสี ในวันหนึ่ง พระองค์เสด็จออกจากพระมหากรุณาสมาบัติ ทรงตรวจดูโลก เวลาใกล้รุ่ง ทรงเห็นสรรพตบาส ทรงพระดำริว่า วันนี้ เราไปหาสรรพตบาส จักมีธรรมเทศนาแก่หมู่ใหญ่ โดยสรรพตบาสนั้น จักปรารถนาตำแหน่งอัครสาวก ส่วนสิริวัฑฒกฏุมพีผู้สหายของเขา จักปรารถนาตำแหน่งอัครสาวกที่ ๒ เมื่อจบเทศนาชฎิล ๑๔,๐๐๐ รูป บริวารของเขา จักบรรลुพระอรหัตตผลที่เราจะไปที่นั่น ดังนี้แล้ว ทรงถือบาตรและจีวรของพระองค์ ไม่เรียกใครอื่น เสด็จเพียงลำพังพระองค์เหมือนราชสีห์ ขณะนั้นเหล่าอันเดวาตติก ศิษย์ของสรรพตบาส ออกไปแสวงหาผลาผล พระพุทธองค์ทรงอธิษฐาน แน่ใจสรรพตบาส จะรู้ว่าเราเป็นพระพุทธเจ้า เมื่อสรรพตบาสกำลังคูดุอยู่นั่นเอง พระองค์จึงเสด็จลงจากอากาศ ประทับยืนบนพื้นดิน สรรพตบาส เห็นพระพุทธรูป และพระสิริวัฑฒกฏุมพีของพระองค์ จึงพิชเชวณ เล็กขนมนต์ ก็รู้ว่า บุรุษผู้นี้ต้องเป็นพระพุทธเจ้า โดยไม่ต้องสงสัย จึงออกไปต้อนรับ ถวายบังคมด้วยเบญจางคประดิษฐ์ ปูอาสนะถวายพระผู้มีพระภาคเจ้า ก็ประทับนั่งเหนืออาสนะที่ปูแล้ว สรรพตบาส ได้สั่งอันเดวาตติก ๑๔,๐๐๐ คน นำผลาผลของที่ประณีตมา แล้วให้นำมาล้างให้สะอาดแล้ววางไว้ในบาตรของพระตถาคตด้วยตนเอง พอพระศาสดาทรงรับผลาผล เทวคาทั้งหลายก็ใส่ทิพโธชะลงส่วนตบาสก็กรองน้ำถวายด้วยตนเอง หลังจากทีพระศาสดาเสวยเสร็จแล้วสรรพตบาสได้กล่าวกับอันเดวาตติกว่า ท่อทั้งหลายอาสนะที่พระพุทธเจ้าประทับนั่ง ไม่มี วันนี้ ควรที่ท่านทั้งหลายจะกระทำพุทธสักการะให้ออหารท่านจงนำดอกไม้ที่สมบูรณ์ด้วยสีและกลิ่นจากเชิงเขา มาเวลาที่กล่าวย่อมนั้น เหมือนเนิ่นนาน แต่วิสัยของผู้มีฤทธิ์เป็นอินโดยเพราะเหตุนี้ ตบาสเหล่านั้นจึงนำดอกไม้ที่สมบูรณ์ด้วยสีและกลิ่นมา โดยครู่ชั่วครู่เดียวเท่านั้น ตกแต่งอาสนะดอกไม้ประมาณ โยชน์หนึ่งสำหรับพระพุทธเจ้าประทับเสร็จเรียบร้อยแล้ว สรรพตบาสขึ้นประคองอัญชลิตรงพระพักตร์ พระตถาคตแล้วกราบทูลว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ของเสด็จขึ้นอาสนะดอกไม้นี้ เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ข้าพระองค์ตลอดกาลนานเทอญ ครั้นกล่าวแล้ว จึงได้กล่าวเป็นคาถาดังนี้ว่า “นานาบุปผิจจ คณุชฌง สมุปาเทควาน เอกโต บุปผาสนิ ปญญาเปควา อิทิ วจนมพุทริ”

ข้าพระองค์ร่วมกันรวบรวมดอกไม้ต่าง ๆ และของหอมมาตกแต่งอาสนะดอกไม้เพื่อความเหมาะสมแก่พระองค์ขอพระองค์จงประทับบนอาสนะดอกไม้ที่นั่นเถิด พระพุทธเจ้าได้ประทับบนอาสนะดอกไม้ที่นั่น ตลอด ๑ วัน ๑ คืน เหล่าอันเดวาตติก (ภิกษุผู้อยู่ร่วมสำนัก) ก็ปฏิบัติเช่นเดียวกัน ขณะที่พระศาสดาทรงเข้านิโรธสมาบัติ ๑ วัน ๑ คืนอยู่นั้น ได้ดำริว่าการสักการะ ครั้งนี้จะมีผลมากแก่เหล่าชฎิลทั้งหลาย ส่วนสรรพตบาสถือฉัตรดอกไม้ใหญ่ ยืนกั้นเหนือพระเศียรของพระตถาคต ตลอดระยะเวลาที่พระตถาคตเข้าสมาบัติอยู่ โดยมีได้ไปภิกขาจาร แต่มีจิตอิมเมม มีความปรารถนา เป็นอัครสาวกแก่ตบาส พระพุทธเจ้า อินททัสสี จึงตรัสพยากรณ์ว่า ความปรารถนาของ

ท่านจะสูญเปล่านั้นหาไม่ได้ ในอนาคตล่วงไปได้สองไขว่แสนมหากัปจะมีพระสัพพัญญู ทรงพระนามว่า พระพุทธโคดมจะมา ตรัสรู้ในโลก พระพุทธมารดาเมื่อนามว่า มหามายาเทวี พระพุทธบิดาเมื่อนามว่า สุทโธทนมหาราช พระพุทธโอรสเมื่อนาม พระราหุล พระพุทธอุปัฏฐากเมื่อนามพระอานนทเถระสารถ มาณจะเกิดมาเป็น อัครสาวกเบื้องขวานามว่าสารีบุตร ส่วนสิริวัณณกุมภ์ (พระโมคคัลลานะ) ปรารธนาอัครสาวกเบื้อง ซ้ายในพุทธกาลปัจจุบัน^{๓๔}

สรุปได้ว่า พุทธพยากรณ์ที่มีแต่ท่านสรทคาบส และสิริวัณณกุมภ์ ที่ท่านทั้งสองได้นำเพ็ญตน ตั้งความปรารถนาที่จะเป็นอัครสาวกเบื้องขวาและซ้ายสมจริงตามปรารถนา จากที่กล่าวมาทั้งหมด แสดงว่าพุทธพยากรณ์เรื่องอื่น ๆ ทั้งหมดเป็นการพยากรณ์ได้ถูกต้องเป็นจริงทุกเรื่อง

๒.๕ วิธีดูพระลักษณะในคัมภีร์ไตรเพท

การพยากรณ์นั้น มีมาก่อนที่พระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบันจะอุบัติขึ้น แม้ในอดีตครั้งพระพุทธเจ้า องค์ปัจจุบันได้เกิดเป็นสุเมธคาบส ในสมัยของพระพุทธเจ้าที่ปึงกร พระองค์ได้ร่ำเรียนจนจบวิชา ไตรเพท วิชาทำนายลักษณะอย่างชำนาญ และอีกหลายภพที่เกิดเป็นคาบส พระองค์ได้เรียนจบ ไตรเพท และมีความรู้ความสามารถในการทำนายลักษณะเช่นเดียวกัน ฉะนั้นวัฒนธรรม ประเพณีในอินเดีย โบราณ บรรดากษัตริย์ บุคคลชั้นสูง จึงให้ความสำคัญในพระลักษณะของรัชทายาท ราชบุตร บุตร หลุกลหลานของตนเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เมื่อกำเนิดรัชทายาท ทายาท จึงต้องมีพิธีการทำนายลักษณะ โดยเชิญ บรรดาพราหมณ์มาให้คำทำนาย ตัวอย่างเช่นการทำนายลักษณะ ปัญจกัลยาณี จุดสังขุจีอดีตลักษณะ ของพระนางสิริมหามายา เช่นกัน

ครั้งหนึ่ง คำปุจฉา ว่าเหตุใดพราหมณ์ทั้ง ๘ จึงรู้พระลักษณะทั่วทั้งปวงของมหาบุรุษได้ ?

มีคำวิสัชนาว่า สุททวาทสมหาพรหมทั้งหลายรู้ว่าพระสัพพัญญูจะมาบังเกิดในโลก จึงเพิ่มวิธี พยากรณ์พระลักษณะมหาบุรุษในคัมภีร์ไตรเพทเรียกว่า พุทธมนต์ แล้วนฤมิตเพศเป็นพราหมณ์ลงมาสอนหมู่พราหมณ์ทั้งปวงให้เล่าเรียนสืบกันมา จึงได้รู้ว่าเป็นองค์พระพุทธเจ้า โดยแท้ ครั้นเมื่อ สัพพัญญูปรินิพพานแล้ว คัมภีร์พุทธลักษณะนี้ก็อันตรธาน เหตุนี้ชนทุกวันนี้จึงมิได้รู้ความหมายที่ พราหมณ์ทั้ง ๘ คน ยกซึ่งองคูลีขึ้นทั้งสองทูลถวายพยากรณ์พระมหาบุรุษว่า มีคติเป็นสองระนะนี้ แต่โกณทัชฌญะพราหมณ์ที่หนุ่มกว่าพราหมณ์ทั้ง ๘ ผู้เดียว เมื่อพิจารณาคุณพระลักษณะของพระมหา สัตว์ก็ทราบทันทีว่า เหตุซึ่งจะอยู่ในเพศมาราวาสนั้น ไม่มี แต่จะได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

^{๓๔} อ.เจก.อ. ๓๒/๒๕๘.

จึงยกนิ้วขึ้นเป็นนิ้วเดียว และทำนายว่า พระราชกุมารบริบูรณ์ด้วยมหาบุรุษลักษณะดังนี้ จะทรงออกมท ภินเขกรรมณ์และจะตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในที่สุดแปรเป็นอื่นหามิได้^{๕๔}

สรุปได้ว่า การพยากรณ์ลักษณะนั้นมีมาแต่ก่อนพระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบันอุบัติ และผู้ที่จะอุบัติมาเป็นมหาบุรุษนั้นต้องมีลักษณะพิเศษประเสริฐกว่าบุคคลทั่วไปอย่างแน่นอน

๒.๕.๑ คำทำนายลักษณะ ทวีตติงสมหาบุรุษลักษณะ ๓๒ ประการ

กาฬเทวิลดาบส อาจารย์ประจำราชสำนัก ผู้ได้อัฐฐสมบัติ มีฤทธิ์มาก สถิตอยู่ดาวดึงส์ภิกขุ ได้สดับคำจากปวงเทพเทว จึงเหาะลงสู่พระราชนิเวศน์ ถวายพระพรพระเจ้าสุทโธทนะแล้วขอเห็นพระราชกุมาร พระเจ้าสุทโธทนะจึงดำรัสให้พระราชโอรสทรงอาภรณ์พร้อมนำมาให้น้อมพระวรกายลงนมัสการดาบส แต่ปรากฏว่าพระบาททั้งสองของพระราชโอรสประทับยืนอยู่บนชฎา ซึ่งสวมอยู่บนศีรษะของทเณกเทวิลดาบส ต่อรุ่งอรุณรุ่ง ซึ่งอธิบายได้ว่า พระราชกุมารมฤตยูเป็นพระมหาโพธิสัตว์ในชาตินี้เป็นชาติสุดท้ายจึงไม่น้อมพระวรกายลงไหว้ผู้ใด เมื่อท่านดาบสเห็นเหตุการณ์เช่นนั้น ในทันที่นั้น จึงรีบคุกเข่า ก้มลงกระทำอัญชลีบนพระบาทของพระราชโอรสอย่างหวั่นเกรง ขณะเดียวกันนั้นพระเจ้าสุทโธทนะพระราชบิดาก็ยกพระกรถวายอภิวันทนาพระราชโอรสเช่นเดียวกัน (ซึ่งตามธรรมดา ประเพณีทั่ว ๆ ไปนั้นบิดาจะไม่ไหว้ลูก) ท่านกาฬเทวิลดาบสได้พิจารณาพระลักษณะของพระราชโอรส กอปรด้วยทวีตติงสมหาบุรุษลักษณะและเมื่อพิจารณาอสีตยานุพยัญชนะ ๘๐ ประการของมหาบุรุษ ท่านกาฬเทวิลดาบส แสดงอาการหัวเราะแล้วกลับร้องไห้อีก ทำให้ชนทั้งหลายที่เห็นเช่นนั้นจึงประหลาดใจ พระเจ้าสุทโธทนะจึงตรัสถามว่าเป็นไฉน ท่านจึงหัวเราะแล้วกลับร้องไห้ได้อีกเล่า จะมีเหตุถึงอันครายบังเกิดแก่พระโอรสกระนั้นหรือ ท่านกาฬเทวิลดาบสตอบว่า ที่ท่านหัวเราะนั้นเพราะท่าน โชคดีที่ได้มีโอกาสมาเห็นพระราชกุมารผู้มีปรีศลักษณะมหาบุรุษครบสมบูรณ์เช่นนี้ แต่ที่กลับร้องไห้นั้นเพราะท่านจะมีชีวิตอยู่ไม่ทันได้เห็นพระราชโอรสผู้เป็นสัพพัญญูเจ้า เมื่อคราวถึงเวลาตรัสรู้ ได้มรรคผลและนิพพานในที่สุด

ท่านกาฬเทวิลดาบสได้ ทำนายว่า พระราชโอรสนี้เมื่อถึงพระชนมายุได้ ๓๕ พรรษาจะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า และจะได้แสดงเทศนาพระธรรมจักร เมื่อกล่าวจบแล้ว ท่านได้ถวายบังคมลาออกจากพระราชนิเวศน์ไป แต่รู้ด้วยญาณว่าหลานชายชื่อ “นาลกะ” ซึ่งเป็นลูกของน้องสาวจะมีชีวิตอยู่แลทันเห็นเมื่อพระสัพพัญญูเจ้าจะได้ตรัสรู้เมื่ออายุ ๓๕ พรรษา จึงสั่งหลานชายให้เตรียมตัวบวชรอได้เสีย^{๕๕}

^{๕๔}ที่.ป.๑. ๑๖/๑๓๐/๑.

^{๕๕}สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส, ปฐมสมโพธิกถา, อ่างแล้ว, หน้า ๔๒.

๒.๕.๒ ทิวคั้งสมหาบุรุษลักษณะ ๓๒ ประการ

๑) มีฝ่าพระบาทราบเสมอกัน ข้อที่มหาบุรุษมีฝ่าพระบาทราบเสมอกันนี้เป็นลักษณะมหาบุรุษของมหาบุรุษ

๒) พื้นฝ่าพระบาททั้งสองของมหาบุรุษมีจักร มีซี่กำข้างละ ๑,๐๐๐ ซึ่งมีกงมีคมและมีส่วประกอบครบทุกอย่าง ข้อที่พื้นฝ่าพระบาท ทั้งสอง

๓) มีสันพระบาทยื่นยาวออกไป

๔) มีพระองค์ลีลา

๕) มีฝ่าพระหัตถ์และพระบาทอ่อนนุ่ม

๖) ฝ่าพระหัตถ์และฝ่าพระบาทมีเส้นที่ข้อพระองคุลีจกกันเป็นรูปดาบ

๗) มีพระบาทเหมือนสังข์ว่า

๘) มีพระขงฆ์เรียวกุจแก้งเนื้อทราย

๙) เมื่อทรงยืนไม่ต้องน้อมพระองค์ก็ทรงลูบคลำถึงพระขานด้วยฝ่าพระหัตถ์ทั้งสองได้

๑๐) มีพระกุยฐานเร้นอยู่ในฝัก

๑๑) มีพระฉวีสีทอง คุจวรรณะแห่งทองคำ คือ พระดจะ (หนัง) ประคองหุ้มด้วยทองคำ

๑๒) มีพระฉวี (ผิวหนัง) ละเอียด จนละอองธุลีไม่อาจติดพระวรกายได้

๑๓) มีพระโลมชาติเดี่ยว คือ ในแต่ละขุมมีเพียงเส้นเดียว

๑๔) มีพระโลมชาติปลายอนขึ้น คือ พระโลมชาติขอดเป็นวงเวียนขวาดัง กุณฑลสี

ครามเข้มดังดอกอัญชัน

๑๕) มีพระวรกายตั้งตรงคูกายพรหม

๑๖) มีพระมังสะในที่ ๗ แห่งเต็มบริบูรณ์

๑๗) มีพระวรกายทุกส่วนบริบูรณ์คูกำลังตัวท่อนหน้าของราชสีห์

๑๘) มีร่องพระปฤษฎางค์เต็มเสมอกัน

๑๙) มีพระวรกายเป็นปริมณฑลคูกปริมณฑลแห่งคั้นไทร (ไม้โคทร) พระวรกายสูง

เท่ากับ ๑ วา ของพระองค์ ๑ วาของพระองค์เท่ากับส่วนสูงพระวรกาย

๒๐) มีฝ่าพระศอกกลมเท่ากันตลอด

๒๑) มีเส้นประสาทรับรสพระกระยาหารได้ดี

๒๒) มีพระหนุคูกางราชสีห์

๒๓) มีพระทนต์ ๔๐ ซี่

๒๔) มีพระทนต์เรียบเสมอกัน

๒๕) มีพระทนต์ไม่ห่างกัน

๒๖) มีพระทาสูระ (เขี้ยวแก้ว) ขาวงาม

๒๗) มีพระชีวหาใหญ่ยาว

๒๘) มีพระสุรเสียงดุจเสียงพรหม ครีสมิ่สำเนียงดุจเสียงร้องของนกการเวก

๒๙) มีดวงพระเนตรดำสนิท

๓๐) มีดวงพระเนตรแจ่มใสดุจตาลูกโคเพิ่งคลอด

๓๑) มีพระอุณาโลมระหว่างพระขนง (คิ้ว) สีขาวอ่อนเปรียบดั่งนุ่น

๓๒) มีพระเศียรคองประดับด้วยกรอบพระพักตร์^{๑๑}

พระพุทธเจ้าเคยทรงตรัสเล่าให้พระสาวกฟังว่า เหตุ และผล แห่งบุพพกรรมที่ทำให้เกิด ทวีตติงสา มหาบุรุษลักษณะ ๓๒ ประการ ในแต่ละลักษณะนั้นเกิดจากบุพพกรรมที่ทำมาแตกต่างกัน ออกไป คือ

๑) ลักษณะฝ่าพระบาทราบเสมอกัน บุพพกรรมในภพชาติก่อน พระพุทธองค์ทรงยึดมั่นใน กุศลอย่างมั่นคง ประพฤติกายสุจริต วชิสุจริต และมโนสุจริต บำเพ็ญสมาทานศีล เบญจศีล อุโบสถศีล ปฏิบัติดีต่อบิคามารดา สมณพราหมณ์ เคารพผู้ใหญ่ในตระกูล เคารพในธรรมที่สูงขึ้นไป

ผลในชาติปัจจุบันนี้ พระพุทธองค์ทรงไม่มีข้าศึกศัตรูภายใน คือ ราคะ โทสะ โมหะ ไม่มี ข้าศึกศัตรูภายนอก คือ สมณพราหมณ์ เทวดา มาร พรหม ใคร ๆ ในโลกนี้มีอาจจะข่มได้

๒) ลักษณะของจักรบนพื้นฝ่าพระบาท บุพพกรรมในภพชาติก่อนพระพุทธองค์ได้นำ ความสุขมาให้แก่ชนเป็นอันมาก บรรเทาความหวาดกลัว จัดการรักษา ค้ำครองป้องกันอย่างเป็นธรรม ให้ทานด้วยสิ่งของต่าง ๆ

ผลในชาติปัจจุบันนี้ พระพุทธองค์ทรงมีบริวารมาก บริวารเป็นภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา เทวดา มนุษย์ อสูร นาค คนธรรพ์ นก สัตว์สี่เท้ามีขามากแวดล้อมพระองค์ไม่มีใครขังกว่า

๓-๕) ลักษณะสันพระบาทยื่นยาวออกไป เถินดิน บุพพกรรมในภพชาติก่อน พระพุทธองค์ ทรงเว้นปาณาติบาต มิได้เหยียบสัตว์ให้ตายด้วยความประมาท มิได้ประหารสัตว์ให้ตายด้วยพระหัตถ์ มีความละอาย มีความกรุณา มีความปรารถนาดีแก่สัตว์ทั้งปวง

ผลในชาติปัจจุบันนี้ พระพุทธองค์มีพระชนมายุยืน ไม่มีผู้ใดปลงพระชนม์ชีพได้

๖) ลักษณะพระมิ่งสะในที ๗ แห่งเต็มบริบูรณ์ บุพพกรรมในภพชาติก่อนพระพุทธองค์ทรงให้ ของที่ควรเคี้ยวของที่ควรบริโภคน้ำที่ควรดื่ม ถิ่นประณีต มีรสอร่อย เป็นจำนวนมาก

ผลในชาติปัจจุบันนี้ พระพุทธองค์ได้ของที่ควรเคี้ยวควรบริโภคน้ำที่ควรดื่ม ถิ่นประณีต มีรสอร่อย

^{๑๑}ที่.ป.อ. ๑๖/๒-๔.

๑-๘) ลักษณะพระหัตถ์และพระบาทอ่อนนุ่มและมีเส้นที่ข้อพระองคฺ์ติดกันเป็นรูปตาข่าย
บุพพกรรม ในภพชาติก่อน พระพุทฺธองค์ทรงสงเคราะห์ชนด้วยสังคหวัตถุ ๕ ได้แก่ ทาน (การให้)
บิยวาจา (วาจาไพเราะ) อิตถจริยา (บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์) สมานัตตา (วางตนเหมาะสม)

ผลในชาติปัจจุบันนี้ พระพุทฺธองค์ทรงมีบริวารที่พระองค์สงเคราะห์เป็นอย่างดี ผู้ก่ใจบริวารได้
เป็นอย่างดี โดยการสงเคราะห์ในบุพชาติ (กรรม) และในปัจจุบัน (อุปนิสัย) เป็นที่รักของบริวาร

๘-๑๐) ลักษณะข้อพระบาทสูงและพระโลมชาติมีปลายงอนขึ้น

บุพพกรรม ในภพชาติก่อน พระพุทฺธองค์ทรงเป็นผู้กล่าววาจาประกอบด้วยอรรถด้วยธรรม
แนะนำประชาชนเป็นอันมาก เป็นผู้นำประโยชน์และความสุขให้แก่สัตว์ทั้งหลาย เป็นผู้บูชาธรรม
เป็นปกติ

ผลในชาติปัจจุบันนี้ พระพุทฺธองค์ทรงเป็นผู้เลืล ผู้ประเสริฐ เป็นประมุขสูงสุดกว่าสัตว์ทั้งปวง

๑๑) ลักษณะพระขงฆ์เรียวคุดแข็งเนื้อทราย บุพพกรรม ในภพชาติก่อนพระพุทฺธองค์ทรง
เป็นผู้ตั้งใจสอนคิดปะวัติยา จรณะ(ศีล สมาธิ) หรือกรรม(การงาน) ที่ไม่เป็น ไปเพื่อเบียดเบียนใคร ๆ
โดยตั้งใจว่า ทำอย่างไรชนทั้งหลายจะเรียนรู้เร็ว สำเร็จเร็ว ไม่ลำบากนาน

ผลในชาติปัจจุบันนี้ พระพุทฺธองค์ทรงได้ปัจจัยอันควรแก่สมณะและบริษัท เครื่องสมณูปโภค
อันควรแต่สมณะ โดยพลัน

๑๒) ลักษณะพระฉวีละเอีลค บุพพกรรม ในภพชาติก่อน พระพุทฺธองค์ทรงเข้าหาสมณพราหมณ์
สอบถามธรรม ตั้งใจฟัง ทำความเข้าใจ ไตร่ตรอง เพื่อความเจริญทางปัญญา

ผลในชาติปัจจุบันนี้ พระพุทฺธองค์ทรงมีพระปริชามาก กว้างขวาง ว่องไว เชียบแหลม
ทำลายกิเลส ปัญญาเหนือกว่าสัตว์ทั้งหลาย บรรลุพระสัมมาสัมโพธิญาณ

๑๓) ลักษณะพระฉวีสีทอง บุพพกรรม ในภพชาติก่อน พระพุทฺธองค์ทรงอธิษฐานความไม่
โกรธและให้ทานเป็นผ้าเนื้อละเอีลค จำนวนมาก

ผลในชาติปัจจุบันนี้ พระพุทฺธองค์ทรงได้เครื่องลาด ผ้านุ่มน่มอย่างดี เนื้อละเอีลค

๑๔) ลักษณะพระคฺุยหฺฐานเร้นอยู่ในฝัก บุพพกรรม ในภพชาติก่อน พระพุทฺธองค์ทรงเป็น
ผู้นำญาติมิตรที่สูญหาย พลัดพรากไปนานมาพบกัน แล้วทรงมีความชื่นชม

ผลในชาติปัจจุบันนี้ พระพุทฺธองค์ทรงมีพระโอรสมาก หมายถึง พุทฺธบุตร สาวก ผู้ดำเนิน
ตามพุทฺธพจน์ จำนวนหลายพัน

๑๕-๑๖) ลักษณะพระวรกายเป็นปริมณฑลคุดปริมณฑลแห่งต้นไทร และเมื่อประทับยืน
ไม่ต้องน้อมพระองค์ลงก็ทรงถูบลคฺ์ถึงพระชานูด้วยฝ่าพระหัตถ์ทั้งสองได้

บุพพกรรม ในภพชาติก่อน พระพุทฺธองค์ทรงเป็นผู้ฉลาดในการพิจารณาบุคคลที่ควร
สงเคราะห์ควรยกย่อง ควรเลื่อมใส และการกระทำการสงเคราะห์ การยกย่อง การเลื่อมใส ผลใน

ชาติปัจจุบันนี้ พระพุทธองค์ทรงเป็นผู้มั่งคั่งมาก มีทรัพย์สมบัติมาก ก็คือ ศรัทธา ศีล หิริ โอตตปเป
 สุตตะ จาคะ ปัญญา

๑๗-๑๘) ลักษณะมีพระวรกายทุกส่วนบริบูรณ์ คุณล้ำค่าท่อนหน้าของราชสีห์

บุพพกรรม ในภพชาติก่อนพระพุทธองค์ทรงหวังประโยชน์เกื้อกูลความสุขเกษมจาก โยคะ
 (กิเลส) แก่มหาชนด้วยคิดว่า ทำอย่างไรชนทั้งหลายพึงเจริญด้วย (คุณธรรม) ศรัทธา ศีล สุตตะ พุทธิ
 จาคะ ธรรมะ ปัญญาพึงเจริญด้วย (เศรษฐกิจและสังคม) ทรัพย์ ข้าว นา สวน สัตว์เลี้ยง บุตรภรรยา
 ทาสกรรมกร ญาติ มิตร พวกห้อง

ผลในชาติปัจจุบันนี้ พระพุทธองค์ทรงไม่เสื่อมจากอริยทรัพย์ ๕ ประการ ได้แก่ ศรัทธา ศีล
 สุตตะ จาคะปัญญา และสมบัติทั้งปวง

๒๐) ลักษณะมีเส้นประสาทรับรสพระกระยาหารได้ดี

บุพพกรรม ในภพชาติก่อน พระพุทธองค์ทรงเป็นผู้ไม่เบียดเบียนสัตว์ทั้งหลาย ไม่ว่าด้วย
 มือ ก้อนหิน ไม้หรืออาวุธ ฆ่าเองหรือบังคับให้ผู้อื่นฆ่า หรือทำให้สัตว์ทั้งหลายหวาดกลัว

ผลในชาติปัจจุบันนี้ พระพุทธองค์ทรงมีโรคาพาธน้อย มีความลำบากน้อย สมบูรณ์ด้วย
 เตโชธาตุทำให้ย่อยอาหารได้ดี เหมาะแก่การบำเพ็ญเพียร ปฏิบัติธรรม

๒๑-๒๒) ลักษณะมีดวงพระเนตรดำสนิทและแจ่มใสดุจตาลูกโคเพียงตลอด

บุพพกรรม ในภพชาติก่อน พระพุทธองค์ทอดพระเนตรดูมหาชนด้วยสายพระเนตรเบิก
 บานน่ารัก ไม่ถลึงตา ดูไม่ก้อนตา

ผลในชาติปัจจุบันนี้ พระพุทธองค์ทรงเป็นผู้ที่ชนทั้งหลายเห็นแล้วรัก เป็นที่รักใคร่ของ
 ภิกษุ ภิกษุณีอุบาสก อุบาสิกา เทวดา มนุษย์ อสูร นาค คนธรรพ์ และยักษ์ เป็นอันมากให้สร้าง โสภ

๒๓) ลักษณะพระเศียรคูดประคืบด้วยกรอบพระพักตร์

บุพพกรรม ในภพชาติก่อน พระพุทธองค์ทรงเป็นหัวหน้าชนเป็นอันมาก ทรงเป็นผู้นำ
 มหาชนทั้งหลายในการทำกุศลธรรม ด้วยกายสุจริต วชิสุจริต และมโนสุจริต ในการบำเพ็ญทาน
 สมาทานศีล รักษาอุโบสถศีล ปฏิบัติศีลต่อบิคามารดา สมณพราหมณ์ เคารพผู้ใหญ่ในตระกูล และทำ
 กุศลที่ยิ่งอื่น

ผลในชาติปัจจุบันนี้ พระพุทธองค์ทรงเป็นที่คล้อยตามแห่งมหาชน

๒๔-๒๕) ลักษณะพระโลมชาติเตี้ยและพระอุมาโลมระหว่างพระโขนงสีขาวอ่อนเหมือนนุ่น

บุพพกรรม ในภพชาติก่อน พระพุทธองค์ทรงละการพูดเท็จ เว้นขาดจากการพูดเท็จ พูดแต่
 ความจริงดำรงคำสัตย์ มีถ้อยคำเป็นหลักฐาน ควรเชื่อถือ ไม่พูดลวงโลก

๒๖-๒๗) ลักษณะพระทนต์ ๔๐ ซี่และไม่ห่างกัน

บุพกรรม ในภพชาติก่อนพระพุทธองค์ทรงละคำส่อเสียด เว้นขาดจากคำส่อเสียด ไม่พูด
ให้คนแตกร้างกัน พุคสมานคนที่แตกร้างให้สามัคคีกัน ยินดีในความพร้อมเพียงของหมู่ชน
ผลในชาติปัจจุบันนี้ พุทธบริษัทไม่แตกแยกกัน

๒๘-๒๙) ลักษณะพระชีวหาใหญ่ยาวและพระสุรเสียงดุจเสียงพรหม

บุพกรรม ในภพชาติก่อน พระพุทธองค์ทรงละคำหยาบ เว้นขาดจากคำหยาบ กล่าวแต่
คำไม่มีโทษไพเราะหู ชวนให้รักจับใจ

๓๐) ลักษณะพระหนุคางราชสีห์

บุพกรรม ในภพชาติก่อน พระพุทธองค์ทรงละคำเพื่อเจ้อ เว้นขาดจากคำเพื่อเจ้อ พุคแต่คำจริง
ถูกถาละ อิงอรธ อิงธรรม อิงวินัย มีหลักฐาน มีประ โขชน์ในกาลอันควร

ผลในชาติปัจจุบันนี้ พระพุทธองค์ทรงไม่มีข้าศึกภายใน คือ ราคะ โทสะ โมหะ ไม่มีข้าศึก
ภายนอก ไม่ว่าสมณพราหมณ์ เทวดา มาร พรหม หรือใคร ๆ ในโลกกำจัดได้

๓๑-๓๒) ลักษณะพระทนต์เรียบเสมอกันและพระเขี้ยวแก้วขาวงาม

บุพกรรม ในภพชาติก่อน พระพุทธองค์ทรงเลี้ยงชีพด้วยสัมมาอาชีพ ละมิฉาชีพ ๑๒ อย่าง
ได้แก่ การโกงด้วยตาชั่ง การโกงด้วยของปลอม การโกงด้วยเครื่องดวงวัด การโกงด้วยการรับ
สินบน การหลอกลวงการตลบตะแลง การตัด การฆ่า การจองจำ การตีชิง การปล้น การกรรโชก

ผลในชาติปัจจุบันนี้ พระพุทธองค์ทรงมีบริวารสะอาด คือกำจัดกิเลสเป็นมลทินได้แล้ว

นี่คือลักษณะของพระพุทธเจ้าทั้งหลายที่มาประสูติและตรัสรู้ในทุกสมัย ก็ปรากฏ
เหมือนกันหมด การที่พระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์นั้น จะได้ลักษณะอันวิเศษกว่ามนุษย์ทั้งหลายนั้น
ต้องบำเพ็ญบารมีนานมาก เช่น สมัยของ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามว่า “โคดม” ทรง
บำเพ็ญบารมียาวนาน ๒๐ อสงไขยแสนมหากัป ก็ปหนึ่งเท่ากับอายุของโลก ตั้งแต่เกิดจนถูกทำลาย
ครั้งหนึ่ง และในแต่ละลักษณะที่กล่าวมาแล้วนั้นล้วนแต่มีบุพกรรมที่พระองค์ทรงบำเพ็ญมาและส่งผล
ให้เกิดประ โขชน์เอื้ออำนวยต่อความเป็นพุทธหลายประการ^{๓๓}

๒.๕.๓ ถวายพระนาม

ต่อมาเมื่อพระราชโอรสประสูติได้ ๕ วัน พระราชบิดาประสงค์จะตั้งพระนามจึงได้โปรด
ให้มีประชุมพระญาติและมุขอำมาตย์ราชบริพาร เพื่อประกอบพระราชพิธีถวายพระนามแก่พระราชโอรส
ตามขัตติยราชประเพณีและได้เชิญพราหมณาจารย์ ๑๐๘ คน แล้วให้พราหมณ์เหล่านั้นคิดสรร
ผู้เชื่อวชาญในไตรเพทเหลือเพียง ๘ ท่าน ให้นั่งเหนืออาสนะสูง แล้วให้เชิญ พระราชโอรส ไปยังที่
ประชุมพราหมณ์ เพื่อพิจารณาพระลักษณะพราหมณ์ที่ได้รับการคัดสรรเหลือ ๘ ท่านมีดังนี้ คือ

^{๓๓}ที่.ป.า. ๑๖/๑๓๐-๑๓๑/๑-๔๓.

(๑) รามพราหมณ์ (๒) ลักษณะพราหมณ์ (๓) ยัญญพราหมณ์ (๔) ฤษพราหมณ์ (๕) โภชพราหมณ์ (๖) สุทัตตพราหมณ์ (๗) สุขุมพราหมณ์ และ (๘) โภณทัตตพราหมณ์พราหมณ์ ๘คนแรก เห็นพระลักษณะพระราชกุมารบริบูรณ์ด้วยทิวติงสามหาบุรุษลักษณะทั้ง ๓๒ ประการ จึงยกนิ้วหัตถ์ขึ้นสองนิ้ว แล้วทูลทำนายเป็นสองประการ คือ หนึ่งทิวสถิตอยู่ในเพศมราวาสจะได้เป็นพระมหาจักรพรรดิ ผู้ทรงธรรม มีแว่นแคว้นจคมหาสมุทร ทั้งสี่ สมบูรณ์ด้วยแก้ว ๗ ประการคือ ๑ จักรแก้ว ๒ ช้างแก้ว ๓ ม้าแก้ว ๔ แก้วมณี ๕ นางแก้ว ๖ คหบดีแก้ว และ ๗ ปรินายกแก้ว แต่ถ้อออกบวชจะได้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ยกเว้นแต่ท่าน โภณทัตตพราหมณ์ ซึ่งเป็นหนุ่มที่สุดเท่านั้นที่พิจารณาแล้วกราบทูลว่า พระราชกุมารอุปด้วยทิวติงสามหาบุรุษลักษณะ ๓๒ ประการ พร้อมด้วยอสีตยานุพยัญชนะ ๘๐ ประการ จึงได้กราบทูลทำนายในลักษณะเดียวว่าจะทรงออกผนวชและจะได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างแน่นอนอนส่วนที่จะอยู่ครองเพศมราวาสนั้นหาใช่วิสัยไม่

ครั้นเสร็จจากการพยากรณ์มงคลลักษณะแล้ว จึงได้มีพิธีขนานพระนาม ซึ่งพระราชบิดาได้เสนอชื่อไว้ให้พราหมณ์เลือก ๒ ชื่อคือ “สิทธัตถะ” กับ ชื่อ “อังกิรส” ในที่สุดพราหมณ์ได้ลงมติเห็นความเหมาะสม จึงถวายพระนามในชื่อว่า “สิทธัตถะ” ซึ่งคำว่า สิทธัตถะนั้นมาจากคำบาลี ๒ คำ คือ สิทธิ แปลว่า ผู้สำเร็จ ฤทธิ พวกหนึ่ง มีชื่อเสียง ชำนาญ (เหมือนคำ สิทธิ) ส่วน อรรถ (อศฺ) แปลว่า ผล ประโยชน์ ความมุ่งหมาย ความปรารถนา^{๙๐} รวมแล้วมีความหมายว่า ผู้ที่มีความต้องการสำเร็จ ผู้ที่สมความปรารถนาทั้งหมด^{๙๑}

๒.๕.๔ อสีตยานุพยัญชนะ ๘๐ ประการของมหาบุรุษ

คุณสมบัติพิเศษที่มีในพระโพธิสัตว์คืออสีตยานุพยัญชนะ (อนุพยัญชนะ) ๘๐ ประการที่เป็นสิริมงคลมีความสวยงามแห่งอังกาพพ (อวัยวะน้อยใหญ่) ที่เกิดจากบุญบารมี และบุญกรรมของพระองค์ ส่วนวิธีการทำนาย มหาปรีสถลักษณะนั้น ก่อนที่พระพุทธเจ้าจะอุบัติ มหาพรหมชั้นสุทธาวาสได้เนรมิตแทรกศาสตร์วิธีการทำนายมหาปรีสถลักษณะนี้ ลงไปในคัมภีร์ไตรเพทเรียกว่า พุทธมนต์และเนรมิตคนเป็นพราหมณ์ลงมาสอน ให้บรรดาพราหมณ์เล่าเรียนสืบต่อ ๆ กันมา ด้วยกฤษฎากินิหารเป็นปัจฉิมภิกษุจะตรัสรู้ได้มรรคผลในชาตินั้น ทำให้โภณทัตตพราหมณ์ผู้หนุ่มสุด เกิดปัญหาครอบงำบรรดาพราหมณ์อื่น ๆ อีก ๗ ท่าน ได้พิจารณาลักษณะพระมหาสัตว์

^{๙๐}ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ศิริวัฒนาอินเตอร์ พรินท์จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๔), หน้า ๑๒๓๒.

^{๙๑}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓๗๘.

^{๙๒}คณาจารย์แห่งโรงพยาบาลเสียม, วิชาพุทธประวัติ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เสียม, ๒๕๓๕), หน้า ๒๕.

เห็นคติเป็นอย่างเดียวกันแน่แท้ จึงยกขึ้นนิ้วเดียวแล้วทูลทำนายว่าพระราชกุมารจะออกบรรพชาแล้ว
 ครั้นรู้เป็นองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างไม่ต้องสงสัย แต่หลังจากพระพุทธเจ้าได้ปรินิพพานแล้ว
 วิชานี้ได้อันตรธานสูญไปโดยปริยาย^๒ ซึ่งอสังขยานุพัญชนะ ๘๐ ประการมีดังนี้

- ๑) นิ้วพระหัตถ์และนิ้วพระบาทเหลือองงาม
- ๒) นิ้วพระหัตถ์และนิ้วพระบาทเรียวยอกไปโดยลำดับแต่ต้นจนปลาย
- ๓) นิ้วพระหัตถ์และนิ้วพระบาทกลมคูนายช่างกลึงเป็นอันดี
- ๔) พระนขาทั้ง ๒๐ มีสีแดง
- ๕) พระนขาทั้ง ๒๐ งอนงามซ้อนขึ้นเบื้องบน มิได้ค้อมลงเบื้องต่ำคุดของสามัญชนทั่วไป
- ๖) พระนขานั้นมีพรรณเกลี้ยงกลมสนิทปราศจากริ้วรอย
- ๗) ซี่พระหัตถ์และพระบาทซ่อนอยู่ในมังสะ มิได้สูงยอกม ภายนอก
- ๘) พระบาททั้งสองเสมอกันมิได้ย่อม ใหญ่กว่ากันมาครว่าเท่าเมล็ดงา
- ๙) พระค้ำเนิงงามคุดอาการเดินแห่งกฤษชาติ
- ๑๐) พระค้ำเนิงงามคุดราชสีห์
- ๑๑) พระค้ำเนิงงามคุดค้ำเนิงแห่งหงส์
- ๑๒) พระค้ำเนิงงามคุดอสุภราชค้ำเนิง
- ๑๓) ขณะจะย่างค้ำเนิงนั้น ยกพระบาทเบื้องขวาไปก่อน พระกายเอียงไปข้างขวาก่อน
- ๑๔) พระชานุมณฑลเกลี้ยงกลมงามบริบูรณ์มิได้เห็นอัญฐิสะบ้าปรากฏออกมภายนอก
- ๑๕) มีบุรุษพัญชนะสมบูรณ์ คือมิได้มีกิริยามารชาทคล้ายสตรี
- ๑๖) พระนาก็มิได้บกพร่องกลมงามมิได้วิกลในที่ใดที่หนึ่ง
- ๑๗) พระอุทรมีสันฐานอันลึก
- ๑๘) ภายในพระอุทรมีรอยเวียนทักษิณาวฏ
- ๑๙) ถ้าพระเพลาทั้งสองงามคุดล้ำสุวรรณกัททลี
- ๒๐) ถ้าพระกรทั้งสองงามคุดวงแห่งเราวันเทพยหัตถิ
- ๒๑) พระอังกาพพใหญ่เนื้อทั้งปวงจำแนกเป็นอันดี
- ๒๒) พระมังสะที่ควรจะหนาก็หนา ที่ควรจะบางก็บางตามที่ ท้วทั้งพระสรริกาย
- ๒๓) พระมังสะมิได้คุดหนุที่ใดที่หนึ่ง
- ๒๔) พระสรริกายทั้งปวงปราศจากค้อมและไฝปานมูลแมลงวันมิได้มีในที่ใดที่หนึ่ง
- ๒๕) พระกายงามบริสุทธิพร้อมสมกัน โดยตามลำดับทั้งเบื้องบนและเบื้องล่าง

^๒ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส, ปฐมสมโพธิกถา, อ้างแล้ว, หน้า ๕๓.

- ๒๖) พระวรกายงามบริสุทธิ์พร้อมสิ้นปราศจากมลทินทั้งปวง
- ๒๗) ทรงพระกำลังมากเสมอด้วยกำลังแห่งกฤษณะชาติ ประมาณถึงพัน โกฎิเชือก ถ้าจะประมาณด้วยกำลังบุรุษก็ได้ถึงแสน โกฎิบุรุษ
- ๒๘) มีพระนาสิกอันสูง
- ๒๙) สันฐานพระนาสิกงามแจ่ม
- ๓๐) มีพระโอษฐ์เบื้องบนเบื้องต่ำ เสมอเป็นอันดี มีพรรณแดงงามดุจสีผลคำลิ่งสุก
- ๓๑) พระทนต์บริสุทธิ์ปราศจากมูลมลทิน
- ๓๒) พระทนต์ขาวดุจดังสีสังข์
- ๓๓) พระทนต์เกลี้ยงสนิทมิได้เป็นริ้วรอย
- ๓๔) พระอินทรีย์ทั้ง ๖ มี จักขุนทรีย์ โสคนทรีย์ ฉเนนทรีย์ ชิวหินทรีย์ กะอินทรีย์ มนินทรีย์ งามบริสุทธิ์ทั้งสิ้น
- ๓๕) พระเขี้ยวทั้ง ๔ กลมบริบูรณ์
- ๓๖) ดวงพระพักตร์มีสันฐานขาวสวย
- ๓๗) พระปรางทั้งสองคู่เปล่งงามเสมอกัน
- ๓๘) ลายพระหัตถ์มีรอยเล็ก
- ๓๙) ลายพระหัตถ์มีรอยยาว
- ๔๐) ลายพระหัตถ์มีรอยอันตรง บมิได้ค้อมคด
- ๔๑) ลายพระหัตถ์มีรอยแดงรุ่งเรือง
- ๔๒) รัศมีพระกาย โอภาสเป็นปริมณฑลโดยรอบ
- ๔๓) กระพุ่มพระปรางทั้งสองเคร่งครัดบริบูรณ์
- ๔๔) กระบอกพระเนตรกว้างแลยาวงามพอสวมกัน
- ๔๕) ดวงพระเนตรก่อดรด้วยประสาททั้ง ๕ มีขาวเป็นอาทิห้องใสบริสุทธิ์ทั้งสิ้น
- ๔๖) ปลายเส้นพระโลมาทั้งหลายมิได้งอมิได้คด
- ๔๗) พระชีวหามีสันฐานอันงาม
- ๔๘) พระชีวหาอ่อนมิได้กระด้าง
- ๔๙) พระกรรมทั้งสองมีสันฐานอันขาวดุจกลีบปทุมชาติ
- ๕๐) ช่องพระกรรมมีสันฐานอันกลมงาม
- ๕๑) ระเบียบพระเส้นทั้งปวงนั้นสละสลวยบมิได้หคุ่นในที่อื่นใดอันหนึ่ง
- ๕๒) แถวพระเส้นทั้งหลายซ่อนอยู่ในพระมิ่งสะทังสิ้นบมิได้เป็นคลื่นฟูขึ้นเหมือนสามัญชน

ทั้งไปง

- ๕๓) พระเศียรมีลักษณะอันงามเหมือนนัครแก้ว
 ๕๔) ปริณิพพานโดยกว้างยาวพอสมควร
 ๕๕) พระนลาฏมีลักษณะอันงาม
 ๕๖) พระขนงมีลักษณะอันงามดุจคันธนูอันกว้างไว้
 ๕๗) พระโลมาที่พระขนงมีเส้นอันละเอียด
 ๕๘) พระโลมาที่พระขนงงอกขึ้นแล้วล้วนราบไปโดยลำดับ
 ๕๙) พระขนงนั้นใหญ่
 ๖๐) พระขนงนั้นยาวสุดหางพระเนตร
 ๖๑) ผิวพระมิ่งสะละเอียดทั่วทั้งพระกาย
 ๖๒) พระสรีรกายรุ่งเรืองไปด้วยสิริ
 ๖๓) พระสรีรกาย มีได้มัวหมอง ผ่องใสอยู่เป็นนิตย์
 ๖๔) พระสรีรกาย สดชื่นดุจดวงคอกปทุมชาติ
 ๖๕) พระสรีรสัมผัสอ่อนนุ่มสนิทปรมิได้กระคายทั่วทั้งพระกาย
 ๖๖) กลิ่นพระกายหอมฟุ้งดุจกลิ่นสุคันธกฤษณา
 ๖๗) พระโลมามีเส้นละเอียดทั่วทั้งพระกาย
 ๖๘) พระโลมามีเส้นเสมอกันทั้งสิ้น
 ๖๙) ลมอัสสาสะ ปัสสาสะ ลมหายใจเข้าออกก็เดินละเอียด
 ๗๐) พระโอษฐ์มีลักษณะอันงามดุจแฉับ
 ๗๑) กลิ่นพระโอษฐ์หอมดุจกลิ่นอุบล
 ๗๒) พระเกศาความเป็นแสง
 ๗๓) กลิ่นพระเกศาหอมฟุ้งจรดลพ
 ๗๔) พระเกศาหอมดุจกลิ่น โกมลบุบผชาติ
 ๗๕) พระเกศา มีลักษณะเส้นกลมสวยทุกเส้น
 ๗๖) พระเกศาเส้นสนิทยังเส้น
 ๗๗) พระเกศากรอบด้วยเส้นอันละเอียด
 ๗๘) เส้นพระเกศา มิได้ยุ่งเหยิง
 ๗๙) เส้นพระเกศาเวียนเป็นทักษิณาวฏทุก ๆ เส้น
 ๘๐) วิจิตรไปด้วยระเบียบพระเกตุมาลา คือ ถ้องแฉวงแห่งพระรัศมีอัน โชนนาการ

สรุปได้ว่า พระโพธิสัตว์ย่อมประกอบด้วยความงดงามแห่งร่างกายและบารมีธรรม นี้เป็นส่วนหนึ่งของการนำมาซึ่งความเลื่อมใสที่จะเข้าไปดูและสนทนา^{๔๓} ใจความโดยรวมแล้วความงดงามแห่งสรีระของพระโพธิสัตว์เกิดจากการสั่งสมบารมีธรรมมานานมากหลายของสังขัยกับ

๒.๖ พราหมณ์ทำนาย

๒.๖.๑ พราหมณ์ทำนายพระสุบินในพระเจ้าสีหหนุ

พระเจ้าสีหหนุทรงพระสุบิน ๒ ประการ

ข้อที่ ๑ ทรงเห็นรัตนะบัลลัง ๑ ชั้น ผุดขึ้นกลางชมพูทวีป สูงพ้นแก้วคพรหมถึง ๒๘ ชั้น ชั้นต่ำแปดปกปิด ทิวหมื่นจักรวาล และพื้นชั้น ๒ ปกปิดชั้นจามุรชกา ชั้น ๓ ปกปิดซึ่งชั้นดาวดึงส์ และชั้นกามาพรเทวโลก โดยลำดับ คราบถึงรูปร่างพรหมโลกทั้ง ๑๖ ชั้น ยอดวิมานประดับด้วยแก้วมณีโชติรุ่งเรือง โอภาสสว่างทั่วทิศทั้ง ๒ เขต คือ หมื่นจักรวาลเป็นชาติเขต และมีอาณาเขตครอบคลุมแสน โกฎิจักรวาล แลเห็นอัครบุรุษอยู่บนบัลลังนั้น แวดล้อมด้วยเทพอัปสรบริวารกัญญาเป็นอันมากอัครบุรุษนั้นมีคำรที่จะเปิดประตูสู่นิพพาน พลันจึงมีมหาเมฆตั้งขึ้นแล้วหลังหยาดเมฆฝนเคลื่อนก่นทั่วท้องจักรวาล แลเมฆฝนนั้นพลันปรากฏกลายเป็นมนุษย์ทั้งสิ้น แลอัครบุรุษนั้นก็มุ่งสั่งสอนศิลปศาสตร์แก่มวลมนุษย์เหล่านั้นให้ได้รับสุขมากมาย

ข้อที่ ๒ ทรงนิมิตเห็นอัครบุรุษผูกเรือนานประดับรัตนะล้วนงานวิจิตร มีฝูงสัตว์ผุดขึ้นมาจากน้ำข้าง ใต้ดินข้าง มุ่งหน้ามาสู่อัครบุรุษเพื่อให้พาข้ามมหาคงคา ขึ้นสู่ฝั่งตรงข้ามมากมายหลายเที่ยว

ครั้นตื่นจากบรรทม คำรัสให้หาพราหมณ์ผู้เป็นบิดาโกณฑัญญะมาทำนายพระสุบิน พราหมณ์ได้ทำนายว่าหากูให้พระราชกุมาร ได้แล้วและพระนางจะเป็นพระพุทธรมาดา^{๔๔}

๒.๖.๒ พราหมณ์ทำนายลักษณะของพระนางสิริมหามายา

ณ กรุงเทวทหะ พระเจ้าชนาธิปธิราช ได้ให้หาบรรดาพราหมณาจารย์ทำนายลักษณะของพระนางสิริมหามายา พระราชธิดา เมื่อบรรดาพราหมณาจารย์ ได้แลเห็นพระนารีลักษณะจึงกล่าวสรรเสริญว่า พระราชธิดามีพระสิริ โสภาคย์แลงคฤสถูฐิธิดีลักษณะพร้อมบริบูรณ์ทั้ง ๖๔ ประการ ไม่มีเทพธิดา มนุษย์นารีใดจะงามเปรียบปานได้ ซึ่งพระธิดานี้จะทำให้เกิดสุข ๓ ประการ คือ มนุษย์สุข ทิพย์สุข นิพพานสุข ด้วยพระอนุภาพแห่งพระราชธิดาของพระองค์นี้ จักเป็นพระพุทธรมาดา โดยแท้^{๔๕}

^{๔๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๑.

^{๔๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕.

^{๔๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖-๗.

สรุปได้ว่า ผู้ที่จะเป็นพุทธมารดานั้นจะต้องมีบุคลลักษณะงามเลิศต่างจากบุคลิกภาพของหญิงงามทั่วไป

๒.๖.๓ พราหมณ์ทำนายพระสุบิน ในพระนางสิริมหามายา

วันเพ็ญ ๑๕ ค่ำเดือน ๘ พระนางสิริมหามายาทรงพระสุบิน ท้าวจตุมหาราชทั้ง ๔ มายกพระองค์ทั้งพระแท่นบรรทม นำไปสู่ป่าหิมพานต์ ประดิษฐาน ณ บนแผ่นพื้นมโนศิลาอันใหญ่ได้ ๖๐ โยชน์ ภายใต้ไม้รังใหญ่ต้นหนึ่งอันสูงถึง ๑๐๐ โยชน์ แล้วมีเทพเทวีทั้งหลายมาเชิญเสด็จไปสร่งน้ำในสระอนาคต เพื่อชำระล้างเสียให้สิ้นมลทินแห่งมนุษย์ แล้วให้ทรงผลัดด้วยผ้าทิพย์ รูปไล้ด้วยเครื่องสุคนธ์ทิพย์แล้วประดับ พระกายด้วยดอกไม้ทิพย์นานาพันธุ์ แลในที่ใกล้สระนั้นมีภูเขาดินเขาหนึ่งแลมีวิมานทองประดิษฐานอยู่บนเขานั้น จึงเชิญเสด็จขึ้นสู่ภายในกนกวิมาน ให้บรรทมบำยพระเศียรไปฝ่ายป่าจันทิศ แลในที่ใกล้รัชฎาบรรพตนั้นมีสุวรรณคีรีลูกหนึ่ง แลมีสุวรรณหัตถ์ช้างหนึ่งเที่ยวอยู่บนภูเขาทองแล้วลงมาจากกาญจนบรรพตขึ้นมาบนไทรฤคิรี โดยอุรทิส ชูวงที่จับบุญชริกปทุมชาติสีขาวยิ่งบานใหม่ มีเสาวคนหอมฟุ้งคลบ แล้วร้องโกลนจนท้าวเข้ามาภายในกนกวิมาน แล้วกระทำประทักษิณรอบพระแท่นบรรทม ๓ รอบ แล้วเหมือนคูดงเข้าไปในอุทรประเทศฝ่ายทักษิณปรัศว์แห่งพระราชเทวีขณะทรงพระสุบินนั้น พระมหาสัตว์ได้อุตรามาณักขัตฤกษ์ บุญนิมิต ๓๒ ประการ เกิดพร้อมกับการเสด็จปฏิสนธิ์นั้นแล

พวกพราหมณ์ทำนายว่า พระสุบินนี้ประเสริฐนัก ในพระครรภ์จะ เป็นพระราชโอรส เป็นอรรคบุรุษ มีอานุภาพมาก ผิวอยู่ในมรราวาสจะเป็นพระมหาจักรพรรดิ ผิวออกบรรพชา จะได้เป็นองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยแท้^{๔๖}

สรุปได้ว่า การจะอุบัติของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ได้มีสุบินนิมิตปรากฏแก่ผู้ที่เป็นพระมารดาได้ทราบ เป็นสุบินนิมิตประเภท เทวโตปสงหารโต คือ ฝันที่เกิดจากเทวดาคลใจ

๒.๗ มหาสุบิน ๕ ประการ

หลังจากที่พระบรมโพธิสัตว์ ทรงเห็นว่าการแสวงหาหนทางตรัสรู้ ๒ ทางแรกนั้น คือ การศึกษาเรียนรู้จากสำนักอาหารคาวส กาลามโคตร กับอุทคคาวส รามบุตร และการกระทำทุกรกิริยา ทรงเห็นแล้วว่ามีโชหนทางแห่งการตรัสรู้ จึงเปลี่ยนมาใช้หนทางที่ ๓ คือ มัชฌิมาปฏิปทา หรือ การบำเพ็ญเพียรทางจิตปฏิภาติสายกกลาง ทรงเห็นว่าสภาพร่างกายในตอนนี้อยู่ไม่สามารที่จะปฏิบัติธรรมดังกล่าวได้ จึงเสด็จ โจรภิณฑบาตคุดกาลก่อน แล้วกลับหันมาเสวยพระกระยาหารตามปรกติ ทรงบำเพ็ญเพียรทางจิตตามลำพังมาโดยตลอด จนถึงราตรีขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๖ เมื่อบรรทม

^{๔๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๑.

หลังพระองค์ทรงเกิด“ปัญจมหาสุบิน” เป็นบุพนิมิตมหามงคล ๕ ประการ อันเป็นการฝันในลักษณะ
 ลางบอกเหตุสำคัญล่วงหน้า

ความฝันครั้งสำคัญ (มหาสุบิน) ๕ อย่างได้ปรากฏแก่ตถาคตผู้อรหันต์ ครั้งเมื่อก่อนแต่การตรัสรู้
 และยังไม่ได้ตรัสรู้ยังเป็น โพรสัตว์อยู่ ๕ อย่าง คือ

ข้อ ๑ มหาปฐพี นี่เป็นที่นอนอันใหญ่ของตถาคต จอมเขาหิมวันต์เป็นหมอนมือข้างซ้าย
 พาดลงที่สมุทรด้านตะวันออก มือข้างขวาพาดลงที่สมุทรด้านตะวันตก เท้าทั้งสองหย่อนลงที่สมุทร
 ด้านทักษิณ

ข้อ ๒ หล้าคางอกขึ้นที่สะคือ ขึ้นไปสูงจดฟ้า

ข้อ ๓ หนอนทั้งหลายมีสีขาหว้าดำ กลานขึ้นมาตามเท้าจนถึงเข่า

ข้อ ๔ นกทั้งหลาย สิ่งจำพวกมีสีต่างๆกัน มาจากทิศทั้งสี่ หมอบลงที่ใกล้เท้าแล้ว กลายเป็น
 สีขาวหมด

ข้อ ๕ ตถาคตได้เดิน ไปบนอุจจาระกองใหญ่เหมือนภูเขา อุจจาระมิได้เนืองเลย^{๔๑}

สรุปได้ว่า การฝันครั้งนี้ของพระพุทธองค์ เป็นความฝันที่เกิดจากเทวโตปสังหาร โศ
 เป็นความฝันที่เกิดจากเทพลจิตใจฝ่ายดี สำนึกดี บอกเหตุตามความเป็นจริง

๒.๗.๑ ทรงพยากรณ์พระสุบินด้วยพระองค์เอง

พระพุทธเจ้าทรงพยากรณ์พระสุบินนิมิตด้วยพระองค์เอง ดังนี้ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย

ข้อที่ ๑ ปรากฏเพื่อให้รู้ข้อที่ตถาคตผู้อรหันต์สัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ตรัสรู้ อนุตรสัมมา
 สัมโพธิญาณที่ไม่มีธรรมอื่นยิ่งกว่า

ข้อ ๒ ปรากฏเพื่อให้รู้ข้อที่ตถาคตผู้อรหันต์สัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ตรัสรู้พร้อมเฉพาะ
 ยริยอัฐฐังกิมมรรค แล้วประกาศแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย

ข้อ ๓ ปรากฏเพื่อให้รู้ข้อที่ลฤหัสถ์ผู้มุ่งขาวเป็นอันมาก ได้ถึงตถาคตเป็นที่พึ่งตลอดชีวิต

ข้อ ๔ ปรากฏเพื่อให้รู้ข้อที่ วรรณะสิ่งจำพวกเหล่านี้คือ กษัตริย์ พราหมณ์ แพศย์ สุทร ได้ออก
 จากเรือนมาบวชในธรรมวินัยที่ตถาคตประกาศแล้วอย่างไม่มีเกี่ยวข้องด้วยเรือน ย่อมทำให้แจ้งด้วย
 วิมุตติอันไม่มีอื่นยิ่งกว่า

ข้อ ๕ ปรากฏเพื่อให้รู้ข้อที่ตถาคตเป็นผู้มีลาภในบริวาร คือจิวร เสนาสนะ และ คิลาปัจฉัยเภสัช
 ทั้งหมดแต่ตถาคตมิได้ติดใจ ไม่หมกมุ่นใจในลาภนั้น ไม่พัวพัน เมื่อบริโภครู้จักบริโภครด้วยความเห็นโทษ
 มีปัญญาเป็นเครื่องออกไปให้พ้นจากทุกข์ได้

^{๔๑} อ.ญ.ภ.ก. ๓๖/๑๕๖/๔๓๑-๔๓๒.

คู่ก่อนภิกษุทั้งหลาย มหาสุบิน ๕ ประการนี้ ปราภฏแก่ตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธ
ก่อนตรัสรู้ ยังไม่ได้ตรัสรู้ ยังเป็นพระโพธิสัตว์อยู่^{๔๔}

สรุปได้ว่า เมื่อเกิดความฝันบุคคลในทุกสังคมจะมีการแปลความหมายของความฝันว่า
ความฝันนั้นจะดีหรือร้ายประการใด

๒.๘ พุทธพยากรณ์

๒.๘.๑ พระพุทธเจ้าได้พยากรณ์พญามาร

พญามารสวดีมาราธิราช ซึ่งใหญ่ในภาคห่มุมารแห่งปรนิมมิตวสวัตดีสวรรค์นี้ (สวรรค์ชั้น
สูงสุด คือ ชั้นที่ ๖) เป็นพระโพธิสัตว์ได้ทรงสร้างสมพระบารมีเช่นทานศีลเป็นอาทิมามากต่อมาก
แต่กองพระบารมีอื่นหนึ่ง ซึ่งปรากฏยอดเยี่ยมกว่าพระบารมีทั้งหลายเรียกว่าปรมัตถบารมี ควรที่จะ
ยังพุทธสมบัติให้สำเร็จ พระบารมีที่สร้างแต่ครั้งอดีตกาลนับเป็นอสงไขย สมัยที่สมเด็จพระพุทธเจ้า
กัสสปะที่ทรงอุบัติขึ้นในโลก พญามาราธิราชผู้นี้เกิดเป็นมนุษย์ มีนามว่า โพธิอำมาตย์ ดำรง
ตำแหน่งอรรคมหาเสนาบดีของพระเจ้ากิงกิสสะมหาราชา เป็นที่โปรดไว้พระราชหฤทัยมาก

กาลวันหนึ่งพระเจ้ากิงกิสสะมหาราชา ผู้มีพระทัยเลื่อมใสในพระบวรพุทธศาสนา ได้ทรง
ทราบว่สมเด็จพระกัสสปะสัพพัญญูเจ้า ทรงเข้านิโรธสมาบัติ เสวยวิมุตติสุขอยู่ใต้ต้นไทรใหญ่
ใกล้ครบ ๗ วัน และใกล้จะออกจากนิโรธสมาบัติแล้ว จึงทรงพระราชดำริว่า “พระมหากรุณาธิคุณ
เจ้าเสด็จออกจากนิโรธสมาบัติใหม่” ถ้าผู้ใดได้ถวายทาน จักบังเกิดผลานิสงส์ผลบุญมหาศาลบัดนี้
เราจักถวายทานแก่พระองค์ แล้วจึงทรงให้มีพระราชกฤษฎีกาประกาศแก่ชาวเมืองทั้งปวงว่า
ถ้าบุคคลผู้ใด ลอบไปถวายทานแก่สมเด็จพระพุทธเจ้าก่อนเราแล้ว เราจักลงอาญาแก่ผู้นั้น แล้วครัส
สั่งให้ตั้งกองรักษาการณ์ที่ใกล้บริเวณต้นไทรใหญ่อย่างกวัดขัน หากผู้ใดล่วงละเมิดก็ให้จับตัวไป
ประหารชีวิตทันที

ท่านโพธิอำมาตย์ แม้ได้ทราบพระราชกฤษฎีกานั้น แต่ก็ยังมีความปรารถนาอย่างแรงกล้า
ที่จะถวายทานแก่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยมีใ้เอาลัยในชีวิต พอรุ่งเช้าจึงถือเครื่องไทยทาน
ของคนกับภรรยาพร้อมเป็น ๒ ห่อ ไปยังเขตหวงห้าม พวกรักษาการณ์เห็นเช่นนั้น จึงถามด้วยความ
การระวะว่า “ข้าแต่ท่านเสนาบดี ! เหตุใดท่านจึงฝ่าฝืนพระราชกฤษฎีกาที่ทรงห้ามไว้” ท่านอำมาตย์ได้
ฟังแล้วคำนึงในใจว่า ถ้าเราจักกล่าวมุสาวาทว่าพระเจ้าแผ่นดินรับสั่งให้ไปอาราธนาพระพุทธเจ้าเข้า
ไปในวังก็จะได้อยู่ แต่ทว่าเมื่อเราคั้งใจจะถวายทานแก่องค์พระโลกนาถเจ้า แต่กล่าวมุสาวาทแล้ว
ทานของเราก็จักมีผลน้อยลงไป ควรที่เราจะบอกตามความจริง แม้จักตายก็ตาม เราหาใ้เอาลัยใน

^{๔๔} อัง.นฎก. ๓๖/๑๕๖/๔๓๒-๔๓๓.

ชีวิตไม่ แล้วจึงตอบไปว่า “เราจะเข้าไปถวายทานแต่องค์สมเด็จพระพุทธเจ้า” พวกทหารจึงจับท่านเสนาบดีนำไปถวายพระราชทานเพื่อให้ทรงพิจารณาโทษ พระราชาทรงพระพิโรธเป็นอันมาก รับสั่งให้นำตัวไปตัดศีรษะประหารชีวิตเสียทันที

สมเด็จพระชินสีห์สัพพัญญูกัสสปะพุทธเจ้า ทรงรู้แจ้งในเหตุการณ์นั้น ได้มีพระมหากรุณาแก่วโฑธิเสนาบดี จึงเนรมิตพระพุทธรูปให้สถิตอยู่แทนพระองค์ในพระวิหารใหญ่ ส่วนพระองค์เสด็จไปปฏิบัติไปประดิษฐาน ณ สถานที่ประหารท่านเสนาบดี ไม่มีผู้ใดเห็น จะเห็นได้แต่เฉพาะเสนาบดีผู้เดียว แล้วมีพระพุทธคำรับว่า “คุณวโฑธิเสนาบดี ! ท่านจงมีศรัทธา อย่าได้อาลัยในชีวิตอันเครื่องโทษทานของท่านมีประการใด ท่านจงกระทำจิตให้เลื่อมใสในศกาคคเกิด”

วโฑธิเสนาบดีได้สดับพระพุทธรูปแล้ว ก็บังเกิดความเลื่อมใสสุดหัวใจ จึงนำหน้าอกตัดอาหารทั้งของตนกับภรรยาอันชิวชิวเข้ามาถวายแด่องค์พระกัสสปะสัพพัญญูเจ้า โดยทวาระเลื่อมใสอย่างสุดซึ้ง แล้วจึงตั้งปณิธานว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เป็นที่พึ่งแก่สรรพสัตว์ทั้งปวง ! ชีวิตของข้าพระบาทก็ได้สละแล้วในครั้งนี้ ด้วยเดชผลทานนี้จึงเป็นปัจจัยให้ข้าพระบาทได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า เช่นเดียวกับพระองค์ ในอนาคตกาลโน้นเกิด” สมเด็จพระกัสสปะพุทธเจ้า ทรงมีพระมหากรุณา ยกพระหัตถ์ขึ้นลูบศีรษะท่านเสนาบดี แล้วทรงพยากรณ์ว่า

คุณท่านเสนาบดี ! ท่านจงตั้งมั่นไว้ในใจด้วยศรัทธา ในอนาคตเบื้องหน้าโน้น ท่านจักได้อุบัติเป็นพระพุทธเจ้า ได้ตรัสรู้เป็นพระปรมาภิเษกสัมโพธิญาณพระองค์หนึ่งการเวียนว่ายตายเกิดในวัฏสงสารช้านานนักหนา มาในชาตินี้บังเกิดเป็นเจ้าแห่งหมู่มาร (มีอายุเก้าร้อยสี่สิบเอ็ด โกฎิกกล้านปี) ในชั้นปรินิพพานด้วยอำนาจบุญนาคกรรมแต่ยังอยู่ในห้วงแห่งกิเลสเหตุยังเป็นปุถุชน จึงเกิดความเห็นสับสนวิปริต มีจิตคิดแข่งดีใคร่ทดลองบารมีสมเด็จพระบรมศาสดาสมณโคดมของเรา เผ้าตามประจัญด้วยประการต่าง ๆ แต่มิได้ล่วงเกินทำบาปหนักประการใด สุดท้ายภายหลังมีความเศร้าเสียใจอย่างหนัก ถึงกับออกปากเอ่ยความปรารถนาพุทธภูมิซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

เมื่อครั้งพระสิทธัตถะสละราชสมบัติ เสด็จออกมหาภิเนษกรมณ์ขณะนั้นพญามารวิสวคี ซึ่งเป็นมารเจ้าพวกเทวปุตตมาร ผู้มีจิตคิดบาป เกรงจะล่วงพ้นบ่วงอำนาจของคนจึงพยายามขัดขวางทุกวิถีทาง แต่ก็ไม่สามารถยับยั้งพระมหาบุรุษได้ เมื่อองค์พระมหาโพธิสัตว์ ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เทวดาทั้งหมื่น โลกธาตุ เสด็จจากเมืองสวรรค์ลงมาพร้อมอนุโมทนา บังเกิดแสงสว่างไสวเป็นอันมาก บัดนั้น ท้าวสวัสดิมารเทพบุตร มารผู้ปกครองเหล่ามารแห่งสวรรค์ชั้นปรินิพพานวิสวคี เห็นดังนั้น ด้วยจิตอิงฉาในพระโคดมพุทธเจ้า ที่มาตรัสรู้ก่อนตนเอง เพราะพญามารเคยได้รับการทำนายว่าจะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า เมื่อมีมัจฉาทิฏฐิ จึงยกทัพพลมารมากมายแล้วเนรมิตคนมีแขนข้างซ้ายพันหนึ่ง ข้างขวาพันหนึ่ง ชี่ชังนามครีเมฆละ เมื่อนั้น เหล่าเทวดาที่มาร่วมอนุโมทนา และทวยอารักษ์มาพระพุทธเจ้าอยู่เกิดอ การตกใจกลัวต เขจึงรีบหนีกัน ไปอยู่ที่

ขอบจักรวาล เมื่อพญามารเสด็จมาก็เกิดเสียงกึกก้องพิลิกถัน น่ากลัวยิ่งนัก พญามารได้ตรัสสมุสาว่า โทริบัลลังก์นั้นเป็นของคน โดยมี พยาน คือ เหล่าพลมารที่แวดล้อมพญามารอันมากมายมหาศาล แล้วตรัสถามว่า พระพุทธเจ้ามีพยานหรือไม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงเหยียดพระหัตถ์ ขวาทอกจากจีวร ขึ้นชี้ไปยังพื้นปฐพี จึงออกพระวาจาประกาศแก่นางพระธิดาว่า “ดูกร วนิดาคลนารี ตั้งแต่พระองค์บำเพ็ญทานบารมีมาจนถึงเมื่อเป็นพระเวสสันดร ได้สละทานอันยิ่งใหญ่ แต่ไม่มีผู้ใด มาเป็นพยานได้ มีแต่พระแม่ธรณีเท่านั้นที่รู้เห็นเป็นพยาน เหตุใดท่านจึงไม่มาเป็นพยาน” เมื่อนั้น พระแม่ธรณีมีอาการกายอยู่ได้ ด้วยโทริสมภารานุภาพอันยิ่งใหญ่แห่งพระจอมมุนี ก็ผุดขึ้นจาก ธรณี บอกแก่พญามารว่าเรานี้แหละ คือ พยาน แล้วบิดมวยผม บังเกิดเป็นสายน้ำมหามรรณพ ไหลนองท่วมทับไปในประเทศทั้งปวง คุงห้วงมหาสมุทรสาคร ไหลพัดเหล่าเสนามาร แม้แต่ข้างทรง ของพญามารก็มีองต์านทนมห กะระแสรง นั้น ได้ จึงไหลลยส่งลงสู่สมุทสูดกวางไกล บัดคลมหาปฐพีก็สะเทือนสะท้านหวั่นไหวสนั่น ไปทั่ว บนนภาอากาศมหามะกก็ส่งเสียงสนั่น คังปานจะพังภูผาใหญ่ เช่น เขาสดดกัณฑ์ให้หลาย มีเสียงคังไปทั่วห้องจักรวาลประคอง เสียงป่าไฟ โคนอัคนีเผา ทั้งเสียงกลองสวรรค์ก็สนั่นบันลือถัน อสนีบาตรก็ประหารฟ้าตกลงเปรี้ยง ๆ สู่พื้นปฐพี หมู่พลมารเกิดอาการกลัวหวั่นไหวในพระเดชานุภาพพากันถอยหนี แพ้พ่ายแตกขจัดขยายไปใน ทิศานุทิศ แลพระขามาราริราชก็กลัวในพระเดชบารมี ปราศจากที่พึ่งที่พึ่งที่พึ่งนักช่อนเร้นให้พันภัยหือ ระทศลตสังเวชจึงออกพระโอรสู์สรรเสริญพระเดชพระคุณพระมหามบูรุมราชว่า คังอาคมา จินตนาการอันว่าผลทานศีลสรรพบารมีแห่งพระสิทธิตถกุมารนี้ ปรากฏให้บังเกิดมหิทธิฤทธิ์สำเร็จ กิจมโนรดปรารณาทุกประการ จึงทังสรรพาวุธประนมหัตถ์ทัง ๒,๐๐๐ อัญชลีกรนมัสการ พลัน กล่าวพระคาถาว่า นโม เต ปุริสาชัญญะ เป็นอาทิ อรรถาธิบายความว่า ข้าแต่พระองค์ผู้ปรีสาชาไนยชาติ เป็นอุดมบูรุมราชใน โลกนี้ ข้าพระพุทธเจ้าขอถวายวันทนาการชูลีพร้อมด้วยทวารทัง 3 คือ กาย วจิ มโนประณามประณตในบทบกชชุกลบาท บุคคลผู้ใดในมนุษยโลกธาคุกับทั้งเทวโลก ที่จะเปรียบ ประเสริฐเสมอพระองค์คงมิได้ พระองค์ได้ครัสเป็นพระศรีสรรเพชญ์เสร็จแจ้งจตุราริยสังัจจาศสาดา จารย์มีพระเดชครอบงำชานะหมู่มาร เป็นปิ่นปราชญ์ฉลาดในอนุสัยแห่งสรรพสัตว์โลกจะข้าม ขนนิกรเวไนยให้พันจตุร โอมกันคารบรลูฟ้งฟ่ากอมตุคมาหนานุพานอันเกษมสุขปราศจากสังสาร ทุกข์ในครั้งนี่ แลพระขาวีสวดีมาร ได้อนุโมทนาการพระคุณของพระมหามบูรุมราชด้วยจิตเลื่อมใส ผลกุศลนั้นจะตกแต่งให้ไค้ครัสแก่พระบังเจก โทริญาณ ในอนาคคกาลภายหน้า เมื่อพญามาร กล่าวสัมภวานากถาสรรเสริญคุณพระ โทริสัตว์แล้วก็นิวัตคนาการสู่สถลฐานเทวพิภพ ดังนี้แล^{๔๕}

^{๔๕} ปรกาส สุระเสน, พระพุทธเจ้าองค์ใหม่ที่จะครัสรู้คังจาก “เจ้าชายสิทธิตถ”, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐), หน้า ๒๒๑-๒๒๕.

สรุปได้ว่า พระพุทธเจ้าโคตมทรงรู้แจ้งโลก รู้เหตุการณ์ในอดีตและอนาคตของพญามารที่ได้สั่งสมพุทธสมบัติบารมีไว้มาก จึงเล่าเรื่องทั้งในอดีตและอนาคตของพญามารให้บรรดาสาวกได้ทราบ ว่า สมเด็จพระพุทธเจ้ากัสสปเคยทรงพยากรณ์พญามารไว้ว่า จะสมหวังที่ได้ตั้งปณิธานขอเป็นผู้ศรีสุริย์เป็นพระพุทธเจ้าเช่นกันด้วยเถิด

๒.๘.๒ ช้างนาพาคิริได้รับพุทธพยากรณ์

เมื่อครั้งพระเทวทัตได้วางอุบายจะปลงพระชนม์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น ได้วางแผน โดยมอมเหล้าช้างนาพาคิริ ซึ่งกำลังดกมัน แล้วปล่อยออกไปในขณะที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จออกบิณฑบาต โดยมีพระอานนท์เป็นปัจฉาสมณะ เมื่อช้างนาพาคิริวิ่งเข้ามาทางพระพุทธองค์ พระอานนท์จึงได้เดินล้ำมาเบื้องหน้าพระศาสดา ด้วยคิดหมายจะเอาตัวเองเป็นโล่ป้องกันสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้มีพระพุทธดำรัสให้พระอานนท์หลีกเลี่ยงไป อย่าป้องกันพระองค์เลย แต่พระอานนท์ได้กราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ชีวิตของพระองค์มีค่ายิ่งนัก พระองค์อยู่เพื่อเป็นประโยชน์แก่โลก เป็นดวงประทีปของโลก เป็นที่พึ่งของโลก ของพระองค์อย่าเสี่ยงกับอันตรายครั้งนี้เลย ชีวิตของข้าพระองค์มีค่าน้อย ขอให้ข้าพระองค์ได้สละสิ่งซึ่งมีค่าน้อย เพื่อรักษาสิ่งที่มีค่ามากเหมือนสละกระเบื้อง เพื่อรักษาซึ่งแก้วมณีเกิดพระเจ้าข้า ฯ”

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ครัสว่า “อย่าเลยอานนท์ บารมีเราได้สร้างมาดีแล้ว ไม่มีใครสามารถปลงชีวิตของตถาคตได้ ไม่ว่าสัตว์ครึ่งจัน มนุษย์ เทวดา มาร หรือ พรหมใด ๆ”

ในขณะนั้นช้างนาพาคิริวิ่งมาจนจะถึงพระองค์ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว พระองค์จึงได้แผ่พระเมตตาจากพระหฤทัย ซึ่งไปกระทบกับใจที่เปี่ยมด้วยความเมตตาของช้างนาพาคิริได้ ทำให้ช้างใหญ่หยุดชะงัก สงบใจลงและหมอบลงแทบพระบาท พระพุทธองค์ทรงใช้พระหัตถ์ลูบที่ศีรษะของพญาช้าง พร้อมตรัสขึ้นว่า “นาพาคิริเอ๋ย เธอกำเนิดเป็นครึ่งจันในชาตินี้ เพราะกรรมอันไม่ดีของเธอ ในชาติก่อนแต่ให้ เธอย่ำประกอบกรรมหนัก คือ ทำร้ายพระพุทธเจ้า เช่น เราอีกเลย เพราะจะมีผลเป็นทุกข์แก่เธอตลอดกาลนาน”

ช้างนาพาคิริน้ำตาไหลพราก น้อมรับฟังพระพุทธดำรัสด้วยอาการคหฤทัย เองวางอุบายของรูปีพระบาทของพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้วพ่นลงบนเศียรตัวเอง ย่อตัวแล้วถอยหลังออกไประยะหนึ่ง แล้วหันกลับไปสู่โรงช้างของตัวเอง^{๕๐} ซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้าพยากรณ์ไว้ว่าในอนาคตกาลนับจาก

^{๕๐}วิ.ญ. ๕/๓๓๗-๓๘๑/๒๕๖-๒๕๕.

พระศรีอริยเมตไตรยพุทธเจ้าไป จะมีพระพุทธเจ้ามาตรัสรู้ชื่ออีกหลายพระองค์ และช้านาฬาคิริเชือกนี้ จะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าองค์หนึ่ง ทรงพระนามว่าพระคัสสปพุทธเจ้า*

สรุปได้ว่า ช้านาฬาคิริได้รับพุทธพยากรณ์ไว้ว่า ในอนาคตกาลนับจากพระศรีอริยเมตไตรยพุทธเจ้าไป จะมีพระพุทธเจ้ามาตรัสรู้ชื่ออีกหลายพระองค์ และช้านาฬาคิริเชือกนี้ จะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าองค์หนึ่ง ทรงพระนามว่าพระคัสสปพุทธเจ้า

๒.๘.๓ พระอชิตะได้รับพุทธพยากรณ์จากพระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบัน

เมื่อมนุษย์ทั้งหลายมีอายุเจริญขึ้น ๘๐,๐๐๐ ปี พระผู้มีพระภาคเจ้านามว่า เมตไตรย จะบังเกิดในโลก เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ถึงพร้อมด้วยวิชา (ความรู้) และจรณะ (ความประพฤติ) เป็นต้น แสดงธรรมได้ไพเราะในเบื้องต้น ท่ามกลาง และเบื้องปลาย พร้อมทั้งอรุณและพยัญชนะ บริหารพระภิกษุสงฆ์เป็นนิจ เวนพินเป็นอนนท เช่นเดียวกับที่เร ะบริหารภิกษุสงฆ์มีจ เวนร้อยเป็นอนนท พระเจ้าสังฆจักรพรรดิจะให้ยกปราสาทที่พระเจ้ามหาปนาทะได้สร้างขึ้น ครอบครอง แจกจ่ายทาน และออกผนวชในสำนักพระเมตไตรยพุทธเจ้า ในไม่ช้าก็จะทำให้แจ้งที่สุดแห่งพรหมจรรย์ อันยอดเยี่ยม ด้วยความรู้ยิ่งด้วยพระองค์เอง (สำเร็จเป็นพระอรหันต์)

ครั้นแล้ว ได้สอนภิกษุทั้งหลายให้ฟังคน ทั้งธรรม เจริญสติปัญญา ๔ และให้ท่องเที่ยวไปในที่โคจรของบิดา (คือ เจริญรอยตามพระองค์) ก็จักเจริญด้วยอายุ วรรณะ สุข โภคะ และพละ เป็นธรรมที่พระองค์ควรแสดงดังนี้

๑. ทรงแสดงการเจริญอิทธิบาท ๔ ประการ (คุณให้ความสำเร็จ) ว่าเป็นเหตุให้มีอายุดำรงอยู่ได้ตลอดกัป หรือกว่า กัป

๒. ทรงแสดงการมีศีล สำรวมในปาฏิโมกข์ (ศีลอันเป็นประธาน) ว่าเป็นเหตุให้มีวรรณะ

๓. ทรงแสดงการเจริญ ฌานทั้ง ๔ ว่าเป็นเหตุให้มีสุข

๔. ทรงแสดงการเจริญพรหมวิหาร ๔ ว่าเป็นเหตุให้มีโภคะ

๕. ทรงแสดงการทำให้แจ้งเจโตวิมุติ (ความหลุดพ้นเพราะสมาธิ) ปัญญาวิมุติ (ความหลุดพ้นเพราะปัญญา) อัน ไม่มีอาสวะอยู่ในปัจจุบันว่าเป็นเหตุให้มีพละ

ครั้นในที่สุคว่า ไม่ทรงเห็นกำลังอย่างอื่นที่สามารถครอบงำได้เท่ากำลังของมารเพราะสมาทานกุศล บุญก็จักเจริญยิ่ง พระพุทธเจ้าโคตม เคยตรัสบอกกับพระอานนท์ว่า

ดูกร อานนท์ กาลเมื่อศาสนานี้อันตรธานแล้ว จะบังเกิดสัตถันตริกัลป เมื่อสัตถันตริกัลปล่วงแล้ว มนุษย์ทั้งหลายที่บังเกิดจะมีอายุเจริญขึ้น ไปเป็นลำดับ คราบเท่าถึงอสงไขยเป็นกำหนด

*ประกาศ สุระเสน, พระคัมภีร์อนาคตวงศ์, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐), หน้า ๑๒๑-๑๓๑.

แล้วจะกลับลดถอยน้อยลงมาจะตั้งอยู่ ๘๐,๐๐๐ ปี ครั้งนั้นเมืองพาราณสี จะเปลี่ยนนามบัญญัติ ชื่อเกตุมคิมหานครเป็นที่เกษมสุข สโมสรรสรพประชา ครวนาคจอาลภมณชาเทพธานีพระโพธิสัตว์ อุบัติในตระกูล พรหมณ์ เสด็จออกสู่มหาภิเนษกรรมเมื่ออายุได้แปดพันปี พระอชิตะ เป็นพระราชโอรส ของพระเจ้าอชาตศัตรู จักเป็นพระพุทธเจ้าลำดับต่อไป พระนามว่า พระศรีอริยะเมตไตรยโพธิสัตว์ ในกาลต่อจากนี้^{๕๒}

สรุปได้ว่า พระอชิตะได้รับพุทธพยากรณ์จากพระพุทธเจ้าโคตมว่า จักเป็นพระพุทธเจ้า ลำดับต่อไปจากพระองค์ มีพระนามว่า พระศรีอริยะเมตไตรยโพธิสัตว์ในกาลต่อจากนี้

๒.๘.๔ พระเทวทัตต์ได้รับพุทธพยากรณ์

พระเทวทัตต์เป็นพระญาติของเจ้าชายสิทธัตถะ นั่นคือเป็นพระโอรสของพระเจ้าสุปพุทธะ แห่งโกถียงค์ ในพระนครเทเวหะ พระมารดาของพระเทวทัตต์ คือ พระนง มิทา ซึ่งเป็นน้องสาว ของพระบิดาของเจ้าชายสิทธัตถะ พระนางยโสธรา (พิมพา) น้องสาวของพระเทวทัตต์ เป็นมเหสี ของเจ้าชายสิทธัตถะ พระเทวทัตต์ เป็นลุงของพระราหุล เมื่อสมัยพระเทวทัตต์เป็นพระกุมาร เคยเป็นเพื่อนเล่นกับศากยกุมาร ๔ พระองค์ คือภททิกุมาร อนุรทกุมาร กิมพิลกุมารและภคกุมาร ออกบวชเมื่อครั้งที่พระพุทธองค์เสด็จมาโปรดพระประยูรญาติครั้งแรกที่กรุงกบิลพัสดุ์ พระเทวทัตต์ มีอุปนิสัยสักกขพะ เป็นคนพาลสันคาลหยาบช้า อิจฉาริยา ออกตัญญู อาฆาต ทะเยอทะยาน มักใหญ่ใฝ่สูง โลกในลาภสักการะ ทำให้พระเทวทัตต์ประพฤติตัวออกนอกกลุ่มนอกทาง ทำหุ่สงฆ์ให้แตกแยก และการลอบปลงพระชนม์พระพุทธเจ้า ซึ่งเป็นสาเหตุเหตุทำให้ พระเทวทัตต์โคจรหนีสูบในที่สุด

ก่อนหนีสูบนั้นพระเทวทัตต์เกิดอาพาต อยู่ ๕ เดือน พระเทวทัตต์สำนึกผิดที่คิดร้ายต่อ พระพุทธเจ้า ประสงค์จะมาขอมาพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อนที่ตนเองจะมรณภาพ แต่ไม่สามารถ พยายามเองมาได้ บรรดาศิษย์ของเทวทัตต์จึงต้องใช้เคร่ห้ามพระเทวทัตต์มา เมื่อห้ามมาจนถึงสระ โบกขรณ์นอก พระเชตะวันมหาวิหารอาราม บรรดาศิษย์ชวนกันลงอาบน้ำในสระนั้นก่อน จึงวาง เคร่ลง ส่วนพระเทวทัตต์ก็อุฐาการนั่งอยู่บนเตียง โดยห้อยเท้าทั้งสองลงถึงแผ่นดิน ในขณะที่นั้น แผ่นปฐพีก็แยกออกเป็นช่องสูบเอาเท้าทั้งสองข้างของพระเทวทัตต์ลงไป ในอโรภาคเบื้องต่ำโดย ลำดับ ๆ จมลงไปแผ่นดิน จนถึงอัฐิหนุ่ตั้งอยู่บนปฐพี พระเทวทัตต์จึงกล่าว พระคาถาว่า

อิเมหิ อฏฐี ทิมคคปคุคล์	เทวาติ เทว นรทมม สารถี
สมนุดจกุง สดปญลกุขร์	ปาณเหหิ พุทธ สรณ คโตสุมิ

^{๕๒} สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส, ปฐมสมโพธิกถา, อ้างแล้ว, หน้า ๔๐.

ความว่า “ข้าพระองค์ขอบูชาพระพุทธเจ้าพระองค์นั้น ด้วยอัฐิหนูนี้ บูชาพระสัพพัญญูผู้เป็น อัครบรมครูอันยิ่งใหญ่มากว่าเทพยดาทั้งปวง อาจทรมาณเสีย ซึ่งนรชาติทั้งหลายให้หายพยศอันหยามช้า คุณนายสารถิรามาณม้าพศให้เชื่องเป็นอันดีแล ข้าพเจ้านี้ ขอถึงซึ่งพระพุทธองค์ผู้ทรงสัตตบุญญลักษณะ แลสมันตจักขุญาณ เป็นที่พึ่งที่พึ่งหนัก ณ กาลบัดนี้ นี้ ด้วยอานิสงส์แห่งการถวายหนูอัฐิ เป็นปัจจัยให้เทวทัตได้ตรัสรู้เป็น พระอัญญาสวระ บึงเจกพุทธเจ้าในอนาคตที่สุดแสนกัปเมื่อ พระเทวทัตตั้งกล่าวพระคาถาสั้นคำแล้ว ก็จมลงไปบังเกิดในมหาเวจจันทรก พระสงฆ์ทั้งปวงก็เจรจา กันว่าพระเทวทัตมาถึงที่นี่แล้ว แต่ก็ไม่ได้เห็นพระบรมครู กลับจมลงสู่ปรุที่เสียก่อน”^{๕๓}

สรุปได้ว่า พระพุทธเจ้าโคตม พระผู้ทรงสัตตบุญญลักษณะ แลสมันตจักขุญาณ ทรงพยากรณ์ พระเทวทัต แม้จะทำนันทริยกรรมไว้ แต่ด้วยอานิสงส์แห่งการถวาย หนูอัฐิเป็นปัจจัยจึงทำให้ เทวทัต จะได้ตรัสรู้เป็นพระอัญญาสวระ บึงเจกพุทธเจ้าที่สุดแสนกัปในอนาคต

๒.๘.๕ พระพุทธเจ้าอโนมทัสสีพยากรณ์พระสารีบุตร

สมัยหนึ่ง ในสมัยของพระพุทธเจ้าอโนมทัสสี พระสารีบุตร เกิดเป็นดาบสนามว่า สุรจิตตบส สร้างอาราม สร้างบรรณศาลา ณ เวลัมพบรรพตไม่ไกลจากหิมวันตประเทศ มีแม่น้ำฝั่งต้น มีท่าน้ำ อันดีน้ำรินรมย์ มีเนินทรายบริสุทธิ์ดี เราสุรจิตตบส มักเข้ามาณ ยินดีในอนามเสมอ มีศีล สมบูรณ์ด้วยวัตร ถึงพร้อมด้วยอภิญญา ๕ (แสดงฤทธิ์ได้ นูทธิย์, คาทธิย์, ระลึกชาติได้, รู้ใจผู้อื่น) เป็นผู้รู้ตัวมกัร พรหมณ์ มีชาติ, มียศ มีศิษย์เป็นพรหมณ์จำนวนมาก วันหนึ่งได้พบพระพุทธเจ้า อโนมทัสสี ได้ถวายดอกไม้ ๘ ก่า ได้กล่าวสรรเสริญพระญาณของพระอโนมทัสสี แล้วได้รับพุทธพยากรณ์จาก พระพุทธเจ้าอโนมทัสสีว่า สมัยหนึ่งในอนาคตกาล (คือในชาติปัจจุบัน) จะเป็นผู้ที่มีชื่อว่า สารีบุตร (อุปติสสะ) มีปัญญาแก่กล้า ได้ฟังธรรมจากพระอัสสชิ เกิดดวงตาเห็นธรรม บรรลุโสดาบัน จึงขอ พระพุทธเจ้าบวชในพุทธศาสนา ร่วมกับสหายโกลิตะ ได้เป็นอัครสาวกเบื้องขวาของพระ โคตมพุทธเจ้า ครอบงำเส้นอาสวะในชาติปัจจุบัน^{๕๔}

๒.๘.๖ พระพุทธเจ้าอโนมทัสสีพยากรณ์พระโมคคัลลานะ

สมัยหนึ่ง ในสมัยของพระพุทธเจ้าอโนมทัสสี พระโมคคัลลานะ เป็นราชาแห่งนาคชื่อ วรุณะ ได้เคยถวายอาหารแก่พระพุทธเจ้าอโนมทัสสี พร้อมทั้งชีมาสพสวาก แล้วได้รับพุทธพยากรณ์ จากพระพุทธเจ้าอโนมทัสสีว่า สมัยหนึ่งในอนาคตกาล (คือ ในชาติปัจจุบัน) จะเป็นผู้ที่มีชื่อว่า โกลิตะ

^{๕๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๐๒.

^{๕๔} วิกิพีเดีย “พระอโนมทัสสีพุทธเจ้า”, ๑๓ มิ.ย. ๒๕๕๖,

(โมกข์ลลานะ) ได้เป็นอัครสาวกเบื้องซ้าย เป็น เอตทัคคะในทางมีฤทธิ์มากของ พระโคตมพุทธเจ้า ครบงานสิ้นอาสวะในชาติปัจจุบัน^{๕๕}

๒.๘.๗ พระพุทธเจ้าปทุมุตตระ พยากรณ์พระมหากัจจายนเถระ

สมัยหนึ่ง ในสมัยของพระพุทธเจ้าปทุมุตตระ พระมหากัจจายนเถระ เกิดเป็นคาเส อยู่ที่บ้าน หิมวันต์ประเทศ เทียวไปผู้เดียว ขณะที่ไปยังถิ่นของมนุษย์ทางอากาศ ได้เห็นพระชินะจึงเข้าไปใกล้ ฟังพระธรรมเทศนาของพระองค์ผู้กำลังพรรณนาคุณอันยิ่งใหญ่ของพระสาวก และตั้งเป็นเอตทัคคะ (เป็นยอดหรือเป็นเลิศ) ในทางประกาศธรรม ที่พระผู้มีพระภาคเจ้าแสดงไว้ย่อ ๆ ให้พิสดาร พระมหากัจจายนเถระได้ฟังแล้วรู้สึกพิศวง จึงไปยังที่ป่าหิมวันต์ประเทศ รวบรวมดอกไม้เพื่อนำมา บูชาแด่พระพุทธเจ้า แล้วปรารถนาฐานะเช่นนั้น (ตำแหน่งอัครสาวกผู้เป็นเลิศในทางแสดงธรรม อย่างย่อให้พิศดาร) พระพุทธองค์ทรงทราบวาระจิตประสงค์ของท่านพระมหากัจจายน จึงได้ พยากรณ์ว่า จะได้เป็นสาวกของพระโคตมมหามุนี นามว่า กัจจายนะ จะสมปรารถนา ได้บรรลุเป็น ชาติสุดท้ายงานสิ้นอาสวะในชาติปัจจุบัน^{๕๖}

๒.๘.๘ พระพุทธเจ้าปทุมุตตระ พยากรณ์พระมหากัปปินเถระ

สมัยหนึ่ง ในสมัยของพระพุทธเจ้าปทุมุตตระ พระมหากัปปินเถระ ได้เกิดเป็นอำมาตย์ ผู้วินิจฉัยอรรคตี่ในหังสนคร (หังสวดี) ได้สดับธรรมของพระคณาต ผู้ทรงประกาศคุณของ พระสาวก นามว่า ชลชุตตมะผู้ให้โอวาทแก่ภิกษุทั้งหลายผู้มีสติ ยังใจของพระมหากัปปินเถระให้รำเรง ครั้นสดับแล้วก็เกิดปีติ โสมนัส นิมนต์พระคณาต พร้อมทั้งศิษย์ฉันภัตตาหาร แล้วปรารถนาฐานะนั้น (ตำแหน่งสาวกผู้เป็นเลิศในทางสอนภิกษุทั้งหลาย) พระคณาตได้ตรัสพยากรณ์ว่า จะเป็นผู้มี พระนามว่า กัปปินะ เป็นสาวกของ พระโคตมศาสดาสำเร็จตามประสงค์ เป็นเอตทัคคะทางให้ โอวาทแก่ภิกษุทั้งหลาย^{๕๗}

๒.๘.๙ พระพุทธเจ้าปทุมุตตระ พยากรณ์พระทัฬหฬณบุตร

สมัยหนึ่ง ในสมัยของพระพุทธเจ้าปทุมุตตระ ครั้งนั้น พระทัฬหฬณบุตร เกิดเป็นบุตรเศรษฐี อยู่ในกรุงหังสวดี ได้ฟังคำของพระพุทธเจ้าปทุมุตตระ ทรงประกาศกิตติคุณพระสาวกของพระองค์ ผู้ซึ่งมีหน้าที่จัดเสนาสนะ (ที่อยู่อาศัย) ของภิกษุทั้งหลาย ก็มีใจเบิกบานกระทำอริการ (คุณความดี)

^{๕๕} บล็อก โอเคนั้น, “ประวัติ พระโมกข์ลลานะ”, ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖,

<<http://www.oknation.net/blog/print.php?id=785739>> (5 July 2013)

^{๕๖} สุชีพ ปุญญานุภาพ, พระไตรปิฎกฉบับประชาชน, อ้างแล้ว, หน้า ๖๓๑.

^{๕๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๓๑.

แต่พระศาสดาและพระสงฆ์ แล้วปรารธนาฐานะนั้น (ตำแหน่งพระสาวกผู้เลิศในทางจัดเสนาสนะ) แล้วได้รับพยากรณ์จะได้สมปรารถนา โดยมีนามว่า ทัพพะ เป็นสาวกในสมัยของ พระโคตมศาสดา

๒.๘.๑๐ พระพุทธเจ้าปทุมุตระพยากรณ์พระกุมารกัสสปะ

สมัยหนึ่ง ในสมัยของพระพุทธเจ้าปทุมุตระ ครั้งนั้น พระกุมารกัสสปะ เป็นพราหมณ์ผู้รู้พระเวท ขณะไปอยู่ที่พักกลางวัน ได้เห็นพระพุทธเจ้าปทุมุตระ กำลังประกาศสังจธรรม ๔ ประการยังโลกนี้และทั้งเทวโลกให้ตื่นอยู่ ทรงพรรณนาคุณของพระสาวกแห่งพระองค์ ผู้กล่าวธรรมอันวิจิตรในท่ามกลางมหาชน กุมารกัสสปะ ได้นิมนต์พระตถาคตและพร้อมด้วยภิกษุสงฆ์ไปฉันโภชนะมีรสอันเลิศต่าง ๆ ครบ ๗ วัน แล้วปรารธนาฐานะนั้น (ตำแหน่งเป็นเลิศในทางกล่าวธรรมอันวิจิตร) ซึ่งก็ได้รับพุทธพยากรณ์ว่า จะได้เป็นในสมัยของพระพุทธเจ้าชื่อว่าโคตม

๒.๘.๑๑ พระพุทธเจ้าปทุมุตระพยากรณ์พระโกฏฐิตะ

สมัยหนึ่ง ในสมัยของพระพุทธเจ้าปทุมุตระ ครั้งนั้น พระโกฏฐิตะ เกิดเป็นพราหมณ์ ผู้เรียนจบในพระเวทอยู่ในกรุงหังสวดี ได้มีโอกาสเข้าไปฟังธรรมจากพระพุทธเจ้าปทุมุตระ ครั้งนั้น พระองค์ได้ตั้งพระสาวกผู้มีปฏิสัมภิตาแตกฉาน คือฉลาดในอรรถ ในธรรม ในนิรุตติ (ภาษาพูด) และปฏิภาณ ไว้ในตำแหน่งอันเลิศนี้ ก็มีใจเบิกบาน จึงนิมนต์พระพุทธเจ้าปทุมุตระ พร้อมด้วยพระภิกษุสาวกไปฉันตลอด ๗ วัน แล้วปรารธนาฐานะนั้น (ตำแหน่งพระสาวกผู้เป็นเลิศในปฏิสัมภิตา คือแตกฉานฉลาดในอรรถ ในธรรม ในนิรุตติ (ภาษาพูด และปฏิภาณ) ซึ่งก็ได้รับพุทธพยากรณ์ว่า จะมีนามว่า โกฏฐิตะ และสมความประสงค์ในสมัยของพระพุทธเจ้าโคตม^{๕๔}

๒.๘.๑๒ พระพุทธเจ้าปทุมุตระพยากรณ์พระนางปชาบดีโคตรมีเถรี

ในขณะนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าโคตมประทับ ณ ภูเขาศาลา ป่ามหาวันใกล้กรุงเวสาลี พระนางปชาบดีก็ประทับอยู่ในสำนักนางภิกษุณี ใกล้กันนั้น พร้อมด้วยนางภิกษุณีทั้งหลายประมาณ ๕๐๐รูป ผู้หลุดพ้นแล้วซึ่งกิเลส พระนางมีคำริว่าจะไม่ได้เห็นการปรินิพพานของพระพุทธเจ้า พระอัครสาวก พระราหูลพระอานนท์ และพระนันทะ จึงทรงปลงอายุสังขารที่จะปรินิพพาน และจะไปกราบทูลลาปรินิพพาน เมื่อได้รับพุทธอนุญาตแล้ว มีผู้เลื่อมใสแสดงความศอกพระนางจึงแสดงธรรมสั่งสอน และตรัสเล่าประวัติที่ได้ออกมาบรรพชาอุปสมบทครั้งนี้ และได้เล่าถึงชาติในอดีตกาลเมื่อสมัยครั้งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปทุมุตระ สมัยนั้น พระนางได้เกิดเป็นบุตรีของอำมาตย์ผู้มั่งคั่ง มีทรัพย์มาก ได้เข้าเฝ้าพระศาสดา พร้อมด้วยบิดาและหมู่ทาสี ได้เห็นพระศาสดาตั้งพระน้านางของพระองค์ไว้ในที่เอดทักคะ จึงถวายทานพร้อมปรารธนาตำแหน่งนั้นบ้าง ก็ได้รับ

^{๕๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๓๒.

พยากรณ์ว่า จะได้เกิดเป็นสาวิกาของพระโคตมพุทธเจ้า มีนามว่า โคตมี ซึ่งก็สำเร็จ สมปรารถนา
จวบจนพระนางถึงซึ่งปรินิพพานในเวลาต่อมา^{๕๕}

๒.๘.๑๓ พระพุทธเจ้าปฐมุตตรพยากรณ์พระนางเขมาเถรี

พระนางเขมาเถรีได้เล่าถึงชาติในอดีต สมัยครั้งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชื่อปฐมุตตรสมัยนั้น
พระนางได้เกิดในตระกูลเศรษฐี ในกรุงหังสวดี ได้ฟังพระธรรมเทศนาแล้วเกิดความเลื่อมใสได้ให้
พระบิดานิมนต์พระผู้มีพระภาคเจ้าพร้อมพระภิกษุสาวกมาฉันภัตตาหารจนครบ ๗ วัน ได้สดับว่า
พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงตั้งภิกษุรูปหนึ่งในตำแหน่งเอกทัตตะ ทางมีปัญญามาก มีความชื่นชม
เมื่อทำบุญแล้วปรารถนาตำแหน่งนั้นพระผู้มีพระภาคเจ้าก็ได้พยากรณ์ว่า จะได้เป็นสาวิกาในสมัย
ของพระโคตมสัมมาสัมพุทธเจ้า มีนามว่า เขมา ในตำแหน่งเอกทัตตะสมดังปรารถนา แม้ในสมัย
ของพระวิปัสสีและพระกัศสปสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ประพาศเช่นเดียวกัน^{๕๖}

๒.๘.๑๔ พระพุทธเจ้าปฐมุตตรพยากรณ์พระนางอุปปลวณณาเถรี

พระนางได้เล่าถึงชาติในอดีตกาลเมื่อสมัยครั้งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฐมุตตร สมัยนั้น พระนาง
ได้เกิดเป็นนาคกัญญา นิมนต์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พร้อมพระภิกษุสาวกมาฉันภัตตาหาร ได้เห็น
นางภิกษุณีองค์หนึ่งแสดงฤทธิ์ต่างๆ ได้ จึงตั้งจิตปรารถนาเช่นนั้น ได้ถวายข้าว น้ำ และดอกอุบลชื่อ
อรุณะ ปรารถนาให้มีผิวกายคังคอกอุบล และในสมัยพระกัศสปสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เป็นพระธิดา
องค์ที่ ๒ ของพระเจ้ากักราชาแห่งแคว้นกาสิ ผู้อุปัฏฐากพระพุทธเจ้า (สมัยนั้นพระนางเขมาได้เป็น
พระราชธิดาองค์ที่ ๑) ฟังธรรมแล้วขอบรรพชา แต่พระราชบิดาไม่ทรงอนุญาต จึงประพาศพรหมจรรย์อยู่
แต่ในพระราชวัง พร้อมด้วยพระภิกษุอื่น ๆ รวม ๗ พระองค์ และในชาติอื่น ๆ ในอดีตก็ประพาศแต่
ความดีในพระปัจเจกพุทธเจ้าหลายพระองค์ ในชาติสุดท้ายได้เกิดเป็นธิดาของเศรษฐี ออกบวชจน
ครีสุวัณณียสังข์ ๔ ตะกิลสาสวะได้ (เป็นผู้เลิหในทางมีฤทธิ์)^{๕๗}

๒.๘.๑๕ พระพุทธเจ้าปฐมุตตรพยากรณ์พระนางปฎาจาราเถรี

ในอดีตกาล ในสมัยของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฐมุตตร พระนางเกิดในสกุลเศรษฐีแห่ง
เมืองหังสวดี ได้สดับพระธรรมเทศนา มีความเลื่อมใสแล้วของถึงพระชินสีห์เป็นสรณะ มีจิตเบิกบาน
และเมื่อเห็นพระศาสดาตั้งนางภิกษุณีรูปหนึ่งในตำแหน่งผู้เลิศทางด้านพระวินัย จึงปรารถนาฐานะนั้น
ได้นิมนต์พระพุทธเจ้าพร้อมภิกษุสาวกมาฉันภัตตาหารเป็นเวลา ๗ วัน แล้วกราบทูลแสดงความ
ปรารถนานั้น ก็ได้รับพุทธพยากรณ์ว่า จะได้เป็นสาวิกาของพระโคตมสัมมาสัมพุทธเจ้า จะมีนามว่า

^{๕๕} อ.จ. เอก.อ. ๓๓/๓.

^{๕๖} อ.จ. เอก.อ. ๓๓/๘.

^{๕๗} อ.จ. เอก.อ. ๓๓/๑๒.

ปฏาจารย์ หนึ่งในสมัยของพระกัสสปประสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ได้เกิดเป็นพระราชธิดาองค์ที่ ๓ ของพระเจ้ากิกิ และมีความเป็นมาเช่นเดียวกับพระนางอุบลวันณา^{๖๒}

๒.๘.๑๖ พระพุทธเจ้าปทุมุตตรพยากรณ์พระนางกมลเทวีเถรี

ชาติในอดีต มีการประพตติ ปฏิบัติ เช่นเดียวกับพระนางเขมา, พระนางอุบลวันณา พระนางปฏาจารย์ ที่ได้บำเพ็ญกุศลในสมัยของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปทุมุตตรและพระกัสสปประสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ประพตติปฏิบัติทำนองเดียวกัน ในที่สุดได้ออกบวชในสมัยของพระโคตมพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จนสำเร็จเป็นพระอรหันต์ และได้ตำแหน่งเอกทัตตะในทางครุสรี^{๖๓}

สรุปได้ว่า พระพุทธเจ้าในอดีตสามารถพยากรณ์บุคคลต่าง ๆ ที่จะมาเกิดเป็นภิกษุและภิกษุณีในสมัยพระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบัน และจะเป็นเอกทัตตะได้อย่างถูกต้องแม่นยำ

๒.๘.๑๗ พระอนนทที่ได้รับพุทธพยากรณ์

เมื่อพระอนนททราบแน่นอนแล้วว่า ถึงกาลแห่งปรินิพพานของพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้ว ด้วยความอาลัยรักในพระพุทธองค์ พระอนนทเถระได้ไปยืนเหนี่ยวประตูวิหารร้องไห้คิดสังเวชตัวเองว่าผู้สุดส่ำหัดติดตามปฏิบัติพระผู้มีพระภาคเจ้า ประคองดั่งเงาคิดตามพระองค์ตลอดมาด้วยความเคารพรัก บัดนี้ถึงแก่การดับขันธปรินิพพานแล้ว คนยังมีได้บรรลอรหัตผลเหมือนพระเถระอื่น ๆ ครั้นพระพุทธองค์มิได้เห็นพระอนนทได้ครุสถามหา ภิกษุทุกรายงานว่า พระอนนทเถระได้ไปยืนร้องไห้อยู่ที่ ประตูวิหาร จึงเรียกพระภิกษุไปตามให้เข้ามาหาและครุสปลอบว่า

“อูกรอนนท ! เธออย่าโศกเศร้า อย่ารำไรอยู่เลย เราได้บอกแก่เธอแล้วมิใช่ หรือว่าสังขารทั้งหลายไม่เที่ยงถาวร จะหาความเที่ยงแท้จากสังขารได้แต่ที่ไหน

“อูกรอนนท ! ทุกสิ่งที่มีเกิดในเบื้องต้นแล้ว จะต้องแปรปรวนในท่ามกลาง และดับสลายลงเช่นเดียวกัน” คอจากนั้น ได้ครุสพยากรณ์ว่า หลังจากพระองค์เสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว ขอให้สุดส่ำหัดบำเพ็ญเพียร ในไม่ช้าจะได้ถึงความสิ้นอาสวะ คือ สำเร็จเป็นพระอรหันต์ก่อนวันพระสงฆ์ทำปฐมสังคายนา ทั้งยังได้ครุสสรรเสริญ พระอนนทเถระว่าเป็น เอกทัตตะ คือ เป็นเลิศในการบำเพ็ญพุทธอุปัฏฐาก เช่นเดียวกับพุทธอุปัฏฐากของพระพุทธเจ้าองค์อื่น ๆ ที่เคยมาครุสรู้ในโลกแล้ว หรือที่กำลังจะมาครุสรู้ในกาลอนาคคยอมมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับพระอนนทเถระด้วยเป็นผู้ประกอบกิจธุระด้วยปัญญาอันรอบรู้ว่าการใครควรให้ผูใดเข้าเฝ้า ไม่ว่าจะ เป็น ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสิกา อุบาสิกา กษัตริย์ พราหมณ์ กหบดี และเศียรถีย์ ทั้งเป็นผู้แสดงธรรม ได้อย่างน่าชื่นชม ผู้ฟัง มีบังเกิด

^{๖๒} สุทธิพ ญญานานุกาพ, พระไตรปิฎกฉบับประชาชน, อ้างแล้ว, หน้า ๖๓๔.

^{๖๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๓๔.

ความเมื่อ แต่ใครจะได้ฟังซ้ำด้วยความยินดีเบิกบาน ยังได้รับการยกย่องในด้านเป็นผู้มีสติ มีคติ มีชีวิต
คือ ความทรงจำพุทธวจนะ คือ พระธรรม คำสั่งสอน และการรับใช้ศาสนา หลังจากพุทธปรินิพพาน
พระสงฆ์ได้ทำปฐมสังคายนาและร้อยกรองพระธรรมวินัยที่เป็นพระสูตรทั้งหมด^{๒๔}

สรุปได้ว่า พระพุทธเจ้าโคตมได้ทรงพยากรณ์แก่พระอานนท์ ก่อนปรินิพพาน ซึ่งพระอานนท์
ติดตามอุปัฏฐากพระพุทธองค์ตลอดมา ประจวบคั้งงา ด้วยความเคารพรัก บัดนี้พระพุทธองค์จะถึง
แก่การดับขันธปรินิพพานแล้ว คนยังมีได้บรรลอรหัตผลเหมือนพระเถระอื่น ๆ เลย พระพุทธเจ้าโคตม
ได้ตรัสพยากรณ์ว่า อย่าโศกเศร้าเสียใจอยู่เลย หลังจากพระองค์เสด็จดับขันธปรินิพพานแล้วขอให้
อุทิศส่วนบุญพิเศษ ในไม่ช้าจะได้ถึงความสิ้นอาสวะ คือ สำเร็จเป็นพระอรหันต์ก่อนวันพระสงฆ์
ทำปฐมสังคายนา ทั้งยังได้ตรัสสรรเสริญ พระอานนท์เถระว่าเป็น เอตทัคคะ คือ เป็นเลิศในการ
บำเพ็ญพุทธอุปัฏฐาก เช่นเดียวกับพุทธอุปัฏฐากของพระพุทธเจ้าองค์อื่น ๆ ในอดีตเช่นเดียวกัน

๒.๘.๑๘ อติตชาติของพระเจ้าปเสนทิโกศลเคยได้รับพุทธพยากรณ์

สมัยหนึ่ง ในศาสนาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงพระนามว่า โภจนาคมนะ พระโภสีสัตว์
สำหรับพระเจ้าปเสนทิโกศล ได้บังเกิดเป็นมาฆพุ่มชื่อว่า สุทธานพ สมัยนั้นมาฆพุ่มนี้มี
หน้าที่ดูแลสระบัว แห่งหนึ่ง มาฆพุ่ม จะนำดอกบัว ๒ ดอก ออกเฝ้าขายเพื่อนำเงินนั้นมาซื้อ
อาหารประทังชีวิตทุก ๆ วันละ ๒ ดอก

เช้าวันหนึ่ง สุทธานพก็เดินเฝ้าขายดอกบัว ๒ ดอก ไปตามถนนเป็นปกติ ถึงหมู่บ้านแห่งหนึ่ง
มาฆพุ่มได้เห็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โภจนาคมนะกำลังคั่นนิบิณฑบาตอยู่ ทันใดนั้นพระผู้มีพระภาคเจ้า
ทรงจำเรื่องเห็นสุทธานพกำลังเดินเฝ้าขายดอกบัวมาตามถนนที่พระองค์กำลังนิบิณฑบาตอยู่นั้น
พระองค์ทรงพิจารณาด้วยพระญาณ ทรงทราบด้วยพระสัพพัญญุตญาณของพระองค์ว่า สุทธานพ
เป็นพุทธวงศ์ ได้สั่งสมพระบารมีมาากแล้วในอดีต และจะได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
พระองค์หนึ่งในอนาคต พระองค์จึงเห็นสมควรตรัสพยากรณ์สุทธานพในท่ามกลางมหาชน
ทั้งหลายในเวลานั้น เมื่อพระองค์ดำริแล้ว ได้บังเกิดพระปิติโสมนัสยิ่ง จึงแยม พระโอบุฐให้ปรากฏ
แก่มาฆพ เมื่อสุทธานพเห็นพระอาการที่ทรงยิ้มให้ จึงเกิดสงสัย แล้วได้ทูลถามพระองค์ว่า

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อันตัวข้าพระพุทธเจ้านี้ มิใช่ญาติวงศ์ มิใช่สหายของพระองค์แต่
อย่างไร แต่เพราะเหตุใดพระองค์จึงทรงแยมพระโอบุฐให้ปรากฏแก่ข้าพระพุทธเจ้าเล่า

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระ โภจนาคมนะ จึงทรงมีคำรัสและตรัสพยากรณ์แก่สุทธานพว่า
คุณสุทธานพผู้เจริญ ตัวท่านผู้เดียว ได้เคยเกิดเป็นน้องชายร่วมมารดาบิดาเดียวกันกับเรา
สุทธานพยิ่งเกิดความสงสัยขึ้นมาอีกจึงทูลถามว่า “ข้าพระพุทธเจ้านี้ ได้เกิดเป็นพี่น้องร่วม

^{๒๔}ที่.ม. ๑๓/๑๓๕/๓๑๑.

มารดา บิดากับท่านเมื่อใดพระพุทธเจ้าข้า?” พระสัมมาสัมพุทธเจ้า โภณาคนนะจึงตรัสพยากรณ์แก่
 สุตธมาณพว่า “คุณรสุตธมาณพผู้เจริญ เมื่อภักทกัป นี้ล่วงไปแล้ว มัชฌกัปเกิดขึ้นในกัปนั้น
 มีพระพุทธเจ้า ๒ พระองค์เสด็จบังเกิดขึ้น คือ พระรามราช จักได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
 พระองค์ที่ ๑ ในมัชฌกัปนั้น พระรามสัมมาสัมพุทธเจ้า และเมื่อพระศาสนาแห่งพระรามสัมมาสัมพุทธเจ้า
 พระองค์นั้น ได้อันตรชนสูญสิ้นไปแล้ว สุตธมาณพผู้เจริญ ตัวท่านนี้ จักได้ตรัสรู้เป็น พระสัมมาสัมพุทธเจ้า
 พระองค์ที่ ๒ ในมัชฌกัปนั้น ทรงพระนามว่า พระธรรมราชาสัมมาสัมพุทธเจ้า ในกาลบัดนี้เราได้
 ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อน แต่ท่านจัก ได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในภายหลัง
 เพราะเหตุนี้เราตถาคต จึงกล่าวแก่ท่านว่า ตัวท่านผู้เดียวเป็นน้องชายร่วมมารดา บิดาเดียวกันกับเรา
 ตถาคต เมื่อสุตธมาณพได้สดับพุทธพยากรณ์แห่งพระ โภณาคนนะสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้นแล้ว
 ได้เกิดปีติ ศรัทธา แลื่อมใสเป็นอโยงยง จึงเกิดความคิดขึ้นมาว่า

ธรรมดาพระพุทธพยากรณ์ของพระพุทธเจ้าทั้งหลายนั้น ย่อมไม่ปรากฏเป็นสอง แต่จะปรากฏ
 เป็นจริงอย่างเดียวกันนั้น ทุก ๆ วันเราต้องเดินเร่ขายดอกบัว ๒ ดอกไปตามถนนเพื่อให้ได้เงินมา
 เลี้ยงชีวิตแต่วันนี้ เราจะขอมสละชีวิต โดยถวายดอกบัวนั้น แต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระภาคเจ้า
 เป็นพุทธบูชา จึงนำดอกบัวทั้ง ๒ ดอกนั้นถวายแด่พระพุทธเจ้าทันที

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า โภณาคนนะได้รับดอกบัวทั้ง ๒ นั้น ไว้ในพระหัตถ์ แล้วทรงกระทำ
 พุทธปาฏิหาริย์เสด็จขึ้นประทับนั่งเหนือดอกบัวทั้ง ๒ นั้น เมื่อสุตธมาณพเห็นเช่นนั้นจึงเกิดมี
 ความคิดขึ้นอย่างนี้ว่า

“ขอแสงแดดจงอย่าต้องพระวรกายของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลย” เมื่อคิดได้ดังนี้ จึงถือเอา
 ดันอ้อ ๔ ดัน ยกตั้งขึ้นเป็นเสา ๔ ดัน แล้วเอาผ้า ๒ ผืน มาขึงปิดบังแสงแดดถวายแด่พระพุทธเจ้า
 แล้วตั้งปณิธานปรารถนาต่อหน้าพระพักตร์แห่งพระพุทธเจ้าว่า

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ด้วยผลานิสงส์ของข้าพระองค์ที่ได้ถวายดอกบัว ๒ ดอก และผ้า ๒
 ผืนนี้ ขอจงเป็นพละบังจายให้ข้าพระองค์ได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์หนึ่งในอนาคต
 กาลเบื้องหน้านั้นเทอญ”

ในกาลนั้น พระ โภณาคนนะพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงทรงพยากรณ์แก่สุตธมาณพว่า “ขอให้
 ปณิธานของท่าน จงสำเร็จโดยพลันสมดังปรารถนาที่ตั้งไว้วันนั้นเทอญ” เมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรง
 ตรัสพยากรณ์แก่สุตธมาณพนั้น พระสุรเสียงของพระองค์ได้ดังกังวาน ไปถึงทั้งพรหมโลก ลงเบื้องต่ำ
 จนถึงนาคพิภพ เมื่อท้าวมหาพรหม และพระยานาคราชได้สดับพระสุรเสียงของพระองค์ จึงพากัน
 ออกมาจากสถานที่ของตน แล้วพากันไปเฝ้าพระพุทธเจ้ายังที่ประทับ ถวายบังคมแล้วพูลถาม
 พระองค์ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ความปรารถนาของสุตธมาณพจะสำเร็จสมปรารถนา หรือไม่ ?
 พระพุทธเจ้าข้า”

จึงดำรัสตอบว่า “คูกร เทวดาผู้เจริญทั้งหลาย สุทรมานพ ได้ถวายดอกบัวและกางผ้ากั้นแสงแดดบูชาเรตถาคดตลอดวันและคืน ปณิธานของท่านสุทรมานพจะสมปรารถนาในอนาคต” เมื่อเหล่าเทวดาได้ยินก็แสดงสักการะและส่งเสียงสาธุการดังกระหึ่มได้ยินกันทั่ว^{๖๕}

สรุปได้ว่า อคติชาติของพระเจ้าปเสนทิโกศลนั้นได้ทรงตั้งปณิธาน บำเพ็ญเพียรสร้างบุญบารมีมาอย่างอุทิศหาวิริยะหลายแสนกัปเพื่อเป็นผลบังจัญให้ได้ครัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์หนึ่งในอนาคตกาลเบื้องหน้า

๒.๕ สรุป

จากการศึกษาความหมายของพุทธพยากรณ์ทำให้ทราบความหมายของพุทธพยากรณ์ว่าเป็นคำพยากรณ์ของพระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบัน และเคยมีพระพุทธเจ้ามาอุบัติใน โลกนี้แล้วมากมาย แต่พระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบันได้ครัสรู้ไว้โดยมีใจความสำคัญ ๆ เพียง ๒๔ พระองค์เท่านั้นและเคยมีพุทธพยากรณ์เกี่ยวกับพระพุทธเจ้าในอดีต ในปัจจุบัน และในอนาคต เป็นประเพณีมาก่อนแล้วและทำให้ทราบความหมายอื่น ๆ มีดังต่อไปนี้

(๑) ทำให้ทราบว่า ความปรารถนาบรรลุสัมฤทธิ์ผล เพื่อความหลุดพ้น แล้วสามารถกลับมาช่วยปลดปล่อยหมู่สัตว์ พร้อมทั้งเทวดาให้หลุดพ้นจากวัฏสงสาร อยู่ที่การกระทำของสรรพสัตว์ทั้งหลายด้วยความปรารถนาตั้งใจ และจะสัมฤทธิ์ผลได้เมื่อมีความเพียรพยายามอย่างจริงจัง

(๒) ทำให้ทราบว่า มีการเรียน ไตรเพท การทำนายน การบำเพ็ญเพียรแสวงหาความหลุดพ้น (นิพพาน) ซึ่งเป็นความเพียรพยายามของมนุษย์นั้น มีมานานแล้วตั้งแต่อดีต

(๓) ทำให้ทราบว่า การบำเพ็ญเพียรอย่างเอาจริงเอาจังจนสัมฤทธิ์เป็นพระอรหันต์แล้วสามารถเหาะเห็นทางอากาศ มีฤทธิ์ มีเดช แสดงฤทธิ์เดชได้มีจริง แต่มิใช่เพื่อแสดง โอ้อวด

(๔) ทำให้ทราบว่า ผู้ที่จะอุบัติเป็นพระพุทธเจ้านั้นต้องจุติจากสวรรค์ชั้นดุสิตมาเกิดในวรรณกษัตริย์ หรือพราหมณ์ เพียง ๒ วรรณะ นี้เท่านั้น

(๕) ทำให้ทราบว่า เมื่อครัสรู้แล้วพระพุทธเจ้าทุกพระองค์จะทรงประกาศธรรมจักรธรรมากิสมัย และมีการประชุมสงฆ์สาวกเป็นประเพณีทุกพระองค์

(๖) ทำให้ทราบว่า มีดินไม้ประจำพระองค์ เป็นร่มเงายามครัสรู้เฉพาะทุกพระองค์

(๗) ทำให้ทราบว่า เคยมีการเรียนพระสูตร พระวินัยและพระอภิธรรมมาตั้งแต่อดีต

^{๖๕} พระวิเชียรบุรี สติสมุปนฺโน, “การศึกษายทบาทในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาของพระเจ้าปเสนทิโกศล”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๕, หน้า ๑๒-๑๕.

(๘) ทำให้ทราบว่า พระพุทธเจ้าทั้งหลายที่มาประสูติและตรัสรู้ในทุกสมัยพระองค์บำเพ็ญเพียรอย่างยาวนานเช่นกันทุกพระองค์กว่าจะได้มาเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ละพระองค์นั้นจะได้ลักษณะอันพิเศษกว่ามนุษย์นั้นต้องบำเพ็ญกรณียกิจมากมายและยาวนาน เช่น ในสมัยของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “พระนามว่าโคตม” ทรงบำเพ็ญบารมียาวนาน ๒๐ อสงไขยแสนมหากัป (กัปหนึ่ง = อายุของโลก ตั้งแต่เกิดจนถูกทำลายครั้งหนึ่ง) โดยในแต่ละลักษณะดังที่กล่าวมาแล้วนั้นล้วนแต่บุพกรรมที่พระองค์ได้ทรงบำเพ็ญมา และส่งผลให้เกิดประโยชน์เอื้ออำนวยต่อความเป็นพระพุทธเจ้าหลาย ๆ ประการ พระโพธิสัตว์ย่อมประกอบด้วยความงามของร่างกายและบารมีธรรม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะกระตุ้นมหาชนเกิดความเลื่อมใสชื่นชมที่อยากจะเข้าไปฟังเสียงเสนาด้วย

บทที่ ๓

พุทธพยากรณ์ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศล

ดังได้กล่าวมาแล้วในบทก่อน ๆ ว่าการพยากรณ์นั้นมีมาแต่อดีต ก่อนพระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบันจะอุบัติและความฝันนั้นมีอิทธิพลต่อบุคคลผู้ฝัน ไม่ว่าจะเป็นเจ้าฟ้า เจ้าแผ่นดิน ลงมาถึงชายกผู้ซึ่งเฝ้าใจ ความฝันให้ทั้งความบันเทิง อิ่มเอม เปรมใจระทมทุกข์ และวิตกกังวลไม่ต่างกัน ดังมีเรื่องเล่าในพุทธพยากรณ์ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศลต่อไปนี้

๓.๑ พุทธพยากรณ์ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศล

ประวัติของพระเจ้าปเสนทิโกศสนั้น หนังสือโบราณ มีการกล่าวถึงชื่อ พระเจ้าปเสนทิโกศล ทั้งนั้น แต่หนังสือปัจจุบันกล่าวถึงแต่ชื่อ พระเจ้าอักษนิทตตะ (Agnidatta) จึงมีการสันนิษฐานว่า คำว่า ปเสนทิ ที่ใช้กันนั้นเป็นสร้อยพระนาม ของพระเจ้าโกศลหลายพระองค์ และน่าจะเป็นพระนามาภิไธยประจำที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นเมื่อปราบดาภิเษกแล้ว ส่วนพระเจ้าปเสนทิที่ปรากฏในครั้งพุทธกาลนั้นมีพระนามที่แท้จริงว่า “อักษนิทตตะ” พระองค์ทรงเป็น พระราชโอรสของพระเจ้ามหาโกศล แห่งแคว้นโกศล สมัยที่ทรงดำรงพระยศเป็นพระมกุฎราชกุมาร พระราชบิดาได้ส่งไปศึกษาวิชาการต่าง ๆ กับอาจารย์ทิศาปาโมกข์ สำนักคัคคิสลา สมัยที่ไปศึกษานั้น ได้มีพระสหายร่วมรุ่นที่มีชื่อเสียงและเป็นเจ้าชายอีก ๒ พระองค์ คือ เจ้าฟ้าชาวมหาลิแห่งแคว้นลิจฉวี และเจ้าฟ้าชายพันธุละแห่งแคว้นมัลละ ทั้ง ๓ พระองค์ได้สำเร็จการศึกษาพร้อมกัน และได้แยกย้ายกันกลับ ไปยังเมืองของตนเอง

สำหรับเจ้าฟ้าชาวมหาลิ ได้รับการยกย่องเป็นอาจารย์ของพวกเจ้าราชวงศ์ลิจฉวีทั้งหมด ๕๐๐ พระองค์ แต่ด้วยความขยันของเจ้าชายลิจฉวีมุ่งศึกษาค้นคว้าตำราพิภพอ่อนน้อย จนประชวรโรคพระเนตร และพระเนตรบอดในที่สุด พวกเจ้าลิจฉวีเมื่อทราบข่าว เจ้าฟ้าชาวมหาลิพระเนตรบอด จึงพร้อมใจกันเลี้ยงดูโดยยอมยกค่าภาษีของพ่อค้าที่ผ่านประตูเมืองด้านหนึ่งให้ ซึ่งเก็บได้วันละประมาณแสนกหาปณะ (ประมาณ ๔ แสนบาทในสมัยนั้น)

ส่วนทางด้านเจ้าชายพันธุระมีความสามารถในการยิงธนู กล่าวกันว่า พระองค์เป็นผู้ทรงพระกำลังอย่างมหาศาลโดยเฉพาะแค่คันธนูของพระองค์นั้นต้องใช้กำลังของชายวัยกลางคนถึง ๕๐๐ คน จึงสามารถยกขึ้นได้ สายธนูนั้นเมื่ง้างขึ้นแล้วปล่อยออกไป เสียงลูกธนูที่กระทบกับสายลม จะคล้ายเสียงอสนีบาต สามารถยิงทะลุเข้าศึกจำนวนถึง ๕๐๐ คนได้ โดยผู้ที่ถูกถูกธนูนั้นหารู้ไม่ว่าต้องศรธนูแล้ว ต่อเมื่อถึงลูกธนูออก จึงจะรู้และเสียชีวิตในทันที และการฟันดาบ สามารถฟันไม้ไผ่ ก่าละ ๖๐ ลำ ขาดกลางลำทุกมัด แต่ในการประลองความสามารถครั้งหนึ่ง เมื่อพระองค์ฟันไปถึงมัดสุดท้ายได้ยืนเสียดังกรีกคิดปกติ เจ้าชายพันธุระ จึงถามว่านั่นเป็นเสียงจากอะไร เมื่อทราบคำตอบว่ามีการนำเอาซี่เหล็กสอดใส่ไว้กลางมัดไม้ไผ่ทุกมัด จึงทรงเสียพระทัยว่า ไม่มีผู้ใดรักพระองค์จริง หากมีคนบอกไว้แต่แรกว่าข้างในได้สอดใส่เหล็กไว้ จะตัดไม้ให้เกิดเสียงดังสักกรีกเลย จึงออกวาจาว่า จะนำพวงมณีและกษัตริย์ให้หมดแล้ว ปรบเบต เกิยกขึ้นเป็นพระร ษา แต่พระบิด และพระมารดาทรงห้ามไว้ จึงเกิดขัดเคืองพระทัยได้ไปสมัครรับราชการเป็นเสนาบดีที่นครสาวัดดีอยู่กับพระเจ้าปเสนทิโกศล^๒

ทางด้านพระเจ้าปเสนทิโกศลนั้น มีความรู้ ความสามารถ เฉลียวฉลาดเป็นเลิศสามารถวางแผนจัดทัพต่อสู้กับข้าศึกอย่างแยบยล และเอาชนะศัตรูได้ หลังจากแสดงความสามารถประลองศิลปะศาสตร์ต่าง ๆ ที่ใคร่เรียนมาจนเป็นที่พอพระทัยของพระราชบิดาและพระราชมารดาแล้ว พระองค์ได้รับพระราชทานราชาภิเษกขึ้นเป็นกษัตริย์ปกครองแคว้นโกศล มีเมืองสาวัดดีเป็นเมืองหลวง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของแคว้นมคธ หนึ่งใน ๑๖ รัฐ เป็นราชธานี

ในด้านศาสนา พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงสนพระทัยในเรื่องศาสนามาก ก่อนที่พระเจ้าปเสนทิโกศลจะหันมานับถือพระพุทธศาสนานั้น พระองค์ทรงสนพระทัย ฟักใฝ่ให้ความเคารพนับถือเจ้าลัทธิหลายลัทธิ โดยเฉพาะผู้ที่มิชื่อเสียงได้รับการยกย่องว่าเป็นพระอรหันต์ มี ๖ ท่าน คือ

๑. ท่านปุณณกัสป คือ ลัทธิที่ปฏิเสธเรื่องกฎแห่งกรรม การกระทำดี-ชั่ว ไม่มีผลอะไร
๒. ท่านมักขลิโคศล คือ ลัทธิที่ถือว่า ไม่มีเหตุ-ปัจจัยที่จะทำให้สัตว์บริสุทธิ์หรือเศร้าหมอง
๓. ท่านนิครนถนาฏบุตร คือ ลัทธิที่ถือว่า การทรมานตนเองเป็นการเผาผลาญกิเลส
๔. ท่านสัญชัยเวลัฏฐบุตร คือ ลัทธิที่หลบเลี่ยง ไม่แน่นอน ชัดสาย สิ้นไหล
๕. ท่านปุกุชกัจจายนะ คือ ลัทธิที่ถือว่า ไม่มีเหตุ ไม่มีปัจจัย คือ โลกเรานี้ประกอบด้วยสิ่งสำคัญ ๒ ประการ คือ ๑. ธาตุต่าง ๆ เช่น ดิน น้ำ ลม ไฟ ๒. จิต วิญญาณ ชีวะ หรืออัตตา ซึ่งเป็นของเที่ยงแท้ ไม่มีการดับสูญ หรือถูกทำลายไปได้

^๒ศ.เสฐียร พันธรังสี, นักศึกษามหาวิทยาลัยทักษิณ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๔), หน้า ๒๑.

๖. อชิตเกสกัมพล คือ ลัทธิที่ถือว่า โลกประกอบด้วยธาตุทั้ง ๔ ดิน น้ำ ลม ไฟ หลังความตาย อัคคาชาตสุญฺญ นมนุษย์ดับสูญแล้ว กลับเป็นธาตุ ๔ อย่างเดิม ศาสดาทั้ง ๖ นี้ส่วนมากจะเรียกโดยรวม ๆ กันว่า ศาสดาทั้ง ๖ ซึ่งพระเจ้าปเสนทิโกศลทรงทราบกิตติศัพท์เลื่องเล่าลือดังกล่าว

ต่อมาวันหนึ่ง พระเจ้าเสนทิโกศลมีพระประสงค์จะพบพระอรหันต์ผู้ประกาศตนว่าเป็น พุทธะเป็นสัพพัญญู ผู้รู้ทุกสิ่งทุกอย่าง จึงโปรดให้นิมนต์ศาสดาทั้ง ๖ ไปรับพระราชทานอาหารใน พระราชวัง แล้วทรงตรัสถามตรง ๆ ว่าท่านทั้งหลายสามารถปฏิญาณตน ยืนยัน ได้หรือไม่ว่าเป็น พุทธะ คือ ได้ตรัสรู้พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ แต่ศาสดาทั้ง ๖ เกรงพระบรมเดชานุภาพของ พระราชา คิดว่าถ้าหากทูลว่าตนเป็นพุทธะ พระเจ้าปเสนทิโกศลจะตรัสถามธรรมที่ลึกซึ้งมากขึ้น อันเป็นพุทธวิสัย บุคคลธรรมดาไม่อาจทูลตอบได้ เมื่อเป็นเช่นนั้นก็จะถูกลงโทษฐานหลอกลวง มหชน จึงได้นิ่งเสีย ไม่มีผู้ใดกล้าปฏิญาณตนว่าเป็นพุทธะ เมื่อถูกถามซ้ำอีกในที่สุดไม่มีทางที่จะ ตอบปายเบี่ยงเบินอย่างอื่น จึงยอมรับว่าพวกตนมิได้เป็นพุทธะ แต่เป็นคณาจารย์ธรรมดา ส่วนคำที่ เล่าลือกันว่าพวกเขาเป็นพุทธะนั้น เป็นเรื่องของสาวกบริวารที่ยกย่องตนเอง พวกตนมิได้แสดงตัว อวดอ้างแต่อย่างใดไม^๕

ทางด้านพระพุทธศาสนา หลังจากได้ตั้งมั่นในแคว้นมคธแล้วต่อมาพระพุทธองค์ประสงค์ ที่จะเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้กว้างไกลออกไป พระองค์ได้เลือกเมืองสาวัตถี (Savatthi) ซึ่งชื่อเมือง มาจากชื่อของฤาษีสวัตตะ หรืออีกนัยหนึ่งมาจากคำภาษาบาลีที่ว่า “สพฺพ อุดฺธิ” แปลว่า มีสิ่งของ เครื่องอุปโภคบริโภคอุดมสมบูรณ์ทุกอย่าง หรือมาจากคำภาษาสันสกฤตว่า สรว อสตี หรือสรวาสตี (Sravasti) ในเวลาต่อมา สาเหตุที่พระพุทธองค์ทรงเลือกเมืองสาวัตถีนั้นเพราะ พระเจ้าปเสนทิโกศล พระมหากษัตริย์ปกครองแคว้นโกศลเป็นญาติกับพระเจ้าพิมพิสาร กษัตริย์แห่งแคว้นมคธ มีพระนางเวเทหิอัครมเหสี เป็นพระขนิษฐาของพระเจ้าปเสนทิโกศล ซึ่งที่เมืองสาวัตถีนี้ ในเวลาต่อ ไม่นาน มีผู้นับถือ ศรัทธาในพระพุทธศาสนามากมายมั่นคง เข้มแข็งทั้งด้านกำลังกาย กำลังจิตและ กำลังทรัพย์ ได้บริจาคทรัพย์สร้างวัดหลายแห่ง เช่น ทำนอานาถบิณฑิกเศรษฐีสร้าง พระเชตะวันมหาวิหาร อาราม นางวิสาขามหาอุบาสิกาสร้างวัดบุพพาราม พระนางมัลลิการาชเทวีสร้างมัลลิกายาราม^๔ ในสวนเอกสาละ ซึ่งเป็นสวนของพระนางเอง และพระเจ้าปเสนทิโกศลสร้างวัดราชการาม เป็นต้น^๕

คราวหนึ่งพระเจ้าปเสนทิโกศลได้เสด็จเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า ณ พระเชตะวันมหาวิหารอาราม ได้พบพระพุทธเจ้าซึ่งเป็นการพบครั้งแรก พระเจ้าปเสนทิโกศลทรง ทูลถามว่าท่านพระโคตมทรง ปฏิญาณ ได้ หรือไม่ว่าได้ตรัสรู้พระสัมมาสัมโพธิญาณอย่างยอดเยี่ยม พระพุทธองค์ตรัสตอบว่า

^๔ ตี.ส. ๒๔/๓๒๒-๓๒๓/๔๐๖-๔๐๘.

^๕ ตี.ม.อ. ๓๑/๓๐๗.

พระองค์ทรงปฎิญาณว่าพระองค์ได้ตรัสรู้พระสัมมาสัมโพธิญาณอย่างยอดเยี่ยมแล้ว พระเจ้าปเสนทิโกศล จึงกราบทูลต่อไปว่าบรรพชิตเหล่าอื่น เช่น ศาสดาทั้ง ๖ เมื่อพระองค์ตรัสถามว่าท่านเหล่านั้น ปฎิญาณได้หรือไม่ว่าเป็นผู้ตรัสรู้สัมมาสัมโพธิญาณ ก็ไม่มีผู้ใดปฎิญาณ ทั้ง ๆ ที่ท่านเหล่านั้นเป็นผู้ที่มีอายุมากแล้ว เป็นเจ้าถิถีที่มีหาชนยกย่อง ส่วนพระพุทธเจ้ายังทรงหนุ่มอยู่ คนวรมาก็ไม่สู้นาน โฉนพระองค์จึงกล่าวปฎิญาณเล่า พระพุทธเจ้าจึงตรัสตอบว่า “ไม่ควรดูถูกดูหมิ่นของ ๔ อย่างว่า เป็นของเล็กน้อย คือ

๑. อย่าดูถูก ดูหมิ่นกษัตริย์ว่ายังทรงพระเยาว์
๒. อย่าดูถูก ดูหมิ่นงูพินิวาตัวเล็ก
๓. อย่าดูถูก ดูหมิ่นไฟว่าเล็กน้อย
๔. อย่าดูถูก ดูหมิ่นภิกษุผู้ทรงศีลว่ายังหนุ่มอยู่”

ลักษณะของ ๔ อย่างนี้ไม่ควรดูถูกดูหมิ่นว่าเล็กน้อยไม่สำคัญ เพราะพระมหากษัตริย์แม้ยังทรงพระเยาว์ แต่ก็มีพระราชอำนาจมาก หากทรงพิโรธขึ้นอาจลงพระราชอาญาอย่างหนักได้ งูพินิวาแม้ตัวเล็กก็กัดคนให้ตายได้ ไฟเพียงเล็กน้อยก็อาจเผาผลาญบ้านเรือน ผลาญชีวิตคนได้ พระภิกษุแม้ยังหนุ่ม แต่ก็เป็นผู้มีศีล ผู้ใดประทุษร้ายต่อภิกษุผู้มีศีล ผลแห่งกรรมชั่วย่อมแผดเผาผู้นั้น บุตรภรรยา และทรัพย์สมบัติของผู้นั้นย่อมพินาศ เมื่อพระพุทธเจ้าตรัสจบแล้ว พระเจ้าปเสนทิโกศลได้กราบทูลว่า พระธรรมของพระพุทธเจ้าแจ่มแจ้งนัก และปฎิญาณตนเป็นอุบาสกขอถึงพระผู้มี พระภาคเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ ว่าเป็นที่พึ่งที่ระลึกตลอดชีวิตตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป^๖

สรุปได้ว่า การที่พระพุทธองค์แสดงตนยืนยันว่าได้สำเร็จเป็นผู้ตรัสรู้สัมมาสัมโพธิญาณจริง และกล้ายืนยัน ซึ่งเป็นสังฆธรรมที่ไม่อาจจะปฏิเสธได้ ดังพุทธวจนที่กล่าวว่า ลักษณะของ ๔ อย่างนี้ไม่ควรดูถูกดูหมิ่นว่าเล็กน้อยไม่สำคัญ เพราะพระมหากษัตริย์แม้ยังทรงพระเยาว์ แต่ก็มีพระราชอำนาจอาจลงพระราชอาญาอย่างหนักได้ งูพินิวาแม้ตัวเล็กก็กัดคนให้ตายได้ ไฟเพียงเล็กน้อยก็อาจเผาบ้านเรือนผลาญชีวิตคนได้ พระภิกษุแม้ยังหนุ่ม แต่ก็เป็นผู้มีศีล ผู้ใดประทุษร้ายต่อภิกษุผู้มีศีล ผลแห่งกรรมชั่วย่อมแผดเผาผู้นั้น บุตรภรรยาและทรัพย์สมบัติของผู้นั้นย่อมพินาศลง

๓.๒ พระเจ้าปเสนทิโกศลถวายภัตตาหารพระสงฆ์

เช้าวันหนึ่ง พระเจ้าปเสนทิโกศลประทับยืนอยู่ในปราสาทชั้นบน ทอดพระเนตรเห็นพระสงฆ์จำนวนมากเดินไปตามถนน ทรงตรัสถามราชบุรุษว่าพระผู้เป็นเจ้าทั้งหลายไปไหนกัน เมื่อราชบุรุษทูลว่าพระภิกษุเหล่านั้นไปรับบิณฑบาตที่บ้านของอนาถบิณฑจิกเศรษฐีบ้าง ที่บ้านของ

^๖ ส.ส. ๒๔/๓๒๒-๓๒๓/๔๐๖-๔๐๘.

นางวิสาขาบ้างเป็นประจำทุกวัน พระเจ้าปเสนทิโกศลก็ทรงมีพระราชศรัทธาเช่นเดียวกัน จึงได้นิมนต์ พระพุทธเจ้า พร้อมด้วยเหล่าภิกษุสงฆ์เข้าไปรับภัตตาหารในพระราชวังติดต่อกัน ๗ วัน ในวันสุดท้ายขอ นิมนต์พระพุทธเจ้าและพระสงฆ์ ๕๐๐ รูป มารับบิณฑบาตเป็นประจำ แต่พระพุทธเจ้าตรัสว่าตาม ธรรมดาพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ไม่รับภัตตาหารในที่แห่งเดียวเป็นประจำ พระเจ้าปเสนทิโกศลจึงทูล ขอบให้พระพุทธเจ้ามอบหมายให้ภิกษุรูปใด รูปหนึ่ง เป็นผู้แทนของ พระพุทธองค์ พระพุทธเจ้าจึง ทรงมอบหมายให้พระอนนท เป็นภาระ พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงเตรียมอาหารไว้ถวายพระภิกษุที่ จะมารับบิณฑบาตวันละ ๕๐๐ รูป แต่ไม่ได้มอบหมายหน้าที่ให้ราชบุรุษผู้ใดเป็นผู้ตักบาตรตามปกติ พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงมีพระราชกรณียกิจมาก ฉะนั้นบางวันเสด็จมาทรงบาตรเข้าไปบ้าง บางวันก็ไม่สามารถไปได้ ครั้งหนึ่งทรงลืมนติดต่อกันถึง ๓ วัน พระภิกษุเริ่มระอา จึงมาสู่ที่นิมนต์ลดจำนวนลง เรื่อย ๆ จนเหลือแต่พระอนนทรูปเดียว

ครั้งต่อมาวันหนึ่ง พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงระลึกขึ้น ได้ จึงเสด็จมาจะทรงบาตร แต่เห็น พระอนนทรูปเดียว อาหารที่จัดไว้เหลือมากมาย จึงตรัสถามราชบุรุษว่าพระผู้เป็นเจ้าทั้งหลาย มิได้มาหรือทรงสดับว่าพระอนนทมารูปเดียวเท่านั้น ทรงพิโรธพระภิกษุว่ารับนิมนต์แล้วไม่มา จึงเสด็จไปกราบทูลพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าไม่ทรงติเตียนภิกษุ แต่ทรงชี้แจงให้ทราบว่า เพราะพระสาวก ยังไม่มีความคุ้นเคย เมื่อพระเจ้าปเสนทิโกศลเสด็จกลับ ไปแล้ว ทรงดำริว่าเราจะทำอย่างไรดีหนอ ภิกษุสงฆ์จึงจะคุ้นเคยกับเรา ในที่สุดทรงได้ความคิดว่าถ้าเราอภิเษกสมรสกับเจ้าหญิงในตระกูล ศากยะ ซึ่งเป็นตระกูลเดียวกับพระพุทธเจ้า ภิกษุสงฆ์ก็จะเกิดความคุ้นเคยเพราะคิดว่าเราเป็นญาติ กับพระพุทธเจ้า จึงได้ส่งพระราชสาส์นไปขอพระธิดาของวงศ์ศากยะ เพื่อมาอภิเษกเป็นพระมเหสี แต่ปรากฏว่าทางศากยวงศ์ได้ประชุมกันแล้วไม่เต็มใจที่จะถวาย แต่ด้วยเกรง พระราชอำนาจของ พระเจ้าปเสนทิโกศล จึงจำใจส่งเจ้าหญิงवासภักดียา พระธิดาของพระเจ้ามหานามะ ผู้เกิดจากนาง ทาสีไปถวาย พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงอภิเษกไว้ในตำแหน่งอัครมเหสี ต่อมาพระนางवासภักดียา ประสูติพระโอรสองค์หนึ่งชื่อว่าวิฑูทกะ แต่ภายหลังพระเจ้าปเสนทิโกศลทรงทราบว่าพระนางเป็น ธิดาของนางทาสี ทรงกริ้วมาก จึงสั่งให้ปลดพระนางवासภักดียาจากตำแหน่งอัครมเหสีและ วิฑูทกะจากตำแหน่งรัชทายาท และให้รับเครื่องอิสริยยศที่เคยพระราชทานแก่ พระนางवासภักดียา และพระโอรสเสีย

ครั้งวันหนึ่ง พระพุทธเจ้าเสด็จไปยังพระราชวัง พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงทูลเรื่องนี้ ด้วยความน้อยพระทัยว่า พระญาติของพระพุทธเจ้าประทานลูกทาสีมาให้ พระพุทธเจ้าตรัสว่า “มหาบพิตร พวกเจ้าศากยะไม่สมควรทำอย่างนี้ ธรรมดาเมื่อจะให้พระธิดาก็ควรให้พระธิดาที่มี พระชาติเสมอกัน” เป็นการแสดงความเห็นใจ ทำให้พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงคลายความขุ่นพระทัย ลงไปที่ทรงเห็นว่าพระพุทธเจ้าเป็นฝ่ายเดียวกับพระองค์ไม่เข้าข้างฝ่ายพระญาติและยังได้รับ

ความเห็นใจจากพระพุทธเจ้าที่ทรงยอมรับว่าพวกเขาทำอะไรไม่ถูก เป็นการแสดงอารมณ์ร่วมแล้ว พระพุทธเจ้าจึงทรงชี้แจงต่อไปว่า พระนางวาสภขัตติยาเป็นราชธิดาของกษัตริย์ ได้รับการอภิเษก ในตระกูลของกษัตริย์ แม้วิฑูทกะกุมารก็ดี ได้กำเนิดจากกษัตริย์วงศ์ตระกูล ฝ่ายมารดาไม่สำคัญ วงศ์ตระกูลฝ่ายบิดาเท่านั้นเป็นสำคัญ พระเจ้าแผ่นดินพระองค์หนึ่งในสมัยโบราณที่เคยพระราชทาน ตำแหน่งอัครมเหสีแก่หญิงผู้ยากจนมีอาชีพหาบฝืนและพระราชโอรสที่เกิดจากอัครมเหสีนั้นต่อมาก็ได้ เป็นพระเจ้าแผ่นดินผู้ยิ่งใหญ่พระองค์หนึ่ง พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงสดับพระโอวาทแล้วทรงเห็น จริงว่าวงศ์ตระกูลของบิดาเท่านั้นเป็นสำคัญ จึงโปรดให้สิ้นยศและตำแหน่งแก่พระนางวาสภขัตติยา และพระเจ้าวิฑูทกะพระโอรสดั้งเดิม^๑

๓.๓ พระเจ้าปเสนทิโกศลถวายอลที่สถาน

ขณะที่พระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่ พระเชตะวันมหาวิหารอาราม พระเจ้าปเสนทิโกศลเสด็จ พระราชดำเนิน ไปเฝ้าพระพุทธเจ้าทูลปราศรัยถึงเรื่องต่าง ๆ ก่อนจะเสด็จกลับได้กราบทูลอาราธนา พระพุทธเจ้า พร้อมทั้งภิกษุ ๕๐๐ รูปปรับภัตตาหารในวันรุ่งขึ้น ในพระราชวังและตรัสชวน ประชาชนที่มาฟังธรรมให้ไปร่วมอนุโมทนาทานนั้นด้วย เมื่อถึงเวลาพระพุทธเจ้ากับพระภิกษุสงฆ์ ทรงทำภักติกที่ในวัง ชาวเมืองก็ไปร่วมอนุโมทนาด้วยมากมาย เมื่อเสร็จภักติกแล้วชาวเมืองจึงกราบ ทูลอาราธนาพระพุทธเจ้ากับภิกษุ ๕๐๐ รูป เสวยภัตตาหารในวันรุ่งขึ้น และทูลเชิญพระเจ้าปเสนทิโกศล เสด็จพร้อมทั้งอำมาตย์ และข้าราชการมาอนุโมทนาด้วย พระเจ้าปเสนทิโกศลกับชาวเมืองผลัด กันเป็นเจ้าภาพเลี้ยงพระสงฆ์ และเชิญอีกฝ่ายหนึ่งมาร่วมอนุโมทนาอย่างนี้ถึงฝ่ายละ ๖ ครั้ง ในครั้ง แรก ๆ ก็เกิดด้วยศรัทธาปสาทะ แต่ครั้งหลัง ๆ กลายเป็นแข่งขันกันไปโดยไม่รู้ตัว ชาวเมืองพยายาม หาของดี ๆ ของแปลก ๆ เช่น พืช ผัก และผลไม้ที่หายากมาถวาย ส่วนพระเจ้าปเสนทิโกศล ก็ทรงพยายามจัดหาของดีและประณีตให้มีแปลกมีใหม่ทุกครั้ง แต่ก็สู้ชาวเมืองไม่ได้สักครั้ง เพราะชาวเมืองมีจำนวนมากกว่า ร่วมแรงร่วมมือและร่วมใจกันถวายและเป็นการกระทำที่หลัง จึงสามารถจัดของถวายให้แปลกให้ดีกว่าเสมอ ๆ พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงเกิดปริวิตกถึงเรื่องนี้ จึงตรัสเล่าให้พระนางมัลลิกาเทวีทราบ

เดิมทีเดียว พระนางมัลลิกาเป็นธิดาของนายช่างทำดอกไม้ผู้เชี่ยวชาญ วันหนึ่ง ชื่อขนมมาจาก ตลาด คิดว่าจักไปนั่งกินขมนมนั้นในสวนดอกไม้ นางได้เดินสวนทางกับพระผู้มีพระภาคเจ้า ซึ่งกำลัง เสด็จเข้าไปในสวนพร้อมภิกษุสาวกเพื่อแสวงหาอาหาร นางเกิดจิตเลื่อมใสจึงได้ถวายขมนม นั้นแก่พระผู้มีพระภาคเจ้า พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงอาการ โดยคุณกวีและจะประทับนั่ง พระอนันต์เถระ

จึงได้ปลดผ้าถวาย เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้า ประทับนั่ง ณ ที่นั้นแล้วเสวยขมนเสร็จ ล้างพระโอษฐ์ แล้วได้ทรงเยี่ยมพระโอษฐ์ให้ปรากฏ พระอนนทเถระ จึงทูลถามว่า ด้วยการถวายขมนนี้ จักมีผลอะไรหรือพระเจ้าข้า ? พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า อนนท! วันนี้นี้แหละ นางมัลลิกาผู้นี้ได้ถวายโภชนะแก่ตถาคตเป็นคนแรก วันนี้นี้แหละนางก็จักได้เป็นอัครมเหสีของพระเจ้าโกศล วันนี้นี้แหละพระราชามีเป็นพระราชแห่งแคว้นโกศล ทรงปราศรัยในการรบที่หมู่บ้านกาสิ (กาลิกคาม) พ่ายหนีก็กลับมาสู่พระนคร เสด็จเข้าไปยังสวนดอกไม้ ทรงคอยทหารทัพใหญ่กลับมา นางมัลลิกานั้นจะได้มีโอกาสทำการประนินบีติรับใช้ ถวายท้าวเธอ พระเจ้าปเสนทิโกศล ทรงเลื่อมใสในการประนินบีติที่นางปฏิบัติถวาย และหลังที่ทรงทราบว่ นางยังไม่มีคู่ครอง จึงโปรดให้นำนางเข้าไปภายในพระนครแล้วในที่สุด ได้สถาปนามางไว้ในตำแหน่งพระอัครมเหสี^๔

พระนางมัลลิกาเทวี ทรงทราบเหตุที่พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงปริวิตกในเรื่องภัตตาหารที่จะถวายพระสงฆ์แล้ว ทรงหาวิธีที่จะให้พระเจ้าปเสนทิโกศลชนะชาวเมืองได้ ด้วยความฉลาดของพระนาง แทนที่จะเอาชนะด้วยภัตตาหารที่แปลกที่ประณีต หายาก พระนางกลับเอาชนะด้วยวิธีการอันยิ่งใหญ่จนชาวเมืองไม่สามารถกระทำตามได้ คือการถวายทานที่เรียกว่า “อสนิสทาน” แปลว่าทานที่หาผู้ทำเสมอมิได้ หรือทานที่ไม่มีใครทำเหมือน เช่น ให้ปลุกพระมณฑปขนาดใหญ่มiddle สนามหลวง เป็นที่สำหรับ พระสงฆ์ ๕๐๐ รูปฉันภัตตาหาร มีอาสนะสำหรับพระครบทุกรูป มีเสวตรฉัตร ๕๐๐ คัน โดยมีช้าง ๕๐๐ เชือก แต่ละเชือกขึ้นถือเสวตรฉัตรและให้เจ้าหญิงแห่งราชตระกูลเป็นผู้ถวายพัด โบกบัง บดของหอมบัง ถวายพระแต่ละรูป ฯลฯ ซึ่งชาวเมืองไม่มีช้าง ไม่มีเสวตรฉัตร ไม่มีเจ้าหญิง จึงไม่อาจแข่งขันกับพระเจ้าปเสนทิโกศลได้^๕

สรุปได้ว่า การทำบุญควรทำตามกำลัง ศรัทธา และความสามารถอย่างแข่งกันทำบุญ จะกลายเป็นทุกข์ ได้บุญกุศลไม่เต็มกำลัง ซึ่งคำว่า “บุญ” แปลได้ว่า ความสุข ความดี ความสะอาด ความผ่องแผ้วแห่งจิต การชำระหรือล้างจิตใจให้บริสุทธิ์ ผ่องใส ไม่ว่าจะเป็นการทำบุญในงาน มงคล หรืออวมงคล ถ้าจะทำให้ถูกต้องและได้ผลดี ควรเป็นเรื่องของการทำจิตใจให้บริสุทธิ์สะอาด ไม่ใช่ทำด้วยความโลภ ความโกรธ หรือ ความหลง หลักเกณฑ์การทำบุญ ๓ ประการ คือ ทานมัย สีลมัย ภาวนามัย ซึ่งเรียกว่า บุญกิริยาวัตถุ

^๔ ต.ส.อ. ๒๔/๔๓๗.

^๕ บ.ธ. ๔๒/๑๔๖/๒๖๒.

๓.๔ ความฝันตามคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา

ในทางคัมภีร์พระพุทธศาสนากล่าวไว้ว่าความฝันนั้นเกิดจากสาเหตุ ๔ ประการดังนี้

๑) เทวโตปสงหารโต คือ ฝันเกิดจากเทพคลใจ หากเกิดจากเทวดาฝ่ายสัมมาทิฐิคลใจ ก็จะสงเคราะห์ ในสิ่งที่ประ โยชน์ เป็นการบอกเหตุ หรือการสอนตนเองให้แง่คิดดี ๆ เป็นจิตใต้สำนึกที่ดี ตรงตามเป็นจริง บางครั้งต้องนำมาตีความหมายเทียบเคียง หากเป็นเทวดาฝ่ายมิถนาทิฐิคลใจก็จะไม่เป็นประ โยชน์ เป็นไปในทางตรงข้าม ทำให้เสื่อม ความฝันเหล่านั้นต้องตีความ

๒) ปุพฺพนิมิตฺโต คือ ฝันเพราะจิตอวารณ เกิดจากอำนาจของกุศลกรรม หรือ อกุศลกรรม ที่เคยได้กระทำไว้ เป็นเรื่องของภายในจิตที่มีกามฉันทะ พยาบาท ถีนมิทธะ อุทธัจจะ และวิจิกิจฉา จิตมุ่งอยู่เรื่องใดก็มักจะฝันถึงเรื่องนั้น ๆ หาสาระอะไรมิได้

๓) อนุภูตปุพฺพโต คือ ฝันเพราะเคยทราบมาก่อน ที่เคยประสบมาทางทวารทั้ง ๕ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ยังมีความอาลัยอวารณ เป็นเรื่องของคนที่มิจิตเป็นห่วงกังวลเกิดขึ้นจริงบ้าง ไม่จริงบ้าง เอาแน่นอนไม่ได้

๔) ธาตุโขภโต คือ ฝันเกิดจากธาตุกำเริบ ด้วยไฟธาตุในร่างกายผิดปกติมีการแปรปรวน ฟุ้งซ่านคิดไปต่าง ๆ นานา ธาตุในที่นี้หมายถึงธาตุทั้ง ๔ ในร่างกายมนุษย์มี ๑) ปรฐวีธาตุ ธาตุดิน คือ ส่วนที่มีลักษณะแข็ง เช่น พื้น ขน เล็บ กระดูก เป็นต้น ๒) อาโปธาตุ ธาตุน้ำ คือ ส่วนที่เป็นของเหลว เช่น เลือด น้ำเหลือง น้ำลาย ๓) เตโชธาตุ ธาตุไฟ คือ ส่วนที่มีลักษณะร้อน ไฟในร่างกายที่ทำให้ร่างกายอบอุ่น ๔) วาโยธาตุ ธาตุลม คือ ส่วนที่มีการเคลื่อนไหว เช่นลมหายใจ ลมภายในท้อง เป็นต้น^{๑๑}

สรุปได้ว่า ความฝันตามคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนามีมูลเหตุ ๔ ประการ ซึ่งมีอิทธิพลต่อความคิด ความเชื่อ และรวมถึงประเพณีของคนบางกลุ่มที่เชื่อเรื่อง การทำนายความฝันการฝันดีไม่ดี ลางบอกเหตุ

๓.๕ สuibินนิมิต ๑๖ ประการของพระเจ้าปเสนทิโกศล

ความฝันตามคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาเกิดจากสาเหตุ ๔ ประการ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ซึ่งความฝัน หรือ สuibินนิมิต ๑๖ ประการของพระเจ้าปเสนทิโกศล และพุทธพยากรณ์เหล่านั้นมี

^{๑๑} พระมหาลำควน ชานวโร, “การศึกษาเปรียบเทียบเรื่องความฝัน ในพุทธศาสนาเถรวาท กับทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์”, วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๕๔, หน้า ๕๘.

อิทธิพลต่อชาวพุทธเป็นอย่างมาก ซึ่งอรรถกถาจารย์ได้มีการตีความของสุบินนิมิตและพุทธพยากรณ์
นี้มาทุกยุคสมัยเป็นเรื่องที่มีสาระสำคัญที่จะกล่าวต่อไปนี้

ดังได้سبقมา วันหนึ่งพระเจ้าปเสนทิโกศลมหาราช เสด็จเข้าสู่นิทรามย์ ในราตรีกาล
แห่งปัจฉิมยาม ทอดพระเนตรเห็น พระสุบินนิมิตอันใหญ่หลวง ๑๖ ประการ ทรงตระหนกพระทัย
ตื่นพระบรรทม ทรงพระดำริว่า เพราะเราเห็นสุบินนิมิตเหล่านี้ จักมีอันตรายอะไรเกิดขึ้นแก่เราบ้าง
ครั้นรุ่งเช้า ครัสต์ส่งพวกพราหมณ์ปุโรหิตเข้าเฝ้า แล้วทรงเล่าว่าเมื่อคืนนี้เวลาใกล้รุ่ง เราเห็น
สุบินนิมิต ๑๖ ประการ เป็นเหตุให้เราถึงความหวาดกลัวเป็นกำลัง พวกพราหมณ์ปุโรหิตได้ฟังแล้ว
จึงพากันกราบทูลว่า ข้าแต่พระมหาราชเจ้า พระสุบินเหล่านั้นร้ายกาจนัก รับสั่งถามว่า พระสุบิน
เหล่านั้นจักมีผลเป็นประการใด ? พวกพราหมณ์ จึงพากันกราบทูลว่า จักมีอันตรายใน ๓ อย่าง
เหล่านี้ คือ ๑. อันตรายแก่ราชสมบัติ ๒. อันตรายแก่พระองค์ ก็จะมีโรคพยาธิเบียดเบียน ๓
อันตรายแก่พระชนม์ อย่างใดอย่างหนึ่ง แน่แท้รับสั่งถามต่อไปว่า พอแก้ไขได้หรือไม่ พราหมณ์
ทั้งหลายกราบทูลว่า ขอเดชะ พระสุบินเหล่านี้ หมคทางแก้ไขเป็นแน่แท้ เพราะร้ายแรงยิ่งนัก
แต่พวกข้าพระองค์ทั้งหลาย จักกระทำให้พอแก้ไขได้หากพวกหม่อมฉันไม่สามารถจะแก้ไขพระ
สุบินเหล่านี้ได้แล้ว ขึ้นชื่อว่าความสำเร็จการศึกษา จักอันวยประโยชน์อันใดเล่า? รับสั่งถาม
ต่ออีกว่าท่านอาจารย์ทั้งหลาย จักกระทำอย่างไร ถึงจักให้คืนคลายได้ พวกพราหมณ์พากันกราบทูล
ว่า ข้าแต่มหาราชเจ้า พวกข้าพระองค์ต้องบูชาด้วยวัตถุจากสิ่งมีชีวิต ๔ อย่างอย่างละ ๔ ทุกอย่าง
พระเจ้าข้าพระราชา ทรงสะดุ้งพระทัย ครัสต์ว่า ท่านอาจารย์ทั้งหลายถ้าเช่นนั้น เราขอมอบชีวิตไว้
ในมือของพวกท่านเถิด พวกท่านรีบกระทำการแก้ไขโดยเร็วไว

ดังนั้น พวกพราหมณ์พากันร่ำร้องยินดี ว่าพวกเราจักได้ทรัพย์มาก จักต้องได้ของกินมาก ๆ
แล้วพากันกราบทูลพลอบพระราชาว่า ข้าแต่มหาราชเจ้า อย่าทรงวิตกเลยพระเจ้าข้า แล้วพากันออก
จากราชวิเวศน์ทำหุมนบูชาอยู่ที่นอกพระนคร จับฝูงสัตว์ ๔ เต็มมากเหล่านักเข้าไว้ที่หลักชัย

ครั้งนั้นแล พระนางมัลลิกาเทวีทรงทราบเหตุการณ์ จึงเข้าเฝ้าพระราชากราบทูลถามว่า
ข้าแต่มหาราชเจ้า พวกพราหมณ์พากันเที่ยวขวิดไขว้ไปมา มีเรื่องอันใดหรือเพคะ ?

พระราชาตรัสว่า นางผู้เจริญ เธอมีแต่สุขสบาย จึงไม่รู้ว่าอสรพิษมันสังขจรอยู่ใกล้ ๆ ของ
พวกเรา. พระนางทูลถามว่า ข้าแต่มหาราช เรื่องนั้นคืออะไรเพคะ ?

พระราชารับสั่งว่า เราฝันร้ายปานนี้ พวกพราหมณ์พากันทำนายว่า อันตรายใน ๓ อย่าง
ไม่อย่างใดอย่างหนึ่งจักปรากฏ เพื่อบำบัดอันตรายเหล่านั้น ต้องบูชาด้วย จึงต้องสังขจรไปมาอยู่บ่อย ๆ

พระนางมัลลิกากราบทูลถามว่า ข้าแต่มหาราชเจ้าก็ผู้ที่ เป็นยอดพราหมณ์ในโลก พร้อมทั้ง
เทวโลก ทูลกระหม่อมได้ทูลถามถึงการแก้ไขพระสุบินแล้วหรือเพคะ ?

ทรงรับสั่งถามว่า นางผู้เจริญ พระผู้เป็นยอดพราหมณ์ในโลกและทั้งเทวโลกนั้น เห็นใครกันเล่า?

พระนางกราบทูลว่า ทูลกระหม่อมไม่ทรงรู้จัก มหาพราหมณ์โคดมผู้ตถาคต หมคคิเลศ
 บริสุทธิ์แล้ว เป็นสัพพัญญู เป็นบุคคลผู้เลิศใน โลก พร้อมทั้งเทวโลก พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น
 คงจะทราบเหตุในพระสุบินแน่นอน ขอเชิญ ทูลกระหม่อม เสด็จพระราชดำเนินไปกราบทูลถามเถิด เพคะ
 พระราชา ทรงรับสั่งว่า ดีละ เทวี เราจะรีบเสด็จ ไปยังพระวิหารทันที”

ณ เวลานั้น พระบรมศาสดาทรงประทับอยู่ ณ พระเชตะวันมหาวิหารอาราม ทรงเปล่งพระสุรเสียง
 อันไพเราะ ถวายถามว่ามหาบพิตร เหตุใดเล่า มหาบพิตรจึงเสด็จมา คุณมีราชกิจค้ำวณเช่นนี้

พระราชากราบทูลว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ เมื่อใกล้รุ่ง หม่อมฉันเห็นมหาสุบิน ๑๖ ข้อ
 แล้วสะดุ้งกลัว บอกเล่าแก่พวกพราหมณ์ พวกพราหมณ์ทำนายว่าพระสุบินร้ายแรงนัก เพื่อระงับ
 สุภิมเหล่านี้ต้องบูชาสัตว ด้วยสัตววัตถุสิ่งมีชีวิต ๔ เท้า อย่างละ ๔ ครบทุกอย่าง แล้วพากันเตรียม
 บูชาสัตว สุนัขตัวเป็นอันมากถูกมรณภัยทุกกาม ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้าขอพระองค์ได้ทรง
 พระกรุณาโปรดทำนายผลแห่งสุบินเหล่านั้นของหม่อมฉันด้วยเถิด พระเจ้าข้า

พระศาสดาตรัสว่า ขอถวายพระพร มหาบพิตรจงตรัสบอกพระสุบินตามทำนองที่ทรงเห็น
 นั้นมาเถิด

พระราชาทรงรับพระพุทธคำรัสว่า ดีละ พระพุทธเจ้าข้า แล้วเริ่มกราบทูลพระสุบิน ตามทำนอง
 ที่ทรงพระสุบิน ที่มีมาในบาลีอยู่ ๑๖ ข้อ ดังนี้คือ

อุสกา รุกขา คาวิโย ทวา จ อสุโส

กโส ลิกาลี จ กุมฺโกลโปกฺขรณิ จ

อปากจฺนุทฺถาวิ นี สีนฺหิตฺติ ลีลา

ปลวฺนฺตฺติ มณฺฑุทฺทิกิโย กณฺหสฺสฺสฺสฺส

กิลฺลฺลฺลฺลฺล กาก สุวณฺณนา ปรีวารยฺนฺตฺติ

คสาวกา เอฬกานํภายนฺติ

วิปริยาโย วตฺตคฺคินฺนชิรมคฺคิ ฯ

ถ้าแปลมีดังนี้ “หม่อมฉัน ได้ฝันเห็น โคอุสุภราช ๑ ต้นไม้ ๑ แมงโก ๑ โคสามัญญ ๑ ม้า ๑ ถาด
 ทองคำ ๑ สุนัขจิ้งจอก ๑ หม้อน้ำ ๑ สระ โปกขรณี ๑ ข้าวสารที่หุง ไม่สุก ๑ แก่นจันทน์ ๑ น้ำเต้า
 จมน้ำ ๑ หินลอยน้ำ ๑ นางเขียดกลิ้งกินงูเห่า ๑ หงส์ทองแหวดล้อมกา ๑ เสือกัวแพะ ๑”

สรุปได้ว่า การเกิดพระสุบินนิมิตของพระเจ้าปเสนทิโกศลนั้น เกิดจากเทวโคปสังหาร โศ
 คือ ฝันเกิดจากเทพคลใจ เป็นประโยชน์ เป็นการบอกเหตุ หรือการสอนตนเองให้แง่คิดดี ๆ เป็นจิต
 ได้สำนึกที่ดี ตรงตามเป็นจริง คือนำมาตีความหมายเทียบเคียง

พระสุบินนิมิตมีหัวข้อดังนี้

โคอุสุภราชทั้งหลาย ๑ ต้นไม้ทั้งหลาย ๑ แม่น้ำทั้งหลาย ๑ โขกทั้งหลาย ๑ ม้า ๑ ชาติทอง ๑
สุนัขจิ้งจอก ๑ หม้อน้ำ ๑ สระ โยภขรณี ๑ ข้าวไม่สุก ๑ แก่นจันทน์ ๑ น้ำเต้าจม ๑ ศิลาลอย ๑ เขียด
ขยอกงู ๑ หงส์ทองล้อมกา ๑ เสือกัวแพะ ๑ แล้วตรัสว่า

๓.๕.๑ อสุภา

สุบินข้อที่ ๑: หม่อมฉันเห็น โคผู้ สีเหมือนดอกอัญชัน ๔ ตัว ต่างคิดว่าจักชนกัน พวกมันวิ่งมา
สู่ท้องพระลานหลวง จากทิศทั้ง ๔ เมื่อมหาชนประชุมกันคิดว่า พวกเราจักคูโคชนกัน ต่างแสดง
ท่าทางจะชนกัน บันลือเสียงคำรามลั่น แล้วไม่ชนกัน ต่างถอยออกไป หม่อมฉันเห็นสุบินนี้เป็นปฐม
อะไรเป็นผลของสุบินนี้ พระเจ้าข้า ?

ผลในสุบินข้อที่ ๑ นี้ จักไม่มีในช่วงรัชกาลของมหาบพิตร ในช่วงศาสนาของตถาคต แต่ใน
อนาคต เมื่อโลกหมุนไปถึงจุดเสื่อม ในรัชกาลของพระราชากำพร้า ผู้มิได้ครองราชย์โดยธรรม
และในกาลของหม่อมมนุษย์ผู้ไม่ตั้งอยู่ในธรรม เมื่อกุศลธรรมลดน้อยถอยลง อกุศลธรรมหนาแน่นขึ้น
ในกาลที่โลกเสื่อมฝนจกแล้ง และดินเมฆจกขาด ข้าวกล้าจกแห้ง ทุพภิกขภัยจกเกิด เมฆทั้งหลาย
คั่งขึ้นจากทิศทั้ง ๔ เหมือนจะย้อยเม็ด พอพวกผู้หญิงรีบเก็บข้าวเปลือกเป็นดิน เขาออกฝั่งแคบไว้
ภายในร่ม เพราะกลัวจะเปียก พวกผู้ชายต่างถือจอบถือตะกร้าพากันออกไป เพื่อจะก่อคันกันน้ำ
ที่ฝนตั้งเค้าทำที่ว่าจกตก ครางกระหิม ฟ้าแลบ แล้วกลับไม่ตกเลย ลอยหายไป เหมือนโคที่ตั้งท่า
จะชนกันแล้วไม่ชนกันฉะนั้น นี่เป็นผลของสุบินนั้น แต่ไม่มีอันตรายใด ๆ แก่มหาบพิตร

๓.๕.๒ รุกขา

สุบินข้อที่ ๒: หม่อมฉันได้เห็น ต้นไม้เล็ก ๆ และกอไผ่ แทรกแผ่นดินพอลงถึงคืบหนึ่งบ้าง
ศอกหนึ่งบ้างเพียงแค่นี้ก็ผลิทยอกออกผล ไปตาม ๆ กัน อะไรเป็นผลของสุบินนี้พระเจ้าข้า ?

ผลในสุบินข้อ ๒ นี้ ก็จักมีในกาลที่โลกเสื่อม ช่วงเวลาที่มนุษย์มีอายุสั้น สัตว์ทั้งหลายใน
อนาคตจักมีรากะกล้ำ กุมารีมียังไม่สมบูรณ์ จักสมสู่กับบุรุษ เป็นหญิงมีระดู มีครรภ์ พากันจำเริญ
ด้วยบุตรและธิดา ความที่กุมารีเหล่านั้น มีระดูก่อนวัยอันสมควร เปรียบเหมือนต้นไม้เล็ก ๆ มีดอกมีผล
เมื่อต้นยังไม่แก่สมบูรณ์ แม้ภัยในนิมิตนี้ยังไม่แก่มหาบพิตรดอก

๓.๕.๓ คาวีโย

สุบินข้อที่ ๓: หม่อมฉันได้เห็นแม่โคใหญ่ ๆ พากันคืบนมของฝูงลูก โคที่เพิ่งเกิดในวันนั้น
อะไรเป็นผลแห่งสุบินนั้น พระเจ้าข้า ?

ผลในสุบินข้อที่ ๓ นี้ ก็จักมีในอนาคตเช่นกัน ในช่วงเวลาที่มนุษย์ทั้งหลาย พากันละทิ้ง
เขมรฐาปจายิกกรรม คือ ความเป็นผู้ประพฤติอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ เพราะในอนาคต ฝูงสัตว์จักมิได้ตั้ง
ไว้ซึ่งความขำเกรงในมารดาบิดา หรือในแม่ยาย พ่อตา ต่างแสวงหาทรัพย์สินด้วยตนเองทั้งนั้น

เมื่อปรารถนาจะให้ของกินของใช้แก่คนแก่ก็ให้ ไม่ปรารถนาจะให้ก็ไม่ให้ คนแก่พากันหมดที่พึ่ง เมื่อหาเลี้ยงตนเองไม่ได้ จึงต้องร้องไห้คร่ำครวญ เลี้ยงชีพ เป็นเหมือนแม่โคใหญ่ ๆ พากันค่อมนมลูกโค ที่เกิดในวันนั้น กษัตริย์ในสุบินนี้ไม่มีแก้วมหาบพิศ

๓.๕.๔ ควา จ

สุบินข้อที่ ๔: หม่อมฉันเห็นฝูงชนไม่นำโคใหญ่ ๆ ที่สมบูรณ์ด้วยร่างกายและเรียวแรงเคยงาน เข็มแอกแต่กลับไปนำโครุ่นเยาว์ ไม่แข็งแรง ไม่เคยงานมาเข็มแอก โครุ่นเยาว์เหล่านั้นไม่อาจพาแอกไปได้ จึงพากันสลัดแอก แล้วยืนเฉยเฉย เกวียนทั้งหลายก็ไปไม่ได้ อะไรเป็นผลของสุบินนี้พระเจ้าข้า ?

ผลในสุบินข้อที่ ๔ นี้ ก็จักมีในอนาคต ในรัชสมัยของพระราชาผู้ไม่ตั้งอยู่ในธรรม จะไม่พระวราชทานยศแก่หมาบมาแต่ย์ผู้เป็นบัณฑิต นกาคูไว้ในประเพณี มีความยุติธรรมวินิจฉัยคดีในโรงในศาล และสามารถที่จะดำเนินราชกิจทั้งหลายให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี แต่กลับพระวราชทานยศให้คนหนุ่ม ๆ ที่ไม่รู้ทั่วถึงราชกิจ ว่าอันใดควร ไม่ควร ไม่อาจจัดการในราชกิจให้ลุล่วงไปได้ในที่สุดก็จะพากันทิ้งธุระเสีย ฝ่ายอำมาตย์บัณฑิตที่เป็นผู้ใหญ่ อาวุโสทั้งหลายก็จักพากันเพิกเฉยต่อเรื่องเหล่านั้น เพราะกลายเป็นบุคคลภายนอกไปแล้ว เมื่อเป็นเช่นนี้ ความเสื่อมเท่านั้นจักมีแก่พระราชาเหล่านั้น ด้วยประการทั้งปวง เปรียบเสมือนเวลาที่ไม้จับเอาโคใหญ่ ๆ แข็งแรง เคยงานพาแอกไปแต่กลับจับโครุ่นเยาว์ ไม่ชำนาญงานไม่แข็งแรง จึงไม่สามารถจะพาแอกไปได้ ฉะนั้นแล กษัตริย์ในสุบินนี้ย่อมไม่มีแก้วมหาบพิศ

๓.๕.๕ อสุโส

สุบินข้อที่ ๕: หม่อมฉันได้เห็นม้าตัวหนึ่ง มีปากสองข้าง ฝูงชนพากันให้ หญ้าที่ปากทั้งสองข้างของมัน มันเคี้ยวกินด้วยปากทั้งสองข้างนั้น อะไรเป็นผลของสุบินนี้ พระเจ้าข้า ?

ผลในสุบินข้อที่ ๕ นี้ จักบังเกิดในรัชกาลของพระราชาผู้ไม่ดำรงในธรรมในอนาคต เหมือนกัน ด้วยว่าพวกพระราชาโง่เขลา จักทรงแต่งตั้งมนุษย์โง่เขลา ไม่ประกอบด้วยธรรมไว้ในตำแหน่งวินิจฉัยคดี คนเหล่านั้นเป็นพาล ไม่เอื้อเฟื้อ ไม่รู้ในบาปบุญ พากันนั่งในโรงศาล เมื่อตัดสินความก็จักรับสินบนจากคู่คดีทั้งสองฝ่ายเป็นเหมือนม้ากินหญ้าด้วยปากทั้งสอง ฉะนั้นกษัตริย์ในสุบินนี้ย่อมไม่มีแก้วมหาบพิศ

๓.๕.๖ กโธ

สุบินข้อที่ ๖: หม่อมฉันเห็นมหาชนชัคฤตถอง ราคาตั้งแสนกษาปณ์ แล้วพากันนำไปสู่หมาจึงจอกแก่ตัวหนึ่งพร้อมกล่าวคำเชิญว่า เชิญเสวยใส่ในถาดทองนี้เถิด หมาจึงจอกแก่นั้นก็ถ่ายปัสสาวะใส่ในถาดทองนั้น อะไรเป็นผลแห่งสุบินข้อนี้ พระเจ้าข้า ?

ผลในสุบินข้อที่ ๖ นี้ ก็จักมีในอนาคตเหมือนกันด้วยว่าในกาลภายหน้า พวกพระราชาก็ไม่ตั้งอยู่ในธรรม ทรงรังเกียจกตบุตรผู้สมบูรณ์ด้วยชาติเสียแล้วไม่พระราชทานยศให้แก่คนที่มีสกุลเมื่อเป็นเช่นนี้ สกกุลใหญ่ ๆ จักพากันตกยาก สกกุลเลว ๆ จะพากันเป็นใหญ่ ในเมื่อพวกที่มีสกุลเหล่านั้น ไม่อาจเลี้ยงชีวิตอยู่ได้ จึงคิดว่าจะต้องพึ่งพาอาศัยพวกคนไม่มีสกุล แล้วก็พากันยกธิดาให้แก่ผู้ไม่มีสกุล การอยู่ร่วมกับคนที่ไม่ใช่สกุลของกตบุตรเหล่านั้น ก็จักเป็นเช่นน้ำาดาดทอง ไปรองเยี่ยวหมาจึงจอก ภัยในสุบินจะ ไม่มีแก่มหาบพิตร

๓.๕.๗ อธิคาถี

สุบินข้อที่ ๗: หม่อมฉัน ได้เห็น บุรุษผู้หนึ่ง นั่งบนคั่ง ฟันเชือกหนังอย่าง ขมกขะเม้น แล้วหย่อน เชือกหนังส่วนที่ฟันเสร็จแล้ว เพื่อลงไปกองไว้ได้ตั้งใกล้ๆ บริเวณนั้นมีแม่หมาจึงจอกหิวโซตัวหนึ่งนอนอยู่ มันสบโศก เสกก็กัดกินเชือกที่ฟันเสร็จแล้วอย่างสมบเอ ส่วนคนฟันเชือกนั้นไม่รู้เลยว่าอะไรเกิดขึ้นแก่เชือกหนังที่กำลังฟันอยู่ อะไรเป็นผลแห่งสุบินพระเจ้าข้า ?

ผลในสุบินข้อที่ ๗ นี้ ก็จักมีในอนาคตเหมือนกัน ด้วยว่าในกาลภายหน้า หมู่สตรี จักพากันทะเลาะแหยะ โสเลในบุรุษ กลุ่มหลงในสุรา เอาแต่แต่งตัว ชอบเที่ยวเตร่เตร่ตามถนนหนทาง เห็นแก่อำมิสเป็นหญิงทู่ศีล ประพฤติชั่วช้า พวกนางจะรุมกันแย่งเอาทรัพย์ที่สามีทำงานหามาได้ มีกสิกรรมและโครักขกรรม เป็นต้น ที่สั่งสมมาด้วยความยาก ลำบากลำเค็ญ เอาไปซื้อสุรา ยาเมา มาดื่มกับชายชู้ จับจ่ายหาซื้อของหอม ของแต่งตัวและเครื่องอุปโภคได้ประทีน โฉมมาแต่งคน แล้วคอยสอดส่ายหมายมองผู้แม้ชั่ววเลือกที่เตรียมไว้สำหรับหวาน ในวันรุ่งขึ้น ก็เอาไปซื้อม จัดทำเป็นข้าวต้ม ข้าวสวย และของเคี้ยวกินกันอย่างเพลิดเพลินเสมือนนางหมาจึงจอกออคโซ ที่นอนได้ตั้งคอยกัดกินเชือกที่เขาฟันหย่อนเข้าปากอย่างสบายฉะนั้น ภัยในสุบินนี้จะ ไม่มีแก่มหาบพิตร

๓.๕.๘ กุมุโภ

สุบินข้อที่ ๘: หม่อมฉัน ได้เห็นคุ่มน้ำเต็มเปี่ยมลูกใหญ่ใบหนึ่ง ตั้งอยู่ที่ประตู่วัง ล้อมรอบด้วยคุ่มน้ำขนาดเล็กเป็นอันมาก วรรณะทั้ง ๔ เอาหม้อตักน้ำมาจากทิศทั้ง ๔ และจากทิศเล็กทิศน้อยทั้งหลาย ใส่ลงคุ่มลูกใหญ่ที่เต็มแล้วเต็มอีกจน ไหลล้นนองทั่วบริเวณนั้นแหละ คนเหล่านั้นก็ยังเทน้ำลงในคุ่มใหญ่ใบนั้นอยู่เรื่อย ๆ แต่ไม่มีผู้ใดเหลียวแลคุ่มที่ว่าง ที่ว่างล้อมรอบนั้น เลย อะไรเป็นผลของสุบินนี้ พระเจ้าข้า ?

ผลในสุบินข้อที่ ๘ นี้ จักมีในอนาคตเหมือนกัน ด้วยว่าในกาลภายหน้า โลกจักเสื่อม แฉ่นแฉ้วน จักหมดความหมาย พระราชาทั้งหลายจักตกยาก เป็นกำพริ้ว องค์ใดเป็นใหญ่ องค์นั้นจักมีพระราชทรัพย์เต็มท้องพระคลัง พระราชาจักเกณฑ์ให้ชาวชนบททำการเพาะปลูกให้แก่คน พวกมนุษย์อุกเบียดเบียน คือละทิ้งการงานของตน พากันเพาะปลูก ปลูกพันธุ์ช (อาหารหลักมีข้าวสาลี เป็นต้น) แลถารันพืช (ของว่างหลังอาหาร มีถั่ว งา ข้าวโพด อ้อย เป็นต้น) บางเหล่าต้องช่วยกันเก็บเกี่ยว

นวด ขน เคี้ยว น้ำอ้อย ช่วยกันทำสวนดอกไม้ ผลไม้ แล้วพากันขนมาบรรจุในถังฉางของพระราชทานั้น แต่ไม่มีใครเหลือวางแล ยังฉางเปล่า ๆ ของตนเอง เป็นดังเช่นการเดินนำใส่ตุ่มที่เต็มแล้วเต็มอีก โดยไม่เหลือวางแลตุ่มเปล่า ๆ ของตนเองแล กัวยในสุบินนี้จะยังไม่มีแก้วหยาบพิตร

๓.๕.๘ โบกขรณี

สุบินข้อที่ ๘: หม่อมจันเห็น โบกขรณีสระหาเงื่อนน้ำลึกลงไปด้วยปทุม ๕ สี มีท่าขึ้นลง รอบด้าน ผุ่งสัว สองเท้า สี่เท้า พากันลงเหยียบย่ำ คืบน้ำบริเวณรอบๆสระที่มีความใสสะอาดไม่ขุ่นมัว แคน้ำที่อยู่ในที่ลึกกลางสระกลับขุ่นมัว อะไรเป็นผลของสุบินนี้ พระเจ้าข้า ?

ผลในสุบินที่ ๘ นี้ จักมีในอนาคตเหมือนกัน ด้วยว่าในกาลภายหน้า พระราชาทั้งหลาย ไม่ตั้งอยู่ในธรรม มีอคติ ลุกแก่อำนาจ มีความพอใจในตนเป็นใหญ่ เสวยราชสมบัติ โดยไม่ประทาน การวินิจฉัยบรรดาศักดิ์อย่างเป็นธรรม มีพระหฤทัยมุ่งแต่สินบน โสเภณีในทรัพย์ ขเขตคุณธรรม ควบคุมทนต์ ความเมตตา และความเอ็นดูต่อหมู่ชาวชนบทแคว้นแคว้น เป็นผู้กักขะ หยาบคาย คอยแต่เบียดเบียน หมุ่ชน เหมือนหีบอ้อยด้วยเครื่องชนิด ชูครีคช่วยอาการหนักเข้า ชาวเมืองพากันทิ้งคานนิคม อพยพ ไปสู่ปลายแดน ตั้งหลักปักฐาน ณ ที่นั้น ชุมชนเมืองที่เคยเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจกลับว่างเปล่า ชนบทชายแดน จักเป็นปึกแผ่นแน่นหนาขึ้นเหมือนน้ำส่วนที่ใกล้ฝั่งรอบ ๆ มีความใส น้ำส่วนที่ลึก กลางสระ โบกขรณีกลับขุ่นมัว ฉันทโลกิฉันทันนั้น กัวยในสุบินนี้จะยังไม่มีแก้วหยาบพิตร

๓.๕.๑๐ อปากิ

สุบินข้อที่ ๑๐: หม่อมฉันทันได้เห็น ข้าวหุง ที่หุงในหม้อใบเดียวกัน แต่สุกไม่ทั่วกัน เหมือนผู้หุง ตรวจดูแล้วว่าไม่สุกทั่วกัน เลยแยกกันไว้เป็น ๓ ส่วน คือ ส่วนหนึ่งและ ส่วนหนึ่งคืบ ส่วนหนึ่ง สุกพอดี อะไรเป็นผลแห่งสุบินข้อนี้ พระเจ้าข้า ?

ผลในสุบินข้อ ๑๐ นี้ จักมีในอนาคตเหมือนกัน ด้วยว่าในกาลภายหน้า พระราชาทั้งหลาย จักไม่ดำรงในธรรม เมื่อพระราชทานั้น ไม่ดำรงในธรรมแล้ว ข้าราชการก็ดี พราหมณ์และ กฤหบดีก็ดี ชาวนิคม ชาวชนบทก็ดี รวมถึงหมู่มนุษย์ทั้งหมด จักพากันไม่ตั้งอยู่ในธรรม แม้เทวดา ทั้งหลายก็จักไม่ทรงธรรม ในรัชกาลแห่งอรัญมิกราชาทั้งหลาย สมทั้งหลายจักพิศไม่สม่ำเสมอ บ้างพิศแรงจิด ทำให้วิมานในอากาศของเทวดา สั่นสะเทือน เทวดาก็พากัน โกรธ แล้วจับบันดาล ไม่ให้ฝนตก หรือถึงจะตก ก็จะไม่ตกกระหน่ำทั่วแคว้นแคว้น มิฉะนั้น จักไม่ตกกระหน่ำให้เป็น อุปการะแก่การใด ๆ แม้ในชนบท แม้ในบ้าน แม้ในตระพังแห่งหนึ่ง แม้ในสระลูกหนึ่ง ก็ตกไม่มาก เหมือนกัน ข้าวกล้าในตอนหนึ่งเน่าเสียเพราะฝนตกชุกมากเกินไปบ้างส่วนหนึ่ง จะเหี่ยวแห้งตาย เพราะฝนไม่ตกบ้างข้าวกล้าส่วนหนึ่งจักสมบูรณ์เพราะฝนตกดี ข้าวกล้าที่หว่านแล้วในขอบ ขัณฑสีมาของพระราชารองค์เดียวกัน จักเป็น ๓ สถาน ด้วยประการฉะนี้ เหมือนข้าวหุงในหม้อ เดียวกัน มีผลเป็น ๓ ส่วนฉะนั้น กัวยในสุบินนี้ จะยังไม่มีแก้วหยาบพิตร

๓.๕.๑๑ จันทน์

สุบินข้อที่ ๑๑: หม่อมฉันได้เห็นคนทั้งหลายเอาแก่นจันทร์ มีราคาตั้งแสนกษ แปด ขายแลกกับเปรียงเนา อะไรเป็นผลแห่งสุบินนี้ พระเจ้าข้า ?

ผลในสุบินข้อที่ ๑๑ นี้ จักมีในอนาคต ในกาลภายหน้า เมื่อศาสนาของตถาคตเสื่อมลง พวกภิกษุอลัชชี เห็นแก่ปัจฉัย จักมีมาก พวกเหล่านั้น จักพากันแสดงธรรมเทศนาที่ตถาคต กล่าวไว้ด้วยความละโมภในปัจฉัยไว้แก่ คนเหล่านี้ เพราะเหตุแห่งปัจฉัย ๔ มี จีวร เป็นต้น จักไม่สามารถแสดงให้พ้นจากปัจฉัยทั้งหลายแล้วตั้งอยู่ในฝ่ายธรรมนาสตัวให้พ้นจากทุกข์ มุ่งตรงสู่ พระนิพพาน คนทั้งหลายก็จะฟังเพียงสำเนียงอันไพเราะ อย่างเดียว เท่านั้น แล้วจักพากันถวายซึ่งปัจฉัยมี จีวร และสิ่งของอันมีค่ามาก เป็นต้น ภิกษุอลัชชีบางพวก จักพากันไปนั่งในที่ต่าง ๆ มีท้องถนน สี่แยก และประตูวัง แล้วแสดงธรรมแก่ภิกษุปิยะ มีเหวียญกษ แปดบั้ง ครึ่งกษ แปดบั้ง เหวียญมาสกบั้ง เป็นต้น เสมือนฝูงคนเอาแก่นจันทร์มีราคา ตั้งแสน ไปขายแลกเปรียงเนาฉะนั้น ภัยในสุบินนี้ไม่มี แก่มหาบพิตร

๓.๕.๑๒ ลาวูนิ สีทนต์

สุบินข้อที่ ๑๒: หม่อมฉันได้เห็นกะโหลกน้ำเต้า จมน้ำ อะไรเป็นผลแห่งสุบินนี้ พระเจ้าข้า ?

ผลในสุบินข้อที่ ๑๒ นี้ จักมีในอนาคตกาล เมื่อโลกหมุน ไปถึงจุดเสื่อม ในรัชสมัยของ พระราชาผู้ไม่ตั้งอยู่ในธรรมด้วยว่าในครั้งนั้นพระราชาทั้งหลาย จักไม่พระราชทานยศแก่ กุลบุตรผู้ สมบูรณ์ด้วยชาติตระกูล แต่จักพระราชทานแก่ผู้ไม่มีสกุลเท่านั้น พวกนั้นจักเป็นใหญ่ ถ้อยคำของ พวกไม่มีสกุล จักกระโหลกน้ำเต้า คู่ประหนึ่งหยั่งรากลงแน่นหนาจักเป็นคำที่ไม่โยกโคลง มีหลักฐานในที่เฉพาะพระพักตร์พระราชาที่ดี ที่ประตวงก็ดี ที่ประชุมอำมาตย์ก็ดี ที่โรงศาลก็ดี แม้ในสังฆสันนิบาต (ที่ประชุมสงฆ์) ในสถานที่ดำเนินอธิกรณ์ก็ดี ถ้อยคำของคนชั่วทุศีล อลัชชี เหล่านั้นเหมือนจักเป็น คำนำสัจออกจากทุกข์ได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ ก็จักเป็นเหมือนกาลแห่งกะโหลกน้ำเต้าจมน้ำ ภัยในสุบินนี้ยังไม่มีแก่มหาบพิตร

๓.๕.๑๓ สีลา ปลาวนติ

สุบินข้อที่ ๑๓: หม่อมฉัน ได้เห็นสีลาแท่งที่บใหญ่ ขนาดเรือนยอคลอยน้ำเหมือนดังเรือ ขนาดใหญ่ อะไรเป็นผลแห่งสุบินนี้พระเจ้าข้า ?

ผลในสุบินข้อที่ ๑๓ นี้ จักไม่มีในอนาคตของมหาบพิตร ด้วยว่าในครั้งนั้น พระราชาผู้ไม่ตั้งอยู่ในธรรมจักพระราชทานยศหน้าที่ความเป็นใหญ่ ให้แก่คนไม่มีสกุล พวกมีสกุล จะตักอับผู้คนขาด ความเคารพยำเกรงภิกษุผู้ปฏิบัติดี มีศีลยังถูกภิกษุอลัชชีพูดจาถากถางเหยียดหยันอย่างไม่ยำเกรงแต่ภัย ในสุบินนี้ยังไม่มีแก่มหาบพิตร

๓.๕.๑๔ มณูทกโย กณฺหสปรเป คินฺนุติ

สุบินข้อที่ ๑๔: หม่อมฉันได้เห็นฝูงเขียดตัวเล็ก ๆ ขนาดคอกมะขาง วิ่งไล่กวดงูเห่าตัวใหญ่ ๆ กัดเนื้อขาดเหมือนตัดก้านบัวแล้วกลืนกิน อะไรเป็นผลแห่งสุบินนี้ พระเจ้าข้า ?

ผลในสุบินข้อที่ ๑๔ นี้ ก็จักมีในอนาคต ในเมื่อโลกเสื่อมโทรมดุจกัน ด้วยว่าในครั้งนั้น พวกบุรุษจะมีระคะจริต แรงกล้า ชาติชั่ว ปล่อยตัวปล่อยใจ ตามอำนาจของกิเลสเป็นไปด้วยอำนาจแห่งความมัวเมาในภรรยาเด็ก ๆ ของคน ผู้ที่มีทาส และมีกรรมกรรมิสต์ว่าพาทะมี โศกระบือมีเงินมีทองก็ดี ทรัพย์สินในเรือนทุกอย่าง จักต้องตกอยู่ในครอบครองของพวกภรรยาเด็กเหล่านั้น เมื่อเวลาใดที่พวกสามีถามถึงเงินทอง ทรัพย์สินทั้งหลายเหล่านั้น ว่ามีอยู่ที่ไหนบ้าง หรือถามถึงจำนวนสิ่งของว่ามีเท่าใดก็ดี พวกนางจักพา กันตอบว่า มันจะอยู่ที่ไหน ๆ เท่าใด ก็ช่างเถิด กงการอะไรที่ทนจะต้องตรว ตรว เคี้ยวแกะ แล้วจักคำด้วยประการต่าง ๆ เหมือนที่มด หัวใจด้วยหอก คือ ปกของเมฆ กัดไว้ในอำนาจคังทาสและคนรับใช้ ดำรงความเป็นใหญ่ของคนไว้สืบไป เมื่อเป็นเช่นนี้ ก็จักเป็นเหมือนเวลาที่ฝูงเขียดตัวขนาดคอกมะขาง พากันขบอกกินฝูงงูเห่า ซึ่งมีพิษแล่นเร็วจะนั้น ภัยในสุบินนี้ จัก ไม่มีแก่หม่อมฉันพิศรอก

๓.๕.๑๕ กาก สุวณฺณา ปรีวารยฺนุติ

สุบินข้อที่ ๑๕: หม่อมฉัน ได้เห็น ฝูงพญาหงส์ทองที่ได้นามว่า ทองเพราะมีขนเป็นสีทอง พากันแวดล้อมกา ผู้ประกอบด้วยอสังกรรม ๑๐ ประการ เทียวหากินตามบ้าน อะไรเป็นผลแห่งสุบินนี้ พระเจ้าข้า

ผลในสุบินข้อ ๑๕ นี้ ก็จักมีในอนาคต ในรัชกาลของพระราชา ผู้ทรพลงนั้นแหละ ด้วยว่าในภายหน้าพระราชาทั้งหลาย จักไม่ฉลาดในศิลปะ ไม่แกล้าวกกล้าในการยุทธ์ พระองค์จักพระราชทาน อำนาจ และราชกิจในตำแหน่งใหญ่ ๆ แก่พวกพนักงานเครื่องทรงและพวกกลบกล เป็นคน ผู้ที่อยู่ใกล้บาทมุลของพระองค์ ท้าวเธอจักไม่พระราชทานความเป็นใหญ่ให้แก่พวก กุลบุตรที่มีชาติเสมอกัน เมื่อไม่ได้ที่พึ่งในราชสกุล ก็ไม่สามารถเลี้ยงชีวิตอยู่ได้ จักพากัน ไปปรนนิบัติบำรุงฝูงชนที่ไม่มีสกุล ไม่มีชาติและ โศครทรม จักเป็นเหมือนฝูงพญาหงส์ทอง รุมล้อมเป็นบริวารกา ฉะนั้น ภัยในสุบินนี้ ก็ยัง ไม่มีแก่หม่อมฉันพิศร

๓.๕.๑๖ ตสาวกา เอฬกานํภายนุติ

สุบินข้อที่ ๑๖: หม่อมฉัน ได้เห็นฝูงแกะพากัน ไล่กวดฝูงเสื่อเหลือ กัดกินอยู่มุ่มมัว ๆ ซึ่งในกาลก่อน ๆ เสื่อเหลือ จะพากันไล่กัดกินฝูงแกะ ฉะนั้นเสื่ออื่น ๆ คือ เสื่อดาว เสื่อโครง เห็นฝูงแกะกระทำอย่างนั้น ก็พากันสะดุ้งกลัว สยดสยองพากันวิ่งหนี หลบเข้าพุ่มไม้และป่ารก ชุกซ่อนเพราะกลัวฝูงแกะ อะไรเป็นผลแห่งสุบินนี้พระเจ้าข้า ?

ผลในสุบินข้อที่ ๑๖ นี้ ก็จักมีในรัชกาลแห่งพระราชผู้ไม่ตั้งอยู่ในธรรม ในอนาคตเหมือนกัน ด้วยว่าในสมัยนั้น พวก ไม่มีสกุล เพียรเข้าเฝ้ากราบทูลพระราชด้วยถ้อยคำสอพลอให้ทรงเชื่อถ้อยคำของพวกตน แล้วมอบหน้าที่เป็นราชวัลลภ เป็นใหญ่เป็นโต ควบคุมกำลังในสถานที่ราชการ มีอำนาจในโรงในศาล เป็นต้น ในที่สุดคนตระกูลต่ำพวกนี้ก็พากันรุกเอาที่ดินไร่นา สวน เป็นต้น ของพวกมีสกุลที่ตกทอดสืบกันมาว่า ที่ดินเหล่านี้เป็นของพวกเรา เมื่อพวกผู้ดีมีสกุลเหล่านั้น ได้เถียงว่า ไม่ใช่มันเป็นของพวกเรา ก็จะนำไปเป็นคดีฟ้องร้องยัง โรงยั้งศาลที่มีพวกคนเป็นหัวหน้า ในการตัดสินคดีให้เป็นฝ่ายชนะคดีได้ หรือหาวิธีกลั่นแกล้ง ลงโทษพวกตระกูลสูงต่าง ๆ นานา บ้างข่มขู่คุกคามว่า พวกตระกูลสูงไม่รู้ประมาณคน มหาเรื่อง กับพวกเรา จักไปทูลพระราชให้ลงพระราชอาญาต่าง ๆ ในที่สุด พวกผู้ดีมีสกุลกลัวเกรงพวกสอพลอเหล่านั้น จึงต้องยินยอมยกที่ดินของตนว่า หากที่ทองเหล่านี้เป็นของท่าน ก็เชิญขอขมาไปเถิด แล้วพากันกลับมานั่งเรือนนอน หวาดผวาภัยไปตาม ๆ กัน แม้ภิกษุอุลลซซีผู้ชั่วช้าทั้งหลาย ก็พากันเบียดเบียนภิกษุผู้ปฏิบัติดี มีศีลเป็นที่รักของชาวบ้านเมื่อภิกษุที่ปฏิบัติดีมีศีล หมกค้ำทำนุ ก็พากันเข้าป่า แอบแฝงเร้นอยู่ในป่ารก ๆ ดังนี้ จักเป็นเหมือนกาลที่พวกเสือดาว และเสือโคร่งทั้งหลาย พากันหลบหนีกลัวฝูงแกะ ฉะนั้น ภัยในสุบินนี้ยังไม่มีการแก้มหาพิศร

ด้วยสุบินนี้ ที่มหาพิศรเห็นแล้ว จะปรากฏในอนาคตทั้งนั้น แต่พวกพราหมณ์มิได้ทำนายสุบินนั้นด้วยความจงรักภักดีในพระองค์อย่างถูกต้องเท่าที่ควร ทำนายไปเพราะต้องการอาศัยการเลี้ยงชีพเห็นแก่อาชีวะว่า พวกเราจัก ได้ทรัพย์กันมาก ๆ

ครั้นพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงพยากรณ์ผลแห่งสุบินใหญ่ ๆ ๑๖ ข้อ อย่างนี้แล้ว ครัสว่าดูก่อน มหาพิศร มิใช่แต่ในบัดนี้เท่านั้นที่มหาพิศรได้เห็นพระสุบินเหล่านี้ แม้พระราชทั้งหลายแต่ก่อน ๆ ก็ได้ทรงเป็นเช่นนี้เหมือนกัน. พวกพราหมณ์ ทำนายสุบินเหล่านั้น แก่พระราชาก็เป็นทำนองเดียวกัน พระเจ้าปเสนทิโกศลทูลอาราธนา ให้ทรงนำเรื่องในอดีตมาสาธก ให้ได้ฟังต่อไป^{๑๑}

สรุปได้ว่า พุทธพยากรณ์ในความฝันของพระเจ้าปเสนทิโกศลนั้น การพยากรณ์ได้รับการตีความว่าเหตุการณ์ต่าง ๆ จะเกิด ในอนาคตทั้งสิ้น เป็นการเตือนสติชาวโลกวิธีหนึ่งมิให้อยู่อย่างประมาท

๓.๖ เหตุการณ์พุทธพยากรณ์ในพระสุบิน

ในอดีตกาล ครั้งพระเจ้าพรหมทัตเสวยราชสมบัติอยู่ในกรุงพาราณสี พระโพธิสัตว์กำเนิดในตระกูลอุทิจงพราหมณ์ เจริญวัยแล้วบวชเป็นฤๅษี เมื่ออภิญญาสมาบัติเกิดแล้ว ได้ประลองฌานอยู่ในหิมวันตประเทศ ในครั้งนั้น พระเจ้าพรหมทัตทรงเกิดพระสุบินนิมิตเหล่านี้ ทำนองนี้

^{๑๑} พ.ชา. ๕๖/๗๗/๒๓๕-๒๔๐.

เหมือนกัน มีพระคำรัส ตรัสถามพวกพราหมณ์. พวกพราหมณ์ปรารถนาจะให้ทำการบูชาช้อย่างนี้เช่นกัน ท่านปุโรหิตมีศิษย์เป็นบัณฑิตที่ฉลาด กล่าวกับอาจารย์ว่า ท่านอาจารย์ครับ คัมภีร์พระเวทย์ทั้ง ๓ ที่ท่านให้ผมเรียนจบแล้วนั้น ข้อที่ว่า การฆ่าคนหนึ่งแล้วทำให้เกิดความสวัสดีแก่อีกคนหนึ่ง ไม่มีเลยมีใช่หรือขอรับ? ท่านอาจารย์ตอบว่า ใช่สิ ศิษย์เอ๋ย อุบายนี้เพื่อให้ได้ทรัพย์จำนวนมากแก่พวกเรา ส่วนเจ้าชะรอยอยากจะทำรักษาพระราชทรัพย์กระมัง? บัณฑิตหนุ่มจึงกล่าวว่า ท่านอาจารย์ครับ ถ้าเช่นนั้น พวกท่านจงทำการของพวกท่านไปเถิด กระผมจะกระทำอะไรในสำนักของพวกท่านได้ แล้วเดินคำนึงเรื่อยไปจนถึงพระราชอุทยาน

ในวันนั้นนั่นเอง พระบรมโพธิสัตว์ได้รู้เหตุนี้ คิดว่าวันนี้ เมื่อเราไปเมืองมนุษย์ ความพ้นจากการจองจำจักมีแก่มหานคน ดังนี้แล้วจึงเหาะมาลงที่อุทยานนั่งเหนือแผ่นศิลาอันเป็นมงคลคู่ประหนึ่งรูปที่หล่อด้วยทองนั้น. บัณฑิตหนุ่มจึงเข้าไปหาพระโพธิสัตว์ ไหว้แล้ว นั่ง ณ ส่วนข้างหนึ่ง พระโพธิสัตว์ ก็ได้ทำการปฏิสันถารอย่างไรเพราะกับเขาแล้ว ถามว่า เป็นอย่างไรเล่าหนอพ่อ บัณฑิตหนุ่ม พระราชาจะเสวยราชสมบัติโดยธรรมอยู่หรือ?

บัณฑิตหนุ่ม กราบเรียนว่า ข้าแต่พระคุณเจ้าผู้เจริญ พระราชายัง ได้พระนามว่า ธรรมิกราช อยู่คอกครีบ แต่ว่าพวกพราหมณ์กำลังชักจูงพระองค์ ให้ดำเนินคิดทาง ซึ่งพระราชาทรงเห็น พระสุบิน ๑๖ ข้อ แล้วตรัสถามพวกพราหมณ์จักแก้ไขได้อย่างไร พวกพราหมณ์แนะนำว่า พระราชา จะต้องทำพิธีบูชาช้อย เป็นการคว้น พระราชาจึงตรัสสั่งให้รีบดำเนินการในทันที พระคุณเจ้าผู้เจริญ ขอรับ การที่พระคุณเจ้าทำให้พระราชาทรงเข้าพระทัยว่า ขึ้นชื่อว่า ผลแห่งสุบินนี้เป็นอย่างนี้แล้ว ช่วยให้มหานคนพ้นจากภัย จะมีควรกว่าหรือขอรับ? พระโพธิสัตว์กล่าวว่า พ่อบัณฑิตหนุ่ม เราเอง กับพระราชาต่างก็ไม่วู้จักกัน ถ้าพระองค์เสด็จมาถาม ณ ที่นี้ เราพึงบอกแก่พระองค์ได้ บัณฑิตหนุ่ม กราบเรียนว่า ข้าแต่พระคุณเจ้าผู้เจริญ กระผมสามารถแนะนำพระราชาเสด็จดำเนินมาที่นี่ได้ ขอพระคุณเจ้าได้โปรดนั่งรอสักครู่จะขอรับ แล้วขอให้พระโพธิสัตว์บัญญัติแล้ว จึงไปสู่ พระราชสำนัก กราบทูลว่า ข้าแต่มหาราชเจ้า คาบสผู้เที่ยวไปในอากาศได้องค์หนึ่งลงมาในอุทยาน ของพระองค์ กล่าวว่า จักทำนายผลของพระสุบินที่พระองค์ทรงสุบิน กำลังรอพระองค์อยู่พระราชา ทรงสดับ คำของบัณฑิตหนุ่มนั้น จึงรีบเสด็จไปที่พระราชอุทยาน ด้วยบริวารเป็นอันมากทันที ทรงไหว้พระคาบสแล้ว ประทับนั่ง ณ ที่สมควรส่วนข้างหนึ่ง แล้วมีพระคำรัสถามว่า ข้าแต่พระคุณ เจ้าผู้เจริญ ได้ยินว่า พระคุณเจ้าทราบผลแห่งพระสุบินที่หมอนฉันเห็นหรือ พระเจ้าข้า?

พระโพธิสัตว์กล่าวว่า “ขอถวายพระพร มหาบพิตร อาคตภาพทราบ”

พระราชาตรัสว่า “ถ้าเช่นนั้นนิมนต์พระคุณเจ้าโปรดทำนายเถิด”

พระโพธิสัตว์กล่าวว่า “ขอถวายพระพร มหาบพิตร อาคตภาพจะทำนายถวาย เชิญมหาบพิตร ตรัสเล่าพระสุบินตามที่ทรงเห็นให้อาคตภาพฟังก่อนเถิด”

พระราชดำรัสว่า “ดีละ พระคุณเจ้าผู้เจริญ พลังตรัสว่า”

โคอุสุภราช ๑ ต้นไม้ทั้งหลาย ๑ แม่โคทั้งหลาย ๑ โคทั้งหลาย ๑ ม้า ๑ ถาดทอง ๑ นางสุณัษ
จิงจอก ๑ คู่มน้ำ ๑ สระโบกขรณี ๑ ข้าวไม่สุก ๑ จันทน์แดง ๑ น้ำเต้าจม ๑ สีลาลอย ๑ เข็ยคชยกอง ๑
หงส์ทองล้อมภา ๑ เสียดาว เสียดวงแก้วแพะ ๑

ดังนี้ แล้วตรัสบอกสุบิน ตามนัยที่พระเจ้าปเสนทิโกศลตรัสบอก นั่นเอง แม้พระโพธิสัตว์
ก็ทำนายผลแห่งสุบินเหล่านั้น โดยพิสดารตามที่พระศาสดาทรงทำนายในบัดนี้คือ

การบูชาชัยที่กำลังดำเนิน ไปเพื่อปิดเป่าพระสุบินเหล่านั้น ข้อมดำเนิน ไปผิดหลักเกณฑ์
ท่านกล่าวอธิบายว่าเป็นไปอย่างผิด ทำให้ความเสื่อมจากความจริง เพราะเหตุไร ? เพราะเหตุว่า
ผลแห่งสุบินเหล่านี้ ชักมีในกาลที่โลกถึงจุดเสื่อม คือในกาลที่ค้างถือเอาข้อที่มีใช่เหตุว่าเป็นเหตุ
ในกาลที่ทิ้งเหตุเสีย ว่ามีใช่เหตุ ในกาลที่ถือเอาข้อที่ไม่จริง ว่าป็นจริง ในกาลที่ละทิ้งข้อที่จริงเสียว่า
ไม่เป็นจริง ในกาลที่พวกอัสสิ มีมากขึ้น และในกาลที่ภิกษุผู้ปฏิบัติดี มีศีล เกรงครีกระเบียบบวินัย
กลับลดน้อยด้อยลง ยังไม่มีในยุคนี้ หมายความว่าผลของพระสุบินเหล่านี้ ยังไม่มีในบัดนี้ คือ
ในรัชกาลของมหายาจิตร หรือในศาสนาของตถาคตนี้ ในยุคนี้ คือ ในชั่วบุรุษปัจจุบันนี้ เพราะเหตุ
นั้น การ บูชาชัยที่กำลังดำเนิน ไป เพื่อปิดเป่าผลแห่งพระสุบินเหล่านี้ จึงเป็น ไปโดยคลาดเคลื่อน
เลิกการบูชาชัยนั้นเสียเถิด ภัยหรือความสะอึกอันมีในพระสุบินนี้เป็นเหตุ ยัง ไม่มีแก่มหายาจิตร
พระมหามุรุษกระทำให้พระราชามีพระทัยเบาขึ้นจึงตรัสสั่งปลดปล่อยมหาชนจากการจองจำแล้ว
ถวายโอวาทแก่พระราช ชักจง ให้ดำรงมั่นในศีล ๕ แล้วถวายพระพรว่า ตั้งแต่บัดนี้ต่อไป
มหายาจิตรอย่าได้ร่วมคิดกับพราหมณ์บูชาชัย ที่มีชื่อว่า ปสุมาตชัย (ชัยฆ่าสัตว์) อีกต่อไป
ครั้นแสดงธรรมแล้ว พระโพธิสัตว์ จึงกลับไปที่อยู่ของตนทางอากาศนั้นแล ฝ่ายพระราชตั้งอยู่
ในโอวาทของพระโพธิสัตว์ ทรงทำบุญให้ทาน รักษาศีลเป็นต้น แล้วเสด็จไปตามยถากรรม

พระบรมศาสดา ครั้นทรงนำพระธรรมเทศานี้มาแล้ว ครัสให้พระเจ้าปเสนทิโกศลเลิก
บูชาชัย ด้วยพระพุทธานุญาตว่า เพราะพระสุบินเป็นปัจจัย ภัยยัง ไม่มีแก่มหายาจิตรคอกมหายาจิตรจง
สั่งให้เลิกชัยเสียเถิด พระราชทาน ชีวิตเป็นทาน แก่มหาชน แล้วทรงสืบอนุสนธิประชุมชาดกว่า
พระราชานี้ครั้งนั้น ได้มาเป็นพระอนนท์ในครั้งนี้ บัณฑิตหนุ่มได้มาเป็นพระสารีบุตร ส่วนพระคาบส
ได้มาเป็นเรตถาคค ฉะนี้แล”

สรุปได้ว่า ความฝันเช่นเดียวกับพระสุบินนิมิตของพระเจ้าปเสนทิโกศลนั้นเคยเกิดขึ้น
มาแล้วในสมัยพระพุทธเจ้าในอดีต เหตุการณ์ต่าง ๆ และการพยากรณ์ออกมาเป็นเช่นเดียว

๓.๗ พุทธพยากรณ์ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศล

๓.๗.๑ อุตสา โคหล่าสันสี่ตัววิ่งมาจากทิศทั้งสี่ มีอาการเกรี้ยวกราดวิ่งเข้าหาจะชนกันที่หน้าพระลานหลวง พอเข้าใกล้กัน ก็ถอยห่างออกจากกันเสีย หาได้ชนกันไม่ ชื่อนี้ทรงทำนายว่า จักไม่เกิดอะไรขึ้นแก่พระเจ้าปเสนทิโกศลหรือใคร ๆ ในบัดนี้ แต่ว่าในกาลข้างหน้า เป็นสมัยที่พระราชหรือชนชั้นปกครอง และพลเมืองพากันประพฤติสิ่งที่ไม่เป็นธรรม พากันเคียดรื้อน ข้าวยากหมากแพง กระทั่งฝนก็ไม่ตก มีแค่ล้นกำรามเฉย ๆ สำหรับในบัดนี้ น่าจะได้แก่การที่ประเทศมหาอำนาจทั้งหลายเข็ดขื่อระอา ในการที่จะทำสงครามแก่กันได้แต่กำรามกันเฉย ๆ

๓.๗.๒ รุกขา คับไม้ทั้งหลาย พองอกได้เพียงสิบหนึ่ง หรือสองหนึ่ง ก็มีดอกและมีลูก ทรงทำนายว่า ในกาลข้างหน้าสมัยหนึ่ง เด็กหญิงจะมีราคาค่าฤๅณาไปสู่อำนาจบารมีแต่เด็ก ๆ ตั้งครรภ์และมีบุตร ทั้งที่วัยยังไม่สมบูรณ์ ชื่อนี้ดูเหมือนว่า เท้าที่ปรากฏอยู่แก่ตาราทั่ว ไปในบัดนี้ ก็พอที่จะรับรองความชื่อนี้ได้แล้ว^๔

๓.๗.๓ คาวियो แม่โคทั้งหลายต่างต้องพากันดูคินนวมของลูกโคที่ตนเพิ่งคลอดออกมาเอง ทรงทำนายว่า จักมีสมัยหนึ่งซึ่งหมู่มนุษย์พากันละเลยต่อบิดา มารดาขาดการนอบน้อมต่อท่านผู้ใหญ่กว่า โดยอายุ โดยชาติและคุณสมบัติหนุ่ม สาวทั้งหลายสามารถหาเลี้ยงตัวเองตามชอบใจ จะแบ่งปันทรัพย์ที่หามาได้แล้ว ตามความพอใจ ไม่ชอบใจก็ไม่แบ่ง ถือลัทธิเสรีภาพ ไม่เชื่อแม่ต่อกฎแห่งกรรม คนแก่ทั้งหลายจักต้องคอยประจบประแจงเอาใจเด็ก ๆ บรรดาลูกหลานของตน เพื่อจะได้เงินหรือสิ่งของเพื่อรับประทาน ไปวันหนึ่ง ๆ

๓.๗.๔ ควา จ หมู่มนุษย์พากันจับลูกโคอ่อน ๆ เข้าเทียมแอก ไม่นำโคที่หนุ่มแน่นแข็งแรงมาเทียม ไม่เอาใจใส่ ผลที่ได้ก็คือความยุ่งยากไม่ลู่ลวงสมหมาย ทรงทำนายว่า จักมีสมัยหนึ่งซึ่งพระราช หรือชนชั้นปกครอง พากันมีความคิดเห็นตรงกันข้าม ปลดอำมาตย์ที่คงแก่้งานออก กลับแต่งตั้งคนหนุ่มคะนองเข้าแทนที่ พวกผู้อาวุโส ครู อาจารย์ต้องเก็บตัวหุบปากเงียบ ไม่ต้องการเกี่ยวข้องกับพวกคนคะนองเหล่านั้นลากเอาธุรกิจการงานของหมู่คณะเข้าหาผลประโยชน์ในราชกิจหนักขึ้นทุกที^๕

๓.๗.๕ อสุโส ม้าตัวหนึ่ง มีปากทั้งสองข้างและมีหัวสองหัว มหาชนพากันเอากล้าข้าวเหนียวบ้อนมันทั้งสองปากอย่างเหลือเฟือ ทรงทำนายว่า จักมีสมัยหนึ่ง ซึ่งผู้มีอำนาจคั่งมั่งนุษย์ผู้ขาด

^๔พระมหามงคลกนธ์ จิตฺตม โฆ, พุทธทำนายสุบินโสภา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์ภาพ, ๒๕๕๕), หน้า ๔๓.

^๕วสิน อินทสระ, พุทธพยากรณ์, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เมตตา, ๒๕๕๔), หน้า ๒๒.

ความยุติธรรมไว้ในฐาน ผู้มีอำนาจ เป็นผู้วินิจฉัยคดี เขาพากันเรียกเอาสินบนเอาจากคู่ความทั้งสองข้างเสียก่อน แล้วจึงตัดสินเอาตามพอใจคน

๓.๗.๖ กโส มนุษย์พากันขัดสีถาดทองคำราคาตั้งแสน ให้สวยสะอาดแล้ว นำไปหาสุนัข จึงขอกให้ถ่าย ปัสสาวะใส่ ทรงทำนยาว่า จักมีสมย์หนึ่ง ซึ่งคนตระกูลสูงตกอยู่ในความประมเท พวกตระกูลต่ำหรือวรรณะต่ำ ๆ พากันยกตัวเองขึ้นได้ด้วยความรู้ การศึกษา จนพระราชาทรงเห็นความสำคัญ แต่งตั้งให้ทำหน้าที่ในตำแหน่งสูง ๆ แทนพวกตระกูลสูง เมื่อเป็นเช่นนั้น พวกตระกูลสูง จักต้องยอมให้บุตรธิดาของตนทำการสมรสกับพวกตระกูลต่ำ^{๖๖}

๓.๗.๗ สิลาธิ ชายผู้หนึ่งเอาหนังมาพินเชือกอยู่บนม้านั่ง ห้อยส่วนที่พินแล้วลงไปใต้ม้านั่งตัวนั้น นางสุนัขจึงขอกตัวหนึ่งอยู่ใต้ม้านั่งนั้น มันก็คิกินเชือกที่พินแล้วนั้นอย่างสบาย โดยชายผู้ที่กำลังพินเชือกอยู่นั้นหาไม่รู้ไม่ ทรงแทนยาว่า จักมีสมย์หนึ่งซึ่งเด็กหญิงพากันเสื่อมเสียศีลธรรมสาละวนแต่ในการตกแต่งร่างกายให้สวยงาม โกลเลในชายหนุ่มคิมน้ำเมา เทียวเตร่ ศึกษาวิธีการช่วยนวนบุรุษให้หลงไหล ไม่ใส่ใจต่อการบ้านการเรือนของคน คบผู้ชายโดยขาดความขำเกรง ขักขอกทรัพย์ที่สามีหามาได้นำไปใช้จ่ายกับชายชู้อย่างสนุกสนานเมามัน

๓.๗.๘ กุมภโภ มีโอ่งน้ำใหญ่ตั้งอยู่ใบหนึ่ง โองนิต ๑ ล้อมอยู่เป็นอันมากโดยรอบ มนุษย์ทั่วทุกทิศพากันตักน้ำมาใส่แต่ในโอ่งใบใหญ่นั้นสถานเดียวจนหกสิ้นแล้วล้นอีกก็ยังไม่ยอมใส่ในโอ่งเล็ก ๆ นั้นบ้างเลย ทรงทำนยาว่า จักมีสมย์หนึ่ง ซึ่งราษฎรจักต้องทำงานหารายได้ บำรุงชนชั้นปกครองหรือรัฐบาลโดยส่วนเดียว โดยไม่ต้องนึกถึงการเก็บการออมของตนเอง ข้อนี้ถ้าหากว่าบำรุงชาติประเทศในสมัยที่มีความจำเป็นก็ไม่น่าจะเสียหายใด ๆ ฉะนั้น โอ่งน้อย ๆ ที่ว่างพร่องส่วนโอ่งใหญ่ ๆ เต็มล้นแล้วล้นอีก โดยไม่ต้องนึกถึงการออมของตนเองบ้างเลย^{๖๗}

๓.๗.๙ ไปกฺขรณิ มีสระน้ำใหญ่ลึก ผุ่งสัตว์ทุกชนิดพากันลงกินน้ำในส่วนที่ตื้นรอบ ๆ สระ ซึ่งมีน้ำใสแจ่มเย็นสะอาด ส่วนบริเวณที่น้ำลึก ๆ กลางสระไม่มีฝูงสัตว์สนใจลงไป แต่น้ำบริเวณนั้นกลับขุ่น เป็นดิน ทรงทำนยาว่า จักมีสมย์หนึ่งซึ่งในเมืองหลวงไม่เป็นที่อยู่อาศัยอย่างผาสุกมีแต่ความยุ่งยาก ถูกบีบบังคับจากโจรภัยต่าง ๆ อาชญากรรมทุกชนิดมหาชนพากันหลีกเลี่ยงไปหาที่อยู่อาศัยอันสำราญตามชนบท ที่มีความเชือกเย็นสบายดีเต็มไปด้วยความเมตตากรุณา มีความเห็นอกเห็นใจกัน เอื้ออาทร ช่วยเหลือ พึ่งพาต่อกัน

^{๖๖}สมณะชาควโร, พุทธทำนาย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ฟ้าอักษร, ๒๕๔๐), หน้า ๔๑-๕๕.

^{๖๗}มานพ นักการเขียน, พระพุทธศาสนากับวิทยาการร่วมสมัย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๗๕-๗๑.

๓.๗.๑๐ อปากข์ ข้าวสุกที่บุคคลหุงในหม้อเดียวกัน ส่วนหนึ่งสุกดี ส่วนหนึ่งสุก ๆ ดิบ ๆ อีกส่วนหนึ่งดิบแท้ ทรงทำนายว่า จักมีสมัยหนึ่งซึ่งชนชั้นราชตระกูล อำมาตย์ รัฐบาล ผู้ปกครอง และราษฎรทุกคนพากันถืออำนาจเป็นธรรม ไม่เคารพหลักธรรมกระทั่งพวกเทวดาที่เนื่องอยู่กับ มนุษย์ก็พลอยเป่าไปด้วย เทื่อเป่าเช่นนั้น ผมงจักตกไม่เสมออกัน ในรัฐสีมาอันเดียวกัน ส่วนหนึ่งมี ผ่นตก ส่วนหนึ่ง ไม่ตกเลย อีกส่วนหนึ่งตกเล็ก ๆ น้อย ๆ

๓.๗.๑๑ จันทน์ คนพวกหนึ่งเอาแก่นจันทน์แดงอย่างดีราคาสูงสุด ไปแลกนมเปรี้ยวอย่างเลว ๆ หม้อเดียวเท่านั้น ทรงทำนายว่า จักมีสมัยหนึ่ง ที่ศาสนาของคฤคาสื่อมลง พวกอลัชชี ซึ่งเป็น นักบวชในศาสนานี้ได้ศึกษาเล่าเรียนธรรมวินัยของคฤคาสื่อมลงซึ่งมีวิมุติหลุดพ้น เป็นธรรมอันมีคุณค่าเลิศ ประเสริฐสูงสุด ได้อาศัยความรู้ในทางอรรถพัญจนะเหล่านั้น นำมาสอนให้ทายก ทายิกา รู้จัก เสียดสละความสุข ความโลภ แต่กลับให้น่าใจจ้อยต่างๆเหล่านั้น มามอบให้แก่คนหรือสำนักของคน ในจำนวนมาก ๆ เพื่อกุศลผลบุญ นำทางสู่สวรรค์ได้คล่องไว ไหลริน โดยไม่มีอุปสรรคใด ๆ ยังมี อลัชชีบางกลุ่มใช้เล่ห์ เพทุบาย หรือเสียงอันไพเราะ เสนาะหูแสดงธรรมคล่องแคล่ว สามารถสะกด ให้ทายกทายิกา หลงไหลเคลิบเคลิ้มในน้ำเสียง ในความสามารถ แล้วนำสิ่งของ ปัจจัยเงินทองมาให้ เป็นจำนวนมากมาย อลัชชีอีกพวกหนึ่งจัก ไปนั่งแสดงธรรมเกี่ยวกับเรื่องพระนิพพาน คามข้างถนน ชุมชน ทางสามแพร่ง สี่แยกประคูดวงและข้างรั้วกำแพงวังเพื่อแลกกับเงิน และ ปัจจัยอื่น ๆ ไม่สมกับ คุณค่าสูงสุดแห่งปรมัตถ์สัจธรรม ที่เราคฤคาสื่อมได้ตั้งใจพำสอนตลอดมา การกระทำของเราหวังให้ มวลชนข้ามพ้นวิญญูสงสาร เพราะการแสดงธรรมนั้น เป็นหน้าที่ของบุตรคฤคาสื่อมโดยตรงอย่างไม่ต้อง สงสัย และไม่ต้องมีค่าแรง ค่าจ้างแต่ประการใด ๆ”

๓.๗.๑๒ ฉาวนิตี สัทนิตี น้ำเต้าแห้ง กลวง เปลา่ จมดิ่ง ทรงทำนายว่าจักมีสมัยหนึ่ง ซึ่งโลก แปรปรวน จนถึงกับนิยมเชื่อถ้อยคำของคนคดโกง สอพลอ ปลิ้นปล้อน โกหกมดเท็จ ทั้งในราชสำนัก ในที่ประชุม ที่วินิจฉัยความ ถ้อยคำของคนเท็จ คนประจบสอพลอเหล่านั้น จะได้รับการเชื่อถือ แม้ในท่ามกลางสังฆสันนิบาต (ที่ประชุมภิกษุสงฆ์ทั้งหมด) คนทุศีลที่อาศัยศาสนาหากิน กลับมี เสียงดัง มีอำนาจ มีคนเชื่อฟัง คำของเขาประคูดวงว่า สามารถนำสัตว์ออกจากทุกข์ไปสู่ พระนิพพาน ได้เร็วกว่าผู้อื่น ส่วนคนดี ภิกษุประพฤติปฏิบัติดีมีศีล ประพฤติตรง ประพฤติชอบ ไม่มีคนเชื่อ ไม่มีคนฟัง แม้การตัดสินใจตัดสินคดีเป็นต้น

๓.๗.๑๓ ฉิลลา ปลวณฺธิ ฉิลลาแท่นทึบ โตเท่าเรือน พากันลอยฟ่องอยู่เหนือน้ำ เหมือนเรือสำเภาวางเปลา่ ทรงทำนายว่า จักมีสมัยหนึ่ง ซึ่งโลกแปรปรวนทำให้คนตระกูลสูงตกยาก แต่คนตระกูลต่ำ

“พุทธทาสภิกขุ, ชุมมุนมข้อคิณิสรระ, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท คณาตา พับลิเคชั่น จำกัด, ๒๕๕๖), หน้า ๑๕๗-๑๕๘.

กลับมั่งคั่งพุดจาเยาะเย้ยถากถางคนผู้ดีตระกูลสูง ในส่วนท่ามกลางสังฆสันนิบาตพวกอลัชชีก็ยัง พุดจากคั้งข่มเหง เยาะเย้ยถากถางภิกษุผู้ปฏิบัติดี มีศีล เครื่องครัดระเบียบวินัย

๓.๗.๑๔ มณฺฑุกิโย กณฺหสฺสเป กิลนฺติ นางเขียดน้อย ไล่ล่างูเห่าตัวใหญ่ ไล่ทันแล้วกลืนกิน เหมือนที่มันกลืนกินก้านหน่อบัวอันอ่อน ฉะนั้น ทรงทำนายว่า จักมีสมัยหนึ่งที่บุรุษพากันตกอยู่ใน อำนาจสตรี เพราะความหลงใหลในกามคุณของสตรีสาว บรรดาทรัพย์สมบัติ ข้าทาส บริวาร กรรมกรกลับตกอยู่ในมือของสตรีสาว ผู้เป็นแม่เรือนทั้งหมด นี่เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้พวกผู้หญิงส่วน หนึ่งลำพอง ทรนง เย่อหยิ่งกุ่มอำนาจเด็ดขาดในมือ สามิไม่กล้าปรีปากแม้แต่นิดเดียว ข้อนี้จะ เป็นได้ในเมื่อสตรีเจริญด้วยศิลปะในการช่วยจนถึงขีดสุด สามารถผูกมัดใจบุรุษไว้ด้วยมือด้วยเสน่ห์ เล่ห์ มารยานานาประการ^๕

๓.๗.๑๕ กากัชฺวณฺณา ปรีวารยฺนุติ ราชหงส์สี่ทองทั้งหลย เทียวแห่ห้อมล้อมอภิสัตว์ ทรงทำนายว่า จักมีสมัยหนึ่งซึ่งราชตระกูลไม่ได้รับการเลี้ยงดูจากพระราช โดยที่พระราชระแวง จึงคิดตัดกำลัง อำนาจ และหรือด้วยเหตุอื่น ๆ ทำให้ราชตระกูลเหล่านั้นต้องหัน ไปพึ่งพาอาศัยคน ชั้นต่ำที่กลับกลายเป็นผู้มียศมีอำนาจ โดยได้รับการแต่งตั้งจากผู้มีอำนาจ หรือจากพระราช

๓.๗.๑๖ ตสวภา เอภกานํ ภาณฺนุติ แพะทั้งหลายพากัน ไล่จับเสื่อมาเคี้ยวกินอยู่กรวม ๆ ทรงทำนายว่า จักมีสมัยหนึ่งซึ่งพระราชประพาศพิศุทธิธรรม ทำคนตระกูลต่ำให้มีอำนาจ ปรายปราม คนตระกูลสูงหรือราชตระกูลให้อยู่ในอำนาจของตน ต่างโค่นริบเอาทรัพย์สินเงินทองด้วยอำนาจ อันไม่ชอบธรรม ในส่วนภิกษุอลัชชีที่มีบาปทั้งหลายพากันเบียดเบียนภิกษุที่ประพาศพิศุทธิธรรม เมื่อเขา เหล่านั้นไม่ได้รับความยุติธรรมจากพระราชหรือใคร ๆ พอเป็นที่พึ่งของตนได้ ต่างก็ต้องหลีกไป อยู่ตามป่าตามเขาเพื่อแสวงหาความวิเวก สัน โคธในที่สุด^๖

สรุปได้ว่า จากคำพุทธพยากรณ์ส่วนใหญ่ให้การพยากรณ์ว่าภัยต่าง ๆ จะเกิดขึ้นในอนาคต เพราะพระราช ผู้นำไม่ตั้งอยู่ในธรรม เห็นแก่ได้ กอบ โภกผลประโยชน์เพื่อตนเอง และพวกพ้อง

๓.๘ สรุป

จากการศึกษาวิจัยพุทธพยากรณ์ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศลในมิติของ สถานการณ์ปัจจุบันครั้งนี้ ทำให้ทราบว่าพุทธพยากรณ์ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศล มีคำสอน

^๕พระธรรมวิธีระนนท์ วีรนน โท ภิกขุ, พุทธทำนาย ๑๖ ประการ, (นครปฐม : โรงพิมพ์แสงงาม, ๒๕๕๑), หน้า ๒๐-๒๕.

^๖อารยัน (นามแฝง), วิจารย์พุทธทำนาย, (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด อำนวยสาส์น การพิมพ์, ๒๕๓๕), หน้า ๕๘-๕๙.

แทรกอยู่ทุกหัวข้อ เช่น การดำเนินชีวิตอยู่อย่างไม่ประมาท การทำบุญถวาย “อสทิสทาน” การทำบุญไม่ควรทำบุญแข่งกัน จงทำตามศกิกำลังที่เรามีอยู่เพื่อความเหมาะสม แต่อย่าฟุ่มเฟือยเกินไปจนทำให้มองเห็นว่าเป็นคนใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย ทิ้ง ๆ ขว้าง ๆ สิ้นเปลืองทรัพย์สิน ทำบุญเอาหน้า อวดร่ำรวย ทำให้ทรนงว่าเคยมีพุทธพยากรณ์ในพระสุบิน เหตุการณ์เช่นเดียวกันนี้เกิดขึ้นมาแล้วในสมัยพระพุทธเจ้าในอดีต และคำพยากรณ์ก็เป็นเช่นเดียวกัน แสดงให้เห็นแก่จิตว่ามนุษย์ตกอยู่ในวิภวสงสาร วนเวียนอยู่ไม่ไกล ไม่พ้นจากโลกีย์ ซึ่งเป็นกฎแห่งกรรมของแต่ละท่าน ทำกิจกรรม กินถ่าย หลับนอน ทำงาน ป่วยไข้ วนเวียน เดี่ยวสุข เดี่ยวทุกข์ ช้ำรอยเค็ม อย่างเค็มๆของแต่ละท่าน ในหนึ่งปี หมั่นกัป แสนกัป อสงไขยกัป หากท่านไม่หาหนทางหลุดพ้นไปจากวงจรโลกีย์นี้ แต่ละชีวิตก็จะกลับมาเกิด ทำเรื่องโลก ๆ เช่น เค็ม เหมือนเค็ม ตามกรรมของแต่ละบุคคล เช่นเดียวกับเรื่องราวของพระเจ้าทศเสนทิโกศล แต่เรื่องราวของแต่ละบุคคล ไม่มีใครทำบันทึกไว้เท่าตนเอง และยังมีเรื่องราวที่เราทราบจากพระโอบุธ มีที่เป็นอุทาหรณ์สอนใจอีก เช่น สามิไม่มีความกล้าหาญเด็ดขาดในการบริหารจัดการครอบครัวในที่สุด ภรรยาจึงกลายเป็นข้างเท้าหน้า ไม่ดูแลสามิ กิจการงานบ้านงานเรือน ไม่ทำ ทำไม่เป็น หรือไม่สนใจจะทำ เอาแต่ โไลเล กินเหล้าเคล้าล่อชายชู้ เงินที่สามิหามาได้ก็นำไปใช้จ่ายอย่างสบายมือ ฟุ่มเฟือย วัน ๆ ก็เอาแต่แต่งหน้าทาปากประพิน โลม ล่อชายไว้เรียงโลกีย์

ส่วนทางบ้านเมืองยามใดที่พระราชาทั้งหลายเป็นอธรรมิกราช ผู้นำประเทศทั้งหลายประพฤติน่าเป็นธรรม สมัยนั้น ประชาชนอยู่อย่างไม่เป็นสุข หาที่พึ่ง ที่ยึดเหนี่ยวอย่างมั่นคงไม่ได้ ประชาชนจะลุกขึ้นมาต่อสู้หาความเป็นธรรม ส่วนเทวดาก็อยู่ไม่เป็นสุข ธรรมชาติผันแปรปรวนฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล การหาเลี้ยงชีวิตของประชาชนของภิกษุ ก็เปลี่ยนแปลง ภิกษุอลัชชีทุศีล มุ่งทำลายศาสนามีมากยิ่งขึ้นและยามใดที่พุทธศาสนิกชนเสื่อมศรัทธา เมื่อนั้นก็ถึงกาลเวลาเสื่อมลงของพระพุทธศาสนาในที่สุด

บทที่ ๔

วิเคราะห์พุทธพยากรณ์ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศล ในมติของสถานการณ์ปัจจุบัน

ด้วยพระเจ้าปเสนทิโกศลเกิดพระสุบินนิมิตถึง ๑๖ ประการ มีพระทัยวิตกกังวลมาก ให้บรรดาพราหมณ์ตีความหมายแห่งพระสุบิน แต่บรรดาพราหมณ์ไม่ทราบความหมายแท้จริง กลับเพ็ดทูลให้ทำการบูชาด้วยชีวิตสรรพสัตว์มากมาย ต้องการลาภสักการะถึงของเพื่อพวกตนเท่านั้นจึงเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า เพื่อขอความเมตตาอธิบายความหมายแห่งความฝันให้ ดังต่อไปนี้

๔.๑ วิเคราะห์พุทธพยากรณ์ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศล

๔.๑.๑ อสุภา

สุบินข้อที่ ๑: หม่อมฉันเห็นโคผู้ สีเหมือนดอกอัญชัน ๔ ตัว ต่างคิดว่าจักชนกัน พวกมันวิ่งมาสู่ท้องพระลานหลวง จากทิศทั้ง ๔ เมื่อมหาชนประชุมกันคิดว่า พวกเราจักดูโคชนกัน ต่างแสดงท่าทางจะชนกัน บันลือเสียงคำรามลั่น แล้วไม่ชนกัน ต่างถอยออกไป

วิเคราะห์พุทธพยากรณ์

ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศลในมติของสถานการณ์ปัจจุบัน ในข้อที่ ๑ ในมติของสถานการณ์ปัจจุบันพระสุบินนิมิตข้อที่ ๑ นี้ เปรียบได้เป็น ๒ ประเด็น คือ

ประเด็นที่ ๑ โคนีคอกอัญชัน โคนี (Bull) คือ วัวตัวผู้ เป็นชื่อสัตว์เคี้ยวเอื้องชนิดหนึ่ง มีสีเท่า กับคู่มีสีต่าง ๆ มีเหนียงห้อยอยู่ได้คอดึงออก เป็นสัตว์พาหนะอย่างเดียวกับควาย หมายถึงความอุดมสมบูรณ์^๑

สีดอกอัญชัน คือ มีสีม่วง (Purple) เป็นสีที่เกิดจากการผสมสีระหว่างสีแดง (Red) กับสีน้ำเงิน (Blue) เป็นสัญลักษณ์ของความมีอำนาจลึกลับซ่อนเร้น^๒

^๑มหาเทพ, “พระโค : สัญลักษณ์แห่งความสมบูรณ์”, ๒๐ ส.ค. ๒๕๕๖,

<<http://mahathep.exteen.com/20060730/entry-1>> (20 Aug 2013)

^๒นิลวรรณ, “ความหมายและความสำคัญของสี”, ๒๑ ก.ย. ๒๕๕๖,

<<http://nilawan.worldpress.com/tag/>> (21 Sept 2013)

โคลีคอกอัญชัน เปรียบได้เป็นประเทศที่มีอำนาจ ในการสะสมอาวุธร้ายแรงทั้งสี่ทิศ ต่างขู่คำราม ไล่กันต่างทำท่าจะถล่มกันด้วยอาวุธนิวเคลียร์ อย่างเอาเป็นเอาตาย ไม่มีใครยอมสยบให้กัน แต่เอา เจ้าจริง ๆ กลับเบี่ยงเบนประเด็นเข้าสู่ปัญหาอย่างอื่นตามมา เช่น ประเทศเกาหลีเหนือ ประเทศอิหร่าน ต่างขู่ชาติมหาอำนาจสหรัฐอเมริกาว่า เขาพร้อมที่จะตอบโต้ด้วยอาวุธนิวเคลียร์ หากอยู่ในสภาวะ คับแค้น แต่ทุกประเทศทั้งสี่ทิศก็ไม่ทำอะไรกัน ได้แต่ตั้งท่าข่มขู่กันแล้วก็เงียบไป

ประเด็นที่ ๒ เปรียบได้กับสภาพอากาศของโลกทั้ง ๔ ทิศเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดภัยพิบัติมากมาย เนื่องด้วยการปกครองของประเทศที่มีพระราชา พระมหากษัตริย์มีประธานาธิบดีนายกรัฐมนตรีนครีเป็น ประมุขเป็นผู้บริหารประเทศ นักปกครองส่วนต่าง ๆ ไล่ตั้งแต่ระดับบน ลงจนมาถึงระดับท้องถิ่น ส่วนใหญ่มีการบริหารจัดการอย่างไม่เป็นธรรม ขาดคุณธรรม ขาดศีลธรรม อันดงาม ประชาชนขาด ศรัทธา ขาดความเชื่อมั่นต่อระบบเกรเทียงเนของรัฐ ซึ่งมีเกรทุจริต คต โกง กอบ โภยผลประ โยชน์ เพื่อตนเอง หรือเพื่อพวกพ้องมากขึ้นทุกวัน อีกพวกหนึ่งตั้งหน้าตั้งตาตัดคั้นไม้ ทำลายธรรมชาติ ทำลายชีวิตสัตว์ ชีวิตมนุษย์ด้วยกันเอง ฤดูกาลเปลี่ยนแปลงบ้างเกิดภัยแล้ง ขาดแคลนอาหาร เกิดทุพภิกขภัยอย่างน่าเวทนา เช่น

- ภัยแล้ง (Drought) ๗ ที่นี่ คือ ภัยที่เกิดจากการขาดแคลนน้ำในพื้นที่หนึ่งเป็นเวลานาน จนทำให้เกิดผลกระทบต่อชุมชน ขาดแคลนน้ำดื่ม น้ำใช้ พืชพันธุ์ไม้มีนาชนิด ไม่เจริญเติบโตเกิดความเสียหาย และความอดอยากไปทั่ว^๑

- ฝนแล้ง (Drought) คือ ภัยธรรมชาติที่ เกิดจากฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล ฝนทิ้งช่วงเป็น เวลานาน ตกน้อยกว่าปกติ ผลผลิตทางการเกษตรเสียหาย เหี่ยวเฉา เกิด โรคที่ชระบาด พืชมีคุณภาพ ค่อยลง แห้งตายในที่สุด การขาดแคลนน้ำส่งผลกระทบต่อการผลิต ไฟฟ้าพลังน้ำโดยตรงอีกด้วย^๒

- ฝนทิ้งช่วง (Dry Spell) คือ ในช่วงฤดูฝน มีฝนตกลงมาไม่ถึง ๑ มิลลิเมตร/วัน ติดต่อกัน นานเกิน ๑๕ วัน^๓

ตัวอย่างที่เกิดภัยพิบัติ ภัยแล้งในหลายประเทศ เช่น

พ.ศ. ๒๕๒๐ เวียดนามประสบปัญหาภัยแล้ง หายได้ฝุ่น ๒ ลูก และอากาศหนาวจัดเกิดทุพภิกขภัย ตามมา องค์การ อาหารและเกษตรของสหประชาชาติ (FAO) จัดให้ความช่วยเหลือเป็นเงินจำนวน ๑๒.๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐ แก่ผู้ประสบภัย ๓.๑๕ ล้านคน^๔

^๑ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ, CD-ROM, บริษัท สยามบรรณจำกัด, ๒๕๕๕.

^๒ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ, CD-ROM, บริษัท สยามบรรณจำกัด, ๒๕๕๕.

^๓ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ, CD-ROM, บริษัท สยามบรรณจำกัด, ๒๕๕๕.

^๔ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ, CD-ROM, บริษัท สยามบรรณจำกัด, ๒๕๕๕.

พ.ศ. ๒๕๕๓ เกิดภัยแล้ง ทำให้อุทกภัยสูงขึ้นเกิดไฟฟ้าในรัสเซียตั้งแต่เดือน กรกฎาคม จนถึงกันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓ ไฟฟ้าได้สร้างความเสียหายมากมาย (ประมาณ ๑๕,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ) รัฐบาลได้ประกาศภาวะฉุกเฉินใน ๗ ภาคอันเนื่องมาจากไฟฟ้าและอีก ๒๘ ภาค เนื่องมาจากภัยแล้ง มีผู้เสียชีวิตอย่างไม่เป็นทางการประมาณ ๘ พันคน เผลผลาญเนื้อที่ไปแล้วไม่ต่ำกว่า ๖๘,๐๐๐ ไร่ การดับไฟป่าครั้งนั้นทางรัฐบาลของประเทศรัสเซียได้ใช้เครื่องบินบรรทุกน้ำไปช่วยในการดับ โดยอย่างน้อย ก็ได้มีนักบินที่ชื่อ วลาดิมียร์ ปูติน (Vladimir Vladimirovich Putin) ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรี ขณะนั้นขึ้นบินเป็นนักบินผู้ช่วย (Co-Pilot) ทำการกดปุ่มปลดถังน้ำ ช่วยในการดับไฟป่าครั้งนั้นนาน อยู่ถึงสองสัปดาห์^๑

อุทกภัย (Flood) หมายถึง อันตรายจากน้ำท่วม เกิดจากระดับน้ำทะเล มหาสมุทร น้ำในแม่น้ำ มีระดับสูงมาก จนท่วมพื้นที่ฝั่ง ตลิ่ง โหลท่วมบ้านเรือน ด้วยความรุนแรงของกระแสน้ำทำความเสียหายให้กับชีวิตประชาชนและทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก มีเหตุการณ์เกิดอุทกภัยในหลายประเทศ ตัวอย่างเช่น^๒

พ.ศ. ๒๕๕๓ อุทกภัยเกิดในจังหวัด ขอนแก่น นครราชสีมา ชัยภูมิ นครสวรรค์ พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี (เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ มาคลี่คลายเมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๓) พื้นที่เกษตรเสียหายไม่ต่ำกว่า ๗ ล้านไร่ ราษฎรไม่ต่ำกว่า ๒ ล้านครัวเรือนได้รับความเดือดร้อน

โคลนถล่มในโบลิเวีย สำนักข่าวต่างประเทศรายงานเมื่อวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๖ ว่าเกิดพายุฝน พัดกระหน่ำพื้นที่ภาคเหนือของโบลิเวีย โคลนและหินหนักหลายตันถล่มลงมาทับบ้านเรือนกว่า ๑๐๐ หลัง ในเมืองซิม่า ทำให้มีผู้เสียชีวิตอย่างน้อย ๑๔ คน และสูญหายอีก ๓๐๐-๔๐๐ คนนอกจากนั้นยังส่งผล ให้เส้นทางคมนาคมหลายแห่งถูกตัดขาด ทำให้เจ้าหน้าที่หน่วยกู้ภัย เดินทางมาถึงพื้นที่ประสบ อุบัติภัยล่าช้า

ขณะที่ประธานาธิบดี กอนซาโล ซานเชส เลอ โลซาคา แห่งโบลิเวีย ได้ประกาศให้พื้นที่ ดังกล่าวเป็นเขตภัยพิบัติและรัฐบาลได้จัดส่งกำลังทหาร พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่โดยตรงทำการกู้ภัย อย่างเร่งด่วน

ภัยพิบัติครั้งนี้ นับได้ว่าเป็นการแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศแม้ในระยะยาว จากการ พัฒนาอุตสาหกรรมต่าง ๆ ทำให้มีการเผาผลาญเชื้อเพลิงอย่างรวดเร็ว เป็นการเร่งอัตราความเร็วมหาศาล

^๑ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ, CD-ROM, บริษัท สยามบรรณจำกัด, ๒๕๕๕.

^๒ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ, CD-ROM, บริษัท สยามบรรณจำกัด, ๒๕๕๕.

ของภัยพิบัติทางธรรมชาติที่จะเกิดขึ้นและรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ยากลำบากต่อการพยากรณ์อากาศมากขึ้น ตามมาด้วยภัยพิบัติอื่น ๆ เช่น แผ่นดินไหว^๕

แผ่นดินไหวในครั้งพุทธกาล

ดังมีเรื่องเล่าว่า สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ ณ ภูเขาคเวสฬา ป่าเมทวัน ใกล้นครเวสาลี ครั้งนั้นเป็นเวลาเช้า พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงครองอินทรวาสก (จีวร) แล้วทรงอุ้มบาตรเสด็จเข้าไปบิณฑบาตยังนครเวสาลี ครั้นเที่ยวบิณฑบาตในนครเวสาลีแล้ว ในเวลาเสด็จกลับจากบิณฑบาตแล้ว ได้ตรัสกับพระอานนท์ว่า

“คุณอรานนท์ จงถือค้ำนิสีทนะ (ค้ำปูนึ่ง) เราจะเข้าไปยังป่าवालเจดีย์ เพื่อพักกลางวัน พระอานนท์ทูลรับพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้ว ถือค้ำนิสีทนะตามพระผู้มีพระภาคเจ้าไปข้างหลังครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จเข้าไปยังป่าवालเจดีย์ประทับนั่งบนถาดสนะที่ปูไว้ แล้วตรัสกับพระอานนท์ว่า คุณอรานนท์ นครเวสาลีเป็นที่น่ารื่นรมย์ อุเทนเจดีย์ก็น่ารื่นรมย์ โคตมกเจดีย์ พหูปัตตกเจดีย์ สัตตัมพเจดีย์ สารันททเจดีย์ ป่าवालเจดีย์ ล้วนน่ารื่นรมย์ คุณอรานนท์ ผู้ใดผู้หนึ่งเจริญกรรมให้มาก ซึ่งอิทธิบาท ๔ ทำให้เป็นคัจฉาน ทำให้เป็นที่ตั้ง ให้มั่นคง สังสมไว้ดีแล้ว ผู้นั้นหวังอยู่พึงดำรงอยู่ได้ กับหนึ่ง หรือเกินกว่ากับ คุณอรานนท์ ตถาคตเจริญกรรมมามากซึ่งอิทธิบาท ๔ ทำให้เป็นคัจฉาน ทำให้เป็นที่ตั้ง ให้มั่นคง สังสมไว้ดีแล้ว ตถาคตหวังอยู่ พึงดำรงอยู่ได้กับหนึ่งหรือเกินกว่ากับ”

เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงกระทำนิมิตแจ้งชัด ทรงกระทำโอภาสแจ้งชัดแม้อย่างนี้ ท่านพระอานนท์ก็ไม่อาจจะรู้ทัน จึงไม่ทูลอาราธนาพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ขอพระผู้มีพระภาคเจ้าพึงทรงดำรงอยู่ตลอดกับ ขอพระสุคตพึงทรงดำรงอยู่ตลอดกับ เพื่อประโยชน์เกื้อกูลแก่ชนหมู่มาก เพื่อสุขแก่ชนหมู่มาก เพื่ออนุเคราะห์โลก เพื่อประโยชน์ เพื่อเกื้อกูล เพื่อความสุขแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย เพราะถูกมารเข้าตลใจ แม้ครั้งที่ ๒ แม้ครั้งที่ ๓ พระผู้มีพระภาคเจ้า ก็ตรัสกะท่านพระอานนท์ว่า คุณอรานนท์ นครเวสาลีเป็นนครที่น่ารื่นรมย์ อุเทนเจดีย์ก็น่ารื่นรมย์ โคตมกเจดีย์ พหูปัตตกเจดีย์ สัตตัมพเจดีย์ สารันททเจดีย์ ป่าवालเจดีย์ ล้วนน่ารื่นรมย์

คุณอรานนท์ ผู้ใดผู้หนึ่งเจริญกรรมให้มากถึงอิทธิบาท ๔ ทำให้เป็นคัจฉาน ทำให้เป็นที่ตั้ง ให้มั่นคง สังสมไว้ดีแล้ว ฯลฯ ตถาคตหวังอยู่ พึงดำรงอยู่ได้กับหนึ่งหรือเกินกว่ากับ เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงกระทำนิมิตแจ้งชัด ทรงกระทำโอภาสแจ้งชัดแม้อย่างนี้ ท่านพระอานนท์ก็ไม่อาจจะรู้ทัน จึงไม่ทูลอาราธนาพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ขอพระผู้มีพระภาคเจ้าพึงทรงดำรงอยู่ตลอดกับ ขอพระสุคตพึงทรงดำรงอยู่ตลอดกับ เพื่อประโยชน์เกื้อกูลแก่ชนหมู่มาก เพื่อสุขแก่ชนหมู่มาก เพื่ออนุเคราะห์โลก เพื่อประโยชน์ เพื่อเกื้อกูล เพื่อความสุข แก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย เพราะถูก

^๕ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ, CD-ROM, บริษัท สยามบรรณจำกัด, ๒๕๕๕.

มารเข้าคลอใจ ครั้งนั้นแล พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสกับพระอนนทว่า ดูกรอนนท เธอจง ไปเถิดบัดนี้ เธอย่อมสำคัญกาลที่สมควร ท่านพระอนนททุลรับพระผู้มีพระภาคเจ้า ลุกจากอาสนะ ถวายบังคม พระผู้มีพระภาคเจ้ากระทำประทักษิณแล้วไปนั่ง ณ โคนไม้แห่งหนึ่ง ในที่ไม่ไกลพระผู้มีพระภาคเจ้า

ครั้งนั้นแลเมื่อที่ เณพะขานนทหตีกไปแล้วไม่นาน มารผู้ลามก ได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ บัดนี้เป็นกาลปรินิพพานของพระผู้มีพระภาคเจ้า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ก็พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสพระวาจาว่า ดูกรมารผู้ลามก เราจักยังไม่ปรินิพพาน ตราบเท่าที่พวก ภิกษุสาวกของเรายังไม่ฉลาด ไม่ได้รับแนะนำ ไม่แก้แค้น ยังไม่บรรลุลหณอันเกษมจากโยคะ ยังไม่เป็นพหูสูต ไม่ทรงธรรม ไม่ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ยังไม่ปฏิบัติชอบ ยังไม่ประพฤติตามธรรม ไม่เรียนอภยเวทียาของตนแล้วบอก แสดง บัญญัติ แต่งตั้ง เปิดเผยจ้แนก กระทำใฝ่ง่าย ไม่แสดง ธรรมมีปฏิหาริย์ย่ำยีด้วยศีลปรปวาทที่เกิดขึ้นแล้ว โดยชอบธรรม ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ บัดนี้ ภิกษุสาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นผู้ฉลาด ได้รับแนะนำแก้แค้น บรรลุลหณอันเกษมจากโยคะ เป็นพหูสูต ทรงธรรมปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ปฏิบัติชอบ ประพฤติตามธรรมเรียนอภยเวทียาของตนแล้ว บอก แสดง บัญญัติ แต่งตั้ง เปิดเผยจ้แนก กระทำใฝ่ง่าย แสดงธรรมมีปฏิหาริย์ย่ำยีด้วยศีล ซึ่งปรปวาทที่เกิดขึ้นแล้ว โดยชอบธรรม ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ บัดนี้ขอพระผู้มีพระภาคเจ้าจงเสด็จ ปรินิพพานเถิด ขอพระสุคตจงเสด็จปรินิพพานเถิด บัดนี้ เป็นกาลปรินิพพานแห่งพระผู้มีพระภาคเจ้า พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสพระวาจาว่า ดูกรมารผู้ลามก เราจักยังไม่ปรินิพพาน ตราบเท่าที่ภิกษุณี สาวิกาของเรา ฯลฯ อุบาสิกาสาวกของเรา ฯลฯ อุบาสิกาสาวิกาของเรา ยังไม่ฉลาด ยังไม่ได้รับแนะนำ ยังไม่แก้แค้น ยัง ไม่บรรลุลหณอันเกษมจากโยคะ ยังไม่เป็นพหูสูต ยังทรงจำธรรม ไม่ได้ ยังปฏิบัติ ธรรมสมควรแก่ธรรมไม่ได้ยังไม่ปฏิบัติชอบ ยังไม่ประพฤติตามธรรม ไม่เรียนอภยเวทียาของตนแล้ว บอก แสดง บัญญัติ แต่งตั้ง เปิดเผย จ้แนก กระทำใฝ่ง่าย ไม่แสดงธรรมมีปฏิหาริย์ย่ำยีด้วยศีล ซึ่งปรปวาทที่เกิดขึ้นแล้ว โดยชอบธรรม ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ บัดนี้ อุบาสิกาสาวิกของพระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นผู้ฉลาด ได้รับแนะนำ แก้แค้น บรรลุลหณอันเกษมจากโยคะ เป็นพหูสูต ทรงธรรม ปฏิบัติธรรม สมควรแก่ธรรม ปฏิบัติชอบ ประพฤติตามธรรม เรียนอภยเวทียาของตนแล้ว บอก แสดง บัญญัติ แต่งตั้ง เปิดเผย จ้แนกทำใฝ่ง่าย แสดงธรรมมีปฏิหาริย์ย่ำยีด้วยศีล ซึ่งปรปวาทที่เกิดขึ้นแล้ว โดย ชอบธรรม ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ บัดนี้ ขอพระผู้มีพระภาคเจ้าจงเสด็จปรินิพพานเถิด ขอพระสุคตจง เสด็จปรินิพพานเถิดบัดนี้เป็นกาลปรินิพพานแห่งพระผู้มีพระภาคเจ้า ก็พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัส พระวาจาว่า ดูกรมารผู้ลามก เราจักยังไม่ปรินิพพานตราบเท่าที่พรหมจรรย์ของเรานี้ยังไม่เจริญ แพร่หลายกว้างขวาง ชนเป็นอันมาก ยังไม่รู้ทั่ว ยังไม่แน่นอน เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายยังไม่ ประกาศศึแล้ว ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ บัดนี้พรหมจรรย์ของพระผู้มีพระภาคเจ้าเจริญแพร่หลาย กว้างขวางชนเป็นอันมากรู้ทั่ว แน่นหนา เทวดาและมนุษย์ประกาศศึแล้วข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ

บัดนี้ ขอพระผู้มีพระภาคเจ้าจงเสด็จปรินิพพานเถิด ขอพระสุคตจงเสด็จปรินิพพานเถิด บัดนี้เป็นกาลปรินิพพานแห่งพระผู้มีพระภาคเจ้า พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า คูกรมารผู้ลามก ท่านจงเป็นผู้ชวนชวนน้อยเถิด ไม่นานนักตถาคตจักปรินิพพาน แต่นี้ล่วงไป๓ เดือน ตถาคตจักปรินิพพาน ลำดับนั้นแล พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงมีสติสัมปชัญญะ ปลงอายุสังขาร ณ ปาวาลเจดีย์ เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงปลงอายุสังขารแล้ว แผ่นดินไหวใหญ่ นำสะพรั่งกลัว โลมาชาติชูชัน กลองทิพย์ก็บันลือลั่น พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงทราบเนื้อความนั้นแล้ว จึงทรงเปล่งพระอุทานในเวลานั้นว่า มณีได้ปลงเครื่องปรุงแต่งภพ อันเป็นเหตุสมภพทั้งซึ่งได้ ทั้งที่ซึ่งไม่ได้ ยินดีในภายในมีจิตตั้งมั่นได้ทำลายกิเลสที่เกิด ในคนเหมือนทหารทำลายเกราะ ฉะนั้น ครั้นนั้นแล ท่านพระอานนท์ได้มีความคิดตั้งไว้ว่า แผ่นดินนี้ไหวใหญ่หนอ แผ่นดินนี้ไหวใหญ่จริงหนอ นำสะพรั่งกลัว โลมาชาติชูชัน ทั้งกลองทิพย์ก็บันลือลั่น อะไรมหึมาเป็นเหตุเป็นปัจจัยแห่งความมแปร เทวแผ่นดินไหวใหญ่ ลำดับนั้นแล ท่านพระอานนท์เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าถึงที่ประทับ ถวายบังคมแล้ว นั่ง ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง ครั้นแล้ว ได้ทูลถามพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ แผ่นดินนี้ไหวใหญ่หนอ แผ่นดินนี้ไหวใหญ่จริงหนอนำสะพรั่งกลัว โลมาชาติชูชัน ทั้งกลองทิพย์ก็บันลือลั่น อะไรมหึมาเป็นเหตุเป็นปัจจัยแห่งความปรากฏแผ่นดินไหวใหญ่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า คูกรอานนท์ เหตุปัจจัย ๘ ประการนี้เป็นเหตุปรากฏแผ่นดินไหวใหญ่ ๘ ประการเป็นไฉน

“คูกรอานนท์ ประการที่ ๑ เหตุแห่งความปรากฏแผ่นดินไหวใหญ่ ด้วยแผ่นดินใหญ่ตั้งอยู่บนน้ำ น้ำตั้งอยู่บนลม ลมตั้งอยู่บนอากาศ สมัยนั้นลมพายุพัดจัด ลมพายุพัดทำให้น้ำไหว น้ำไหวทำให้แผ่นดินไหว คูกรอานนท์ นี้เป็นเหตุเป็นปัจจัย

ประการที่ ๒ เหตุแห่งความปรากฏแผ่นดินไหวใหญ่ ด้วยสมณะหรือพราหมณ์มีฤทธิ์ บรรลุความชำนาญทางจิต หรือเทวดาผู้มีฤทธิ์มาก มีอำนาจมาก เจริญปฏิวิสัยญาณิดหน้อย เจริญอุบายวิสัยญาณหาประมาณมิได้ ย่อมยังแผ่นดินนี้ให้สะเทือนสะท้านหวั่นไหว คูกรอานนท์ นี้เป็นเหตุเป็นปัจจัย

ประการที่ ๓ เหตุแห่งความปรากฏแผ่นดินไหวใหญ่ เมื่อใด พระโพธิสัตว์จุติจากชั้นดุสิต มีสติสัมปชัญญะ ลงสู่พระครรภ์พระมารดา เมื่อนั้น แผ่นดินนี้ย่อมสะเทือนสะท้านหวั่นไหว คูกรอานนท์ นี้เป็นเหตุเป็นปัจจัย

ประการที่ ๔ เหตุแห่งความปรากฏแผ่นดินไหวใหญ่ เมื่อใด พระโพธิสัตว์มีสติสัมปชัญญะ ประสูติจากพระครรภ์มารดา เมื่อนั้น แผ่นดินนี้ย่อมสะเทือนสะท้านหวั่นไหว คูกรอานนท์ นี้เป็นเหตุเป็นปัจจัย

ประการที่ ๕ เหตุแห่งความปรากฏแผ่นดินไหวใหญ่ เมื่อใด พระตถาคตตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ เมื่อนั้น แผ่นดินนี้ย่อมสะท้านสะเทือนหวั่นไหว คูกรอานนท์ นี้เป็นเหตุเป็นปัจจัย

ประการที่ ๖ แห่งความปรากฏแผ่นดินไหวใหญ่ เมื่อใด พระตถาคตทรงประกาศอนุตตรธรรมจักร เมื่อนั้นแผ่นดินนี้ย่อมสะท้านสะเทือนหวั่นไหว ดุกรอนันท์ นี้เป็นเหตุเป็นปัจจัย

ประการที่ ๗ แห่งความปรากฏแผ่นดินไหวใหญ่ เมื่อใด ตถาคตทรงมีสติสัมปชัญญะ ปลงอายุสังขาร เมื่อนั้น แผ่นดินนี้ย่อมสะท้านสะเทือนหวั่นไหว ดุกรอนันท์ นี้เป็นเหตุเป็นปัจจัย

ประการที่ ๘ แห่งความปรากฏแผ่นดินไหวใหญ่ เมื่อใด ตถาคตปรินิพพานด้วยอนุปาทิสถ นิพพานธาตุ เมื่อนั้น แผ่นดินนี้ย่อมสะท้านสะเทือนหวั่นไหว ดุกรอนันท์ นี้เป็นเหตุเป็นปัจจัย

ดุกรอนันท์ เหตุปัจจัย ๘ ประการนี้แล เป็นเหตุแห่งความปรากฏแผ่นดินไหวใหญ่

พระพุทธเจ้าตรัสกับพระอนันท์ว่า เหตุแห่งแผ่นดินไหวมี ๘ ประการคือ

(๑) ลมกำเริบ

(๒) ผู้มีฤทธิ์บันดาล

(๓) พระโพธิสัตว์จุติจากเทวโลกลงสู่พระครรภ์มารดา

(๔) พระโพธิสัตว์ประสูติจากพระครรภ์มารดา

(๕) พระโพธิสัตว์ตรัสรู้

(๖) พระโพธิสัตว์แสดงปฐมเทศนา

(๗) พระโพธิสัตว์ละสังขาร

(๘) พระโพธิสัตว์ดับขันธ

เหตุแผ่นดินไหวมีเหตุปัจจัย ๘ ประการ คือ

๑. มหาปรุที่นี้ตั้งอยู่บนน้ำ น้ำตั้งอยู่บนลม ลมตั้งอยู่บนอากาศ เวลาที่ลมพายุพัดแรงย่อมทำให้น้ำกระเพื่อม น้ำที่กระเพื่อมย่อมทำให้แผ่นดินไหวตาม นี้เป็นเหตุปัจจัยประการที่ ๑ ที่ทำให้แผ่นดินไหว อย่างรุนแรง

๒. สมณะหรือพราหมณ์ผู้มีฤทธิ์ เชี่ยวชาญทางจิต หรือเหล่าเทวดาผู้มีฤทธิ์มาก มีอำนาจมาก ได้เจริญปฏิวัติญาณนิคหน้อย แต่เจริญอาไปสัจญาณหาประมาณมิได้ จึงทำให้แผ่นดินนี้ไหว สั่นสะเทือน เลื่อนลั่น นี้เป็นเหตุปัจจัยประการที่ ๒ ที่ทำให้แผ่นดินไหวอย่างรุนแรง

๓. คราวที่พระโพธิสัตว์มีสติสัมปชัญญะจุติจากภพคุณิต เสด็จสู่พระครรภ์ ของพระมารดา แผ่นดินนี้ก็ไหวสั่นสะเทือนเลื่อนลั่น นี้เป็นเหตุปัจจัย ประการที่ ๓ ที่ทำให้แผ่นดินไหวอย่างรุนแรง

๔. คราวที่พระโพธิสัตว์มีสติสัมปชัญญะ ประสูติจากพระครรภ์ของ พระมารดา แผ่นดินนี้ก็ไหวสั่นสะเทือนเลื่อนลั่น นี้เป็นเหตุปัจจัยประการที่ ๔ ที่ทำให้แผ่นดินไหวอย่างรุนแรง

๕. คราวที่ตถาคตตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ แผ่นดินนี้ก็ไหวสั่นสะเทือนเลื่อนลั่น นี้เป็นเหตุปัจจัยประการที่ ๕ ที่ทำให้แผ่นดินไหว อย่างรุนแรง

๖. คราวที่ตาดาคตประกาศธรรมจักรอันยอดเยี่ยมให้เป็นไป แผ่นดินนี้ก็ไหวสั่นสะเทือนเลื่อนลั่น นี่เป็นเหตุปัจจัยประการที่ ๖ ที่ทำให้แผ่นดินไหวอย่างรุนแรง

๗. คราวที่ตาดาคตมีสติสัมปชัญญะปลงอายุสังขาร แผ่นดินนี้ก็ไหวสั่นสะเทือนเลื่อนลั่น นี่เป็นเหตุปัจจัยประการที่ ๗ ที่ทำให้แผ่นดินไหวอย่างรุนแรง

๘. คราวที่ตาดาคตปรินิพพานด้วยอนุภาติเสถานิพพานธาตุ แผ่นดินนี้ก็ไหวสั่นสะเทือนเลื่อนลั่น นี่เป็นเหตุปัจจัยประการที่ ๘ ที่ทำให้แผ่นดินไหวอย่างรุนแรง อานนท์ เหตุปัจจัย ๘ ประการนี้แล ที่ทำให้แผ่นดินไหวอย่างรุนแรง^{๑๑}

แผ่นดินไหวในสมัยปัจจุบัน หมายถึง การสั่นสะเทือนของแผ่นดิน ซึ่งมีสาเหตุมาจากการเคลื่อนที่อย่างฉับพลันของเปลือกโลก ที่มาจากพลังงานความร้อนทำให้เกิดแรงเครียด แรงเครียดนี้ได้สะสมอยู่ในโลกเป็นเวลานาน ทำให้เกิดการแตกหักของหิน เมื่อกินแตกหักของหินเป็นแนวจะเกิดเป็นรอยเลื่อนและเกิดการเคลื่อนที่อย่างฉับพลัน^{๑๒}

พ.ศ. ๒๕๕๔ แผ่นดินไหวและสึนามิ บนเกาะ โตโฮกุ บ่ายของวันที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ความรุนแรงขนาด ๘.๙ ริกเตอร์ เป็น ๑ ใน ๕ ที่แผ่นดินไหวรุนแรงที่โลกเคยประสบมา ก่อให้เกิดคลื่นยักษ์สึนามิสูงที่สุด ๔๐.๕ เมตร และลึกเข้าไปถึง ๑๔ กิโลเมตร คลื่นยักษ์ได้สร้างความเสียหายอย่างใหญ่หลวง ตลอดแนวฝั่งแปซิฟิกของหมู่เกาะตอนเหนือของญี่ปุ่น รวมทั้งชายฝั่งแปซิฟิกทั้งหมดของอเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้เข้าไปด้วย ทุกสิ่งอย่างพังทลายลงกลายเป็นซากปรักหักพังทั้งเมือง ผู้คนเสียชีวิตประมาณ ๑๓,๐๐๐ คน โรงพยาบาล ๑๑ แห่งถูกทำลายพังลงอย่างสิ้นเชิง บ้านเรือนเสียหาย ๑๔๕,๐๐๐ หลัง ยังส่งผลกระทบไปถึงโรงไฟฟ้านิวเคลียร์หลายโรงที่ประกอบไปด้วยเตาปฏิกรณ์ทั้งสิ้น ๑๑ เตา โดยเฉพาะ โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ฟูกูชิมะ ไดอิชิ ระเบิดหล่อเย็นล้มเหลว มีกัมมันตภาพรังสีรั่วไหล วัดได้ในโรงไฟฟ้าสูงถึง ๑,๐๐๐ เท่า นอกโรงไฟฟ้าสูงถึง ๘ เท่าจากปกติ ต้องอพยพผู้คนที่ยาศัยอยู่ข้างเคียง ๔.๔ ล้านหลังคาเรือน ผลพวงเชื่อมความเสียหายให้แก่เขื่อนชลประทาน ฟูกูชิมะในสุกาวาระ แดก เกิดอุทกภัย บ้านเรือพังเสียหาย ผู้คนเสียชีวิต และสูญหายมากมาย ยังพบเขื่อนมีรอยแตกตื้น ๆ อีก ๖ เขื่อน คลื่นสึนามิครั้งนี้ยังมีผลไปถึงและทำให้ภูเขาน้ำแข็งที่อยู่ห่างจากจุดเกิดสึนามินี้ ๑๓,๐๐๐ กิโลเมตร แดกออกจากชั้นน้ำแข็งซูลส์เบอร์เกอร์

^{๑๑} อดง.อภุชก.อ. ๓๗/๖๑๘-๖๒๐.

^{๑๒} ภัยพิบัติทางธรรมชาติ, CD-ROM, บริษัท สยามบรรณจำกัด, ๒๕๕๕.

(Shulzberger Ice Shelf) ในแอนตาร์กติกา ซึ่งภูเขาน้ำแข็งนี้มีขนาดเทียบเท่า เกาะเมนฮัตตันทั้งเกาะ หนาราว ๘๐ เมตรแตกออกไปถึง ๑๒๕ ตารางกิโลเมตร^๒

วันที่ ๓-๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖ ประเทศฟิลิปปินส์ ประสบวาทภัยไห้เยียน (Haiyan) หรือทาวฟิลิปปีนส์ เรียกกันว่า Yolanda มหาวาตภัยอย่างรุนแรงเป็นซูเปอร์ไต้ฝุ่นระดับ ๕ ด้วยความเร็วลม ๒๓๕-๓๑๕ กิโลเมตร/ชั่วโมง พื้นที่ ๆ เชนัญภัยพิบัติรุนแรงอยู่ที่เกาะซามาร์ (Samar) และเลย์เต (Leyte) มีผู้เสียชีวิตเฉพาะที่ดักโลบัน (Tacloban City) อย่างเดียวประมาณ นับหมื่นคน ผู้ที่ได้รับผลกระทบ ๑๑ ล้านคน ไร้ที่อยู่อาศัยจำนวนมาก เกิดทุพภิกขภัยตามมา ขาดแคลนอาหารมีการจี้ การปล้นเพื่อแย่งชิงอาหารเกิดขึ้น

ประเทศที่ได้รับผลกระทบจากไต้ฝุ่น ไห้เยียนนี้มีฟิลิปปินส์ จีนตอนใต้ ไท ไทโรเนเซียและเวียดนาม ซึ่งประเทศเวียดนามนี้เป็นอีกประเทศหนึ่งที่ร่องมรสุมจะต้องพัดผ่าน รัฐบาลเวียดนาม จึงสั่งอพยพประชาชนกว่า ๘๘๓,๐๐๐ ไปอยู่บริเวณที่ปลอดภัยด่วน^๓

เหตุการณ์ของอุบัติภัยต่าง ๆ ที่เกิดจะขึ้นนี้ หลักใหญ่ ๆ สาเหตุจากมนุษย์เกิดความโลภจนขาดศีลธรรม คุณธรรม ไม่เกรงกลัวต่อบาป ค่อกฎหมายบ้านเมือง หลายอย่างก็กฎหมายมีบทลงโทษเบาเกินไป ไม่เหมาะสมกับสมัย หรือพวกที่มีหน้าที่ในการตรากฎหมาย กฎระเบียบออกมาเพียงเพื่อให้สมประโยชน์แก่พวกพ้อง หรือพรรคพวกของตนและบ่อยครั้งที่พบว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำเสียเอง หรือมีส่วนเกี่ยวข้อง นี่เป็นส่วนหนึ่งของความโลภ หวังเพียงเพื่อครอบงำผลประโยชน์จากธรรมชาติ ดัดไม้ทำลายป่า ขูดเจาะก๊าซ น้ำมัน สินแร่ จากธรรมชาติ ทรัพยากรจากใต้ดินมาใช้มาสะสมไว้ใช้ โดยขาดสำนึกว่าเมื่อใดที่โลก หรือธรรมชาติขาดสมดุล ภัยพิบัติจะเกิดตามมา เหตุการณ์ที่พระพุทธเจ้าท่าน ได้พยากรณ์ไว้นั้น

พระองค์ท่านได้สอน ได้บอก ได้เตือน ไว้เป็นอุทาหรณ์ไว้ว่าเหตุการณ์ต่าง ๆ เช่นเดียวกันนี้เอง ได้เคยเกิดขึ้นมาแล้วในโลกใบนี้ และกำลังจะเกิดขึ้นอีกและต่อ ๆ ไปยังไม่กล่าวถึงว่ามันจะพบจุดจบจะไม่เกิดขึ้นอีกเมื่อใดและคำว่า ยุคสมัยหนึ่งที่พระองค์ได้สื่อไว้ในคำพยากรณ์นั้น มิได้ระบุเฉพาะเจาะจง จุด ตำแหน่ง พิกัด ของสถานที่ ๆ จะเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ ขึ้นมา ย่อมแสดงว่าโลกใบนี้ที่เราอาศัยกันอยู่ในปัจจุบันนี้นั่นเอง สมัยหนึ่งโลกเคยเจริญรุ่งเรืองจนถึงที่สุด แล้วก็ล่มสลายไปพร้อมทั้งพระพุทธศาสนาของพระพุทธเจ้าองค์ก่อน ๆ ซึ่งพระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบันบอกกล่าวไว้

^๒ ธีระวุฒิ ปัญญา, ๑๐ สัณญาณมรณะ วันสิ้นโลก, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ไพลินบุ๊คเน็ด จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๔), หน้า ๑๕.

^๓ วิกิพีเดีย, “ไห้เยียน”, ๒๘ พ.ย. ๒๕๕๖,

เพียง ๒๓ พระองค์ผ่านมา นั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่าความเสื่อมสลายของ พระศาสนาผ่านมาแล้ว ๒๓ สมัย ทุกอย่างในทางโลก ก็เคยเจริญรุ่งเรืองและเสื่อมสลาย คับมาแล้ว ๒๓ สมัย จึงเห็นได้ว่าทุกสิ่งทุกอย่างมีเกิดขึ้น ตั้งอยู่แล้วดับไปในที่สุด หมุนเวียนเปลี่ยนแปลงไม่มี ที่สิ้นสุด และจะเป็นเช่นนี้ต่อไปอีกนานแสนนาน

๔.๑.๒ รุกขา

สุบินข้อที่ ๒: หม่อมฉันได้เห็น ต้นไม้เล็ก ๆ และกอไผ่ แทรกแผ่นดินพอได้คืบหนึ่งบ้าง สอกหนึ่งบ้าง ก็ผลิดอกออกผลไปตาม ๆ กัน

วิเคราะห์พุทธพยากรณ์

ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศลในมิตติของสถานการณ์ปัจจุบันในข้อที่ ๒ ในมิตติของ สถานการณ์ปัจจุบัน เป็นสมัยที่ความเจริญในด้านวัตถุ เกี่ยวกับการสื่อสาร การคมนาคม สิ่งอำนวยความสะดวกสบาย หลายชนิด ราคาถูกลง ซื่อหาได้ง่ายขึ้น เราเป็นประเทศผู้บริโภครายได้ที่ได้มา โดยมากนำมาใช้ จ่ายหรือหมด ไปกับสิ่งอำนวยความสะดวกสบาย หรุหร่าฟุ่มเฟือยเหล่านั้น ไม่ใช่ประหยัด ประเทศเราจึงยังคงยากจน วัชรุ่นในสมัยปัจจุบัน เห็นโทษของวัตถุสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านั้น อย่างมงาย คลั่งไคล้ ไม่ลืมหูลืมตา เป็นนักวัตถุนิยมตัวจริง ที่จะต้องมี ต้องเปลี่ยนสิ่งของเหล่านั้น ให้ทันสมัยนิยม ตามยุคตามเพื่อน ตามกระแสของใหม่ อวดโชว์ของใหม่กว่า แพงกว่า เปลี่ยน จากรุ่นนี้เป็นรุ่นนั้น หรือจะต้องมีรุ่นนั้นเพราะใหม่กว่าซึ่งผลิออกมาล่าสุดเปิดตัววันนี้ ฉะนั้นวันนี้ ฉันทันจะต้องมี เพราะฉันทันสั่งจองไว้ล่วงหน้าแล้วตั้ง ๒-๓ เดือนมาแล้วจะต้องเป็นเจ้าของให้ได้ก่อนใคร ๆ เอามาโชว์เอามาอวดเบือเมื่อไร ฉันทันก็จะไปเปลี่ยนใหม่

บางคนได้มาด้วยปัญญาหรือความสามารถของคนก็ยังไม่กล้าถืออะไร แต่บางคนได้มา ด้วยวิธีการพิเศษ คือโดยใช้ร่างกายแลกก็ยอม ไม่อย่างนั้นจะไม่สามารถเข็นหน้าคุยกับกลุ่มสหายได้ สนุกปาก วัชรุ่นบางกลุ่มบางพวกชอบแต่งตัวอวดเนื้อหนังมังสา ค่อนข้างๆ เว้าหน้า ผ่าหลัง กว้านลึก เพื่อยั่วยุอารมณ์ของเพศตรงข้าม บ้างชอบเที่ยวเตร่เตร่สถานเรียมรมย์ยามวิกาล แหล่งมั่วสุม บางพวกใจแตก ไม่มีความกระดาก เหนียมอายเรื่องเพศ มีแต่ความกระหายเรื่องเพศ บ้างมั่วสุม สมสู่ กันตั้งแต่อายุยังไม่ถึง ๑๕ แล้วเกิดตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจ แต่เต็มใจ บ้างชมชานไปทำแท้ง โดยวิธีการ ต่าง ๆ แล้วนำซากเด็กไปทิ้งถังขยะ ท่อน้ำ ถึงส้วมสาธารณะ ตามป้ายรถเมล์ ยัดส้วมที่หอพัก ซึ่งมีข่าว ให้เรารู้ ให้เราเห็นเกือบทุกวัน แล้วส่วนที่ไม่เป็นข่าวไม่รู้ ไม่เห็นจะมีอีกเท่าไร ใครจะรู้ บางกลุ่ม แต่งตัวอวดกิเลส แล้วไปกินเหล้า เม้าโซเซ พเนจร พบอีกที่ก็กลายเป็นศพหมกตามป่ารก หรือที่ เปลี่ยนอย่างน่าสมเพช ศีลธรรมมีอยู่ในจิตใจบ้างหรือไม่ จะถูกกันกลับมาใหม่ นำเวทนา นำเป็นห่วง

การเริ่มต้นชีวิตก็เริ่มด้วยการฝึกศีลธรรม ทั้งข้อกาเมสุมิจจาจารา และข้อ สุราเมระยะ มัชชปะมาทัญชานา คำสมาทานศีล ข้อที่ ๓ กาเมสุมิจจาจารา, งดเว้นจากการประพฤติดิฉิดในกาม (ผิดลูก ผิดสามี ผิดภรรยา หรือคู่ครองของผู้อื่น) วยังไม่สมควร แต่สมสู่กับใครก็ไม่รู้ เขามีครอบครัวหรือเปล่า แต่อย่างน้อยเขามีพ่อแม่เป็นผู้ปกครอง ศีลข้อที่ ๕ สุราเมระยะ มัชชปะมาทัญชานา, งดเว้นจากการดื่มสุราเมรัย ของมีเมา และยาเสพติด อันที่ตั้งแห่งความประมาท การฝึกศีลข้อนี้ สามารถนำพาให้กระทำผิดศีลข้ออื่น ๆ ได้ทุกข้อทุกเวลาตลอด ๒๔ ชั่วโมง

ปัญหาดังกล่าวมีผลกระทบต่อสถาบันครอบครัว คือ

- พ่อบ้าน ดิฉางาน ดิฉประชุม สังคมกับเพื่อนสังสรรค์รุ่น ดิฉเหล้า ดิฉการพนัน และดิฉสาวน้อย ๆ
- แม่บ้าน ดิฉางาน ดิฉประชุม สังสรรค์ สังคม เพื่อน ชอบเดินกรี๊ดกรายดนมหึ่งสาวพสนัก

แม่ไม่ได้ซื้อของขวัญไปเดิน หรือไปนั่งร้านเสริมสวย แม่ไม่ได้ไปแต่งหน้าเสริมสวยแต่ขอไปนั่งนินทาชาวบ้านที่สนุกปาก ไปอีกรูปแบบ

- ลูก ๆ ดิฉเกมส์ ดิฉอินเทอร์เน็ต ดิฉเพื่อน บางคนอารมณ์เก็บกด ทนไม่ได้แต่งตัวไป เดินโซว้ยั่ว เสือสิง บางคน ไปกับเพื่อนเพศตรงข้าม แล้วมีเพศสัมพันธ์ พร้อมกับถ่ายภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ไว้ วันใดวันหนึ่ง กลับนำภาพเหล่านั้นมาข่มขู่หรือเผยแพร่ออกสื่อในสังคมออนไลน์มีคนเข้าไปชม กระชูดก็ชื่นใจที่ทั้งตั้งแล้วกลับดับไปในที่สุดก็มีไม่น้อย พ่อแม่มารู้ภายหลังก็แทบหัวใจสลาย ในที่สุดคนเหล่านี้ ก็จะพบปัญหาชีวิตตามมาเหตุที่กล่าวมานี้ นับวันเด็กสาว มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร โดยเต็มใจมีอายุน้อยลงไปเรื่อย ๆ ก็เป็นไปตามพุทธพยากรณ์ไว้เมื่อ ๒,๕๐๐ กว่าปีมาแล้ว

๔.๑.๓ คาวิโย

สุบินข้อที่ ๓: หม่อมฉันได้เห็นแม่โคใหญ่ ๆ พวกนี้คืบนมของฝูงลูกโค ที่เพิ่งเกิดในวันนั้น อะไรเป็นผลแห่งสุบินนั้น พระเจ้าข้า ?

วิเคราะห์พุทธพยากรณ์

ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศลในมิตติของสถานการณ์ปัจจุบัน ในข้อที่ ๓ ในมิตติของสถานการณ์ปัจจุบัน วยรุ่นหนุ่มสาว รู้จัก ทำงานหาเลี้ยงชีวิตตนเองได้ง่ายและมากขึ้น ด้วยความรู้ความสามารถของตนเอง หากคู่ครอง คู่ชีวิตด้วยตนเอง ค่อมาค้องหาเลี้ยงครอบครัวของตน ทำให้ความสำคัญของพ่อแม่ ญาติพี่น้อง เริ่มลดลง ไปตามภาระหน้าที่บีบบังคับ บรรดาพวกที่มีเงินเหลือเฉพาะหรือหากเหลือมาก จะกลายเป็นก้อนเงินที่จะต้องนำไปควานร์รด ควานร์บ้าน อันคืบค่อมาก็ ต้องผ่อนรุดผ่อนบ้าน พอลูกโคก็ค้องนำไปเข้าโรงเรียนตั้งแต่โรงเรียนเด็กเล็ก จนถึงระดับปริญญา ฉะนั้น วงจรชีวิตของลูกในท้องพ่อแม่เดียวกันนี้ จะมีที่คนก็แล้วแต่ ชีวิตแต่ละชีวิตก็จะดำเนิน ไปคล้าย ๆ กัน ฉะนั้น บิดา มารดาเปรียบได้เสมือนแม่โค ที่ค้องคอยให้นมลูกโค คอยเอาใจลูกๆของคน จนกว่าคนโคคนหนึ่งกล้านแกร่งเข้มแข็งที่พอจะเป็นที่พึ่งยามแก่เฒ่าได้ สถานการณ์เช่นนี้ ในประเทศไทย

เป็นเมืองพระพุทธศาสนา เรื่องความกตัญญูกตเวทิตายังไม่ถึงกับล่มสลายลงไปเสียทีเดียว เพราะพระพุทธศาสนาได้สั่งสอนไว้ว่า บิดา มารดา เปรียบได้ พระพรหมของบุตร ซึ่งจะต้องเลี้ยงดู เมื่อขามบุพการีแก่เฒ่า ข้อนี้อันคนไทยพุทธส่วนใหญ่ให้ความสำคัญ และคำนึงถึงเรื่องความกตัญญูกตเวทิต์ เมื่อมีโอกาสดจะปฏิบัติตามแทนพระคุณบุพการีได้อย่างน่าชื่นชม ซึ่งคำสอนของพระพุทธองค์กล่าวว่า มารดา บิดา ผู้อนุเคราะห์บุตร ท่านเรียกว่า พรหม เรียกพรหมว่าบุพพจารย์ว่าเป็นอาหุเนยบุคคล ฉะนั้น บัณฑิต พึงนมัสการ และสักการะ มารดา บิดาด้วยข้าว ด้วยน้ำ ผ้าที่นอน การอบกลิ่นร่ำ อาบน้ำ ล้างเท้าทั้งสองให้ท่าน ประณินับดีท่านเมื่อมีโอกาส นั้นแล บัณฑิตย่อมสรรเสริญเขา ในโลกนี้เอง เขาละไปแล้ว ย่อมบันเทิงในสวรรค์เมื่อขามมีเงินมีทองจงรีบให้ท่านสำหรับใช้จ่ายสิ่งของจำเป็น อย่าให้ท่านได้ยศ เพราะท่านได้เลี้ยงดูเรา ตั้งแต่เล็กจนใหญ่ขึ้นมาด้วยความลำบากยากแค้น ท่านเลี้ยงเราด้วยความรักเอ็นดู ท่านไม่คิดหวังสิ่งตอบแทนจากเราเท่าใดหรอก ท่านเลี้ยงลูกมาก็คนทำไมท่านจึงเลี้ยงได้ และเลี้ยงมาอย่างดีตามสภาวะกาล แต่เมื่อบรรดาลูก ๆ เติบโตใหญ่เมื่อใดมีอาชีพทำมาหากินมีรายได้ด้วยความรู้ความสามารถของตนเองแล้ว ควรนึกถึงบุญคุณของท่านอันใหญ่หลวงนี้ ตอบแทนคุณของท่านโดยเอื้อเพื่อเลี้ยงดูท่านดังที่ท่านเลี้ยงดูเราส่วนธรรมที่บิดามารดา มีต่อเราเรียกว่า พรหมวิหารธรรม ซึ่งมีความหมายว่าธรรมเป็นเครื่องอยู่อย่างประเสริฐอยู่อย่างพรหม มี ๔ ประการ คือ

๑. เมตตา มีความเอ็นดู รักใคร่ ประารถนาให้บุตร ธิดามีความสุขความเจริญ แต่อย่าเมตตาถึงกับต้องละเมิด กฎ ระเบียบวินัย เพราะหากไม่มีระเบียบ วินัยแล้ว จะก่อให้เกิดความวุ่นวายไม่สงบ การขาดระเบียบวินัยจะเมตตาไปเท่าใดก็ไร้ผล

๒. กรุณา มีความสงสาร มีความต้องการให้บุตร ธิดามีความสุข พ้นจากทุกข์

๓. มุทิตา มีแสดงความยินดี มีความจริงใจเมื่อเห็นบุตรธิดา ได้ดี มีความสุข

๔. อุเบกขา มีความวางเฉย ไม่เป็นกังวลเมื่อบุตรธิดามุ่งงานทำ เลี้ยงตนเองและครอบครัวของเขาเป็นหลักเป็นฐานได้แล้ว

หน้าที่ของพระพรหม คือ บิดา มารดาควรมีต่อบุตรธิดา มีด้วยกัน ๕ ประการ คือ

๑. คอยพำสอน ว่ากล่าวตักเตือน บุตรธิดาให้ห่างไกลต่อสิ่งชั่วร้าย ที่เป็นการทุจริตทั้งทางกาย วาจา และใจทั้งปวง ที่จะนำเอาความทุกข์มาให้ เช่น ให้ห่างไกลจากยาเสพติด อบายมุขทั้งหลายทั้งการพนัน

๒. ฝึกสอน ให้ตั้งอยู่ในความประพฤติดี ปฏิบัติชอบทั้งด้านศีลธรรมจรรยา มีความซื่อสัตย์สุจริตในหน้าที่การงานของคนและของผู้อื่น

๓. ส่งเสริมให้ได้เรียนวิชาต่าง ๆ ตามความสามารถ ความถนัดตามกำลัง สติปัญญาของเขา

๔. หาผู้ครองที่เหมาะสม มีศีลมีธรรม สามารถเลี้ยงดูอยู่ครองคู่กันตลอดรอดฝั่งอย่างราบรื่น

๕. มอบทรัพย์สิน มรดกให้ตามสมควรแก่เวลา

ในการสั่งสอนคนนั้น ควรศึกษาสติปัญญาของแต่ละบุคคลว่าเป็นคนอย่างไรใน ๔ ประเภทนี้ คือ

๑. อุคนตัตถุญ คือ พวกปัญญาดี สอนอะไรรับรู้ง่าย ความจำดี

๒. วิปจิตถุญ คือ พวกปัญญาต่ำลงมานิดหนึ่ง

๓. เนชยะ คือ พวกที่พอสอนได้ แต่ต้องใช้เวลา แนะนำพร่ำสอนบ่อย ๆ นาน ๆ ทั้ง ๓ จำพวก ที่กล่าวไว้นี้ พอสอนพวกเขาได้

๔. ปทปรมะ คือ กลุ่มพวกนี้ ไม่สามารถสอนเขาได้ พวกเขาไม่รับรู้ ไม่รับฟัง

ส่วนบุรุษิคาควรตอบแทนคุณบิดามารดา ด้วยกิจ ๕ อย่างเช่นกันคือ

๑. กตเวทิตา ควรเลี้ยงท่านตอบ ให้ท่านมีความสุขทั้งทางกายและจิตใจ

๒. ชัมพะเลทธีในกิจก เรขของท่านอย่างดี เหมือนคังคังของตนเอง

๓. ไม่ทำให้ชื่อเสียงของวงศ์ตระกูลต่ำลง

๔. ประพฤติคนเป็นคนดี เหมาะสมกับที่ได้รับมรดก รักษาทรัพย์สินสมบัติที่ท่านได้มอบให้ไว้ อย่างดี ไม่เสเพล ไม่สุรุษสุร่ายพุ่มเฟิย

๕. อุทิศส่วนกุศลไปให้ เมื่อท่านได้ล่วงลับไปแล้วทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้ท่านตามกาล ครูอาจารย์ เป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้ ไม่ว่าจะป็นระดับไหน ชั้น ไหนก็ตาม เรียกว่าท่าน สอนให้เรามีความรู้ ความสามารถ ประกอบด้วยคุณธรรม จริยธรรม นำคุณธรรมและจริยธรรมไป ใช้เป็นเครื่องมือป้องกันตัวเอง นำความรู้ความสามารถไปใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพ การงาน ครูอาจารย์นับได้ว่า เป็นครูคนที่สองรองจากพ่อแม่

ผู้อบรมระดับต่อไป ครู อุปัชฌาย์อาจารย์ ได้อบรมสั่งสอน จึงต้องต้อนรับด้วยความเต็มใจ เมื่ออยู่ร่วมกับท่าน ต้องเข้าไปคอยอุปัฏฐากรับใช้ เมื่อไม่ได้รับใช้ใกล้ชิดชิดท่าน เวลาท่านมีกิจเรียกใช้ ก็ยินดีรับใช้ เชื้อฟังคำสั่งสอนของท่าน และตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ดังนั้น ครู อุปัชฌาย์อาจารย์ จึงเป็นผู้มี คุณแก่ศิษย์ทั้งหลาย

พระราชพิธีมหามงคลพิธี หมายถึง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระองค์ผู้ทรงเป็น พระประมุขของประเทศ สืบเชื้อสายมาจากกษัตริย์องค์ก่อน ๆ ซึ่งได้รับการเอกราชของประเทศมา ไม่ต้องตกเป็นเมืองขึ้นของชาติอื่น มอบมรดก คือ เอกราชและอธิปไตยไว้ให้แก่พวกเรา ทุกวันนี้ พระราชา พระมหากษัตริย์ของประเทศไทยพระองค์ทรงเป็นศูนย์รวมแห่งจิตใจของชนชาติไทย ทรงสละความสุขส่วนพระองค์เพื่อความสุขของพสกนิกร โดยไม่เลือกชั้นวรรณะ แม้จะอยู่ในถิ่น ทุรกันดารไกลแสนไกลเพียงใด พระองค์ก็เสด็จไปบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ช่วยเหลือและให้กำลังใจเสมอ

ข้าราชการ ทหาร ตำรวจของประเทศไทย ท่านเหล่านี้ เป็นผู้ทำหน้าที่รับใช้ บริการ ช่วยเหลือ ประชาชน เป็นยามรักษาปกป้องคุ้มครองภัยให้เราและประเทศชาติ ยามใดที่ประชาชนมีโอกาส

แสดงความกตัญญูตเวทิตา ต่อบุคคลเหล่านี้อาจจะนัดกันไปมอบช่อดอกไม้ให้กับตัวแทนของบุคคลดังกล่าวเป็นการตอบแทนท่านเหล่านี้ จะเป็นการบำรุงขวัญและกำลังใจแก่พวกเขาได้เป็นอย่างดียิ่ง

ดังนั้น พระมหากษัตริย์ จึงเป็นผู้มีคุณแก่พสกนิกรทั้งหลาย สมทวที่บุคคลผู้เกี่ยวข้องได้ร่วมพระบารมี ต้องประพาศิตนเป็นพลเมืองดี เคารพเชื่อฟังในพระบรมราชาบาทที่ตรัสสอนและประพาศิตปฏิบัติคนเป็นพลเมืองที่ดีให้สมภาคภูมิ

ด้วยเหตุที่พ่อแม่ ครู อุปัชฌาย์ อาจารย์ และพระราช พระมหากษัตริย์ ได้สร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์ให้แก่ลูก จึงนับว่าเป็นผู้มีคุณ และสมควรอย่างยิ่งที่ทุก ๆ คนควรที่จะตอบแทนคุณ คือสร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์ให้แก่ท่านเหล่านั้นบ้าง ตามสมควรแก่ความสามารถและโอกาสอันววย

๔.๑.๔ ควา จ

สุบินข้อที่ ๔: หม่อมฉัน ได้เห็นฝูงชน ไม่นำโคใหญ่ ๆ ที่เคยพาแอกไปมาเทียมแอก กลับไปนำโครุ่น ๆ ที่กำลังฝึกเข้าแอก โคนเหล่านั้นจึงไม่อาจพาแอกไปได้ แล้วพากันสลัดแอก ยืนเฉยเสีย เกวียนทั้งหลายก็ไปไม่ได้

วิเคราะห์พุทธพยางกรณ์

ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศลในมิตติของสถานการณปัจจุบัน ในข้อที่ ๔ ในมิตติของสถานการณปัจจุบัน มีหลายประเทศที่ผู้ปกครอง หรือผู้บริหารระดับสูงของประเทศ แต่งตั้งคนหนุ่มคนสาว บุคลิกดี หน้าตาดี ทำงานไม่เป็น ไม่เก่ง แต่กลับเก่งทางวาจา คือประจบสอพลอ พะเน้าพะนอจลละเข้านาย เอาใจเจ้านาย หน้าทีการงาน ตำแหน่งก้าวหน้า เจริญรวดเร็ว เป็นคนที่ไม่มีความซื่อสัตย์ จริยธรรมประจำใจ มีจิตคิด โลกอยากมี อยากได้ ไขว่คว้าหาความสะดวกสบาย โดยไม่เกรงกลัวต่อบาป ขอให้ได้มาซึ่ง ลาภ ยศ ตำแหน่ง เงินทอง ขอให้ได้สิ่งปรารถนาเอาไว้ก่อนจะได้มาด้วยวิธีใด แม้ต้องเปลืองเนื้อ เปลืองตัว เปลืองใจ เปลืองน้ำลาย ก็ไม่หวั่นไหวขี้ปากชาวบ้าน ส่วนคนเก่งที่ปฏิบัติงานเก่ง มีไหวพริบฉลาด รอบรู้ แต่พูดไม่เก่งเอาใจใครไม่เป็น หรือไม่ชอบเอาใจใครคือ ไม่มีจริตนิสัยในทางเล่ห์เหลี่ยม เล่ห์ขาใครไม่เป็น ต้องการทำตามกฎระเบียบ ไม่หาเศษหาเลย ในทางคิดมีจนาชิวะ ด้วยมีจิตสำนึกในคุณธรรม สิ่งใดควร ได้ก็ขอให้ได้มาด้วยความสามารถ ตามกาลเวลา แม้ตำแหน่ง หน้าทีการงานจะปรับเปลี่ยนเป็นไปอย่างเชื่องซึมลึกลับ ลากยาว หรือตกอับไปในที่สุดก็ตาม

สำหรับผลงานที่พวกสอพลอที่ทำได้ เมื่อใดที่เกิดความผิดพลาด มีปัญหา เสียหาย แก้ไขยาก หรือแก้ไขไม่ได้แล้ว จะหาใครมาช่วยแก้ไข คงยาก เพราะคนเก่าที่เก่งจริง ก็จะทำเพิกเฉย ถือว่าธุระไม่ใช่จะไปก้าวก่ายเรื่องของผู้อื่นทำไม

ในทุก ๆ สังคมมักจะมีทั้งคนดีและคนเลวปะปนกัน คนดีในที่นี้ มีความหมายว่า คนที่มีคุณธรรม มีศีลธรรม มีจริยธรรม ไม่โลกอยากได้อยากมีในสิ่งที่ผิดกฎระเบียบ วินัย ผิดกฎหมาย

บ้านเมือง ของสังคม ส่วนคนหนุ่มที่มีการศึกษาดี การศึกษาสูง ตั้งใจทำงานตามหน้าที่อย่างดี ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสำนักงานอย่างตรงไปตรงมา ต้องการความเจริญก้าวหน้าก็ไม่น้อย แต่ในงานทุกอย่าง บางอย่างต้องมีประสบการณ์ ใ้ว่าการมีการศึกษาสูงแล้วจะทำแล้วประสบความสำเร็จเสมอไปไม่ คนบางคนเรียนมาสูงจากต่างประเทศ แต่ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิตก็มีมาก ส่วนคนที่ไม่ได้เรียนสูง ๆ แต่มีประสบการณ์ของชีวิต และประสบความสำเร็จในชีวิตก็มีมาก ฉะนั้นคนหนุ่มผู้ที่จบการศึกษาสูง ๆ เมื่อได้มีโอกาสทำงานที่ใด ตำแหน่งใดอย่าถือทิฐิทรนงตนว่าตนเรียนมาสูงกว่า หน้าที่อย่างนี้ถ้าไปไม่เหมาะสมแก่ตน หรือทำได้ทำงานไม่ต้องปรึกษาผู้ใด ให้พึงสังวรเสมอว่า “ไม่ควรดูถูกดูหมิ่นของ ๔ อย่างว่าเป็นของเล็กน้อย คือ

๑. อย่าดูถูก ดูหมิ่นกษัตริย์ว่ายังทรงพระเยาว์
๒. อย่าดูถูก ดูหมิ่นงูพิษว่าตัวเล็ก
๓. อย่าดูถูก ดูหมิ่น ไฟว่าเล็กน้อย
๔. อย่าดูถูก ดูหมิ่นภิกษุผู้ทรงศีลว่ายังหนุ่มอยู่”

ลักษณะของ ๔ อย่างนี้ ไม่ควรดูถูก ดูหมิ่นว่าเล็กน้อยไม่สำคัญ เพราะแม้พระมหากษัตริย์จะยังทรงพระเยาว์ แต่ก็มีพระราชอำนาจมาก หากทรงพิโรธขึ้นอาจลงพระราชอาญาอย่างหนักได้ งูพิษแม้ตัวเล็กนิดเดียวก็สามารถกัดคนให้ตายได้ ไฟเพียงเล็กน้อยก็อาจเผาผลาญบ้านเรือน ให้ออดวายลงได้ พระภิกษุพรรษาน้อย หรือยังหนุ่ม แต่เป็นผู้มีศีลบริบูรณ์ ผู้ใดประทุษร้ายต่อภิกษุผู้มีศีลผลแห่งกรรมชั่ว ช่อมะแตกเผาแม้บุตรภรรยาและทรัพย์สมบัติของผู้นั้น ให้พินาศลงได้^{๑๔}

ในการดำรงชีวิตนั้นหลักสำคัญไม่ควรประมาทในความสามารถของผู้อื่น แม้จะเห็นว่าเขาเป็นเด็กน้อย ไม่เห็นพลังกำลังอำนาจความสามารถของเขา แต่หากเบื้องหลัง เขาอาจสามารถเกณฑ์กำลังพล สามารถบังคับบัญชากองทัพ และวางแผนจัดทัพต่อสู้กับข้าศึก ศัตรู อย่างชาญฉลาดแข็งพระเจ้าปเสนทิโกศลก็อาจจะมีได้

เหตุนี้มีตัวอย่างใน สงคราม ๖ วัน ระหว่างอิสราเอลประเทศเดียวรบกับ อียิปต์ ที่ร่วมกับประเทศพันธมิตรอาหรับอีก ๓ ประเทศมีซีเรีย จอร์แดน อิรักสงครามครั้งนี้อุบัติขึ้นหลังจากวิกฤตการณ์คลองสุเอซ นายกามาเอล อับเดลนัสเซอร์ ประธานาธิบดีของประเทศอียิปต์ได้ขอรับรองให้องค์การสหประชาชาติถอนกำลังออกไปจากอียิปต์แล้ว กองทัพของอียิปต์ได้เคลื่อนที่เข้ายึดฉนวนกาซาและปิดล้อมอ่าวอากาบ (the gulf of Agaba) และห้ามไม่ให้เรือสินค้าของอิสราเอลผ่าน แต่ด้วยความกลัวของอิสราเอลจึงเริ่มก่อสงครามครั้งนี้ขึ้นตั้งแต่เช้านี้ของวันที่ ๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๔ อิสราเอลได้โจมตีอียิปต์ก่อน ทำให้สงครามระหว่างชาวยิวกับชาวอาหรับเกิดขึ้นเป็นครั้งที่ ๓

^{๑๔} ต.ศ. ๒๔/๓๒๒-๓๒๓/๔๐๖-๔๐๕.

เริ่มตั้งแต่วันที่ ๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๔-๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๔ กินเวลาเพียง ๖ วัน ผลของสงครามครั้งนี้อิสราเอลยึดดินแดนอาหรับได้มากมาย เช่น ฉนวนกาซา (the Gaza Strip) คาบสมุทรไซนาย (the Sinai peninsula) ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำจอร์แดน (หรือเขตเวสต์แบงก์ the West Bank) ทั้งหมด และยึดเยรูซาเลมด้านตะวันออก (East Jerusalem) กลับมาได้ นอกจากนี้ยังยึดที่ราบสูงโกลานของซีเรีย the Golan Heights, ได้อีกด้วย ทำให้ดินแดนของอิสราเอลขยายตัวออกไปถึง ๔ เท่า

สรุปอีอีปด์ มีกำลังพล ๒๔๐,๐๐๐ นาย ซีเรีย, จอร์แดน และอิรักมีกำลังพล ๓๐๗,๐๐๐ นาย เครื่องบินรบ ๕๕๗ ลำ รถถัง ๒,๕๐๔ คัน กำลังพลสูญเสียชีวิต ๒๑,๐๐๐ นาย บาดเจ็บ ๔๕,๐๐๐ นาย ถูกจับเป็นเชลย ๓๓๐ นาย เครื่องบินถูกทำลาย ๔๐๐ลำ หาย ๓๓๐ ลำ (โดยประมาณ)

อิสราเอลมีกำลังพล ๒๖๔,๐๐๐ นาย (รวมกำลังสำรอง ๒๑๔,๐๐๐ นาย) เครื่องบินรบ ๓๐๐ ลำ รถถัง ๘๐๐ คัน เสียชีวิต ๘๐๐ นาย บาดเจ็บ ๒,๕๖๓ นาย ถูกจับเป็นเชลย ๑๕ นาย เครื่องบินรบสูญหาย ๔๖ลำ เท่านั้น^๕

ที่ยกตัวอย่างมานี้ ให้พึงสังวรว่าอย่าประมาณผู้อื่น หรือคู่ต่อสู้ว่ามีกำลังพลน้อย วยังเขาว่าไม่มีพิษภัยอันตราย ประเทศอิสราเอลประเทศเล็กกว่า ประชากรน้อยกว่า แม้กำลังพล อาวุธยุทโธปกรณ์ก็น้อยกว่า แต่เป็นกำลังพลที่มีประสิทธิภาพ ผิดคนมาอย่างดี ปฏิภาณไหวพริบ การตัดสินใจในการรบของทุกคน ฉลาดยอดเยี่ยมที่สุด เพราะความมีระเบียบวินัย มีกลเม็ดล่อหลอกศัตรูให้คิดบงกชพลาดพลั้งพล้ำและพ่ายแพ้ไปในที่สุด ดังตัวอย่างที่ยกมาให้เห็นเป็นเช่นนี้

ส่วนเรื่องการปฏิบัติงานจะให้สำเร็จราบรื่นทุกอย่างนั้นอาจจะไม่เป็นไปดังที่ตนคิด แต่ทางที่ฉลาดทริมาณะลงบ้าง แล้วลองคุยปรึกษากับผู้ที่มีประสบการณ์ ท่านที่อาวุโสกว่า แม้การศึกษาจะน้อยกว่าแต่อาจจะมึ่วิช หรือกลเม็ดเด็ดขาด สามารถแก้ปัญหานั้นให้ลุดวงไปได้ด้วยดี คิดว่าที่เราได้เคยทำ ได้เคยคิดและวางแผน ไว้ก็ได้ แลส่วนผู้ที่ทำงานมาก่อน หรือผู้อาวุโสกว่า หากเมื่อใดเขาขอความช่วยเหลือ ควรให้คำแนะนำโดยไม่สร้างเงื่อนงำและพร้อมให้คำปรึกษาคุณหนุ่มที่มาทำงานใหม่ยามมีจังหวะและเวลาโอกาสอำนวย จะทำให้สังคมรอบตัวนั้นน่าอยู่ นาร่วมมือปฏิบัติงานให้เจริญรุ่งเรือง ไปพร้อม ๆ กัน จะดีกว่า

๔.๑.๕ อสุโส

สุบินข้อที่ ๕: หม่อมฉันเห็นม้าตัวหนึ่งมีปากสองข้าง ผุ่งชนพากันให้หญ้าที่ปากทั้งสองข้างของมัน มันเคี้ยวกินด้วยปากทั้งสองข้าง

^๕วิกิพีเดีย, “สงครามหกวัน”, ๓๐ ก.ย. ๒๕๕๖,

วิเคราะห์พุทธพยากรณ์

ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศลในมิติของสถานการณ์ปัจจุบัน ในข้อที่ ๕ ในมิติของสถานการณ์ปัจจุบัน จะเห็นบางประเทศที่พระราช หรือผู้ปกครองประเทศ บริหารงานประเทศแบบไม่เป็นธรรม แต่งตั้งพรรคพวกของคนขึ้นมาเป็นใหญ่ เป็นผู้พิพากษา เป็นเจ้าพนักงาน สอบสวนคดีต่าง ๆ ชอบกินสินบาทคาดสินบน กินใต้โต๊ะ ไม่ยุติธรรม ไม่ประกอบด้วยธรรมขาดคุณธรรม ขาดเมตตาสงสาร เป็นการกระทำผิดคิด เวลาตัดสินคดีถ้าเป็นพรรคพวก เพื่อนคนหรือใครมีเงิน จ่ายเงินก็จะตัดสินให้เป็นฝ่ายถูกหรือถ้าผิด ก็จะได้รับโทษแตรอลงอาญา ฝ่ายโจทก์หากไม่มีเงินรางวัลให้หรือสินน้ำใจให้ฝ่ายถูกก็อาจจะเป็นฝ่ายผิดได้ การกระทำเช่นนี้เป็นการกระทำผิดคิดข้อมุสาวาท เพราะเป็นการกล่าวเท็จ ให้ร้าย หรือใส่ร้ายผู้อื่น กระทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เป็นการกระทำที่ไม่เกรงกลัวต่อบาป ต่อเวร ต่อกรรม จิตใจเสื่อมทรามลงไปทุกวัน ประชาชนผู้ที่ยากจนตาดำ ๆ ไม่มีควมหมายอะไร ดังมีเรื่องเล่าเกี่ยวกับเวรกรรมส่งผลเพราะการดำเนินคดีขาดความยุติธรรม ดังนี้

มีเรื่องเล่าว่า สมัยหนึ่ง ในสมัยรัชกาลที่ ๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ นายวิพากษ์ (ชื่อสมมติ) เป็นผู้คุมเรือนจำแห่งหนึ่ง มีนักโทษคนหนึ่งชื่อ นายหาญ (ชื่อสมมติ) เป็นนักโทษในคดีชิงทรัพย์ และทำร้ายเจ้าทรัพย์ถึงตาย ผู้คุมจึงทำโทษนายหาญโดยการบีบขมับเพื่อทรมานให้นักโทษยอมรับสารภาพว่าเป็นผู้กระทำผิด แต่นักโทษผู้นั้นมิได้กระทำความผิด จึงไม่สารภาพผิดในที่สุดนายหาญโดนบีบขมับ ทรมานจนเสียชีวิต แต่ก่อนที่นายหาญจะเสียชีวิต นายหาญนักโทษในคดีนี้ได้สาปแช่งผูกพยาบาทไว้ว่า ท่านผู้คุมไม่มีความยุติธรรม ดำเนินคดีเอนเอียงเช่นนี้ ถ้าผู้คุมกลับมาเกิดในชาติต่อไปของจรับผลกรรมมีอาการเจ็บปวดขมับเป็นตายเฉกเช่นเดียวกันกับที่เขาทำลง โคนทรมานอยู่ขณะนั้น แล้วนายหาญได้ตายในเวลาต่อมา

กาลต่อมา นายวิพากษ์ได้เกิดใหม่ในชาติใหม่ ในสมัยรัชกาลที่ ๔ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ชื่อ นายแพทย์อาจินต์ บุญยเกตุ (ชื่อและนามสกุลจริงในเรื่อง) นายแพทย์ท่านนี้ มีอาการปวดประสาททางด้านขวามาตั้งแต่อายุราว ๑๖-๑๗ ปี แต่ก็ยังดำเนินชีวิตเป็นปกติ พออายุมากขึ้นอาการปวดกำเริบยิ่งขึ้น ๆ จึงไปให้หมอที่เป็นเพื่อนกันตรวจ และรักษา แต่รักษาอย่างไรก็ไม่หาย เป็นอยู่เช่นนี้หลายปี อาการปวดจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยไม่พบสาเหตุ ต่อมาท่านต้องไปนอนรักษาตัวในโรงพยาบาลศิริราช ในคืนหนึ่งท่านกำลังเคลิ้ม ได้เห็นวิญญาณ (ที่ ๑) อยู่ในร่างของเด็กสาวรูปร่างอ้วนคนหนึ่งมานั่งข้างเตียงท่าน วิญญาณ (ที่ ๑) บอกว่าเคยมาตายในห้องนี้ เป็นโรคอ้วนตาย จะพาเพื่อนที่เป็นวิญญาณ (ที่ ๒) ซึ่งเคยเกิดเป็นลูกของท่าน ในอดีตมาพบ ซึ่งวิญญาณ (ที่ ๒) รู้ว่าท่านป่วยเป็นโรคปวดประสาทมาก เกิดความสงสารอย่างยิ่ง อยากจะมาหาและมาช่วยท่านแล้ววิญญาณ (ที่ ๑) ก็ขออนุญาตไปพาวิญญาณ (ที่ ๒) มาพบแล้ววิญญาณทั้ง ๒ ก็มานั่งลงข้างเตียงคนไข้ คือ เตียงนายแพทย์อาจินต์

แล้วชั่วขณะหนึ่ง วิญญาณ (ที่ ๑) ก็ขอลากลับ แล้วร่างของ วิญญาณ (ที่ ๑) ก็เลื่อนหายไป ส่วนวิญญาณ (ที่ ๒) ยังอยู่แล้วเอ่ยขึ้นว่า “พ่อ หนูมาช่วยคุณพ่อ” “หนูส่งสารคุณพ่อจึงเลย คุณพ่อปวดประสาทมาก เพราะสาเหตุที่ในอดีตชาติในสมัยรัชกาลที่ ๓ พ่อเคยเป็นผู้คุม ได้ทรمانักโทษจนตาย ขณะนี้กรรมนั้น ได้มาสนองคุณพ่อแล้วละคะ” หนูน้อยในร่างของวิญญาณนั้น ได้บอกเสริมว่า พวงนี้ ๘ โมงเช้า หมอจะนำพ่อไปผ่าตัด (ซึ่งเรื่องการผ่าตัดนี้ไม่เคยมีใครคิด ใครพูดมาก่อน ไม่เคยมีใครรู้ว่า โรคที่ นายแพทย์อานันต์เป็นอยู่ขณะนั้นต้องมีการผ่าตัด) แล้วนายแพทย์อานันต์ผู้ป่วยได้ถามต่อไปว่า เมื่อไรโรคปวดสมองที่พ่อเป็นอยู่ในขณะนี้จะหาย วิญญาณ (ที่ ๒) ได้ตอบว่า “อีก ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๐๘) โรคที่คุณพ่อเป็นอยู่จะหาย

วันรุ่งเช้า คุณหมอส่งพยาบาลมาให้เตรียมนำคนไข้รายนี้ ไปผ่าตัด ซึ่งเป็นจริงไปตามที่วิญญาณ (ที่ ๒) บอกไว้และบอก ว่าต่อไปต้องมีกรรมแก้เช่นนี้ถึง ๔ ครั้ง ในเวลาต่อ ๆ มา ต้องชดใช้เวรใช้กรรมต่อไปเป็นระยะเวลา ๔ ปีจึงจะหมดต่อกัน แต่เมื่อผ่าตัดครบ ๔ ครั้ง แล้วจากนั้นไม่นานหมอก็อนุญาตให้คุณพ่อกลับไปรักษาตัวที่บ้านได้ เมื่อไปอยู่ที่บ้านแล้ว ยามใดมีโอกาสให้ทำบุญอุทิศส่วนกุศล ขอโหสิกรรมเจ้ากรรมนายเวรไปเรื่อย ๆ โดยหมั่นแผ่ส่วนกุศลไปให้เขาเสมอ ๆ อាកารจะทุเลา และหายไปเมื่อครบ ๔ ปี^๖

นี่เป็นอุทาหรณ์ว่าการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ไม่มีความยุติธรรม ไม่ว่าท่านจะเป็นพระราชอาชญากร หรือพนักงานระดับใด ท่านได้ทำกรรมอันใดไว้ ทุกท่านจะได้รับผลของกรรมนั้น สืบไป จะกรรมดี หรือกรรมไม่ดี เมื่อเป็นเช่นนี้เราควรกระทำกรรมดีไว้ไม่คิดว่าหรือ นี่เป็นกรรมส่วนเดียวที่ได้กระทำไว้เมื่อตัดสินคดีคดี ยังไม่เกี่ยวกับการรับสินบน ตามที่พระเจ้าปเสนทิโกศล เห็นในพระสุบินนิมิตว่ามีสามองปาก

๔.๑.๖ กโธ

สุบินข้อที่ ๖: หม่อมฉันเห็นมหาชนจัดถาดทอง ราคาตั้งแสนกษาปณ์ แล้วนำไปให้หมา จึงจอกแก้ตัวหนึ่ง พร้อมเอ่ยวาจาเชื่อเชิญว่าท่านจงเหยยงใส่ในถาดทองนี้เถิดเจ้าหมาจึงจอกแก้ตัวนั้น ก็ถ่ายปัสสาวะใส่ในถาดทองตามคำเชื่อเชิญ อะไรเป็นผลแห่งสุบินข้อนี้ พระเจ้าข้า ?

มหาบพิตร ผลของพระสุบินข้อที่ ๖ นี้ เหตุการณ์ในข้อนี้ ก็จักมีในอนาคตเช่นกันด้วยว่า ในอนาคตภายหน้านั้นพวกพระราชารู้ไม่ตั้งอยู่ในธรรม ทรงรังเกียจกุลบุตรผู้สมบูรณ์ด้วยชาติเสียแล้ว ไม่พระราชทานยศให้แก่กลับพระราชทานให้แก่คนที่ไม่มีสกุลเมื่อเป็นเช่นนี้ พวกสกุลใหญ่ ๆ จักพากันตกยาก ส่วน สกุลเลว ๆ จะพากันเป็นใหญ่ก็เมื่อพวกมีสกุลเหล่านั้น ไม่อาจเลี้ยงชีวิตอยู่ได้

^๖ อานันต์ บุญเชกคุ, คำสารภาพของวิญญาณบาป, (กรุงเทพมหานคร : กรมศาสนา, ๒๕๓๔), หน้า ๖๕.

จึงเปลี่ยนแนวชีวิต คิดว่า แค้นนี้ไปเราคงต้องอาศัยพวกเหล่านี้จึงพากันยกธิดาให้แก่ผู้ไม่มีสกุล การอยู่ร่วมกับคนพวกไม่มีสกุลของกุลธิดาเหล่านั้น ก็จักเป็นเช่นเดียวกับดาตทองรองเขี้ยวของหมา จึงจอก ภัยในสุบินจะไม่มีแก่หมาพิตร

วิเคราะห์พุทธพยากรณ์

ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศลในมิตติของสถานการณ์ปัจจุบัน ในข้อที่ ๖ ในมิตติของสถานการณ์ปัจจุบัน การปกครองในหลายประเทศ มีการเปลี่ยนแปลงเป็นประชาธิปไตยแบบมีพระมหากษัตริย์บ้าง มีประธานาธิบดีบ้าง เป็นประมุขของประเทศ หลายตำแหน่ง ต้องได้รับเสียงข้างมาก เพื่อเข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรี, เป็นรัฐมนตรี บริหารประเทศ บริหารท้องถิ่นสมัยก่อน ผู้บริหาร หรือผู้ปกครอง ประเทศ นคร แก้วน รัฐ จะต้องเป็นลูก ญาติของ พระราชาหรือคนตระกูลสูง จึงจะได้รับการส่ง เปนาง เทพระร เซนเท่นั้น แต่สมัยนี้การศึกษาช่วยให้ได้ผู้บริหารประเทศที่มาจากหลากหลายสาขาอาชีพ ซึ่งประชาชนทุกระดับชั้นสามารถที่จะศึกษาขั้นสูง ๆ ได้ ลูกคนไม่มีตระกูลถ้าหัวดี มีความสามารถ โอกาสและจังหวะชีวิตดี ก็มีสิทธิ์ มีโอกาสได้เข้ามา เป็นผู้บริหารประเทศ บริหารท้องถิ่นระดับสูง ๆ ตามความรู้ความสามารถของตน จึงทำให้ผู้ดีมีตระกูลต้องลดทิวุชิ หันมาคบค้าสมาคม หรือยกธิดา หรือบุตร แต่งงานกับพวกที่ไม่มีตระกูลที่เป็นใหญ่เป็นโตในแผ่นดิน เพื่อรักษาสถานภาพของตนไว้ ก็มีให้เห็นอยู่เสมอ

ผู้บริหารประเทศที่มาจากคนชั้นต่ำ แต่มีความตั้งใจดี เข้ามาเป็นตัวแทนบริหารประเทศ เพื่อต้องการให้ประเทศชาติเจริญนั้นก็มิได้อยู่จำนวนมาก แต่มีพวกที่เข้ามาเพื่อหวังกอบ โภค ต้องการผลประโยชน์ ลาก ยศ ทรัพย์สิน เงินทอง โลก อยากรู้ อยากรู้อยากเห็น หลายสิ่งหลายอย่างในระยะเวลาสั้น ๆ ก็มีไม่น้อย คนประเภทหลังนี้ทำให้ระบบการทำงาน ระบบราชการเปลี่ยนไปในทางดกดำ หรือเปรียบกับการถอยหลังลงคลอง อารยะประเทศตำหนิ ดักเตือน ให้จัดระเบียบใหม่

๔.๑.๗ สิกาลิ

สุบินข้อที่ ๗: หม่อมฉัน ได้เห็น บุรุษผู้หนึ่ง ฟันเขือก แล้วหย่อนไปที่ใกล้เท้า แม่หมาจึงจอก โขตัวหนึ่งนอนอยู่ได้ตั้งที่บุรุษนั่ง แล้วกักกินเขือกนั้น โดยที่บุรุษนั้น ไม่ได้รู้เลย

วิเคราะห์พุทธพยากรณ์

ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศลในมิตติของสถานการณ์ปัจจุบัน ในข้อที่ ๗ ในมิตติของสถานการณ์ปัจจุบัน หญิงสาวชอบแต่งกายล่อแหลม นุ่งกางเกงตัวสั้นจิว สวมเสื้อบาง ๆ เว้าหน้า เว้าหลัง โข้วสะคือกว้านคอกลิ้ว โข้วเนินอกนำเงินที่สามีหามาได้สะสมไว้ไปใช้จ่าย โดยไม่ขออนุญาต นำเงินไปใช้จ่ายในเรื่องไร้สาระเช่น แต่งตัวยั่วเพศตรงข้าม ชอบดื่มน้ำเมา คิดเที่ยวกลางคืน ดิทยา ดิเคเพื่อนเสเพล ดิคชายชู้ การบ้านการเรือนไม่ใส่ใจ ไม่ทำ ทำไม่ได้ ใช้เงินฟุ่มเฟือยสุรุ่ยสุร่าย เป็นการกระทำผิดศีลอยู่หลายข้อ เช่น

๑. อทินนาทานา การลัก ชักยอก หยิบสิ่งของของผู้อื่นมิได้อนุญาต
๒. อพฺรหฺมจฺริยา การประพฤติผิดพรหมจรรย์
๓. มุสสาวาทา การพูดปด พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ พูดเพื่อเจ้า
๔. กามเมสุมิจนาจารา ผิดคู่ครอง
๕. สุราเมรยมหฺขรปมาทภูจฺจนา การดื่มสุราเมรัย อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท
๖. นจฺจลิตฺวาทิตฺติสฺสูกทสฺสนา มาลาคนฺธวิเลปนธรรณมณฺเฑนวิภูสนฺภูจฺจนา การพื้อนรำขับรื่อง ประโยคนคนตรี และประดับร่างกายด้วยดอกไม้ของหอม เครื่องประดับ เครื่องทา เครื่องขัด

๔.๑.๘ กุญฺโภ

สุบินข้อที่ ๘: หม่อมฉันได้เห็นตุ่มน้ำเต็มเปี่ยมลูกใหญ่ใบหนึ่ง ตั้งอยู่ที่ประตูวัง ล้อมห้วยล้อมเป็นอันมาก วรรณะทั้ง ๔ เอาหม้อตักน้ำมาจากทิศทั้ง ๔ และทิสาน้อยทั้งหลาย เอามาใส่ลงตุ่มที่เต็มแล้วนั้นแหละ น้ำก็เต็มแล้วเต็มอีก จนไหลล้น คนเหล่านั้นก็ยังเทน้ำลงในตุ่มนั้นอยู่เรื่อย ๆ แต่ไม่มีผู้ที่จะเหลียวแลตุ่มที่ว่างเลย

วิเคราะห์พุทธพยากรณ์

ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศลในมิตติของสถานการณปัจจุบัน ในข้อที่ ๘ ในมิตติของสถานกงประเทศที่มีการปกครองทั้งระบบประชาธิปไตยและสาธารณะรัฐ สังคมนิยม จะจัดเก็บเหมือนหรือคล้ายกัน เช่น ประชาชนทำมาหากินได้เท่าไรจะต้องเสียภาษีเข้ารัฐ เข้าคลังตามอัตราส่วนทุกคน เป็นการจัดเก็บเข้ากองคลังไม่มียกเว้น เช่น

ประเทศที่ปกครองระบอบประชาธิปไตย อย่างประเทศไทย จะมีการเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากสินค้าแปรรูปแล้ว เรียกภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value Added Tax) เมื่อซื้อสินค้าที่แปรรูปแล้ว จะมีการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) นี้ทุกสินค้าไว้เข้าคลัง และจะมีการเรียกเก็บภาษีรายได้ที่ได้ได้มาในรูปแบบขององค์กร และรายได้ส่วนบุคคลอีกต่างหาก ภาษีสินค้านำเข้า และสินค้าส่งออกอีกบางประเภท

ประเทศที่ปกครองระบอบคอมมิวนิสต์ เช่น ประเทศสาธารณะรัฐประชาชนจีน มีการปฏิรูประบบการจัดเก็บภาษีมาแล้วหลายครั้ง และกำลังปฏิรูปอีกต่อ ๆ ไปเพื่อสังคมของการมีพอกินพอใช้ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๖-๒๕๕๐ มีการปฏิรูประบบภาษีใหม่แยกเป็น ๑๕ ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

๑. ภาษีมูลค่าเพิ่ม	๒. ภาษีการบริโภค
๓. ภาษีธุรกิจ เช่น การขนส่ง ก่อสร้าง เป็นต้น	๔. ภาษีเงินได้นิติบุคคล
๕. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	๖. ภาษีทรัพย์สิน
๗. ภาษีการใช้ที่ดินในชุมชนและเขตเมือง	๘. ภาษีทรัพย์สินที่พักอาศัย
๘. ภาษีบำรุงรักษาและก่อสร้างเมือง	๙. ภาษีการใช้ที่ดินด้านเกษตร
๑๐. ภาษีมูลค่าเพิ่มที่ดิน	๑๑. ภาษีการซื้อรถยนต์

๑๓. ภาษีจดทะเบียนรถยนต์และเรือยนต์	๑๔. ภาษีแสดมปี
๑๕. ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง	๑๖. ภาษีใบยาสูบ
๑๗. ภาษีจากค่าธรรมเนียมการขนถ่ายสินค้า	๑๘. ภาษีอากรศุลกากร
๑๙. ภาษีตามระเบียบการลงทุนในทรัพย์สินคงที่	

การจัดเก็บภาษีที่คล้ายกัน คือ เรียกเก็บจากประชาชน แล้วนำเข้าเก็บไว้ในกองคลัง เช่นเดียวกัน แต่สมัยก่อนที่จีนยังไม่เปิดประเทศ ประชาชนทำงานให้รัฐทั้งหมดแล้วรัฐจะเลี้ยงดูให้ ที่อยู่ที่กินจะดูแลให้การศึกษาบุตรธิดาให้^{๑๖}

๔.๑.๘ ไปกุขรณี

สุบินข้อที่ ๘: หม่อมฉันเห็น สระ โบกขรณีหนึ่งมีความลึก แต่คารคายไปด้วยปทุม ๕ สี มีที่เข็นลงรอบด้าน ผุ่งสัตว์สองเท้าสี่เท้า พาหันลงดื่มน้ำในสระนั้นโดยรอบ น้ำที่อยู่ในที่ลึกกลาง สระน้ำขุนมัว ในที่ซึ่งสัตว์สองเท้าสี่เท้าพากันย่ำเหยียบ กลับใสสะอาดน้ำไม่ขุนมัว

วิเคราะห์พุทธพยากรณ์

ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศลในมิดิของสถานการณ์ปัจจุบัน ในข้อที่ ๘ ในปัจจุบัน มีผู้ปกครองประเทศไร้ศีลธรรมมากขึ้น ไม่มีความเมตตาปราณี เอื้ออาทร ขาดศีลธรรม มีแต่กอบโกย ผลประโยชน์เพื่อตนและเพื่อพวกพ้อง เมืองหลวง มีผู้คนมากมายแออัดต่างแย่งกันหา แย่งกันกิน ชีวิตอยู่กันอย่างเร่งรีบ กอบโกย มือใครยาวสาวได้สาวเอา มีแต่ความสับสนยุ่งยาก วุ่นวาย มีข่าวการ ขโมย จี้ ปล้น ฆ่าชิงทรัพย์ การทำนาการ ข่มขืนรายวัน แห่ลงมั่วสุม ทรุคโถมรนามาชนิด ไม่ว่าจะ เป็นแหล่งโสเภณี แหล่งค้ายาเสพติด ถ้าไม่มีญาติ ไม่มีคนรู้จักที่พออาศัยนอน อาศัยกินได้ ท่านต้อง ไปหากิน หานอนข้างถนน เจ็บป่วยขึ้นมาจะเอาชาติใดหากท่านไม่มีเงิน ท่านจะเดินทางไปหาหมอ อย่างไร หมอท่านใจจะยินดีรักษาให้กับผู้อนาถหรือไม่ เมื่อไม่มีเงินและหมอรักษา หากท่านตาย ข้างถนน นำสมเพชเวทนามากเพียงใด

นี้แหละสังคมเมืองหลวง บ้านใกล้ชิด ติดกัน ไม่รู้ว่า ทั้งบ้านมีชื่อเล่นชื่อจริง นามสกุล อะไรบ้าง อยู่กันก็คน ทำงานอะไรสุจริต มีจิตอาชีพ หรือเปล่าไม่ทราบ มาจากไหน ก็ไม่รู้ ชุระไม่ใช่ ชุระไม่ช่วย ไม่มีน้ำใจไมตรี ไม่รู้ ไม่อยากยุ่ง หรือไปถามได้ จะเป็นการเข้าไปวุ่นวาย ก้าวถ่าง ชีวิตผู้อื่น มากมายเกิน ไป จึงจำเป็นต้องอยู่กันแบบแสงน้ำใจไปโดยปริยาย

เมื่อเมืองหลวงไม่เป็นที่น่าอยู่ ชาวเมืองก็จะพากันอพยพโยกย้ายไปอยู่ชนบทมากขึ้น แต่ก็นับว่า ยังดีที่ประเทศไทย มีประชากรนับถือพุทธศาสนา ถูกปลูกฝังให้ เป็นคนที่มีเมตตาธรรม คุณธรรม

^{๑๖} กระทรวงพาณิชย์จีน, “การปฏิรูปภาษีครั้งใหญ่ของจีน”, ๑๕ ส.ค. ๒๕๕๖,

ตั้งแต่เป็นเด็ก ๆ จนสิ่งเหล่านี้กลายเป็นสันดาน หรืออยู่ในสายเลือด เมื่อถึงเวลาเห็นผู้ประสบภัย พิบัติ ประสพทุกข์ ประสพเคราะห์กรรม เมื่อรู้ จะแสดงน้ำใจริบช่วยเหลือตามความเหมาะสมทันที

๔.๑.๑๐ อปากี

สุบินข้อที่ ๑๐: หม่อมฉันได้เห็น ข้าวหุง ที่หุงในหม้อใบเดียวกัน แต่สุกไม่ทั่วกัน เหมือนผู้หุง ตรวจดูแล้วว่าไม่สุกไม่ทั่วกัน เลยแยกกันไว้เป็น ๓ ส่วน คือ ส่วนหนึ่งและ ส่วนหนึ่งคืบ ส่วนหนึ่ง สุกพอดี

วิเคราะห์พุทธพยากรณ์

ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศลในมิตติของสถานการปัจจุบัน ในข้อที่ ๑๐ ในปัจจุบัน มีผู้ปกครอง ผู้บริหารบ้านเมือง ข้าราชการ ไร้อิทธิธรรม ขาดเมตตาธรรม ขาดน้ำใจ ห่วงคนต่างเห็นแก่ตน กอบโกยผลประโยชน์เพื่อตนเองมากมาย คัดค้านไม่ทำลายป่า ทำให้ฝน ไม่คดต้องตามฤดูกาลตาม ธรรมชาติ ภัยพิบัติ ฝนแล้ง อุทกภัยมากกว่าสถิติเดิม ประชาชนเคียดแค้นทุกหย่อมหญ้า แม้เทวดา ก็พลอยไม่พอใจมนุษย์ บันดาลให้เกิดฝนแล้ง ไปด้วยบางที่น้ำท่วม ดังนี้เช่น

กลางศึกของคืนวันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๑ จนถึง วันที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ ประเทศพม่า (Myanmar) กลุ่มน้ำอิรวดี ถิ่นที่เคยเป็นอยู่อาศัยน้ำที่สมบูรณ์ของประเทศ ต้องกลายเป็น สุสานฝังร่างผู้เสียชีวิตใน โศกนาฏกรรมจาก อภิมหาวาตภัยนากีส (Cyclone Nargis) ด้วยความเร็ว ๒๑๕ กิโลเมตร/ชั่วโมง มีผู้เสียชีวิตมากกว่า ๑.๓ แสนคน อีก ๒ ล้านกว่าคนต้องเผชิญชะตากรรม แสนโหดร้ายไร้ที่อยู่อาศัยโดยสิ้นเชิง มีผลกระทบประเทศใกล้เคียง เช่น บังกลาเทศ อินเดีย ศรีลังกา

ในช่วงเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔ เกิดอุทกภัย และภัยแล้งในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ภาคกลางและภาคใต้ โดยเฉพาะในมณฑลเจียงซีได้ประสบพายุฝนกระหน่ำรุนแรงทำให้เขื่อน ๒ แห่งพังทลายเนื่องจากรับแรงดันน้ำไม่ไหว ชาวบ้านมากกว่า ๑๒๐,๐๐๐ คนต้องอพยพไปยังที่ปลอดภัย โดยด่วน ทางรัฐบาลต้องระดมหน่วยกู้ภัยกว่า ๔๑,๐๐๐ คนพร้อมถุงทรายกว่า ๑๐๐,๐๐๐ ถุง เพื่อทำ แนวกัน ในขณะเดียวกันที่มณฑลเจียงซีทำนบกั้นน้ำขนาดใหญ่พังทลายลงมาเช่นกัน เหตุการณ์ครั้งนี้ เกิดดินถล่มและอุทกภัยใน ๑๓ มณฑล ประชาชนราว ๘,๔๘๐,๐๐๐ คน ได้รับผลกระทบ พื้นที่ เกี่ยวกับการเกษตร ๑,๑๕๐,๐๐๐ เฮกเตอร์ได้รับความเสียหาย พบผู้เสียชีวิต ๕๔ ราย สูญหาย ๗๘ ราย ภัยแล้งบริเวณตามแนวลุ่มแม่น้ำแยงซีเกียง

ในขณะที่ทางภาคกลางและภาคใต้ของประเทศประสบอุทกภัย แต่บริเวณพื้นที่ตามลุ่ม แม่น้ำแยงซีเกียงกลับประสบภัยแล้งอย่างหนัก แม่น้ำแยงซีเกียงซึ่งเป็นแม่น้ำยาวเป็นอันดับ ๓ ของ โลกกระยะทางหลายพัน ไมล์ ทอดตัวผ่านภูเขาหิมาลัซลงมาทางตะวันออกของประเทศ ภัยแล้งครั้งนี้

ทำให้ผู้คนกว่า ๓๕ ล้านคนใน ๕ จังหวัดทางตอนกลางและทางตอนล่างของแม่น้ำแยงซีเกียงได้รับผลกระทบ ความเหือดแห้งเกิดจากสภาวะอากาศที่เปลี่ยนแปลง”

เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๕๖ อุทกภัย ในประเทศไทย สุพรรณบุรีพระนครศรีอยุธยา อ่างทอง นครราชสีมา ชัยภูมิ อ.สตึก จ.บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ สุรินทร์ อุบลราชธานี ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา อยุธยาประเทศ ระยอง จันทบุรี ประสพภัยน้ำท่วมรุนแรง”

ภัยพิบัติทั้งหลายที่เกิดขึ้นมานั้น สาเหตุมาจากมนุษย์เกิดความโลภ ตัดต้นไม้ทำลายป่า ขุดหารัฟท์พยากรณ์ทางธรรมชาติมาใช้ มากักตุนไว้ใช้ ทั้งสิ้นแร่ น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติต่าง ๆ ได้ประทุพ พินทุพพิบัติภัยธรรมชาติความสมดุล จึงมีการขุดตัวเกิดแผ่นดินไหว แผ่นดินทรุดทุกวัน อีกกรณีหนึ่ง มนุษย์ตัดไม้ทำลายป่า เบียดเบียน ทำลายวิมานถิ่นที่อยู่ ที่อาศัยของบรรดาเทวดา เทวทูตมา ทำให้ ท่านไม่พอใจ เมื่อท่านไม่พอใจท่านเองจะลงโทษให้มนุษย์ประสพภัยกับสิ่งไม่ดีก็ได้ ดังเช่นมีคำ สอนของพระพุทธเจ้าท่าน ได้สอนพระภิกษุที่จำพรรษาในป่าไว้ดังนี้

สมัยหนึ่ง โกลัศตีเจ้าจำพรรษา พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่กรุงสาวัตถี สมัยนั้น ภิกษุทั้งหลาย จากเมืองต่าง ๆ ประสงค์จะเข้าจำพรรษาใน ที่นั้นต่าง ๆ จึงมาเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า จำนวนมาก รับกรรมฐานในสำนักพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้วแยกย้ายกันไปในที่สัปปายะต่าง ๆ

ลำดับนั้น มีภิกษุประมาณ ๕๐๐ รูป เรือนกรรมฐานในสำนักพระผู้มีพระภาคเจ้ากำลัง แสวงหาเสนาสนะที่เป็นสัปปายะและโคจรคาม เดินไปตามลำดับ ได้พบภูเขา หินศิลาลด้าวมณี สีคราม ประดับด้วยราวป่าสีเขียวมี่ร่มเงาทึบเย็น มีภูมิภาคเคลื่อนด้วยทรายเสมือนแผ่นดินขำมุกดา ล้อมด้วยชลาลัย (แม่น้ำ) ที่สะอาดเย็นดี คิดเป็นที่ดีเดียวกับป่าหิมวันต์ ในปัจฉิมประเทศ ภิกษุ เหล่านี้พักอยู่ที่นั่น ๗ ที่นั้น เมื่อราตรีรุ่งสว่างทำเสร็จกิจแล้ว ก็พากันเข้าไปบิณฑบาตยังหมู่บ้าน แห่งหนึ่งใกล้ ๆ นั้นเอง หมู่บ้านประกอบด้วยตระกูล ๑,๐๐๐ ตระกูล ซึ่งอาศัยอยู่กันหนาแน่นใน หมู่บ้านนั้น มนุษย์ทั้งหลายมีศรัทธาปสาทะ พวกเขาเห็นภิกษุทั้งหลายเท่านั้น ก็เกิดปีติโสมนัส เพราะการเห็นบรรพชิตในปัจฉิมประเทศหาได้ยาก เมื่อนิมนต์ภิกษุเหล่านั้นให้ฉันแล้วก็อุททขณ์ว่า ท่านเจ้าข้า ขอตานอยู่ในที่นี้ตลอด ไตรมาสเถิด แล้วช่วยกันสร้างกุฏิสำหรับทำความเพียร ๕๐๐ หลัง จัดแจงเครื่องอุปกรณ์ทุกอย่าง มีเตียง ตั้งหมอนน้ำฉัน น้ำใช้เป็นต้น ๗ ที่นั้น วันรุ่งขึ้น ภิกษุทั้งหลาย เข้าไปบิณฑบาตยังหมู่บ้านตำบลอื่น ในหมู่บ้านเมื่อนั้น มนุษย์ทั้งหลาย ก็บำรุงอย่างนั้นเหมือนกัน

“จักรพงษ์ จินะวงษ์, ไชรทัตถ์ วันสันโลก, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท พรอสเพอร์เซอร์วิส ซัพพลาย จำกัด, ๒๕๕๕), หน้า ๖๖-๖๗.

“ศูนย์ภัยพิบัติ, “อุทกภัยในประเทศไทย ปี ๒๕๕๖”, ๘ ธ.ค. ๒๕๕๖,

<<http://www.thiflood.com>>(9 Dec 2013)

อ่อนวอนให้อยู่จำพรรษา ภิกษุทั้งหลายรับนิมนต์โดยมีเงื่อนไขว่า เมื่อไม่มีอันตราย จึงพากันเข้าไป
 ยิ่งราวปานนั้น เป็นผู้ปรารถนาความเพียรตลอดทั้งกลางคืนกลางวัน ตีระนั่งบอกลาย เป็นผู้มากด้วย
 โยนิโสมนสิการอยู่จึงเข้าไปนั่งที่โคนไม้รุกขเทวดาทั้งหลาย ถูกเดชของเหล่าภิกษุผู้ถือกำเนิดเดชเสียแล้ว
 ก็ลงจากวิมานของตน ๆ พาพวกถูก ๆ เทียวระหกระเหินไป เปรียบเหมือนเมื่อพระราชอาหรีราช
 มหาอมาตย์ ไปยังที่อยู่ของชาวบ้าน ยึดโอกาสที่ว่างในเรือนทั้งหลาย ของพวกชาวบ้าน
 พวกชาวบ้านก็ต้องออกจากบ้านไปอยู่ที่อื่น ก็ได้แต่มองดูอยู่ไกลๆ ด้วยหวังว่า เมื่อไรหนอ ท่านจึงจัก
 ไปกันเสียที ฉันทใด เทวดาทั้งหลายต้องละทิ้งวิมานของตน กระเจิดกระเจิงไป ได้แต่มองดูอยู่ไกล ๆ
 ด้วยหวังว่า เมื่อไรหนอ ท่านจึงจักไปกันฉันทนั้น ก็เหมือนกัน ฉันทนั้นเทวดาทั้งหลายก็ร่วมคิดกันอย่างนี้ว่า
 ภิกษุทั้งหลาย เข้าพรรษาแรกแล้ว จักอยู่กันตลอด ไตรมาสแน่พวกเราไม่อาจจะพาพวกเด็ก
 ระหกระเหินได้เนนพวกเร จักแสดงอภิมงคลในที่ เกสวแก่ภิกษุทั้งหลาย เทวดาเหล่านั้น จึงเนรมิตรูป
 ยักษ์ที่น่ากลัว ยืนอยู่ข้างหน้า ๆ ทำเสียงที่น่าหวาดกลัว เวลาภิกษุทั้งหลายทำสมณธรรมตอน
 กลางคืน ทำให้จิตใจของภิกษุทั้งหลายกวัดแกว่ง ภิกษุเหล่านั้น มีผิวพรรณซีดเผือดและเกิดเป็น โรค
 ผอมเหลือง ด้วยเหตุนี้ ภิกษุเหล่านั้นจึงไม่อาจทำจิตให้ตั้งมั่นมีอารมณ์เดียว ได้เมื่อจิตวิตก สลดใจ
 บ่อย ๆ เพราะความกลัว สติของภิกษุเหล่านั้นก็เลอะเลือนไป ฉันทนั้น อารมณ์ที่เหม็น ๆ ก็ประจวบแก่
 ภิกษุเหล่านั้น ซึ่งมีสติหลงลืมแล้ว มั่นสมองของภิกษุเหล่านั้น ก็เหมือนถูกกลิ่นเหม็นนั้นบีบคั้น โรค
 ปวดศีรษะก็เกิดอย่างหนัก ภิกษุเหล่านั้น ก็ไม่ยอมบอกเรื่องนั้นแก่กันและกัน

ต่อมาวันหนึ่ง เมื่อภิกษุทุกรูปประชุมกันในเวลาบำรุงพระสังฆเถระแล้วพระสังฆเถระก็ถามว่า
 ผู้มีอายุ เมื่อพวกท่านเข้าไปในราวป่านี้ ผิวพรรณดูบริสุทธิ์ผ่องอย่างเหลือเกินอยู่ ๒ - ๓ วัน
 ทั้งอินทรียก็ฝูงใส แต่บัดนี้ ในที่นี้พวกท่าน ดูชุ่มผอม ผิวซีดเผือด เป็น โรคผอมเหลือง ในที่นี้พวกเธอ
 ไม่มีสัปปายะ หรืออะไร ลำดับนั้น ภิกษุรูปหนึ่งกล่าวว่า ท่านขอรับ ตอนกลางคืนกระผมเห็นและ
 ได้ยินอารมณ์ที่น่ากลัวอย่างนี้ ๆ สุดแต่กลิ่นเช่นนี้ ด้วยเหตุนี้ จิตของกระผมจึงไม่ตั้งมั่นเป็นสมาธิ
 ภิกษุเหล่านั้นทุกรูปจึงพากันบอกเรื่องนั้นอย่างนั้นเช่นเดียวกัน โดยอุบายนี้พระสังฆเถระ จึงกล่าวว่า
 ผู้มีอายุ พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงบัญญัติการเข้าจำพรรษาไว้ ๒ อย่าง ก็เสนาสนะนี้ไม่เป็นสัปปายะแก่
 พวกเรา มาเถิดผู้มีอายุพวกเราจะพากัน ไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า ทูลถามถึงเสนาสนะที่เป็นสัปปายะ
 อื่น ๆ ภิกษุเหล่านั้น รับคำพระเถระว่าดีขอรับ ทุกรูปก็เก็บเสนาสนะ ถือบาตรจีวรไม่บอกกล่าวใคร ๆ
 ในตระกูลทั้งหลาย พากันจาริก ไปกรุงสาวัตถี ถึงกรุงสาวัตถีตามลำดับแล้ว ก็พากันเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า
 ทรงเห็นภิกษุเหล่านั้นจึงตรัสว่า

ดูกรภิกษุทั้งหลาย เราบัญญัติสิกขาบทไว้ว่า ภิกษุ ไม่พึงเที่ยวจาริก ไปภายในพรรษาเหตุไร
 พวกเธอจึงยังจาริกกันอยู่เล่า ภิกษุเหล่านั้น จึงกราบทูลเรื่องทั้งหมดแก่พระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงนึกก็

ไม่ทรงเห็นเสนาสนะที่ไหนทั่วชมพูทวีปเป็นสัปปายะเหมาะสำหรับภิกษุเหล่านั้น โดยที่สุด แม้แต่เพียง
คั่งมี ๔ เท้า คั่งนั้น จึงตรัสบอกภิกษุเหล่านั้นว่า

ดูกรภิกษุทั้งหลาย เสนาสนะที่เป็นสัปปายะอื่นสำหรับพวกเธอไม่มีหรือ พวกเธออยู่ในที่
นั้นนั้นแหละจักบรรลุนิพพานเป็นที่สิ้นอาสวะ ไปเถิดภิกษุทั้งหลาย พวกเธอเข้าไปอาศัยเสนาสนะนั้น
นั้นแหละอยู่กันเถิด แต่ถ้าวาพวกเธอปรารถนาความไม่มีภัยจากเวทดาทั้งหลายก็จงพากัน เรียนพระปริตรนี้
ด้วยว่ากรณีขแมตตสูตรนี้จักเป็นเครื่องป้องกัน และจักเป็นกรรมฐานสำหรับพวกเธอ ดังนี้ แล้วจึงตรัส
พระสูตรนี้

แต่อาจารย์พวกอื่นอีกกล่าวว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสพระดำรัสที่ว่า ไปเถิดภิกษุทั้งหลาย
พวกเธอจงเข้าไปอาศัยเสนาสนะนั้นนั้นแหละ อยู่กันเถิดอนึ่งเถา ภิกษุผู้อยู่ป่าควรวู้จักบริหาร
อย่างไรบริหารอย่างนี้คือ แผ่เมตตา ๒ เวลา คือทำเวลาเย็นและเช้า ทำพระปริตร ๒ เวลา เจริญอุสุภ
๒ เวลา เจริญมรณัสสติ ๒ เวลา และนึกถึงมหาสังเวทวัตถุ ๘ ทั้ง ๒ เวลา ซาติ ชรา พยาธิ มรณะ
อบายทุกข์ ๔ ชื่อมหาสังเวทวัตถุ ๘ อีกนัยหนึ่ง ซาติ ชรา พยาธิ มรณะ ๔ อบายทุกข์เป็นที่ ๕ ทุกข์มี
วิภูฏะเป็นมูลในอดีต ๑ ทุกข์มีวิภูฏะเป็นมูลในอนาคต ๑ ทุกข์มีการแสวงอาหารเป็นมูล ในปัจจุบัน
๑ ครั้งพระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงบอกการบริหารอย่างนี้แล้วจึง ได้ตรัสพระสูตรนี้เพื่อเป็นเมตตา
เพื่อเป็นพระปริตรและเพื่ออานอันเป็นบาทแห่งวิปัสสนาแก่ภิกษุเหล่านั้นด้วยประการฉะนี้

กรณีขแมตตสูตร เป็นพระสูตรที่พระพุทธองค์ทรงแนะนำพระภิกษุให้แผ่เมตตาจิตไป
ในมวลสัตว์ ตลอดจนเทพเทวา ภูตผี ปีศาจทั้งหลาย ไม่มีประมาณ ไม่มีขอบเขต ไร้พรมแดนขีดขั้น
ไม่ว่าสัตว์นั้น หรือเขาผู้นั้นจะเป็นเชื้อชาติ ศาสนาอะไร จะเกี่ยวข้องกับเราโดยความเป็นญาติ
เป็นประเทศ เชื้อชาติ ศาสนาหรือไม่ก็ตาม ให้มีจิตกว้างขวาง ไร้ขอบเขตขีดขั้น ขอให้เขาได้มี
ความสุข หากทำได้เช่นนี้ นอกจากเวทดาจะไม่แสดงสิ่งที่น่ากลัวหลอกหลอนแล้ว ยังมีใจ
อนุเคราะห์พระภิกษุ โดยไม่ตรีจิตด้วยความอ่อนโยนมีเมตตาเมื่อต้องเดินทางผ่านป่าเขาลำเนาไพร
หรือ ไปอยู่ในสถานที่ที่ไม่คุ้นเคย ท่านให้สวดกรณีขแมตตสูตร เพื่อเป็นเครื่องคุ้มครองป้องกัน
ภัยอันตราย อันจะเกิดจากอมนุษย์ ภูตผี ปีศาจทั้งหลาย ให้เกิดเป็นความอ่อนโยน มีเมตตา^{๓๐}

กรณีขแมตตสูตร	ภิกษุทั้งหลาย
ย นุตฺ ต สนฺตํ ปทํ อภิสเมจฺจ	ภิกษุทั้งหลาย
สกุ โภ อชฺช จ สุหฺช จ	ภิกษุทั้งหลาย
สุว โจ จสฺส มนุ อนุคฺคิมานี	ภิกษุทั้งหลาย
สนฺตฺตสฺส โภ จ สกุ โร จ	ภิกษุทั้งหลาย

^{๓๐} พ. พ. อ. ๓๕/๓๓๑-๓๓๔.

อปฺปกิจโจ จ สลฺลหุทฺตติ
 สนฺติทฺริโย จ นฺปิโก จ
 อปฺปคทฺโถ กุเลสุ อนฺนิกทฺโร
 น จ ชุทฺทํ สมาเจเร กิจฺจ
 เยน วิญฺญุ ปเร อุปฺวเทยฺยุ
 สฺวจิโน วา เขมิโน โทหนฺตุ
 สพฺเพ สคฺตา ภวฺนฺตุ สฺวจิตฺตฺตา
 เข เกจฺจ ปาณฺณคฺคฺติ
 คคฺตา วา ตาวรา วา อนฺวเสสา
 ทํชา วา เข มหนฺตา วา
 มชฺฌิมา รสฺสกา อณฺุกถฺตา

 ทิฏฺฐา วา เข จ อทิฏฺฐา
 เข จ ทูเร วสนฺติ อวิทฺทูเร
 กฺคฺตา วา สมฺภเวสี วา
 สพฺเพ สคฺตา ภวฺนฺตุ สฺวจิตฺตฺตา
 น ปโร ปรี นิกฺุพฺเพถ
 นาติมฺลฺลเนถ กถฺตจฺจ นํกิลฺลจ
 พฺยาโรสนา ปฏฺิฆสฺสณฺญา
 นาวณฺณมฺลฺลสุสฺส ทฺกขมิจฺเจยฺย
 มาตา ยตา นิชฺํ ปุคฺคํ
 อายุสา เอกปฺคฺตมฺนฺรฺกฺเข
 เขวมฺปิ สพฺพทฺุเตสุ
 มานสมฺภาวเข อปริมาณํ
 เมตฺตฺตฺลจฺจ สพฺพโลกสุมิ
 มานสมฺภาวเข อปริมาณํ
 อุตฺุธ อโร จ ติริยฺย จ
 อสมฺพารฺธ อเวโร อสฺปคฺคํ
 คิฏฺฐณฺจโร นิสฺสินฺโน วา
 สยาโน วา ขาวคฺสุสฺส วิคฺคมิทฺุโร

เป็นผู้มั่งคั่งร่น้อย ประพศิเบากายจิด
 มีอินทรียอันสงบระจับแล้ว มีปัญญารักษาคน
 เป็นผู้ไม่ค่นอง เป็นผู้ไม่พัวพันกับชาวบ้านทั้งหลาย
 วิญญูชนติเคียนชนทั้งหลาย ไม่พียงประพศิในสิ่งทีเลว
 ทรามใดๆ ทีเป็นเหตุให้คนอื่นซึ่งเป็นผู้รู้คิเคียนเอาได้
 ขอสัตว์ท่งปวงจงเป็นผู้มีความสุขมีความสุขเกษม
 สํารานฺเถติ
 สัตว์มีชีวิตท่งหลาย ทุกเหล่า ทุกสถานทีทีมีอยู่
 ทีเคลื่อนไหวได้ก็คิ ไม่เคลื่อนไหวก็คิ ท่งหมด
 เป็นสัตว์มีขนาดลำตัวยาว ปานกลาง หรือสั้นก็คิ
 เป็นสัตว์มีลำตัวใหญ่ ปานกลาง หรือเล็กก็คิ
 เป็นชนิดมีลำตัวละเอียดหรือมีลำตัวหยาบก็คิ
 เป็นจำพวกทีได้เห็นแล้ว หรือไม่ได้เห็นก็คิ
 เป็นผู้อยู่ในทีไกล หรือในทีใกล้ก็คิ
 เป็นผู้ทีเกิดแล้ว หรือกำลังแสวงหาทีเกิดอยู่ก็คิ
 ขอสัตว์ท่งปวงน้น จงเป็นผู้มีความสุขกาย สุขใจเถติ
 บุคคลไม่พียงข่มเหงกัน
 ไม่พียงคูหมิ่นเหยียดหยามกัน ไม่ว่าในทีไหน ๆ
 ไม่พียงคิคก้อทุกขให้แก่กันและกัน
 เพราะความโกรธ และเพราะความแค้น
 มารดาถนอมบุตรคนเคียวผู้เกิดในคน
 คิ้วการยอมสละชีวิตของคนแทน ฉันทิ
 พียงเจริญเมตตาคิจอันกว้างใหญ่
 อันหาประมาณมิได้ในสัตว์ท่งปวง แม้ฉันทิถิต
 บุคคลพียงเจริญเมตตาคิจอันกว้างใหญ่
 หาขอบเขตประมาณมิได้ ไปในโลกท่งสิ้น
 ท่งในทิศเบื้องบน ในทิศเบื้องต่ำ และในทิศขวาง
 เป็นธรรมอันไม่คับแคบ ไม่มีเวร ไม่มีศัตรู
 ผู้เจริญเมตตาคิจอย่างน้นขึ้นอยู่ก็คิ เคินไปก็คิ นั้งแล้วก็คิ
 นอนแล้วก็คิ เป็นผู้ปราศจากความง่วงนอนเพียงใด

เอตํ สตี อธิฏฺเฐย
 พุทฺทมเมตํ วิหารํ อธิมาหุ
 ทิฏฺฐณฺจ ออนุปคมฺม สีสวา
 ทสฺสเนน สมฺปนฺโน
 กามสฺสุ วิเนยฺช เสรํ
 น หิ ชาตุ คพฺทุกเสยฺยํ ปฺนเรตฺติ
 ๔.๑.๑๑ จนฺทนี

ก็จะตั้งสตินั้นไว้ได้นานเพียงนั้น

บั้นจิตทั้งหลาย กล่าวเมตตาวินัยธรรมนี้ว่า เป็นพรหม
 วิหารในพระศาสนา

บุคคลผู้นั้น ละความเห็นผิด ไม่เข้าถึงทิวเสียดได้เป็นผู้มีศีล

ถึงพร้อมแล้วด้วยทัสสนะ คือการเห็นอริยสัจ ๔

สามารถกำจัดความยินดี ในกามทั้งหลายออกไปได้

ย่อมไม่กลับมาเกิดในภพอีก โดยแท้ทีเดียวแล^{๒๒}

สุบินข้อที่ ๑๑: หม่อมฉัน ได้เห็นคนทั้งหลายเอาแก่นจันทร์ มีราคาตั้งแสนหาบพะชายแลก
 กับเปรียงเน่า

วิเคราะห์พุทธพยากรณ์

ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศลในมิตติของสถานการณ์ปัจจุบัน ในข้อที่ ๑๑ ในปัจจุบันนี้
 เราจะพบจากข่าวอยู่บ่อย ๆ ว่า ฤกษ์อสังขีใช้ธรรมที่พระพุทธเจ้าได้ทรงสั่งสอนมาผลิตในสื่อต่าง ๆ
 ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของหนังสือ ซีดี วีซีดี หากินเป็นธุรกิจรับเงินกันเป็นกอบเป็นกำ มีเงินฝาก
 ธนาคารเป็นล้านเป็นพัน มีเงินให้กู้ มีบ้านให้อยู่ ให้เช่า มีรถยนต์แท็กซี่ มีรถตู้ให้เช่า บ้างออกเรียไร
 เป็นประจำ สร้างวัดดุมงคลชาย บางพวกบอกกับญาติโยมว่าทำบุญมาก ๆ จะได้บุญใหญ่ไปสวรรค์
 ชั้นสูง ๆ ไว ๆ ขึ้น มีที่ดินที่ซื้อไว้ในนามญาติ มีรถยนต์ยี่ห้อหรูหราก็ซื้อมาในนามญาติบ้าง บอกว่า
 มีลูกศิษย์มาถวายบ้าง มีเครื่องมือ เครื่องใช้ยี่ห้อดี ๆ ราคาแพง ๆ ใ้ห่วย บอกหุ่น ดิฉันสุรา ยาเสพติด
 ทั้งเสพทั้งจำหน่าย เล่นกันให้มัวเมาในคราบของสงฆ์ เป็นหนอนบ่อนไส้ทำลายศาสนาโดยพวกมาร
 ศาสนาที่เป็นชาวพุทธเสียเอง บ้างยังมีกำหนด ล่อลวงหญิงบำเรอกาม พอจับได้ไล่ทันพบดงยางใน
 ดงขาม แด่อสังขีไม่มีขางอาบ บ้างก็ขอสูบบุหรี่ให้ทนายผีปากกล้าช่วย บ้างก็ไม่ยอมสู้น้ำหนักนี้ไป
 ต่างประเทศก็มีให้เห็นบ่อย ๆ พระอสังขีพวกนี้ทำลายพระพุทธศาสนาให้เสื่อมเร็ววัน โดยเอาพระธรรม
 คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าที่มีค่าหาสิ่งใดเทียบได้ไปแลกกับปัจจัยเพียงเล็กน้อยนี้ ที่เปรียบได้เท่า
 เปรียงเน่า

แต่พระผู้ปฏิบัติก็ยังคงมีอยู่ และดำเนินชีวิตสั่งสอนธรรมจากพระโอษฐ์อยู่อย่างสม่ำเสมอ
 เช่นเดียวกัน ต่างกันที่การเผยแผ่ธรรมโดยมิได้หวัง ลาภยศ เงินทองแต่อย่างใดแต่เป็นการเผยแผ่

^{๒๒} สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก, เจ็ดตำนานและสิบสอง
 ตำนานพุทธมณฑล, (นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย, น.ป.ป.), หน้า ๑๒๓.

และจรโลงพระพุทธรูปให้อยู่ได้ อยู่เป็นแสงส่องสว่างกว้างไกล มีความเจริญงอกงาม ออกแผ่ขยาย
สืบไป เพียงต้องการให้เป็นที่พึ่งทางใจของปวงชนยามทุกข์ร้อนใจ

๔.๑.๑๒ ลาวูนิ สิณฑิ

สุบินข้อที่ ๑๒: หม่อมฉันได้เห็นกะโหลกน้ำเต้า จมน้ำ

วิเคราะห์พุทธพยากรณ์

ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศลในมิตติของสถานการณ์ปัจจุบัน ในข้อที่ ๑๒ ในปัจจุบันนี้
เราจะพบว่า คนที่หุงจา กระล่อน ปลิ้นปล้อน เอาใจ ประจบสอพลอผู้ใหญ่เก่ง จะก้าวหน้าไว พระราชา
หรือผู้นำประเทศจะแต่งตั้งในหน้าที่การงานในตำแหน่งที่ดี ได้เป็นใหญ่เป็นโต มีอำนาจวาสนาในราชการ
แต่มักทำงาน ไม่เก่ง แก้ไขปัญหาไม่เป็น ไม่คล่องเพราะขาดประสบการณ์ ขาดความชำนาญ

แม้แต่ในทางศาสนาก็เช่นกัน พวกที่ปฏิบัติผิดวิชายแต่มีเงินก็จะมีอำนาจและเสียงดัง เสียงแข็ง
สามารถสั่งสอนธรรมศึคพื้นไปบ้างก็อนุโลม ไม่ผิดวินัย ส่วนพระที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบประพฤติ
อยู่ในกฎ ระเบียบวินัย ไม่มีโอกาสแสดงธรรมดี ๆ ได้ ความดี หรือคนดีหมดความหมาย หมดความ
ชอบธรรมความยุติธรรม ความสามารถ ความซื่อสัตย์ ความรักนับถือเอ็นดู ความเมตตาสงสาร
หมดความหมายไปโดยปริยาย

๔.๑.๑๓ สิลา ปลาวูนิ

สุบินข้อที่ ๑๓: หม่อมฉัน ได้เห็นสิลาแห่งที่บใหญ่ ขนาดเรือนยอดลอยน้ำเหมือนดังเรือ
อะไรเป็นผลแห่งสุบินนี้พระเจ้าข้า ?

วิเคราะห์พุทธพยากรณ์

ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศลในมิตติของสถานการณ์ปัจจุบัน ในข้อที่ ๑๓ การบูชา
คุณงามความดีของบุคคลนั้น หมายถึงบูชาผู้ที่มีศีลธรรม มีคุณธรรมเป็นต้น โดยไม่คำนึงถึงว่าท่าน
เหล่านั้นจะมาจากสกุลต่ำหรือสูง อายุน้อยหรืออายุมาก เราควรให้ความนับถือบูชาทั้งสิ้น ซึ่งผู้ที่บูชา
บุคคลที่ควรบูชานั้นนับได้ว่าเป็นอุดมมงคลแก่ผู้นั้นประการหนึ่ง แต่ในปัจจุบันนี้ วิถีชีวิตอย่างหนึ่ง
ขาดหายไป ไม่ค่อยได้เห็น วิถีการแสดงออกที่เรียกว่า เชฎฐาภิจายนธรรม คือ การแสดงความเคารพ
นอบน้อมต่อผู้ใหญ่ ผู้เจริญด้วยอายุ เจริญด้วยวัย ด้วยชาติ ตามวิถี หรือธรรมเนียมของเขาวชนไทยพุทธ
เพราะผู้ใหญ่นั้น หรือนักปกครองเหล่านั้นกระทำการเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีเสมอ ๆ ขาดศีลธรรม
วางมาดว่าเป็นผู้อำนาจเหนือคนเหนือฟ้ามีความโลภ เกิดกิเลสครอบงำ คนดี คนมีตระกูล ไม่ได้รับ
ความนับถือ

ในส่วนเรื่องศาสนา ชาวไทยพุทธยังมีความศรัทธา เลื่อมใสอย่างเหนียวแน่น แต่ภิกษุ
ผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบที่รักษาระเบียบวินัย ซึ่งยังมีจำนวนไม่น้อย เห็นได้จากการทำบุญ ใส่บาตร
มีอยู่จำนวนมาก ส่วนภิกษุที่คล้ายฆราวาส ไม่ทราบว่าเป็นพระจริงพระปลอม เช่น โคนหัว

ได้ภรรยามาแล้วอยู่ด้วยกันแล้ว สามีควรจะปกครองเหย้าเรือนให้ดี หากดูแลไม่ดีก็จะนำทุกข์มาให้ สมเด็จพระสังฆราชที่กล่าวไว้ว่า “ทูลาวาสา ฆรา ทุกขา เหย้าเรือนที่ปกครองไม่ดี นำทุกข์มาให้”^{๒๔}

ในปัจจุบันนี้ เห็นอยู่มากมายเหมือนกันที่ผู้ชายกลายเป็นช้างเท้าหลัง เพราะอำนาจของ กิเลส โลภี๋ยศรอมงำฝ่ายชาย หวังเพียงเพื่อเสพสุขกับหญิงที่ตนปรารถนาเท่านั้นจึงยอมทุกอย่าง แม้จะถูกกดขี่ กดหัว กิจการทุกอย่างถูกฝ่ายหญิงบริหารจัดการทำแทนทั้งหมด ไม่ต้องหวังพึ่งเพศชายก็ได้ แต่เมื่อเพศชายที่ควรจะเป็นช้างเท้าหน้า แต่ช้างเท้าหน้าบริหารเหย้าเรือนไม่เป็น ปกครอง บ้านเรือนไม่ดี มัวเมาเริ่มหลงภรรยาที่สวย ทั้งสาวพราวเสน่ห์ จึงกลับกลายเป็นช้างเท้าหลัง เลยกกลายเป็นทุกข์ไปในที่สุด

ในขณะที่สตรีได้รับการยอมรับในหลายๆประเทศ ซึ่งก็ต้องยอมรับว่าสตรีสมัยนี้มี ความรู้ มีปัญญา มีความสามารถ เฉลียวฉลาดในการตัดสินใจอย่างเฉียบแหลม ไม่แพ้ผู้ชายออกสามศอก แต่เมื่ออยู่ครองคู่ด้วยกันกับสามีควรประพฤติปฏิบัติเป็นที่พอใจในกันและกัน สมเด็จพระสังฆราชที่ว่า “สมศีลพุดา อุ โภ นนุทิ โน เทวโลกสมิ โมทนติ กามกามิโนติฯ สามีภรรยาที่มีความประพฤติและ มารยาทเหมาะสมกันย่อมมีความสุข”^{๒๕}

ในยุคนี้สามีภรรยาจะอยู่กันชียาว ประสาโลกีย์วิสัย นอกจากเรื่องความสมดุลทางด้าน กามารมณ์ที่มนุษย์ยุคปัจจุบันให้ความสำคัญกันมากนั้น คู่สามีภรณายังต้องมีความดีภายในตน เหมาะสมกลมกลืนกันดังต่อไปนี้ คือ

๑. สมศรัทธา (สมศุทธา) มีศรัทธาเหมาะสมกัน ศาสนาเดียวกัน แต่ถ้านับถือลัทธิหรือ ศาสนาต่างกัน มีศรัทธาชื่นชอบการเมืองต่างกัน ก็ควรให้เกียรติ ไม่ก้าวก่ายกัน

๒. สมศีลา (สมศีลา) มีศีลเหมาะสมกัน มีศีลธรรม จรรยาเคียงคู่กัน ปรับความเชื่อมั่นศรัทธา ในศีลกล้อยตามกัน ไม่ขัดกัน

๓. สมจาคา (สมจาคา) มีน้ำใจเหมาะสมกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีไมตรีอารีย์ เสียสละ กล้าย ๆ กัน ไม่คิดเล็กคิดน้อยที่จะทำให้เกิดความบาดหมางใจกัน

๔. สมปัญญา (สมปัญญา) มีปัญญาเหมาะสมกัน มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักใหญ่ กล้อยตามกัน ไม่ขัดกัน ไม่สวนทางกันจึงจะเป็นครอบครัวที่สมบูรณ์พูนสุข ไม่ต้องระแวงว่าฝ่าย หญิงจะเป็นผู้ใช้อำนาจเผด็จการในครอบครัวด้วยประการฉะนี้แล

^{๒๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๖.

^{๒๕} อัง.จตุกก. ๓๕/๕๕/๑๘๕.

๔.๑.๑๕ กำ สุวณฺณา ปรีวารยฺนุติ

สุบินข้อที่ ๑๕: หม่อมฉัน ได้เห็น ผุ่งพญาหงส์ทอง ที่ได้นามว่า ทองเพราะมีขนเป็นสีทอง พากันมาแวดล้อมการค้า

วิเคราะห์พุทธพยากรณ์

ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศลในมิตติของสถานการณปัจจุบัน ในข้อที่ ๑๕ ในปัจจุบัน พระราชา หรือผู้นำที่มีอำนาจแต่งตั้งคนที่ไม่มีความรู้ไว้ในตำแหน่งสูง ๆ เพื่อถ่วงดุลอำนาจของพวกราชินิกุลพวกผู้ที่มีความรู้มาก มาคุมหน่วยราชการใหญ่ ๆ ในหน่วยกรม กอง เพราะเกรงจะทำการประหารแย่งชิงอำนาจ เมื่อพวกตระกูลต่ำกลับขึ้นมา มีอำนาจในการบริหาร หรือคุมหน่วยงานใหญ่ ๆ สำคัญ ๆ เช่น เป็นรัฐมนตรี เป็นปลัดกระทรวง เป็นผู้บังคับบัญชา เป็นผู้การ ผู้อำนวยการ หรือแม้แต่ตามหน่วยงานกิจการของเอกชน เช่น เจ้าหนี้ ที่ขึ้นสูงของชน พวก พวกตระกูลสูง ผู้ที่มีความรู้สูง ๆ มีฐานะต้องคิดต่อหน่วยงานนั้น ๆ ต้องเอาอกเอาใจเจรจาอ่อนน้อม ไม่แสดงความแข็งกระด้าง หรือต้องคอยปรนนิบัติรับใช้คุณเจ้านายเหนือหัวของคน ต้องเอาอกเอาใจคน ไม่มีตระกูลแต่กลับมีอำนาจเป็นใหญ่ในราชการ

๔.๑.๑๖ ศสาวกา เอพกานํ ภาณฺนุติ

สุบินข้อที่ ๑๖: หม่อมฉัน ได้เห็น ผุ่งแกะพากัน ไล่กัด ผุ่งเสื่อเหลือง กัดกินอยู่มุ่มม่า ๆ ซึ่งในกาลก่อน ๆ เสื่อเหลือง พางจะ ไล่กัดกิน ผุ่งแกะ ดังนั้น เสื่ออื่น ๆ คือ เสื่อขาว เสื่อโคร่ง เห็น ผุ่งแกะ กระทำอย่างนั้น ก็พากันสะดุ้งกลัว สยดสยองพากันวิ่งหนี หลบเข้าพุ่มไม้และป่ารก ชุกซ่อนเพราะกลัว ผุ่งแกะ

วิเคราะห์พุทธพยากรณ์

ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศลในมิตติของสถานการณปัจจุบัน ในข้อที่ ๑๖ ในปัจจุบัน จะเห็นว่าคนที่ไม่มีความรู้ แต่มีตำแหน่งใหญ่โต มีอำนาจ บริหารราชการเกิดความ โลภอยากมี รดยนต์ยี่ห้อดี ๆ ใช้ อยากมีบ้านราคาแพง ๆ อยู่ อยากได้สาวหน้าคาสวยไว้บำเรอ ตน อยากมีที่ดิน อยากมีเงิน มีทองประดับ ก็จะหาทางทำทุกอย่างให้ได้สิ่งที่ตนปรารถนา แม้จะได้มาโดยไม่สุจริต ก็ยอมเพราะเกิด โลก ตัณหา ขาดความยุติธรรม กลั่นแกล้งพวกราษฎร์ แม้แต่พวกผู้ดีเก่าสกุลสูง ผู้บริสุทธิ์ ก็ไม่มียกเว้น เพราะเมื่อมีอำนาจก็พยายามรีบกอบ โภย โกงกินอย่างมูมามาน เข้าตำราภาษิตที่ว่า มือใครยาวสาวได้สาวเอา ยิ่งถ้าได้เป็นใหญ่ในรัฐบาลผลอเดี้ยวเดี้ยวมีเงินร้อยล้านพันล้าน นี่แหละผู้ใหญ่ของแผ่นดิน ทำตัวอย่างที่ไม่ดีไว้ให้ลูกหลานเจริญตามรอย ชนรุ่นใหม่มารบริหาร ประเทศ ก็จะดำเนินแบบเดียวกัน เจริญตามรอยกัน

ทางด้านศาสนา ฝึกนุถุชชีทุกศีล เหยียดหยามกลั่นแกล้งพระที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ จนทนอยู่ไม่ได้ จำต้องพากันหลบหนีภัยเข้าป่า รักษาศีล รักษาธรรม สมดังสุภาษิตที่ว่า “วาปี ฉิบพด มา

รุกข์ วนโต ชายตี ภัย เสดวา วนญจวนถญจนิพพนา โหถภิกขโว ท่านทั้งหลายจงตัดป่า (กิเลส) อย่างตัดต้นไม้, ภัยย่อมเกิดจากป่า ภิกษุทั้งหลาย พวกท่านจงตัดป่าและสิ่งที่ตั้งอยู่ในป่าแล้วเป็นผู้ 'ไม่มีป่าเกิด'^{๒๖} ผู้ไปอยู่ตามป่า ตามเขา รื่นรมย์ธรรมชาติแบบสงบเงียบอยู่สันโดษ แบบสมณะพออาศัยถือศีลาปฏิบัติธรรมเพื่อบรรลผลนิพพานต่อไป ก็มีด้วยประการฉะนี้

๔.๒ สรุป

ตามที่พระพุทธเจ้าทรงพยากรณ์ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศลนั้น เหตุการณ์ต่าง ๆ ตามความฝันทั้ง ๑๖ ประการ จะอุบัติในอนาคตทั้งสิ้น ส่วนใหญ่จะอุบัติในสมัยที่พระราชเจ้าเป็น อชรมิกราช และสมัยที่ศาสนาของพระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบันนั้น ๆ เสื่อมลง เป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่าโลกที่เราอาศัยอยู่นี้ประกอบด้วยควม หลก หลก อยท ฆธรรมชคิเชน ป่าไม้ ฝันไม้ ภูเขา ลำธาร แม่น้ำ ทะเล มนุษย์ สัตว์ แมลง แต่ทุกสิ่งทุกอย่างต้องตกอยู่ภายใต้กฎแห่งไตรลักษณ์ คือการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไปในที่สุด ดังนั้น โลกในแต่ละสมัยย่อมมีการเกิดขึ้น มีตั้งอยู่และจะดับไปในที่สุด เช่นเดียวกัน และจะเป็นเช่นนี้ต่อ ๆ ไปเป็นกฎแห่งธรรมชาติ เป็นอมตธรรม คำพยากรณ์ครั้งนั้น เป็นการพยากรณ์สถานการณ์ของโลกโดยรวม ๆ เหตุการณ์บางอย่าง ยังไม่ปรากฏให้เห็นชัด บางอย่างกำลังเกิดขึ้นอย่างช้า ๆ แต่บางอย่างได้เกิดขึ้นให้เห็นในมิติปัจจุบันแล้วในทุกๆวัน

การตีความในเรื่องนี้ มีหลักธรรม เตือนสติชาวพุทธ และชาวโลกหลายประเด็น เช่น การอยู่อย่างมีสติ ไม่ว่า เหตุการณ์ใด ข้าวใด ๆ จะเกิดขึ้น จงตั้งจิตให้มั่นอยู่อย่างมีสติใคร่ตรงให้รอบคอบ โยนิโสมนสิการ ใช้หลักกาลามสูตรอย่าตื่นตระหนกกับข่าวเกินเหตุจนสติแตก มีหลักธรรมให้คิด หลักทศพิธราชธรรมในด้านการปกครองที่สมัยปัจจุบันหลายประเทศได้เปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบบประชาธิปไตย สืบเนื่องมาจากพระราช พระมหากษัตริย์ผู้นำประเทศเป็นอชรมิกร ไม่มีความเป็นธรรม ทำให้ประชาชน ในหลายประเทศ ต้องเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบบประชาธิปไตยตามสากลนิยม เหตุนี้เป็นการเตือนย้ำซ้ำ ๆ เกี่ยวกับหลักการปกครองของพระราชามีมาในความฝันถึง ๑๐ หัวข้อด้วยกัน

ดังนั้น ผู้นำประเทศ หรือผู้บริหารประเทศจึงควรตระหนักให้มาก จงยึดหลักทศพิธราชธรรม หรือหลักธรรมของนักปกครอง ประเด็นต่อมา มีหลักธรรมอื่น ๆ สอนชาวพุทธ หรือชาวโลกในเรื่อง การดำเนินชีวิต การอยู่อย่างรู้คุณคน มีความกตัญญูกตเวทิตา มีสติ ไม่ถลำไปในทางเสื่อม คือ อับมาพะ การปฏิบัติหน้าที่อย่างสุจริตการทำบุญ ทำทาน โลกธรรม ๘ กฎแห่งกรรม มีเจตนาดี ละเว้นการกระทำชั่ว การศึกษามีความสนใจใฝ่หาความรู้ ฝึกทักษะในวิชาที่เรียนมาให้เกิดความชำนาญ นำความรู้

^{๒๖} พ.ธ.อ. ๔๓/๑๒๕.

ความสามารถมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ สามารถปฏิบัติได้จริงเป็นที่ยอมรับแก่มหาชน
ควรเคารพยกย่องกราบไหว้ทิศทั้งหก

บทที่ ๕

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่อง “ศึกษาพุทธพยางค์ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศลในมิติของสถานการณ์ปัจจุบัน” ในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบบวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ ๓ ประการ คือ ๑. เพื่อศึกษาความหมายของพุทธพยางค์ ๒. เพื่อศึกษาพุทธพยางค์ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศล ๓. เพื่อวิเคราะห์พุทธพยางค์ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศลในมิติของสถานการณ์ปัจจุบัน

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบข่ายเนื้อหาของการศึกษาวิจัยโดยมุ่งเน้นศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับเรื่องพุทธพยางค์ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศลในมิติของสถานการณ์ปัจจุบัน โดยมีขอบเขตการศึกษาดังนี้ ๑. ศึกษาแนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับพุทธพยางค์ ๒. ศึกษาพุทธพยางค์ในพุทธปรัชญาเถรวาท ๓. วิเคราะห์พุทธพยางค์ในพุทธปรัชญาเถรวาทที่มีการดำเนินการศึกษาวิเคราะห์จากตำราและเอกสารทางวิชาการ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้ ๑. รวบรวมข้อมูลจากพระไตรปิฎก ๒. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารจากอรรถกถา ฎีกาตลอดทั้งตำราวิชาการ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพุทธพยางค์ ๓. นำข้อมูลมารวบรวมเรียบเรียงลงในบทความต่าง ๆ ตามความเหมาะสมและให้สอดคล้องกับเนื้อหาของงานวิจัย ๔. นำเสนอผลงานวิจัยโดยการบรรยายแบบพรรณนาโวหารนำเสนอผลงานโดยจัดเป็นรูปเล่มวิทยานิพนธ์

๕.๑ บทสรุป

จากการศึกษาพุทธพยางค์ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศลในมิติของสถานการณ์ปัจจุบันแล้วนั้น ทำให้สรุปได้ว่า

๑. ความหมายของพุทธพยางค์นั้นคือ พุทธพยางค์ของพระพุทธเจ้าองค์ก่อน ๆ ในอดีตจนถึงองค์ปัจจุบัน มีการพยากรณ์บุคคลที่จะอุบัติเป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต พยางค์ ภิกขุ ภิกขุณี ศาวกและพยางค์ในพระสุบิน ๑๖ ประการ

๒. พุทธพยางค์ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศล สรุปว่าพุทธพยางค์ในพระสุบินอย่างเดียวกันนี้เคยเกิดเหตุการณ์เช่นเดียวกันในสมัยพระพุทธเจ้าในอดีต เป็นเช่นเดียวกันกับพุทธพยางค์ของพระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบัน

๓. พุทธพยากรณ์ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศลในมิตติของสถานการณปัจจุบัน
สรุปว่า พุทธพยากรณ์ของพระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบันนั้น กำดั่งอุบัติขึ้นในสถานการณปัจจุบันหลาย
ประเด็น

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

๕.๒.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาพุทธพยากรณ์ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศลในมิตติของสถานการณ
ปัจจุบันนี้ผู้วิจัย พบว่า ยังมีประเด็นที่ลึกซึ้งซึ่งเกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่สมควรเสนอแนะ ดังนี้

หลังจากได้ศึกษาพุทธพยากรณ์ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศลในมิตติของ
สถานการณปัจจุบันพบว่า มีหลักคำสอนในทางพุทธศาสนาที่น่าสนใจแฝงอยู่หลายประเด็น เช่น
หลักพระไตรลักษณ์ของสรรพสิ่งมี อนิจจตา ทุกขตา อนัตตตา เบญจศีล เบญจธรรม กุศลกรรมมถ ๑๐
หลักการปกครอง หลักการครองเรือน หลักทาน หลักพรหมวิหาร ๔ กัลยาณมิตร การอยู่อย่างมีสติ
โยนิโสมนสิการ โลกธรรม ๘ และอีกหลายประเด็นที่ลึกซึ้งซึ่งเกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่สมควรเสนอแนะดังนี้

๑) กระทรวงศึกษาธิการควรปรับปรุงการศึกษาโดยบรรจุวิชาศีลธรรมอยู่ในหลักสูตร
เริ่มตั้งแต่ชั้นระดับประถม จนถึงระดับมัธยมเพื่อเป็นการหล่อหลอมเยาวชนให้มีคุณธรรมศีลธรรม
ตั้งแต่วัยอ่อน

๒) หน่วยงานของรัฐควร จัดพระนักเทศน์ หรือนุศาสนาจารย์เข้าไปอบรมเจ้าหน้าที่อย่าง
น้อยเดือนละครั้ง และควรรณรงค์ให้ภาคเอกชนสนใจดำเนินการเช่นเดียวกันนี้ โดยเฉพาะเพื่อ
ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการทำงานของหน่วยงานของรัฐและสถาบันเอกชน เพื่อเป็นการบำรุงขวัญ
และกำลังใจในการปฏิบัติงานและการอยู่ร่วมกัน แบบกัลยาณมิตรทุกคน ทั้งส่วน สถาบันครอบครัว
เป็นการลดช่องว่างระหว่างสามเฑียรยา และบุตรให้อยู่ร่วมกันอย่างผาสุก

๕.๒.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “ศึกษาพุทธพยากรณ์ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศลในมิตติของสถานการณ
ปัจจุบัน พบว่า พุทธพยากรณ์มีประโยชน์ต่อการเผยแผ่หลักพุทธธรรมของพระพุทธเจ้าเป็นอย่างมาก
จึงควรมีการไปศึกษาวิเคราะห์ต่อข้อองค์ความรู้ให้กว้างขวางและลึกซึ้งต่อไป ผู้วิจัยมีความ
คิดเห็นว่างานวิจัยเล่มนี้ยังสามารถนำไปศึกษาในประเด็นอื่น ๆ หรือศึกษาในเชิงลึกเป็นการเฉพาะ
เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่ลึกซึ้งยิ่ง ๆ ขึ้นไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรเสนอให้ผู้สนใจศึกษา
พุทธพยากรณ์ในพระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศลในมิตติของสถานการณปัจจุบัน ได้ทำการศึกษา
วิเคราะห์ในประเด็นอื่น ๆ ดังต่อไปนี้

- ๑) ศึกษาคำพยากรณ์ของพระพุทธเจ้ากุสันธะ โจนาคมนะ และกัศสปะ
- ๒) ศึกษาคำพยากรณ์ของพระพุทธเจ้าสมณโคดมต่อพระเทวทัตต์
- ๓) ศึกษาคำพยากรณ์ของพระพุทธเจ้าสมณโคดมต่อพระอชิตะ

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ข้อมูลปฐมภูมิ

มหามกุฏราชวิทยาลัย, มูลนิธิ. พระไตรปิฎกฉบับพร้อมอรรถกถา (๕๑ เล่ม) เล่มที่ ๓, ๖, ๘, ๑๒, ๑๓, ๑๖, ๒๔, ๓๑, ๓๒, ๓๓, ๓๕, ๓๖, ๓๗, ๓๘, ๓๙, ๔๑, ๔๒, ๕๖, ๗๓, ๗๕. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

ข้อมูลทุติยภูมิ

๑) หนังสือทั่วไป

คณาจารย์แห่งโรงพิมพ์เลี้ยงเชิง. วิชาพุทธประวัติ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เลี้ยงเชิง, ๒๕๓๕.

จักรพงษ์ จีนะวงษ์. ไชยศาสตร์ วันสิ้นโลก. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พรอสเพอร์เซอร์วิส จำกัด, ๒๕๕๕.

ชัชวาล เฟ่งวรรณะ (อ้อง เขาค้อ). เรื่องจริงที่ยังสงสัย บอกได้ชาตินี้เท่านั้น เล่ม ๒๐. งานเขียนเรื่อง "ถอดรศคำทำนายของพระอริสงฆ์ (ผู้พยากรณ์ธาตุ)". นนทบุรี : บริษัท ชิงค์ บีคอน บุคส์ จำกัด, ๒๕๓๗.

เดวิดส์, ที. คับลิว. วี. ส. พระพุทธศาสนาในชมพูทวีป. แปลและเรียบเรียง โดย สมัย สิงห์ศิริ. กรุงเทพมหานคร : สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๑๕.

ธีระวุฒิ ปัญญา. ๑๐ สัญญาณมรณะ วันสิ้นโลก. กรุงเทพมหานคร : บริษัท โพลีเน็กซ์ จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๔.

ถกมล ชาวปลายนา, ผศ.ดร. สารัตถธรรมจากคัมภีร์ป้อนเวหน. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีปทุม, ๒๕๕๖.

บัญญัติ บงกช. พุทธทำนายวันสิ้นโลก. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ อนิเมทกรุป, ๒๕๕๕.

บุญมี หวงเพชร. เรื่องจริงที่ยังสงสัย บอกได้ชาตินี้เท่านั้น เล่ม ๒๐. งานเขียนเรื่อง "ปรากฏการณ์ หายนะเหตุการณ์ก่อนวันสิ้นโลก". นนทบุรี : บริษัท ชิงค์ บีคอนคัมพูคส์ จำกัด, ๒๕๓๗.

ประกาศ สุระเสน. พระพุทธเจ้าองค์ใหม่ที่จะครุสวัค้อจาก "เจ้าชายอิทธิทัตตะ". กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

_____ พระคัมภีร์อนาคตวงศ์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๑๗. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

_____ พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ ๑๐. กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอสอาร์
ปรินต์ติ้งแมสโปรดักส์ จำกัด, ๒๕๔๖.

พระธรรมชรัสวีระนนท์ วีระนนุ โท ภิกขุ. พุทธทำนาย ๑๖ ประการ. นครปฐม : แสงงามการพิมพ์, ๒๕๕๑.

พระอริยคุณาธาร (เส็ง ปุสฺโส ป.บ.๖). ชวรมะของ พระอริยคุณาธาร (เส็ง ปุสฺโส ป.บ.๖). กรุงเทพมหานคร :
บริษัทชอวณิชา จำกัด, ๒๕๓๕.

_____ .ทิพย์อำนาจ. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., ๒๕๐๓.

พระมหาช่วง ภูริวัฑฒ โน. เรื่องจริงที่ยังสงสัยบอกได้ชัดนี้เท่านั้น เล่ม ๒๐. พระสุบินนิมิตของ
พระเจ้าปเสนทิโกศล. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ลิงค์ ทีคอน บุคส์ จำกัด, ๒๕๓๗.

พระมหาวงศกานต์ จิตมโม. พุทธทำนาย สุบินโศภณ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์, ๒๕๕๕.

พุทธทาสภิกขุ. พระพุทธศาสนากับการไหลเรศสตร์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธรรมสภา, ม.ป.ป.

_____ .ชุมนุมข้อคิดอิสระ. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ตถาคตา พับลิเคชั่น จำกัด, ๒๕๕๖.

มหามกุฏราชวิทยาลัย. พุทธภาษิต ๖ ภาษา. กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

มานพ นักการเขียน. พระพุทธศาสนากับวิทยาการร่วมสมัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

วสัน อินทสระ. พุทธพยากรณ์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เม็ดทราย, ๒๕๕๔.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ศิริวัฒนา
อินเตอร์พริ้นท์ จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๔.

สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระปรมานุชิตชิโนรส. ปฐมสมโพธิกถา. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์,
๒๕๑๖.

_____ .วิชาพุทธศาสนสุภาษิต. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก. เจ็ดตำนานและสิบสองตำนาน
พุทธมนต์. นครปฐม : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ม.ป.ป.

สมณะชาควโร. พุทธทำนาย. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ฟ้าอภัย จำกัด, ๒๕๔๐.

เสถียรพันธุ์รังสี, ศ. นักศึกษามหาวิทยาลัยดักกลีลา. พิมพ์ครั้งที่ ๑๐. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๔.

สุชีพ ปุญญานุภาพ. พระไตรปิฎกฉบับประชาชน. กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

อาจินต์ บุญเกตุ. คำสารภาพวิญญูณบาป. กรุงเทพมหานคร : กรมศาสนา, ๒๕๓๔.

อารยัน (นามแฝง). วิจารย์พุทธทำนาย. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด อำนวยศาสน์การพิมพ์,
๒๕๓๕.

๒) บทความจากเว็บไซต์ (Web Site)

กระทรวงพาณิชย์จีน, “การปฏิรูปภาคมีครั้งใหญ่ของจีน”, ๑๕ ส.ค. ๒๕๕๖,

<http://www2.moc.go.th/cwt_dl_link.php?nid=6910&filename=status>(15 Aug 2013)

จริยธรรม, “อานิสงส์ของการรักษาพระวินัย”, ๒๑ ธ.ค. ๒๕๕๖,

<<http://www.jariyatam.com/precept/precept-227/212-2009-07-02-01-22-57>>(21 Dec 2013)

นิลวรรณ, “ความหมายและความสำคัญของสี”, ๒๑ ก.ย. ๒๕๕๖,

<<http://nilawan.wordpress.com/tag/>>(21 Sep 2013)

บล็อก โอเคเนชั่น, ประวัติ พระโมคคัลลานะ, ๕ ก.ค. ๒๕๕๖,

<<http://www.oknation.net/blog/print.php?id=785739>>(5 Jul 2013)

พีแอม, “วิชาศิลปะศาสตร์ ๑๘ ประการ”, ๑๕ มี.ค. ๒๕๕๖,

<<http://thaimisc.pukpik.com/freewebboard/php/vreply.php?user=dokgaew&topic=5172>>
(19 Mar 2013)

มหาเทพ, “พระโค : สัญลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์”, ๒๐ ส.ค. ๒๕๕๖,

<<http://mahathep.exteen.com/20060730/entry-1>>(20 Aug 2013)

วิกิพีเดีย, “ไห่เยียน”, ๒๘ พ.ย. ๒๕๕๖,

<<http://th.wikipedia.org/wiki/>>(28 Nov 2013)

_____, “สงครามหกวัน”, ๓๐ ก.ย. ๒๕๕๖,

<<http://the.wikipedia.org/wiki/>>(30 Sept 2013)

ศูนย์ภัยพิบัติ, “อุทกภัยในประเทศไทย ปี ๒๕๕๖”, ๙ ธ.ค. ๒๕๕๖,

<<http://www.thiflood.com>>(9 Dec 2013)

๕ โปสต์ - ๕ ผู้เขียน, “ลักษณะผู้หญิงที่สวยงามที่สุดในโลก”, ๑๘ ก.พ. ๒๕๕๖,

<<http://www.danniparn.com/thread-981-1-1.html>>(18 Feb 2013)

_____, “ลักษณะอดีต ๖๔ ประการ”, ๑๘ ก.พ. ๒๕๕๖,

<<http://www.danniparn.com/thread-981-1-1.htm>>(18 Feb 2013)

๓) วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

กฤติกวาลย์ หิริภูลี. “ศึกษาความสอดคล้องของหลักการพยากรณ์ในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเดรวาท และวิชาโหราศาสตร์ไทย”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

จักรเทพ ราฟังกิจ. “การศึกษาเชิงวิเคราะห์ของพุทธปรัชญาเถรวาทที่มีต่อ โหราศาสตร์ในยุคปัจจุบัน”.

สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย,
๒๕๕๑.

เทพพร มังธานี. “การวิเคราะห์พุทธจริยศาสตร์เถรวาทในมหาสุบินชาดก”. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร

มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๕๒.

ธนวรรณ วัฒนานุกัณฑ์. “การศึกษาปรากฏการณ์ในสังคมไทยกับความฝันของพระเจ้าปเสนทิโกศล”.

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย, ๒๕๕๓.

ธนศ เรืองจิตปกรณ์. “อิทธิพลของพระมหาคู่ต่อวิถีชีวิตคนไทย ศึกษาเฉพาะกรณี ในเขตกรุงเทพมหานคร”.

สารนิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต. วิทยาลัยศาสนศึกษา : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๕.

พระมหาลำดวน จานวโร. “การศึกษาเปรียบเทียบเรื่องความฝันในพุทธศาสนาเถรวาทกับทฤษฎีจิตวิเคราะห์

ของซิกมันด์ฟรอยด์”. วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

พระมหาลำพันธ์ จิตรดโน (อุดมรัตน์). “การศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องความฝันในพุทธปรัชญาเถรวาท”.

วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย,
๒๕๕๐.

พระมหาสุทธิพงษ์ ธรรมพิทักษ์. “การศึกษาเชิงวิเคราะห์พุทธจริยธรรมสำหรับพระมหากษัตริย์ที่

ปรากฏในคัมภีร์ทางพุทธศาสนาเถรวาท : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างพระเจ้าพิมพิสารกับ
พระเจ้าปเสนทิโกศล”. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล,
๒๕๔๔.

พระวิเชียรบุรี สติสมปณโณ (ขวัญ โทก). “การศึกษาบทบาทในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาของ

พระเจ้าปเสนทิโกศล”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

๔) บทความจากซีดีรอม (CD-ROM)

กัณฑ์บัณฑิตทางธรรมชาติ. CD-ROM. บริษัท สยามบรรณจำกัด, ๒๕๕๕.

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ-นามสกุล : นายสุขวุฒิ อินทรประดิษฐ์
- วัน เดือน ปี เกิด : พุทธศักราช ๒๕๔๘
- สถานที่เกิด : จังหวัดชัยนาท
- ที่อยู่ปัจจุบัน : ๑๓๐ ปากซอยสุภาพงษ์ ๑ แขวงหนองบอน เขตประเวศน์ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๕๐
- การศึกษา
- พ.ศ. ๒๕๕๓ : วิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) สาขาวิชาแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ประสบการณ์ทำงาน
- ปัจจุบัน : ธุรกิจส่วนตัว

